

Elo.ordi.

Ad Corinthis I La. I

Nico.delyra

L solus de^o h^z q̄ imitari oīno nō pōt alind ē enī aliqd nō mutari; cu^z pos sit mutari, aliud āt nō posse prorsus mutari. Sic & hō d^r bon^o: nō tñ sicut d^e; s^d q̄ dictū ē: Nemo bon^o nisi sol^d d^e. Sic hō d^r imortalis aīa: nō tñ si cut d^e de q̄ dictū ē: Solus h^z imor talitatē. Sic & hō d^r sapiēs: nō tñ sīc d^e; de q̄ dictū est: Soli deo sapiēti. Sic d^r ignis etern^o: nō tñ sīc d^e; cu ins sol^d imortalis ipa ē vera eterni tas. // a. Soli sa.deo. Hie error quis busdā surrepit arbitratib^s solū prez hic significari & ipm solū vere sapiē tem esse: cu tñ nō sit dictū: soli sapien ti patri: s^d soli sapienti deo: & d^e vñ ipa trinitas: vt sic intelligam^o soluz deum sapientē sic vt intelligim^o solū dēū potētē. i. patrem & filium & spiri tūsanctū: qui est vñ & solus de^o: cui soli seruire iubemur. Si tñ dixisset apostolus: Soli sapienti patri. No tñ sic separaret filium vel spiritūsanctū. Sicut in Apo. de filio legiſ: qui h^z nomē scriptū: qd nemo scit nisi ipse. Nec ideo tñ dicit pater nescire h^z no men: quo & filiū inseparabilis. Sic ergo scit pater: qd nemo scire dicitus est nisi filius: qz inseparabiles sūt pa ter & filius. Sic etiā si dictū esset soli sapienti patri simul intelligi deberet & filius & spūlantus: qz inseparabi les sunt. // b. Cui honor. Si auferas cui: absoluta est lectio. Prūs Aug. dicit apponi & tractat quō debeat ac cipi. // Aug. Qd addit: cui gloria: cum sufficeret ei gloria: iniustata nōe lingue locutio est: non sensus ambi guus. Idē est dicere inusitato ordine verbor^x: ei gloria p iesum christū cui gloria. Quod est usitato ordine: ei gloria: cui per iesum christū gloria. Per christū est glia patri. i. clara cū laude noticia: qz p eū innoutuit homi nibus deus trinitas: qd ē mysteriū. Finis epistola pauli ad Romanos. Incipit expositio argumenti ad Corinthis.

Corinthi sunt achaici: hi ab ipo apo Paulo cōuersi sunt: qui precepto dñi admonitus resedit apud Corinthis per annūz vñ & menses sex: docens inter eos verbū deis post p pseudo multifarie subuersi vt de baptistis se iactarent: vnitate ecclesie scindentes sacramento^x virtutē & vsum ex ministriū meritis indicarēt: vel cōcepto apo de sapientibus seculi. Sūt & alia capitula tuis locis notāda. De huiusmodi scribit eis apls a scismatis^b illos reuocās ad vnitatē. Huic epistole sic & alijs salutationē p̄scribit: Tnōmē suū quod celebre erat: omnibus gentib^s p̄ponit: vt magistri nomine auditio acq̄escat correctioni: & qz eis viluerat apponit dignitatis nōmē vt ē apls: & nō būllitatis vt seru^d. Incipit epistola Pauli prima ad Corinthis.

Aulus vocatus. id est ab omnibus priuilegio nominis dictus. d^d Apostolus iesu xp̄t Hic non seruum se no minuat: qz potius erat opus auctre & cōmendatiōe p̄tra sup biā Corinthis: apud qz villuerat. // A. sostbe,

Ser obedian. **S**bene operando. **S**mysteriū dico. ni dei ad obeditiōe fidei: in cūcti gētib^s cogni p̄prefacū. **S** deo soli vel xp̄o. **S**a nobis tī soli sapiēti deo p iesum christum: t̄ cui honor **S** in se. et gloria in secula seculorum Amen.

Epistola pauli ad Romanos finit. Pro logus in epistolam ad Corinthis incipit.

Corinthis multas causas diuersasq; complectit. Quaz partē relatiōe fratrū cogno uit aplus. Partim ipo corinthis rū sunt līris indicate. Nonullas vō p officiū sui cura: aut ordinat: aut emendat et varūs cura tionib^s medef: diuersa infirmitate languētib^s. Mā apud eos primū curat dissensiōis vitium: qd multi pseudo aploꝝ intrulerūt vnitatē scindentes ecclie: vt p̄p̄ij nois facerēt sectatores: qd his exprobat verbis apls. Doc aut̄ dico: qd vnuſq; vñm dicit: Ego qdē sū pauli: ego aut̄ apollo: ego vō cephe: ego autē christi. Et ob h^z quidē hor^z se dicit facere nominū mētionez: vt multo magl erubescant id facere sub falsorum aploꝝ nominib^s: qd etiā si sub pauli et petri fi et nois displiceret. Secūda causa ei^d inducit: qui paternē oblīt̄ reuerentię vxore sibi nō eru buit facere de nouerca. D^d facin^d licet fornicationē appellauerit aplus: tamē ita cōdēnauit vt i vltionē facti auctore talis opis diabolo iudicauerit deputandū imposta iudicioꝝ & lītu tertia q̄stione. Quarto loco matrimoniorū iu ra tractant. His quinto loco virginitatis cōsi liū velut e vicino cōiungit. Sexto loco de esca rū licētia disputat. Septimo atq; octauo loco de attondēdo viris & mulierib^s velādo capite: ac sacramentoꝝ cōmunione p̄cipit. Nonno loco emulatio q̄ diuersitate donoꝝ spūliū nasceba tur: sub exēplo mēbroꝝ & corpis castigat. Decimo resurrectiōis spes multis & argumētis & rationib^s approbat: Ultimo de colligēdis ad ne cessitatē sanctoz noīe charitatis cura: vel edificatio cultui imponit. Interserunt his pauca q̄ aut (vt qbusdā videt) pēdēt ex supiorib^s: aut habēt (licet) p̄pias tamen pūulas actiones.

Explicit prologus: incipit argumentū.

Corinthi sūt achaici et hi similis ab aplo audierunt verbū veritatis: et subuersi sūt multifarie a fallis apostolis. Quidā a philosophie vbo/ sa eloquētia: alijs secta legl iudaice induicti sūt.

Hos reuocat aplus ad ve ram fidem & euangelicā sa pientiam scribens eis ab epheso per timotheum dī scipulum suum. // **C**a. I

S a deo vel hominib^s. Seleci^d, a s̄ dei volūtate missus ad p̄dicādū gētib^s xp̄m

Aulus vocatus apls iesu

disposuit fiēda in tpe. a Ad obe. si. in cūcti gētib^s. i. vt cūcte gētes obediāt fidei. // b Co gniti soli sapiēti deo. h referit ad illud qd p̄di c̄t: t̄pib^s elnis taciti.

c P̄der ieluz xp̄m. q̄ ē mediator noster ad reducendū nos in deū. d Cui. s. xp̄o. // Ho nor. q̄ est reuerentia i te stimoniū virtut^s exhibita: in xp̄o enī homie sunt oēs vñtutes & charismata. f Et glia. q̄ est honor exhibit^d ali cui corā multis. honor aut exhibet xp̄o homi ni corā sanctis & ange lis. g In secula seculū lōr̄ amē. i. eternaliter: cui^d eterne glie nos p̄ticipes faciat q̄ cu p̄ et spūlantū viuit & re t̄. g. gnat in secula seculū amen. // In ca. xv. vbi dicit in postil. Tē poib^s eterni taciti.

Additio. Di

aūt mysteriū xp̄i t̄pib^s eternis taciti. Nam lī ex aliq pte antiq p̄ibus fuit cognitum: tñ plene a nullo erat p̄sti tū qbusdā suo tpe p̄ ipm xp̄m fuit reuelatū: & p̄ lepturas p̄p̄ay ab eo reseratas testificatum: vt in glo. // Postilla fratris Nicolai de Lyra sup primā epistolaz Pauli ad Corinthis incipit:

Ca. I Aulus vo cat^d apls. Dic incipit secūda ps epistolārū Pauli a postoli i q̄ incipit scribere grece. in precedenti enim epistola prescriperat Ro manis latine: & dīmiditur i duas ptes. qz p̄mo scribit aliqbus ecclieis. scđo specialib^s plomis. secūda ps incipit i prima epistola ad Timotheū. Prima diuidit in sex partes fin numerū ecclesiaz que patebūt p̄lequēdo do mino cōcedente. Circa primum consideran dū q̄ apostolus in epistola precedenti cōmē dauerat gratiam dei p̄ quam iudei & gentiles in vna sunt ecclesia cōfuncti: per quam de bent charitatib^s adiuuicem colligari. Gra tia vō confertur in ecclie sacramentis. et ideo post epistolam ad

c S. vñ. roma.

Glo.ordi. Ad Corinthis I La. I

Ga Et soſthenes. Ecce p eni q̄ inter eos verſabat culpas eorū ſerelifeſſe innuit. **b** Frater. q̄ p remouerit: qd nō malo aio ei notificauerit: s̄z ex charitate t̄ deliderio correſtis. **c** Cū omnibꝫ: Id eſt t̄ oībꝫ ſcribit ſuſfraganeis corinthi. q̄ in eisdē viuīſ laborabat. **d** Bratias ago. Primū pponit d̄ bonis vt his alij ſorment. **e** Et dño ielu xp̄o. Qui a patre pſonaliter qdē pprieate diſtinguit eſt: ſed vñ cū ipſo unita te ſubſtātie deus. **f** Deo meo. Dm quidē d̄ eſt poſteſtate q̄ creat. **g** Co- rū. pprie de eſt dicit: qui eū diligunt te- nent: qui illū colunt: qbus ſubuenit.

g In omibꝫ ſupponit ptes aliquas in omni verbo. i. in omni genere lin- guarꝫ: vel in oīfī mō prediſandi. i. mi- noribꝫ medieoribꝫ t̄ pfectis. **h** Si- cē testimoniu. Id eſt ita verbū t̄ ſcīaz te- netis: ſicut ego p̄dicaui et teſtimoni- o p̄phetaꝫ conſirmaui. Vel q̄ firmiter fidē quā p̄dicaui tenetis omibꝫ do- nis repleteſt. **i** Obſecro. His lau- datis inuitat alios ad horum ſimilitu- dinem. **j** Cloes.

Aico.de lyra

romanos: in qua fit ſermo de christi gratia cōueniēter ponunt epiftole ad Corinthis i. quibꝫ epiftolē eos instru- it de ip̄is ſacramētis. t̄ diuidit in du- as ptes fin duas epiftolas. in prima aplus instruit corinthis de ecclēſie ſacramētis. in ſcīa de ſacramētoꝫ mi- niſtriſ. In hac aut̄ epiftola p̄mittit aplus ſalutatiſ. ſcōdō pſequit ſuaz intentione. ibi: Bratias ago. In ſalutatiſ ſo tria ponit. Primum eſt pſo- ne ſalutatiſ. dices: Paul⁹ vocatus aplus. ratio xō hui⁹ noīs pauli t̄ mo- dus ſue vocatiōis ad apoftolatū po- nunt. ſ. i. ca. ad Ro. 1. a Per volun- tate dei. ſ. p volūtate bñplaciti. mali- xō plati ſunt p ei⁹ volūtate ſigni: q̄ dicit pmissio in cōſtrum a deo pmittuntur i. tali officio. **b** Et soſthenes fra- ter. hū aut̄ apls ſecū ponit in ſalutatiſ. q̄ detulerat ad eū defectus corinthis x̄ tanq̄ ad eum q̄ pdeleſe pote- rat t̄ velebat t̄ ne corinthis crederent iſum ſoſthenem h̄ feciſe nō ex chari- tate: ſz alia cauſa. iō aplus poſuit ip̄m in ſalutatiſ corinthis x̄ tanq̄ optan- tem ſalutē eoz vt p̄ h̄ oſtenderet q̄ ſo- ſthenes charitate fraterna mot̄ de- tulerat ad ip̄m defectus corinthis. ſcōdō ponit pſonas ſalutariſ: dices: **c** Eccleſie dei. i. cōgregatiōi ſidelii.

d Que ē corinthis. Q̄tum ad fideles in cinitate habitatiſ. **e** Vocal ſan- ctis. q̄ p gratiā diuine vocatiōis ve- nerat ad ſanctitatē. **f** Cū omnibus qui inuocat nomē dñi nr̄i ielu christi. Cū ad fideles habitatiſ nō ſoluz in ciuitate: ſed etiā in tota dioceſi. iō ſub- ditur: **g** In omni loco ipſo. i. ſbie- cto iurisdictiōi epifcoi t̄ alioꝫ illius ecclēſie ministroꝫ. **h** Et noſtro. per hoc eī q̄ ſubiectebant epifcoi ciuitatis nō erant exempti a poſteſtate apli. Tertio ponit bona ſalutaria t̄ optata dices: **i** Bratias vobis. in pre- ſenti. **k** Et pax. i. gloria in futuro in qua pax pſictur: quia appetitus ibi terminat ſine quieſtaſ. verūtate ſz hec bona ſunt a deo ſolo ſicut ab actoꝫ. ideo ſubdit. **l** A deo patre noſtro. q̄ eſt pater omi p creationē: ſed ſidelii t̄m per gratie adoptionē. **m** Et dño ielu xp̄o. qui eſt mediator noſtre ſa- lutis. **n** Bratias ago. P̄ic ſz ſ. psequit aplus ſuaz intentione ſeu tractatiū epiftolariꝫ: in qua aplus pmo grās agit de bonis corinthis x̄: vt libentiꝫ accipiant eius correſtioen. ſe- cundo pcedit ad eoz instructionē. ibi: **o** Obſecro aut̄ vos.

Circa primū dicit: Bratias ago deo meo. licet enī ſit deus omniū

Aico.de lyra

omniū: t̄ ſciſ ſpecialiter de bonoꝫ p fidē t̄ deuotionē. **o** Semp. i. in omibꝫ horis mihi ad orādū ſgruis t̄ depu- tis. p p̄ro vobis. ſicut p filiis chariſſimis. **p** In gratia dei q̄ data eſt vobis. i. ppter graz vobis data. **q** In christo ielu. i. a plenitudine gratie el⁹: fin q̄ dī. Job. i. De plenitudine eius omnes accepimus.

s Quia in omibꝫ ſ. pertinentibus ad ſalutem. **t** Vnites faciſt eſtiſ. **u** abundanteſ. **v** In illo. i. per illū. **x** In omni verbo. quia linguis oī- bus loquehanſ. tunc enī baptiſtatiſ per impoſitionē manuū apoftolorū dabatur donum linguaꝫ: vt patet in actibus in pluribus locis. **y** Et dicit: In omni verbo. q̄ abūdabant in verbi doctriňe: ſz quia verbum nō pro- fertur nec ordinaſ nūi. pcedat ex ba- bitu ſciētē. ideo ſubdit. **z** In omni ſcientia. i. intelligentia ſcripturarū ad ſalutem pertinetiū. hoc tamē in- telligendū eſt de maioribꝫ illius ec- cleſie ad quos ſpectabat docere.

z Sicut teſtimoniu. christi. i. fin cō- cordiaꝫ ad eius euangeliu. quod ſup- ple: **a** Confirmatu eſt in vobis. i. firmiter radicatum: aliter nō eſt re- cta ſcientia ſi a christi teſtimonio di- ſcordaret. **b** Ita vt nihil vob de- ſit in villa gratia. t̄ in hoc oſtēdit gra- tie perfectionē. **c** Expectantibus reuelationem domini noſtri ielu chri- ſti. in die iudicij que reuelatio bonos facit beatos in reſed expectatio hu- liſ ſue reuelationis facit eos beatos in ſpe: **d** Aſa. xxv. Beati omnes qui expe- crant eū. t̄ ideo de tali expectacio corinthis x̄ aplus gratias agit deo et q̄ hec expectatio nō ſit vana: ſed eſt au- xilio dei firma. ideo ſubdit: **e** Qui et coſtirnabit vobis vſq; ad finem ſine criminē. i. ſine peccato mortali: q̄ pec- catū veniale nō potest etiam a perfe- ctiō ſino vitari. **f** In die aduen- tū dñi nr̄i ielu chriſti. hoc dicit: quia qui ſine criminē in die mortis inuen- tur: in die iudicij ſine criminē preſen- tabit: et predicta coſtirnabit p fidelita- tem dei. dicens: **g** Fidelis deus p̄ quē vocati eſtiſ. ſ. ad fidē: t̄ ſic nō de- ſiciet vobis in auxiliō ut pueniat ad gloriā. **h** Sed pōt b̄ queri quō apo- ſtoliſ de corinthis tāta dicat preco- nia: euz ſtatiſ poſtea ſubdat q̄ inter eos erat ſciſmata. **Ad qd** dicendū q̄ illa ſciſmata nō erat cōmuniā: ſz erat ibi multi boni t̄ ſati ac charitate co- ſuncti: in quibus verificabat verbuſ apli. vñ dī. j. q̄ aliqui corinthis ſcōdō ſub- cebant: Ego aut̄ ſum christi. et iſtī nō: **Lef. 10. c** faciebat contentionē. ppter baptiſtas: q̄ roſa efficaciam baptiſti xp̄o attri- buebant. **g** Obſecro aut̄. Hic ſz aplus incipit eos instruere. t̄ diuidit in duas ptes. q̄ pmo instruit eos de ſacramētis. ſcōdō de quibusdam alijs

ſvi. ca. Circa primū ſcīndū q̄ in ſacramētis tria ſūt. ſ. ip̄m ſacramētu. t̄ res ſignata t̄ ſtentā q̄ eſt grā. t̄ res ſignata t̄ ſtentā q̄ eſt reuſrectiōis gloria. t̄ ſz pmo agit de ſacramētis. ſcōdō de gratiis. xii. ca. tertio de glia reuſrectiōis. xv. ca. Pri- ma adhuc in treſ. q̄ pmo agit de ptiſtis ſ. ad ſacramētū ſcīndū: t̄ cum hoc de modo docendi eo q̄ ſcribit **Mar. vii.** Docete omnes gentes baptiſtant eos t̄ ſ. ſecondo agit de ſa- cramento matrimonij. v. ca. tertio de ſacramēto eucharisti. viii. ca. Circa primū ſcīndū q̄ inter corinthis erat diſen- ſio propter baptiſtas et doctores: quia baptiſtati ab uno apo- ſtolo preferabant ſe baptiſtati ab alio: q̄ ſi baptiſtus habe- ret efficaciam a ministro. alij etiā doctrinaz p̄bor verbiſ orna- tā reputabat magis efficacē doctrina aploꝫ talibus carente.

Et ideo

Glo.ordi. Ad Corinthios I Ca. I Rico. de lyra

Na cloes. Nomē loci vel psonae; aliq̄b̄ enī videt̄ loc̄ esse; ac si dicere: ab his q̄ sūt antiochiae. Aliq̄b̄ ē fēmīa fuisse videt̄ deo deuora cū q̄ multi essent colentes deū. // b Doc aut̄ dico, Hic nostra baptistas agere incipit; de quib̄ illi gloriabant̄.

c Ego qdē sū pau. Sub suo noīe t̄ aploꝝ notat̄ pseuso: ne si

diceret̄ in noīe ipsiꝝ v̄l illiꝝ videre eis

inuidere: et sibi attribueret̄. **Vel**

si nō in noīe maioꝝ nec minoꝝ.

Dat. 6.c **d** Ego ḥo cephe. Petr̄ s̄i figura

christiani pp̄li a petra xp̄o. Tu es pe-

trus, a petra quā cōfessus es, t̄ super

hāc petrā. i. sup̄ mesoꝝ sup̄ te. **H**o enī

dicunt̄ petri s̄i xp̄o: ne cēt̄ spes i hōe:

t̄ ne essent tot baptistimi qt̄ serui. Mi-

nisteriū baptiçandi dedit suis seruis

christi. potestatē aut̄ retinuit sibi quā

si vell̄ poterat suis suis dare: vt ta-

ta vis esset in baptismo serui: quantā

vim h̄z baptisim⁹ a dho dat⁹: t̄ id non

differt sine bon⁹ siue mal⁹ cui ptingit

ministeriū baptiçādi baptiçet̄. Inde

etīa nemo dicit: baptisim⁹ me⁹ cum di-

cat: euāgeliū meū: prudētia mea: glo-

ria mea: i. hec sint a deo: in quib⁹ dif-

ferētia ē. In his enī al⁹ alio doctor:

t̄ al⁹ alio mel⁹ operaꝝ. In baptisima-

te aut̄ alio magis minusue bapti-

sat̄ siue ab inferiorē siue a maiore ba-

ptiçetur dici non potest. // **E**nīus

est christus, quasi multos facitis chri-

stos, i. datores gratiarū. **A**el q̄ opat̄

idē i omib⁹ diuīus ē: dū credid̄ i isto

plus opari: in illo min⁹. **E**el q̄ h̄ dici-

tis mō a vobis diuīus est christ⁹. i. se

parat̄. // **f** Nūqd pau. cru. ē. py. aut

in noīe. **H**er h̄ ver q̄ tenebat̄ facit

erubescere de falsis: sic q̄ xp̄i resurre-

ctionē quā credebat̄ pbat̄ resurrec-

nē mortuōꝝ quā negabat̄. **G** S

RICO. de lyra

Et̄ circa h̄ duo facit aplus. q̄ pmo remouet̄ aplus p̄tētōne, sedō p̄tētōnis cām ca. iii. **P**rima in tres q̄ pmo ponit̄ suā admontionē, sedō ap̄t̄ ei⁹ intentionē. ibi: Significatū est, tertio admontionē rōne. ibi: **D**iūlus ē chri-
stus. **T**erca p̄mū admonet eos gra-
tiale vt el⁹ admonitio magis recipia-
tur, admonet enī eos hūliter dīcēs:
Obserco: t̄ nō p̄cipio. t̄ etīa charita-
tue dices: // **a** Fratres, q̄d̄ ē nomen
amoris: t̄ etīa irreuerēter dices: // **b** Per nomē dñi nři ieu-
xp̄i. t̄ etīa vtiliter q̄ admonet eos de vniate t̄ cōcordia suā/
da inter eos de vita pariter t̄ doctrina dices: // **c** At idipsum
dicatis oēs t̄c. ita q̄ in verbis t̄ factis v̄ris nō appareat alio
discordia. // **d** Sint̄s aut̄ pfecti in eodē sensu. de agēdis.

e At in eadē scia. de cōtēplādis. // **f** Significatū est. **H**ic s̄i
aplus aperit sui monitiōis intētōne. ad h̄ enī monuerat eos
de charitate t̄ cōcordia: vt quenāt̄ argueret discordia ipsoꝝ
auditā. **i** dicit: Significatū ē enī mībi de vobis fratres mei.
charitatem eos alloquis t̄ correctioꝝ ci⁹ meli⁹ suscipiat̄.

g Ab his q̄ sūt cloes. fm̄ alioꝝ nomē ēt matrone deute: in
cuiꝝ doino plures fideles manebat̄. fm̄ alioꝝ ēt nomē loci, p
pe corinthū vbi habitabat̄ fideles de cōtentioē corinthioꝝ do-
lentes. et si pmo mō accipiaſt̄ vel sedō soſthenes erat in illa so-
ciate: a q̄ fuit missus ex bono celo h̄ denūciare aploꝝ: Quia
cōtentioē fuit inter vos. **C**onsequēter exp̄nit modū cōtentio-
nis dices: // **h** Doc aut̄ dico. i. refero. // **i** Q̄ vnuſalq̄ vest̄
dicit: Ego qdē sum pauli t̄c. q̄libet enī noīabat̄ se ab illo a q̄
baptiçat̄ erat: q̄lii baptisim⁹ vni⁹ ēt majoris efficacie h̄ alte-
rius: cū t̄n oēs deberet̄ se noīare a xp̄o: q̄ solus baptiçat̄ inte-
rius: fm̄ q̄ dī Job. i. Sup̄ que videris sp̄iſanctū descedētē
t̄ manente sup̄ cū: hic ē q̄ baptiçat̄ in sp̄iſer̄ t̄ id baptisim⁹ nō
h̄z efficaciā a ministris: h̄z a solo xp̄o: xp̄e q̄d̄ ad euitādū erro-
rem corinthioꝝ fuit introductū in grecia: cuius quedā pars
est achāia: in q̄ est corinthus vt baptiçare ēt hac forma. **s** Ba-
ptiçat̄ scr̄ ieu xp̄i t̄c. h̄z cessante errore ecclesia cōlter bapti-

gauit sub hac forma: Ego baptiçat̄ te ēt noīe patris t̄c. in q̄ me
li⁹ exp̄nit forma baptisim⁹ a xp̄o tradita. **D**atēt̄. vlti. **D**oce-
te oēs gētes baptiçantes eos ēt noīe patr̄ t̄c. q̄ ēt forma ecclē-
sie exp̄nit psona baptiçatis ministerialiter. cū dī: Ego te ba-
ptiçat̄. vt vident̄ h̄ba xp̄i sonare. // **k** **D**iūlus ē xp̄s. **H**ic cō-
sequēter aplus ponit̄: dōne sue monitiōis. **s** q̄ dissensiōis nō debet̄ esse inf̄
eos. **L**et pmo ostēdit̄ h̄ in baptismo. se-
cūdo in doctrine h̄bo. ibi: Hō in sapi-
entia h̄bi. **P**rima adhuc ē duas. q̄ p̄
mo ponit̄ sue monitiōis rōne. sedō ex-
cludit̄ a se suspitionem. ibi: **S**ras ago
deo meo. **Q**irca p̄mū dīc̄: **D**iūlus ē
xp̄s. q̄s dicat. vides seq̄ ex h̄bis v̄ris
q̄ maiorem efficaciā vnl⁹ baptisim⁹ h̄z
baptisim⁹ alter⁹ attribuit̄: q̄ solus
xp̄s baptiçat̄ inter⁹: vt dictū ē. t̄ id si
baptisim⁹ pluriꝝ varias virtutes
attribuit̄: sequit̄ q̄ xp̄s sit diuīus a
liter opando in baptisim⁹ a dīver-
sis ministris. // **E**t ad maiorem intelligē-
tiā sciendū q̄ xp̄s in baptisim⁹ dupli-
cē h̄z virtutē. pp̄ia. vna est diuīa: q̄
cū p̄t̄ et sp̄iſer̄ mūdat̄ inter⁹ a p̄t̄
t̄ hec p̄t̄ nulli c̄ eature cōicari po-
tuit: sicut nec deitas. alia cōpetit ei h̄z
naturā h̄uānā q̄ dī p̄t̄ excellētē in
sacramētis. et p̄sist̄ ē t̄t̄uoꝝ. **P**rimū
est q̄ solus xp̄s instituit̄ sacramenta.
Sedēm q̄ effectū sacri qui ē character
potuit p̄ferre sine sacro. si aut̄ de ḡia
q̄ est effectū sacri loq̄mur: datur a solo
deo p̄ncipaliꝝ. a xp̄o h̄o hōe p̄mī-
strialis t̄m̄: t̄m̄ p̄ncipaliꝝ ceteri ministri:
q̄ ē instrumentū deitati p̄iūctum. **Z**er-
tū ē q̄ vir⁹ passionis el⁹ opat̄ in ba-
ptisim⁹ t̄ i alijs sacris. **Q**uartū q̄ ad
el⁹ innovationē sacra p̄ferunt̄. bāc ēt
potestatē excellentie maxie p̄t̄ ad h̄
vltimū potuit minister cōferre. **s** q̄ in
eoꝝ noīb̄ p̄ferret baptisim⁹: h̄z t̄n cō-
care noluit ne scismā fieret in ecclēsia
sc̄z q̄ tot baptisim⁹ cōredēt̄ quot
ministris: pp̄e q̄d̄ subdit̄. // **l** **M**ūquid
paulus crucifix⁹ ē. p̄ vob. q. d. nō: q̄
baptisim⁹ nō h̄z efficaciā a passiōe ali-
cuiꝝ sancti nisi soli xp̄i. pp̄e q̄d̄ el⁹ ef-
ficacia nō debet alteri attribui.

m Aut ēt noīe pauli bapti. estis. q. d.
nō. h̄t̄ mū in noīe xp̄i: q̄d̄ de xp̄o dīc̄:
Act. iiiij. Nec enī alioꝝ nomē ē sub ce-
lo datū hoīb̄: i quo oporteat nos sal-

uos fieri. **S**z cōtra h̄ videat̄ esse illud q̄ dī: **D**atēt̄. vlti. **D**oce-
te oēs gentes baptiçantes eos ēt noīe patr̄ t̄c. t̄ filiū et sp̄iſan-
cti: t̄ sic nō crāt̄ hoīes baptiçādi: t̄ noīe soli xp̄i: h̄z ēt noīe
toti trinitati. **A**d q̄d̄ dīcēm q̄ ē p̄mitua ecclēsia nomē xp̄i
erat odiosus multis p̄curantib̄ h̄ indeis ē sua malicia obsti-
natis: ppter q̄d̄ vt nomē xp̄i amabile t̄ venerabile reddere
t̄ apli baptiçabat̄ ēt noīe xp̄i: vt habeat̄ **Act. viii.** et h̄ fecerit
speciali ordinationē sp̄iſanceti. v̄ritū ēt noīe xp̄i tota trini-
tas intelligit: q̄ xp̄s idē est q̄ v̄nt̄. t̄ sic intelligit pater v̄n-
gens t̄ sp̄iſanceti q̄ est ip̄a v̄nt̄. **P**ostq̄d̄ aut̄ nomē xp̄i fa-
ctū est magnū t̄ celebre in gentib̄ ecclēsia v̄rit̄ forma a xp̄o
instituta baptiçando in noīe patr̄ t̄ filiū t̄ sp̄iſanceti. t̄n illi q̄
sic etīa baptiçant̄ ēt nomine christi baptiçant̄. q̄d̄ nomē ēt
nomine filiū intelligit. igitur quia christi nomē ēt eius passio
t̄ nō alterius conferit̄ efficaciām baptisim⁹. iō q̄ h̄c efficaci-
am alijs tribuit̄ xp̄m dinidit̄. // **n** **B**ratias ago. **H**ic dñr̄ a/
postolus excludit̄ a se suspitionē ne forte cōredēt̄ alioꝝ hanc
divisionem ex ip̄o habuisse occasionem: dices: **B**ratias ago
deo meo q̄ neminem vestrū baptiçauit̄ nisi crispu. t̄c. pau-
cos enī baptiçauerat̄ t̄ illos signanter nominat̄: quia de illis
nō erant qui illā divisionē faciebat̄. // **o** **B**aptiçauit̄ aut̄ t̄ ste-
phane domū. i. eius familiā. **p** **A**eterū nescio t̄c. hoc adiū-
git ne forte alijs alī cū istis ab eo fuissest baptiçat̄ de q̄ nō
aduerterat̄: eo q̄ memoria hominuz labilis est. t̄ sic falsitas
verbis eius imponereſ a falsis apostolis. **Q**onsequēter assi-
gnat causam quare paucos baptiçauit̄: dicens: **Q** * **W**ō enī

Ga Sz euāgeliçare. Perfecte enī ba/ptiçare t min⁹ docti pñt. Perfecte aut̄ euāgeliçare multo difficili⁹ ē t rariorl opis. **J**o doctor gentiū plib⁹ excellen/ tor: euāgeliçare se missum dicit: nō ba/ptiçare. **D**oc tñ necessitate instā/ te interdū egit.

b **N**ō i sapia.

Cōtra sapiaz se culi. **N**ō in sa/pietia **S**apiē/ tiaz dlc phoz: q

Dr eti⁹ nō sit: vel q verboſos fac:

p quam crux. i/ moris xp̄i euacu/ atur: t impossib/ le fm naturā in/ dicat vt de im/ mortalit⁹ moze/ retur. **C**lerbi.

Ibi compoſi/ tio verboz que/ ritur: vbi teste/ virtute ipsa ve/ ritas se nō com/ mendat.

d **A**t n̄ euacu/ atiā crux xp̄i: si q mō vel bona/ natura: vel alio/ allq mō pter eā/ credat esse iusti/ cia et vita c̄na.

e **H**ereutib⁹. **s**apiētib⁹ mun/ di: qruz t sapia/ perit: et falsa o/ stendit: t ipi in/ de dñndi sunt.

f **D**ei virtus. **D**ñ oc/ cissus diabolū vicit: t hominem libera/ uit: vel virtutē dat credentib⁹ p quaz/ fiunt miracula cum res exigit.

g **S**criptū est enī. Ideo nō misit in sa/ pientia: q̄ p̄dixerat q̄ in p̄dicatiōne eā/ nō recipet euāgeliç: sed p̄deret et/ reprobaret de collegio predicatorz suo/ ru: t sic factū est. **h** **E**bi sapiens. in/ predicatores: inter quos si esse voluit: sapientia illā abīcere oportuit. **S**cri/ ba q̄ de morib⁹ vel actib⁹ p̄cepta dat.

i **I**nquisitor qui secreta nature rimā. **L**ales nō recipit s̄tultos facit. **T**el/ pereuntib⁹ dico: sicut scriptū est: q̄ p̄/ deret t reprobā falsoz faceret. **E**bi/ sapiens. p̄bate. **F**alse sapientie infultat/ aplus. **E**bi: quasi nihil valer. **E**t est in/ uectio in iudeos et in gentiles. **N**am/ scribe iudeoz t legis doctores: et si n̄/ hil impossibile deo credunt: tñ q̄ in le/ ge nō adeo aperte habet: dissidunt dei/ filiū esse mortuū t hñmō. **H**enitib⁹ x̄o/ pro humana rōne stulticia est.

j **E**rdam sapientiam. **N**on ergo de/ sapientioribus gloriandum. **S**api/ ens. **H**enus vtriusq; est et scribe et in/ quisitoris. **k** **S**apientiam hñi mū/ di. **E**bi stultum et infirmum dei conte/ nitur q̄ est fm rōnes mūdi q̄ impossibi/ le iudicat q̄ i naturē rex nō videt.

l **S**apiētia mūdi stulta feç. **N**ā p stul/ ticia credentes saluat. **E**t cui ondit p b/ q̄ p̄misit: q̄ nō coguit mūdus p sapie/ tiaz suā vt fides t salū ex deo sit: nō ex/ sapia. **S**z i dei sapia: q̄ i tenebris lucz:

m **V**erbuz caro f. est. **S**icut enī curatio/ via est ad sanitatē: sic medicia sapie p

s ratio cur tam paucos baptizantur.

b **b**aptiçauerim. **N**on enī misit me a

s q̄d a minorib⁹ fieri p̄t: ne recordaret p̄diciari/ a xp̄s baptiçare: sed euāgeliçare:

one. a s misit mesed nō. b s in leproz t ornari/ b verboz.

c nōn i sapia v̄b̄i: vt nō euacuet b

s q̄i querer q̄: an euacueret: v̄tig. **s. i. p̄dica/ e crux xp̄i. C**lerbū enī crucis peñti d

tio. s videf. s. i. credentibus.

b bus qđē stulticia ē: **D**is aut̄ q̄ sal

a s q̄r crederes in cruce virtutē dei intelligū.

f ui fiūt: id est: nobis dei virtus ē. b

a s vere p̄reñtib⁹. s in abdia. s q̄ irritā/ faciā. s nō meā meis: s que coz est. s seculi.

s **S**criptū ē enī **P**erdā sapia la

s quam excoigante ad aliquid pbandum.

pientiū: t prudētiā prudētiū re/

s vere reprobat. **b** logie. **c** p̄ partes.

b **p**babo. **U**bi sapiens: ubi scrib a

a s inter primos aplos. b s vere p̄deſ ſa. q̄ fecit/ ūbi inquisitor hñi seculi. Non/

stulta t hoc sub interrogatiō. s que fm rōnez

k ne stulta fecit de sapientiaz hñi/ huius mundi. a s p filiū. s hoc fecit alto cōſilio/ ne superdirent.

mūdi: Nam q̄ in dēi sapientia nō

s sapientes mūdi p̄ sua sapia vbi ē subgia/ cognouit mūdus p sapia deuz:

d doctrine: vt **D**r. ii. **N**etaphy. et. i. **E**thicoz. **M**odus enī p̄cedend p̄ d emōstratiōes

nō cōpetit rherorice s̄ geometrie: t ecōierio p̄suadere nō cōpetit geometrie: s̄ rhe/ torice: vt ibidē **Dr. t ſilr si aliq̄s in natura intellectuali: vt pote angelica demōstrati/ onib⁹ geometricis vt vellet: incōuenienter p̄cederet: q̄ nō sunt applicabiles nūli/ materie corporali. Ex his format talis ratio. Ille modus docēdi nō est p̄uenies alicui/ doctrine p̄ quē destruit id q̄d est in ea principale: ſic est in p̄posito: q̄r principale in/ doctrina fidei est ſalus p fidem christi crucifixi: propter quod aplus dicit. **s. sequēti/ ca.** Non iudicauit me aliquid ſcrie inter vos: n̄i tm̄ ielum christi t hñm̄ crucifixi. inuiti x̄o principaliter sapientie verbi est deſtruere ſalutē factam p̄ crucē xp̄i: vt di/ ceat statim. t b̄ est q̄d dicit apls: Non in sapientia x̄bi misit xp̄s euāgeliçare. At nō/ euacuet crux christi. i. fides passionis eius: q̄ cōtinet aliqua q̄ vident humane sa/ pientie impossibilita: vt q̄ deus moriat t p̄similia. t aliqua vident huic sapientie cō/ traria vt q̄ aliquis mortem et cōfusionem nō refugiat: ſed magis ad hoc voluntarie/ ſe offerat t p̄similia: ppter q̄d ſaplētibus mundi ſtulta videf doctrina fidei. et ideo/ ſubditur: **d** **E**verbū enī crucis. i. p̄dicatio passionis christi. **e** **H**ereuntib⁹. quidem. i. infidelibus fm mundanā sapientia tm̄ ſentientib⁹. **f** **S**tulticia est. ra/ tionib⁹ dicitis. **g** **H**is aut̄ q̄ ſaluſ fiunt. i. fidelibus. **h** **D**ei virtus est. q̄ p̄ cru/ cem aduersari eoꝝ diabolus deuictus est: t q̄ experiuñ in ſe virtutē christi in vo/ luptatū carnali repreſione: t ſic impleta est ſcriptura **E**sa. xxix. i. **P**erdaz. i. deſtruam. **k** **S**apientia sapientiū. i. ſtulta ſtendā ſcientia humani inuentā ad ve/ ritatē euāgeliç cōparatā. t dicit sapientiā. q̄tum ad cognitionē de ſpeculabilib⁹.**

l **E**t p̄udentiā. q̄tum ad noticiā de agibilib⁹: ppter q̄d xp̄s ad apostolatū nō vo/ cauit phoz: s̄ simplices: ne p̄fect ſidei christiane aſcribere humane sapientiā ſtūli/ ne. iō ſubdit: **m** **E**bi ſapiēs: q̄ alta ſpeculabilia ſcrutaf: q̄d referit ad gētes ſapiē/ mūdane inuiti. **n** **E**bi ſcriba. i. perit: q̄d referit ad doctores ūndorū.

o **E**bi inquisitor hñi ſeculi. i. p̄ſperitatu ſtūli mūdi: q̄d referit ad vtrōq; q̄d. nūl/ lus talis aut rarus est invocatiō ſidelium xp̄i. **P**ec aut̄ ſcriptura ab illo loco: **E**bi ſa/ piens vbi ſcriba t̄. accepta est de **E**sa. xxix. fm trāſlationē. **xx.** vbi licet ſint alia/ verba ŷ in translatiō ſra: tñ eadē ſra: vt p̄ intuenti: excepto tertio vbi dicit: **E**bi inquisitor hñi ſeculi: p̄ q̄ ŷ trāſlationē ſra ponit: **E**bi doctor p̄uuloy: eadē tñ ſra/ q̄d p̄uuli ſolēt instrui ſis q̄ p̄tinet ad morale vitā ſtatus pñtis. iō ſubdit: **p** **N**ō/ ne ſtulta ſecit deus ſapientia hñi mūdi. q̄. d. ſic: q̄ demōſtravit ea ſtulta faciendo/ q̄d impossibile iudicabat: et q̄ de ſapientib⁹ hñi mūdi nullus aut paucos in p̄n/ cipio elegit pro p̄dicatione euāgeliç: cuius ratio assignatur. cum dicitur:

q **N**am quia in dei ſapientia. i. ex cognitione creaturarū que ſunt quoddam dei/ ſpeculum. **r** **N**on cognouit mūdus. i. ſapientes mūdus. **s** **P**er ſapientiam ſez mūdane. **t** **D**euim. in cui⁹ cognitione dicit ſpeculum'creaturarū: fm q̄d **Z**o. i. **Q**ui cum cognouiffent eum nō glorificauerunt aut gratias egerunt: ſed eua/

g nuerūt

Slo. ordi. Ad Corinthios I Ca. I Nico. de lyra

G hois susceptionē ē nřis accōmodata vulne-
rib⁹ vr qbusdā q̄si cōtrarijs: r qbusdā q̄si si
millib⁹ curens. Serpentis enī astutia. i. sapia
decepti sum⁹: dei sapia liberamur. Et sic illa
sapia vo cabač: et stulta erat: sic ista q̄ vocat
stulticia: sapia ē. Ec/

Ex placito enī est. q̄ vel per imperitos sapiē
tia mudi h̄dicatores: vel rem h̄dicata q̄ stulta vi-
der sicut est passio christi r mors vbi hūilas.

a placuit deo p̄ stulticiā h̄dicati⁹ a
b onis saluos facere credētes. Qm b
a s̄ nescientes humilitatē dei. b s̄ potente.

c que ingenio hominis sapientia videat
et iudei signa petūt et greci sapiaz c
querūt. Nos aut̄ h̄dicamus xp̄m d
crucifixū: iudeis qđē scandaluz: f
ita et vobis si de sapientibus estis.

c ḡtib⁹ aut̄ stulticiā. Ipsis aut̄ vo

g ad vitā nō cōi vocatio: s̄ q̄ sūt p̄scit. a s̄ qui
catis iudeis atq̄ grecis xp̄m dei k
mortu⁹ morē vicit. q̄ q̄ callide diabolū decepit
b s̄ vere i crucifixō xp̄i ē dei vire⁹ et sapia. s̄ vt
d virtutē et dei sapiaz. Quia quod l
passio r mors. a s̄ q̄ hoīca possunt videre v̄ esse
stultū ē dei: sapienti⁹ ē hoībus: t n

a infirmitas xp̄i magna ē victoria. s̄ vice⁹ vi-
cit mortu⁹ quā nemo gigas evanit. s̄ celestia sine
qđ infirmūz ē dei: forti⁹ ē hoīb⁹. p
dubio vincunt terrena. a s̄ benedico firmius.
s̄ i. p̄ quo vocati estis.

e t idēte enī vocatio: vestrā fra q
a s̄ b. s. videte. s̄ de vocato: b⁹. s̄ humana sa-
tres: quia nō multi sapientes fm
piantur. a s̄ late dominari primo nulli ta-
les fuerunt inter doctores christiane fidei qn̄ duo
decim apostoli sunt electi.

carnē: nō mlti potētes: nō mul-

merūt in cogitatōib⁹ suis: t obscuratū ē insipies cor eoz t̄c. ideo subdit⁹:
a Placuit deo p̄ stul. h̄dicatiōis saluos facere credētes. i. p̄ aliū modū qđ p̄
sapiaz phor. s. p̄ h̄dicationē crucis qđ p̄bi stultū reputabāt: pp̄ defectū irel-
lect⁹ eoz. multo enī est rōnabil⁹ credere alicui. p̄positiōi. p̄positiōe p̄ suscitatio-
nē mortui vel aliqđ h̄moi de q̄ certi est q̄ nō p̄t fieri nisi a deo q̄ nō p̄t ē te

stis vel affirmator fallit⁹: q̄ cuicuq̄ p̄cluīti hūana
rōne. pbate q̄ p̄t deficere. in b enī egit sic doctor be-
niolas qui vides discipulos nō capte virtutē ab ipso
pp̄positā p̄ vñā viā pcedit ad alia. b Qm t̄ iudei.
hic p̄n̄ apls manifestat suā. p̄bationē. s̄ q̄ inniti sa-
pietie verbi nō suenit doctrine fidei: q̄ euacuat salu-
rōne p̄ crucē xp̄i: dicēs: Qm t̄ iudei signa petūt. Lex ei
iudeor⁹ data fuit in tērore diuine p̄tatis. Ero. xx. t̄o
a qđicis afferente doctrinā aliquā p̄tebat signa diu-
ne virtutis ad ei⁹. p̄bationē. Et greci sapiaz que
rūt. erāt enī imbuti sciētis p̄bicas q̄ p̄ rōnes pcedat:
t̄o nihil recipere volebat nū rōne. p̄bare.

d Nos aut̄. christiani. **e** Predicam⁹ xp̄m crucifi-
xum. est aut̄ xp̄s nomē suppositi duplice naturā habē-
tis: diuinā ab eterno: t̄ humana ex ipse. ppter qđ il-
lud qđ ē. p̄priū cūlibet nature de isto supposito dicit⁹
vere: ita qđ est ibi cōicatio idiomati⁹: sic enī hec ē ve-
ra xp̄o q̄ hic hō creauit steillas. ita ista: de⁹ crucifix⁹
est. **f** Judeis quidē scādalū. i. occasionē ruine nō ex
natura rei p̄dicatesed ex iudeo: p̄tate q̄ xp̄m expe-
crabāt t̄ adhuc expectat vētu⁹ in maxima potestate.
t̄ ideo consideratē infirmitatem carnis assumptē ac
ceperūt occasio: ruine negates ipm t̄ manētes l̄ sua
infidelitatem: et t̄n̄. p̄phete eis declarauerūt vtrūq̄. s̄
pātē t̄ infirmitatē vēturi xp̄i: Zech. ix. Exulta sat̄ fu-
lia sion: tulba filia bierusalē: ecce rex tu⁹ vēit tibi tu-
st⁹ t̄ salvator t̄ ipē paup. Per b̄ ei⁹ q̄z rex iud̄i t̄ sal-
uator: ostēdit ei⁹ potestas. per b̄ autē q̄ subdit⁹: t̄ ipē
paup. ostēdit ei⁹ assumpta infirmitas. Sūt etiā multe
alii. p̄phete q̄ loquunt̄ de aduētu xp̄i cum p̄tate ma-
gna. t̄ alie de eius aduētu in infirmitate t̄ passibilita-
te. p̄ime vt in plurib⁹ referunt̄ ad aduentum christi.
ad iudicium. scđe xō ad aduentum eius in carne: ve-
rūtāmen t̄ in isto aduentu p̄mo venit in potestate mi-
raculorū q̄bus declarata fuit ei⁹. diuinitas sicut p̄ pas-
sibilitatē eius carnis hūanitas. t̄ si eo: scādalū non
suit datū s̄ acceptū. Scienđū t̄n̄ q̄ hāc ruinā iudeo:
rū ex p̄sideratōe infirmitatē xp̄i p̄ncipiata ē qđ nō p̄t esse fallitas. iō subdit⁹:

b Ipsis aut̄ vo. qđ sic iūge dixi: qm iudei pe-
tūt ligna t̄ greci sapiaz; t̄ in crucifixōe quā p̄
dicam⁹ ē magna vīt⁹ dei: t̄ magna sapia dei:
et si reprobis altervīde⁹: ipsi t̄n̄ q̄ vocati sunt
ad vitā nō cōi vocatio: s̄ illa q̄ p̄scit vocant̄
apparet xp̄i passio virtus t̄ sapientia: vt sc̄ sal⁹
sit ex deo nō ex arbitrio iudei vel greci.
Vel ip̄is vocatis. **P**redicam⁹ xp̄m. i. xp̄i fidē
vel passionē. s. dei vītē q̄z p̄ fidē eoz peccata
remittunt t̄ demones pellunt: t̄ cū res exigit
miracula fuit. **d** Et dei sapientiā. Quia cre-
dētes in xp̄m crucifixū intelligēt dei sapientiā
xp̄m ē. Christ⁹ enī sapia patr̄ ē: sicut t̄ virtus
patr̄ ē. Ip̄le ē verbū patr̄ t̄ man⁹: p̄ quē t̄
q̄ manu t̄ xō oīa fec pater. An̄ opa manuū
tuā sunt celi. Et itēx: Verbo dñi celi firmati
sunt. Cane ne intelligas dici filiū sapiaz dei: tan-
q̄ ip̄e solus sit intelligēt a sapies sibi t̄ patri
t̄ sp̄fictō: t̄ q̄ pater nō sit sapies de seipso: s̄
de filio. **A**st enī de⁹ pater sapies ea q̄ ip̄e ē sua
sapia t̄ fili⁹ sapia patr̄ ē sapies: de sapia q̄ est
pater d̄ q̄ ē genit⁹ fili⁹. Sic t̄ p̄ ē intelligēt ea
q̄ ip̄e ē sua intelligētia: fili⁹ aut̄ intelligētia pa-
tri⁹ ē intelligēt: de intelligētia q̄ ē pater de q̄
genit⁹ ē. **T**eridēte enī. Vene stultū t̄ infirmū
dei: ē sapienti⁹. forti⁹ hoīb⁹ qđ n̄ vobis potēte
expiri. Insipientes enim t̄ infirmi vos voca-
uerūt: inter stulta t̄ infirma dei enumerati sunt
tales vocatores: q̄ t̄n̄ p̄fundit sapientes et for-
tes: t̄ vere sūt tales q̄ nō multi: nō aut̄ aut̄ nul-
li forsan p̄ se: qui solus inter aplos seculariuz
līras perit⁹: terrenaz opū diuines: romae digni-
tatis parentela cōspicuous fuit: qui tamen bec-
nibili pendiit: nec yſus est eis.

Sed que

Dif. 35. c.
liuxra. 50.
dif. c. nala.

De s̄ben.
c. penulti.

vñā hoīes

Glo.ordi. Ad Corinthios I La. II Nico. de lyra

Sa Sed q̄ stulta. Ecce nostra ordinationes dei faciūt agte: qz sapiaz seculi tactat cuz dē hūilitatē pponat. Venit enī humiliis dē q̄rēs hūiles nō altos. Qui etiā p̄mū elegerit paupes indoctos infirmos. Wō tñ relinq̄t sapientes divites: nobiles: s̄z si eos p̄mos eligeret: merito talium rex sibi videret eligit: ita supbia q̄ bō cecidit nisi p̄cederet p̄fectorum hūil seq̄ret orato. An nathannahel doct̄ i ap̄l̄z nō ē elect⁹. b At nō glo. De se: h̄z d̄ deo q̄d ibi ostēdit q̄ glia in do. glo. c Ex ipso ā. bō ḡlei q̄ ex sebz n̄ est alia glia: q̄ ex ipso vos estis.

d Qui fa. ē la. n. r̄. i. illūnās nos ad h̄itatē. bō aut̄ d̄ nob̄ c̄ sapia: q̄ spalit. i. ex aliquo tpe nos ad illū cōuertim̄t cū illo maneam̄ ī cēnūz. Et ipsa sapia caro facta ēt̄ hitabit ī nobis. Et b̄ faci. i. nos illuminat. Qz fact̄ ē nobis iusticia. i. qz p̄z iustificat nos bona op̄ariōe. Iusticia ei q̄ viuit ī seip̄a: p̄cūl dubio dē ēt̄ q̄ in cōmutabilit̄ viuit. Qic aut̄ cū sit vita nob̄ fit iusticia: cū tñ ei⁹ efficiunt p̄ticipes ita cū in se sit iusticia: etiā nob̄ sit iusticia: ei⁹ etiā cohēredo iuste viuum⁹: et q̄ b̄ ipse est nob̄ iusticia: qz p̄z ē sacrificatio. i. qz p̄z ī baptismo emēdat nos. Et b̄ sō qz p̄z fact̄ ēt̄ nob̄ redēptio. i. qz p̄z redemit nos partēdo. Et b̄ totū id factū ēt̄: vt null⁹ ḡlei n̄i d̄ donis dei.

e I La. II Ego ēt̄. bō enī iu. Qui min⁹ capaci altiora loq̄t̄ur nō vtilitatē: s̄z s̄i ostēratorēs fac. f Misi ieu. xp̄. Christū p̄dicat: n̄ solū q̄ fidē astruit s̄z q̄ mores q̄bus ī eo viuit instruit. i

crucifijo discēt̄ q̄ vetus homo crucifixus est: vt non seruiatur peccato. Mon ergo ita accipenduz est q̄d hic dic̄t apl̄us tanq̄ ea tñ dixerit: q̄ sūt credenda de xp̄o: sed etiā que obsernāda aut̄ in

tñ hoies rudes & carnales q̄b̄ pp̄sult carnalia q̄b̄ hoies assentūt de facil: et frēt̄ multitudine coegit ceteros ad receptiōez sue legē: dices se missū a deo ī armōrū potētia & nō ī miraculis. b S̄z q̄ stul. sur mū. e. d̄. i. hoies illāatos & simpli ces q̄ reputabāt̄ idote: vt dictū ē d̄ Petru & Johāne. b Ut cōfun. la. i. ostēdat eos p̄susibiles abscōdēdo ab eis. p̄p̄ supbiā sūa celestia myteria q̄ simplicib̄ re uelant. c Et si r. anū. ele. d̄. hoies ipotētes sūm mū. d̄. d̄. Et cō. fortia. i. fortes hūi mūdi: ostēdo q̄ p̄ suā foritudo: p̄sequunt̄ salutē. e Et igbilis mūdi. i. hoies d̄ plebe hūili. f Et ea q̄ n̄ sūt. i. hoies null⁹ reputatiōis ḡ. Et ea q̄ sūt. reputatiōis magne ī bō mūdo. b Destrūeret. ad hūilitatē reduceret: sic p̄z in Costatino impato re q̄ bō siluetro xp̄i vicario officiū stratoris exhibuit. i At nō ḡliē ois caro. i. nullus hō cluef p̄ supbiā i cōspectu el̄: s̄z maḡ hūilie. ppter q̄d modus docēdi ī hūilitate suenēs ē fidei doctrine. k Ex ipso aut̄. hic cōseq̄nter ne p̄dicatorēs euāgelij viliplēdens vt abiecti ostēdit q̄ defectus sapie mūdane & potētia supplebat in ip̄is sez ex virtute dei cui⁹ instrumenta erant apl̄. i. d̄ totū at tribuēdū ē sibi sicut p̄ncipali agēti: & est tāte potentie q̄ oēm d̄fectuz p̄t̄ supplēre: r. b est q̄d dr̄. Ex ipso aut̄. i. ex virtute ip̄l̄ deil̄. l. Eos estis in xp̄o ieu. i. facti xp̄i mēbra p̄ fidē & charitatē. m Qui fact̄ ē sapientia nobis. et p̄t̄ supplēre oēm ignozātiā. n Et iusticia. contra im̄potētia. o Et sanctificatio & redēptio. p̄ ignobilitatez. q̄ p̄ grāz sc̄ificante p̄iugimur dco vbi ē maria nobilitas et p̄ redēptionē xp̄i liberanur a servitū p̄ctū q̄ ē maria vilitas. p At quēadmodū sc̄ptū ē H̄ere. ix. q̄ Qui glia in dio glorie. nō ī potētia vel sapientia carnali & humana: q̄ p̄ talia nō ē hoīm vocatio ad fidē & salutēz: s̄z p̄ grāz: vt dictū est. // Prima ad Corinthios. j. ca. vbi dicitur in postilla: Paulus vocatus apostolus.

Additio. I. Scđm glo. Hic alīs ic̄p̄it h̄ ad Ro nō vocat se seruū s̄i ibi: qz pot̄l̄ erat hic vtendū autē h̄ supbiā coim̄biorū apud q̄s viluerat apl̄s: d̄cēt̄ q̄ volūtētē dei h̄ pseudo apl̄os: q̄ nec missi sūt a deo nec verū est q̄d dic̄t hec in glo. In eodē ca. vbi d̄r̄ in postilla: Abi

Additio. ii. In Es̄. Doctor paruiloꝝ. xxvii. Hec autētas hic b̄r̄: vbi ist̄ lītar̄: vbi xp̄ba legis p̄dērās: vbi doctor p̄t̄. Et i b̄ q̄d dr̄: Abi ē lītar̄ intelligi p̄b̄ s̄i glo. Abi dici: verba leḡ p̄dērās: intelligi p̄p̄ie pharit̄ & scriba q̄ xp̄ba legis pot̄l̄: q̄ mentē legl̄ ponderat̄: vñ Matth. xij. Curari boiez i sabbato dicebat ēt̄ illiciū verba leḡ p̄dērātes nō mentē. In b̄ aut̄ q̄d dic̄t: Abi doctor p̄uiloꝝ: q̄ ad Sal. iij. Lex pedagoꝝ: Ego cūz ve. (gus nōster fuit in xp̄o). // Ca. II S̄cđo q̄s sit modus suenēs fidei doctri nē: hic sūr̄ ostēdit se illo mō vti. & diuidit i tres p̄tes. q̄ p̄mo ostēdit se nō fuisse vñ apud coriñthios aliq̄ excellētia seculari. scđo ostēdit apud q̄s vtebat b̄ mō doce di. ibi: Sapiaz loq̄m̄ur. tertio assignat rō dicti. ibi: Que et loq̄m̄ur. Circa p̄mū dīc̄: Et ego cūz venissem ad vos frēs. i. ad p̄dēcādū vobis fidē catholica. // s̄ Aeni nō in sublimitate fimonis. vtēdo xp̄bis rhetorice. // t Aut̄ sa piētie. vtēdo rōnib⁹ phicis. & subdīc̄ta causa. // v̄ Nō enī iudicau me scire aliqd̄ tē. i. nō ostēdi me scire nisi grossa & plana q̄ ptinēt ad salutem per crucem xp̄i factam. Cōsequētēr ostēdit se nō fuisse vñ excellētia potētia. dices: x // Et ego in infir. i. t̄. t̄. tre. multo fui apud vos. & dicit: In infirmitate: q̄t̄ ad mētis sufferētia tribulationū: Et timore: q̄t̄ ad mētis p̄cussionē ppter maiora mala immēnētia: Et tremore: pp̄e redundantia interioris cōcüssio nis ad carnem. Cōsequētēr ostēdit se nō fuisse vñ excellētia eloquētēdicens: y Et sermo me⁹. docēdo aliq̄s in secreto. z Et p̄dicatio mea. docēdo populū in publico a Non in p̄susibilibus hu. sa verbis. i. rhetorice loq̄m̄do. b Sed in ostē. sp̄us. q̄ recipientes p̄dicationē ei⁹ accipiebat a deo spiritūsanctū in signo visibili. sicut dices de predicationē Petri Act. x. Adhuc loq̄ētē petro verba hec: cecidit sp̄ussancus sup̄ oēs q̄ audierunt verbum & q̄ sp̄ussancus in aplo loquebat. c Et virtutis quia miracula faciebat virtute diuina ad confirmanduz suam doctrinā. & etiam q̄ virtuose vivendo dabat exempla virtutis. d Ut fides nostra nō sit in sapientia homī. i. innita sapientie hūane que est ruinosum fundame tū. e S̄z in x̄tute dei. q̄ est fundamētū stabile & firmū. f Sapiaz aut̄. Hic sūr̄ ostēdit apl̄us apud q̄s vtebat excellētia sapie. diuidit in dnas. q̄ p̄mo oñd̄ p̄posi tū. scđo q̄lis sit hec sapientia dicit. ibi: Sapiaz vñ. Circa p̄mū dīc̄: Sapiaz aut̄ lo

suam doctrinā. & etiam q̄ virtuose vivendo dabat exempla virtutis. d Ut fides nostra nō sit in sapientia homī. i. innita sapientie hūane que est ruinosum fundame tū. e S̄z in x̄tute dei. q̄ est fundamētū stabile & firmū. f Sapiaz aut̄. Hic sūr̄ ostēdit apl̄us apud q̄s vtebat excellētia sapie. diuidit in dnas. q̄ p̄mo oñd̄ p̄posi tū. scđo q̄lis sit hec sapientia dicit. ibi: Sapiaz vñ. Circa p̄mū dīc̄: Sapiaz aut̄ lo

Glo.ordi. Ad Corinthis I Ca. II Nico. de lyra

Gaut in vita: aut in morte: rei q̄ accedit ad cōpagem corporis xp̄i. **a** Perfectos. **b** cognitores & doctores quib⁹ opus nō est: s̄z auditores iā capaces.

b In mysterio. exponēdo mysteria veteris testimoniū quib⁹ xp̄s significatus est: vt in hostia abel vel abrae. **c** Quae abscon.

Quia nō iā h̄bis s̄z in h̄vite: nō h̄uana rōne cōpēhēsib⁹ s̄z sp̄us efficacia credibilis.

d Quā nemo p̄n. **b** legif & diabolus xp̄z recoḡscebat & timebat cum dicebat xp̄o:

qd̄venisti nos torq̄re an t̄ps.

Sciendū ē q̄ nō iō dicebat vt eē deū itelligeret: s̄z dubius erat & talis extoz̄re x̄ita te v̄t̄ vere eēt̄ dē volebat.

Ael b̄ maḡ ex suspitōe q̄ ex cognitōe & dixisse credēdi sūt.

Mō enī alī scierūt demones q̄ scierūt p̄ncipes. **S**cier̄t ei

lpm eēt̄: q̄ p̄missus erat ī lege: nō t̄m mysteriū ei⁹ q̄ fili⁹ dei erat & ab et̄no.

Neoz sciebat sac̄m icarnatiōis passiōis & redēptiōis. **E** Si enī coḡ.

Ael minores illū eē messiā ī lege p̄missum. **A**el maiores deū ec̄: v̄l̄ dei filiū: nūq̄ do-

glo cru. **f** Nūq̄ dñm glo. **A**ug. Ex forma serui crucifix⁹: t̄ t̄ dē glie crucifix⁹ est.

Talis enī erat illa suscep̄tio q̄ deū hōsem faceret & bōies deū. **Q**uid t̄m xp̄ q̄d et q̄d fm̄ q̄d dicat: prudēs & diligēs lector̄ itelligat. **H**am ecce dicim⁹ q̄ fm̄ id q̄ dē ē suos glorificat fm̄. **s**. q̄ dñs glie ē t̄m dñs glie crucifix⁹ est: q̄ recte dē crucifix⁹ dē: nō ex dñtate diuinitati: s̄z ex infirmitate carnis. vna eī p̄sona ē xp̄s dē & hō. **i** o dicit̄:

Memo alcēdit ī celū: nīl q̄ d̄ celo descedēit. **S**i ḡ attendas distinctionē substātiā, i. naturā, fili⁹ dē descedēit: & fili⁹ us hōmis crucifix⁹ est: pp̄t hāc aut̄ vnitatē p̄sonae nō solū fili⁹ hōmis descedisse de celo sed etiā dixit esse in celo cū loq̄ref in terra. abſit aut̄ vt sic xp̄s senserit morte: vt dñt̄ in se ē vita vitā pdidit.

Si enī hoc itā esset vite fons

vitam amissit: sensit iḡl̄ morte p̄cipatiōe humani affectus quē sponte suscep̄t: nō nature sue p̄didit potentia q̄ p̄cūcta viuiscat. **S**ic in sepulchro carnē suā cōmoriendo nō deseruit sicut in vte ro virginis cōnascēdo formauit. **M**ortu⁹ est ergo nō discedente vita: sic passus nō peun̄t̄ potentia.

Memo auferat iam eius ab eo: q̄ potestatē h̄z p̄nendi & potestatē sumēdi cā. vno igit̄r eodēc̄ t̄p̄ze erat vere mortu⁹: vere v̄i⁹ in quo & morte suscep̄t mortalitat̄: exceptit: & vitā diuinitatis nō p̄ didit. **M**ortu⁹ ḡ dei fili⁹ & in aīa nō ptulit: & in mātestate n̄ sensit. **S**z t̄m p̄cipatiōe infirmat̄ rex glie crucifix⁹ est. **t** Sicut scriptum est. In elia ita

Oculus nō vidit deus absq̄ te: que preparasti diligētibus te. **b** Nec in cor hominis. Infra cor hominis est: quod in cor ascendit: super cor est eternum ad quod cor ascendit: **A**el non est homo: sed spiritus qui nonit. **t** Ascendit. **B**es dicit̄ in cor de ascendere: q̄ bene intellecta placet. **t** Scrutatur t̄. **S**crutari d̄ sp̄us dei oīa: nō vt q̄d nesciat: inueniat: sed quia nihil relinquit oīo q̄d nesciat: vel quia scrutari te facit: quod enī dono ipsius tu facis

quimur inter p̄fectos. **C**irca q̄d sciendū q̄ p̄fectio hoīs attendit̄ ī eo q̄d ē sup̄mū in ip̄o. s̄i intellectu r̄volūtate & circa excellētissimū obiectū q̄d est ip̄e dē. & iō p̄fect⁹ ē ille qui h̄z mentē elevat̄ sup̄ corporalia: & ad intelligendū diuina & amandū: & talibus p̄ponēda sunt ardua fidei cas tholice. & sic faciebat ap̄ls. **t** a. **S**apiām x̄o. **D**ic h̄z ostēdit q̄lis sit hec sapiētia ostēdēs p̄mo q̄ sit in fidelib⁹ occultata.

sed q̄ ē fidelib⁹ māficiata. ibi: **N**ob̄ aut̄. **C**irca primū dicit̄: **S**apiētia x̄o nō hui⁹ seculi. i. int̄ p̄fectos nō loqm̄ sapientiaz mundanā rōnib⁹ p̄ncipaliter innitent̄. **b** **N**eoz p̄ncipū hui⁹ seculi. i. potentū a quib⁹ orū & auctoritatē h̄z sapiētia legū. vel p̄ncipes hic dicunt̄ sacerdotes & scribe iudeoz qui frequēter noīani p̄ncipes eōrū in enāglio & in actib⁹ ap̄loz: eo q̄ populus p̄ eos gubernabat: & sapia istoz fuit & adhuc reputat̄ inter iudeos volētes scripturas p̄p̄barū de xp̄o alter interpretari. & huic secūde expositio ni p̄sonat magis lra sequens: vt videbit̄.

c **Q**ui destruunt̄. i. destruēnt̄ de p̄p̄inq. q̄r̄ ci to post romani biersalem & sacerdotes iudeos r̄ destruērūt ex ordinatiōe diuina in vindictā mortis xp̄i. vñ videat hic ap̄ls b̄ p̄p̄hetādo p̄dixisse. p̄ hoc aut̄ q̄ dicit̄: q̄ destruunt̄ excludi vi deſ q̄ ab aliquib⁹ d̄r. s. q̄ p̄ncipes hui⁹ seculi h̄ dicunt̄ demones: q̄r̄ sunt imortales nisi corū deſtructio dicat̄ hic sue potestat̄ ablatio q̄ abilita est ex p̄te p̄ morte xp̄i: & magis auferet̄ ī indicio finali. **d** **S**ed loqm̄ dei sapientiā. i. p̄dicam̄ dei filiū qui est virtus & sapientia patris.

e **I**n mysterio que abscōdita est. i. in secreto in carnatiōis: q̄r̄ nūc videmus triū in enigmate et p̄ speculū. **f** **Q**uam p̄destinavit deus. i. ordinat̄ ut ab eterno. **g** **I**n glorīa nostrā. quā. **h** **S**equimur p̄ christū dei sapientiā: et q̄r̄ in ip̄o est obie

ctiue gloria nostra: q̄r̄ beatī refūctūt̄ interius aspectu sue deitatis: & exteri⁹ in aspectu sue hūanitatis: sicut dicit̄ Aug. sup̄ Jobānē. **b** **Q**uā nemo p̄ncipū. i. peritō in lege iudeoz. **i** **C**ognouit. eo q̄ pauci eoz respective cognouerūt. si cut dicit̄: nemo ē in foro q̄r̄ pauci sunt ibi respe ctu multitudinis q̄ solet cōuentre. de p̄ncipibus enī iudeoz plures crediderūt: licet pauci cōparatiue respectu nō credentiū. sicut p̄t̄ de nicode mo qui credit̄ Job. iii. et. xii. dicit̄: **A**x p̄ncipibus multi crediderunt in cū. **k** **S**i enī cognouit dñm glorie crucifixissent. **l** **O**trarūt̄ aut̄ hui⁹ videat Matth. xxi. sup̄ illud: Agricole aut̄ vidēt̄es filiū dixerūt̄ intra se: hic est heres veniēt̄ & occidām̄ eū. vbi dīc̄ Hiero. **M**anifeste dñs pb̄t̄ his h̄b̄is iudeoz p̄ncipes nō p̄ ignoratiā: h̄z q̄ inuidia dei filiū crucifixisse. de b̄ plenū dixi sup̄. xx. ca. Matth. **A**breuiter p̄t̄ repetī cōclusio. s. q̄ periti iudeoz q̄ p̄ncipes h̄ dicunt̄ cognouerūt̄ iudeō naçarenū esse messiā in lege & p̄phetia p̄missuz: q̄r̄ videbat p̄phetias d̄ ip̄o ip̄letas q̄rum ad t̄ps & locū & alias circūstantias: h̄z q̄ ce

pit p̄dicare cōtra vitia eoz publice: cognitio illa p̄ oīū et inuidia cōtra christū insurgeat̄ fuit in eis obscurata: & ceperūt̄ p̄phetias aliſ interpretari. & sic dīc̄ hic: **S**i enī cognouissent nunq̄ dñm glie crucifixissent. nō eēt̄ cognouerūt̄ t̄p̄e crucifixiois: h̄z an cognouissent. & fm̄ h̄ intelligit̄ dictuz Hiero. allegatū. per b̄ aut̄ q̄ dicit̄ dē p̄ncipib⁹ q̄ dñm crucifixerūt̄ videat̄ q̄ nō dicunt̄ h̄ p̄ncipes potentes b̄ seculi dātes leges gentib⁹: q̄ nō crucifixerūt̄ xp̄m: nisi h̄ referat̄ ad pilatuz: q̄d nō videat̄ rōnabilit̄ dicit̄: q̄ nō fecit̄ h̄ nīl impulsi a p̄ncipib⁹ iudeoz. nec erat imperator q̄ leges condere poterat. ad. pb̄andum aut̄ dictam ignorantia allegat̄ scripturā. **E**sa. lxxiiii. **t** **O**culus nō vidit t̄. i. sapientia p̄dicta in mysterio ab scōdita nō fuit cognita cognitōe & sensitūa: q̄ potissimum habet̄ per vīsum & auditū: nec etiam cognitōe intellectua naturali: q̄r̄ excedit facultez intellect⁹. p̄p̄t̄ q̄d subdī. **m** **N**ec in cor hoīs ascēdit. i. p̄p̄ia v̄ture. p̄ reuelationē t̄m cognoscet̄: vt h̄z dicit̄. **n** Que p̄parauit dē his q̄ diligūt̄ illū. q̄r̄ radix merēdī ē dilectio charitatiua. & iō diligentib⁹ p̄parauit deus filiū suū habendū in via p̄ fidē & charitatē: & in patria p̄ claraz visionē & p̄fectā fruitionē. **o** **N**ob̄is aut̄. **D**ic h̄z ostēdit p̄ spiritūsanctū q̄ docet̄ oīēm vītate: Job. xvi. & q̄ sit efficax ad b̄. pb̄at p̄ b̄ q̄d subdī: **p** Sp̄us enī oīa scr̄i. etiā. p̄funda dici. i. intima. q̄d sic declarat̄ p̄ site. cū dicit̄. **q** **Q**uis enim scit hominū t̄. **r** **P**ro eo enī q̄ spiritus hoīs est sibi cōsubstantialis cognoscit̄ omīa eius intima et nullus aliū nisi ipse **s** deus

Glo.ordi. Ad Corinthios I La. II Nic. de lyra

G facis: ille facere dicit: qd sine illo tu nō faceres.
a // Nos aut nō spiritū tē. Nō spiritū phytōnī
 cū qui solet cōiecturis q mundi sunt dīminare q
 p Sibillā locut' est: q p verissimilia sepe fallit &
 fallit. // Nos at nō accepim' spiritū hui' mundi.
 Spūs dei ē spūs charitatis: spūs hui' mundi:
 spūs elationis. Nec mo-
 ueat q spūssanc' tm hic
 nomiat: t solus scire dī.
 ab hac enī scia: nō exclu-
 dit pater & fili': sīc ab eo
 t xp̄s dī solus et verus
 dī nō excludit spūssanc-
 tus, cū dī. Hec est vita
 eterna: vt cognoscant te
 verū & solū dī: t quem
 misisti iesum xp̄m.

D // Sz spūm qui ex d. est.
Aug. Spūssanc' vtq patris & filii est nec non
 & nos. // Enī datuz est etiā ad eū q dedit re-
 ferit & ad eos qb' dedit.
Itaq spūssanc' nō tm patris & filii qui dedit
 sīc etiā noster ē q accipimus. Et nō est iste spūs
 noster i q sumus: q ipse
 spūs est hoīs qui in ipo
 est. Et ipm tm spiritū qui
 hoīs ē accipim'. Sz ali-
 ud est qd accipim' vt es-
 sem': aliud qd accepim'
 vt sancti esse mus. Spūs
 aut hoīs in scriptura ac-
 cipit: ipa aīa vel ip̄tī aīe
 potēt rōnāl. Dedit
 enī nobis naturā vt esse
 mus: aīa vt vinerem'.
 mentē & intelligerem'.
c // At sciam'. multi bas-
 bent dona dei: & nescien-
 do a q habeat impia va-
 nitate iactantur. Memo-
 donis dei beat': qdātī ē
 ingrat'. vñ in enāglio:

Luc. s.c Qui bz dabīt ei. plene
 babere est scire vñ habeas: qui g nō bz. t. qui ne
 scit vñ habeat: et qd bz auferet ab eo. // Non
 in docē humāne. Viero. Dalebat ei illa sola pu-
 ritate veritatis ostēdere qz eloquij tinctione fu-
 scare. // e Spūalib'. // d vos corinthiū nō estis:
 et ideo culpa vestra est: nō nra q maiorā non di-
 xim'. // f Animalis aut hō. Dicit vita q fert dis-
 soluta lasciuia aīe sue: quā intra naturalis ordi-
 nis metas spūs rector nō p̄tinet eo q ipē deo re-
 gendū se nō subiicit. Animi xo sensū dicit aīa-
 lis: qui deo iuxta corporū fantasiam vel leg' lit-
 teram vel rationēz physticaz indicat. // g Quia
 spūaliter ex. Animalis nō p̄t intelligere spūa-
 lia: qz examinat. t. examinatio & cōprobatio fit il-
 lorū spiritualū tm spūaliter. t. a spūal. Vel aīa-
 lis nō intelligit spūalitā: quā spūaliter. t. p spūa-
 lia tm. pbat qd aīalis est: qz audita improbat: &
 nō ob aliud ei pponunt: nisi vt examineat.

b // Spūalitā aut hō. Est vel vita vel scia. Spūa-
 lis est vita: qui spiritū dñi hñs rectore animā re-
 git. Scia xo spūalitā est: qui etiā ex pte & p speci-
 lum videt: ramen de deo fm imagines corporū:
 vel legis litteram: vel humāna philosophiā nō
 sapit: sed spiritū dei subiectus certissime ac fide
 liter iudicat. // **o** Omnia. Non quidem que con-
 tinet diuinā scientiā: sed que ad iusticiā & vitam
 sufficiunt. t. omnia iudicanda. // **k** Judicatur.
 Id est intelligitur vtrū bñ an male intelligat: vt
 reprehendit. & hoc pbat. quia quis cognouit. s.
 d. t eum nos habemus: et ideo nō possunt nos

deus q est intīmior hoī qz spūs. ppri'. sic spūs dei q est psubstātialis sibi:
 cognoscit oīa intīma dei: t p gñs pōt ea reuelare qñ vult et expedīt ecclie:
 qd fecit pncipaliter apls. // subdit: // a Nos at nō spūm huī. accepim'.
 L. noticā mūdanā & amoē qb' ipellis hō ad qrendū & amādū tpalia. spūs
 enī iportat quēdā ipulsū vitale: pgradientē a corde ī extēriora mēbra: ppc
 qd noticā & amor impellētes ad aliqd agendū spi-
 ritū sītitudinare noīant. // b Sz spūm q ex deo dī. i.
 amorē inflante ad diuinā. c At sciamus q a deo
 donata sūt nobis. l. grās grātias: vt pphētia &
 scripturaq intelligētia tē. & hmōi de quib' agit. j.
 xij. ca. & cognoscunt ab habente qr dānt ad virilita-
 tem ecclie. pōt etiā dici q apls loquī d bonis fu-
 ture glīe q donata sūt nobis i spē: bz nō adhuc i re.
d // Que t loqmur. hic hñr reddit rōnēm qre talia
 loquebat inter pfectos tm: qz illis tradēda sūt do-
 cumenta q pfit ea capē & nō alijs: qz b effet frusta.
 iō dicit: Quer loqmur nō in doctis bñanc sapien-
 tie bbis. l. rhetorics aut p̄ficiis. // e Sz i doctrīa
 spūs. l. sīc spūssanc' nos instruit ad loquendum.
f // Spūalib'. l. hominib'. g Spūalia cōparatēs.
 i. tradētes eis spūalia documenta eo q pnt cape.
h // Aliis aut hō. q. l. bz itellecū & affectū dēplos
 ad fēsibilitā: i Hō pcpit ea q sūt spūs dei. l. spūa-
 lia bona: sic ligua fabricitat̄. ffecta cholera amara
 nō pcpit dulcia: bz magi indicat illa amara. iō sub-
 dit: Stulticia enī ē illi. tm fm xitare sit ibi
 maria sapia. & sbdit cā tal falsi iudicij. tm subdit:
 l. Quia spūalitā examinat. i. vere co ḡlēt. l. bonū spi-
 rituale. iudicū ci d supiorū p id qd nō ē iferit. n̄ bz
 bz magi eōuerso. iō sbdit: m Spūalitā aut hō iudi-
 cat oīa. l. bona. put sūt i re. qz qllis vñusqz ē tal si-
 nis sibi videat: ppe qd iudicū vez accepiedū ē fm
 qz iudicat bñ dispositū. sīc iudicū vez d laporib' ac-
 cipiedū ē p respectū ad gustū sanū & nō ad infectū:
 vt dīcū ē de ligua fabricitat̄. Spūalitā hō bz itelle-
 cū illustrat̄ & affectū ordīcū tū: iō opīcē de spūalit-
 bñ iudicat. nō aut aīa q bz itellecū & affectū recur-
 uatos ad fēsibilitā. iō sbdit: d Spūali. // n Et ipse a-
 ne iudicaf. l. a nullō homīe aīali. qd pbat p̄t au-
 citoritate scripture: Esa. xl. // o Quis enī coḡ. sensū
 dñi tē. q. d. null̄ nī ipe. et iō illi q nō bñt spūs dei
 nō pnt d diuīs iudicare. qz oportet illa co ḡlēt de q
 bñ iudicū fit. spūales aut viri q bñt spūs dei: ipsos
 illustrat̄ de diuīs hoc pnt: qles fuit apli. iō sbdi-
 tur: Nos at sensū xpi habem'. // In ca. ij. vbi dī i
 postil. In mysterio abscōdita. i. i secreto icarnatio

Additio. i. Scđn glo.apl loq (nis.

est dei sapia. l. fili' dei icarnat̄: q qdē sapia dī i mysterio abscōdita: qz i scri-
 ptur' ve. te. significat vñfigurat. In eodē ca. vbi dī i postil. Si enim co-
Additio. ii. Hoc qd (gnouissent nūbz dñm glīe crucifixissent.
 dī apls: Si eīcō gnouissent nūbz dñm glīe crucifixis-
 sent. referēdū ē ad deitatem xp̄i quā pncipes iudeoz nūbz co guerūt fusile in
 xp̄o psonalit̄: de q deitatem statū. s. dixerat q fuit i mysterio abscōdita quā
 nemo pncipū hui' secūt co ḡlēt: Et iō de ipsa imēdiate subiūgit: Si enī co-
 gnouissent. l. deitatem xp̄i imēdiate adiūcam: nūbz dñm glīe crucifixissent.
 xp̄s enī ē de glīe fm qd ē de & iō cognitionē de q bic loquī apls manife-
 stū est esse referēdā ad cognitionē deitatis xp̄i. Q aut arguit in cōtrariū
 q d illo verbo Matth. xi. Agricole dixerūt intra se: hic est heres venite
 occidam' eu ex q verbo Viero. infert q pncipes nō p ignorantiā sed per
 inuidia filiū dei crucifixerūt: intelligent̄ est q illi maiores nō habuerūt
 ignorantia de hoc q iulus naçarenus erat messias in lege t. pphētis. pmis-
 sus qz de h̄ erāt satis informat p pphētias de ipso ipletas. put in postil.
 Sz de deitatem ip̄t̄ oportet dicere ip̄o habuisse ignorantia: si enī agricole il
 li q dixerūt: hic ē heres. estimassent xp̄m heredē fm diuinitatē. s. q eadem
 esset dīcīas patris & filii: sīc in tpalibz eandē rem by fili' p hereditatē quā
 pater habebat: nulla eos amētia ad tantā potuissē trahere insaniā: vt cre-
 derē dīmā maiestatē in pphētā seu sanctissimū hominē purum tm: nō el-
 set multū mirandum q ex inuidia seu rancore vellent occidere eum. Jam
 enim moysi et aaron qui sanctissimi fuerunt lapidare: Nu. xiii. et similiter contigit
 de pluribus sanctis ve. te. An q dicit: hic est heres. intelligent̄ de regno
 tpali ipsius dauid: qz ipsi pncipaliter expectat & adhuc spectat restituēdā
 per messiam: nec valet dicere q tpe crucifixionis nō cognoverāt licet ante
 cognouissent

Gilli vestri indicare ut solent. || a. **M**os. Qui iam ultra hoies sumus unus spiritus cu deo. habemus sensum christi; fide certa tenetes ea q sunt christi. || **C**a. III b. **E**go frates no t. **T**anq parvulis. Sic enim crux christi alij stultitia est: alij scandala: vocati autem est virtus dei. ita idem alij est lac: alij cib: est: sicut q capacitas eorum plus vel minus capitur: ut hi qui ducunt: ego sum illi vñ illius. alij accepserunt de xpo crucis Christo q dicit: **W**hi abist gloriarini si in cru. d. **Eadem** simul audiuit spirituales et carnales: et quic p modo suo caput necesse est ut alij secreta taceantur parvulus dicenda p fecit. i. o quia dicit Apk n potui vo. l. q. s. qd est: no potuisse q dicebas in telligere ut spuas: qui vobis potum dedi non escaz. c. **M**undum enim poteratis: sed nec si ab illis pseudo edocet. a. s. recipie escam. c. **n**unc quidem potestis. **A**d huc enim vere estis carnales: qd ceteris carnales estis. **L**um enim sit inter vos et celus et contetio: nonne carhomine esse putatis. g. in peius proficiens. nales estis et fm hominem ambulales expositio zeli et contentionis. latis: **L**um enim quis dicat: ego non est hoc minus a gentilitate. quidem sum pauli: alius autem: ego sperantes in deo sunt dñi. apollo: nonne homines estis? qnquidem in his gloriariuntur. q. sunt ne ipsi gratie q in sacramenta dat aucores. **Q**uis igit est apollo? **Q**uid vero maior. q. non deus q dat: sed mistri q. q. dat: et ideo in deo gloriandu no in eis. **p**aulus: **M**inistri ei cui credidisti et hoc no vno eodem modo faciunt. b. s. diuinitus officia singulis. **m**inus. **s**ic dominus dedit. **E**go ad fidem couerti. s. baptismino. s. non vos. plantauit: apollo rigauit: de autem munieris. b. s. q. de dat enim incrementum. icremetum dedit. Itaq neq q plamando ex se. **t**at est aliqd: neq q rigat: s. q. in remissionem petroy: et oia alia bona. b. s. interius. **f**olus. **s**olus. **p**lantauit paulus: rigauit apollo. a. s. ministri indifferentes. b. s. non dono differunt: sed in labore et mercede. e. te et q rigat vñl sūt. **U**nusquisq.

cognouissent: put videlicet dicere postillator: qd parabola euangelica manifeste loquitur de tpe crucifixis cu dicit: **H**ic est heres venite occidam eum. et attrededum q postillator in h loco no agit metu suam. s. an predicti principes indeo tpe passiois xpi cognoverunt xpm esse deum vel no: sed sup ca. s. dictu **N**at. xxii. expesse assertit: qd cognoverunt ipm eē deum: qd etiam ibi conaf pbare: sed fuit improbat lat in additio sup illud ca. prout plenus ibidem potest haberi.

Repllica. In epila prima ad Cor. q. vbi dicitur: Si enim cognouissent nunquam dñm glorie crucifixissent. dicit Burg. hic postillator metu suam no aperuisse: qd falsus est. nā conclusione pbata **N**at. xxii. hic repetit et ad locu illu remittit. et qd Burg. dicit illa conclusione in illo loco **N**at. xxii. sat: qd se improbat est falsus: qd ut p. t. in corrup. ibidem Burg. nihil pbat sed replet quaternos.

Ego fra. t. **P**ostq Apls remouit **C**a. III **C**orinthioz intentione. h. s. nr remouet intentionis tam q erat et b. qd aliquibus mīstris ecclie nimis atristebat et alijs nimis ptenebat. pmo qd remouet pmu. scđo sedm. ca. seqnti. **P**rima in duas: qd pmo osidit dñm ex tali attributio qd partebant. scđo. remouet illa attributione. ibi: **Q**uid igit est apollo. **C**irca pmu ostendit qd ex tali attributio qd habebat inter se adhuc aiales aut carnales erat. ppter qd doctrinā pfecta fidei cape no poterat: et sic impediens a psecutione magni boni. i. o dicit: **E**go frēs no potui vobis loq qsi spūalib. ppter dicat cām qd. **S**ed qsi carnales. tanq par. in xpo t. c. l. vobis annūciati minoria fidei fm vñz capacitate. **C**um escā. i. pfecta doctrinā. **D**modū enī poterat. ea cape. q. d. no subtracti vobis hāc doctrinā ex inuidia: s. ex vñ impotētia. **E** Sed nec nūc qdē potest. qdū in tali caritate manet. qd enī ca. pcedēti vocavit aialitatez: hic vocat carnalitatē: et qd adhuc sint tales ostēdit dicens: **F**Enī enim sit inter vos celus. i. inuidia. **G** Et cetero. oriens ex ipa. **H** Nonne carnales estis. q. d. **I** qd sic: qd hec no sunt nisi inter carnales qui de bonis corporibus cōtendūt: eo qd a plurib integre haberi no pnt: sed ex diuisione diminuitur pars vniuersitatis: et sic oris contentio: quia quilibet vult facere partem suam meliorē. Spiritualia vero bona a pluribus pfecte possunt possideri. tmo perfecti? qd ab vno. propter quod inter viros spirituales qui talia bona querunt no est celus nec contentio. **J** Et fm hominem ambulatis. q. d. sic. Modus enim intelligendi cōnaturalis homini est per reflectionē ad fantasmata: et volendi per conversionem ad appetitū sensituum. et ideo fm hominem ambulare est ambulare p modum animalitatis: nisi spiritus homis a deo sursum eleuetur: quod fit in spiritualibus viris. **K** Quid igitur? Hic consequēter remouet attributionem ex qua dicatum dñnum incurribant: et dividitur in tres partes: quia primo ostendit quid ministris ecclesie cōuenit fm vñ ritatem. secundo excludit errorem. ibi: **M**emo: tertio infert conclusionem. ibi: **M**emo itaq. Prima adhuc in duas: quia primo ostendit actionem ministrorum. scđo mercedem eorum. ibi: **U**nusquisq autem. Circa primum dicit: **Q**uid igitur est apollo: quidvero **P**aulus: ut p hoc intelligantur alij ecclesie ministri: et responder ad questionem propositam. **M**inistri eius cui credidisti: id est christi. q. d. ipsi non sunt principales doctores fidei vñ operatores baptisimis: sed solum ministri christi in quantum ministerialiter operantur exterius. Christus autem docet et baptizat interius: propter quod talia ministris non sunt attribuenda. **M**inisterium sicut dominus dedit. q. d. adhuc tale ministerium non est in eis ex virtute propria sed solum ex dei gratia. **Q**autem operentur solum exterius probat consequēter dicens. **N** Ego planuai. annunciando vobis primo ea que sunt fidei.

O Apollo rigauit. post me vos docendo. **P** Deus autem incrementum dedit. q. d. ego et ipse nihil egimus ad salutem et fidem vestram interius operando: sed solus deus illuminando vos p fidem: et ministrando p gratias et sanctificando: nos autem solummodo egimus exterius ministrando: sicut plantator arboris vel rigator no faciunt eius radicationem vel incrementum sed virtus nature. ppter quod cōcludit: **Q** Itaq neq qui plantat et se operando interius: sed solus deus. **R** Qui plantat autem et qui rigat vnum sunt. s. conditione nature et ministerij operatio. ppter qd vñ no pfered et alter metuendus. **S** Unusquisq. Hic sequēter ostendit mercedē ministrorum ne fore crederer aliquis tpos no esse remunerandos: eo qd fierat: Itaq neq qui plantat est aliquid neq qui rigat: et dividitur in tres: quia primo declarat ministrorum mercedem. secundo eorum varietatem. ibi: **S**ed gratia dei. tertio infert quandam cōclusionem. ibi: **M**ecelitis. Circa primum dicit: **U**nusquisq autem ministrorum ecclesie.

Verbi Propriam

Ga Adiutores. In coledo agro dñico nō deprauatores vt qdā alit: qdā inde p̄t: qrvos estis agricultura. **b** Agricultura. Quia colit vos ad fructū. **c** Edificatio: qz q colit habitat in vob. At ita idē est ager et edificiū qdā nō in reb⁹ visibilib⁹. **d** Os colim⁹ deo adorādo nō ornādo. Ille autē sic nos colit: qz et meliores nos reddit. **e** Fundamētu aliud r̄. Aug⁹.

f Ides ḡe christiane. i.ea q p dilectionez opaf: posita in fundamētu nemine pire p̄mittit. **g** Sup b fundamētu aliud supedificat aurū. ar. lapides p̄ctos. is videitez q cogitat q̄ dei sunt quō placeat deo. **h** Supedificat sup b fundamētu luga: feniū: sti. is videitez q cogitat q̄ mudi sunt: quō placeat mudi. **i** Opus nō exurit qui ea nō dilexit quo amilioe crucif. **j** Exurit autē huius opus: qz sine dolore nō pereut: q̄ cum amore possessa sunt. **k** Qm̄ alterutra qdītio xpo: nec timore amittē di talia deserit xp̄m: q̄uis doleat cū amittit saluus es qdē: sic tñ q̄l p ignē. **l** Iste ignis ē tribulatiōis tētā. de q̄ scriptū ē: **m** Asa figuli pbat for: nar: et hoies tētā tribulatiōis pbat. **n** Chri: stus. i. fides xp̄i fm̄ quā p dilectionez opaf p quā xp̄s habitat i cordib⁹. **o** Alia nō ē fundamētu. b autē nemine pire sinit. **p** Si q̄s autē r̄. Amb. **q** Supedificat. i. q̄ su pueltes p̄ aplos docēt: sydeat vt edificatio xgruat fundamētu. Fundamētu posuit: aliūs autē su: **r** bona opera. b q̄d nō yno modo est: sed peredificat. **s** Unusquisq̄ autē vi: **t** cuiusmodi opa vtrū fm̄ nos velillos. b de supedificatio tñ videndū est: quia.

u De h̄bōre. **v** no. bap. c. **w** De clum. **x** tri. c. vñico. **y** in demen.

z De pe. di. 2. **aa** e. si eni. v. li. bcri.

g Autē q̄ tanq̄ nō bñtes hñt aurū in xplatione det: argentiū in dilectiōe primi. **h** Lapides p̄. in opib⁹ bonis q̄ nō p̄sumunt ab ignes nibil vel parū tñm sentiū. **i** Ligna: feniū: stipula: edificant q̄ et si aliena nō rapiunt: rebus tñ infirmitati cōcessis: aliq̄ dilectione inheret: q̄ fm̄ suos amandi modos diut⁹ vt lignū: vel min⁹ vt feniū: vel minimū vt stipula: ignē sustinebūt. **j** Et q̄ hec do nō p̄ponit: salutē erit p fundamētu. **k** Qui xpo b̄ deo p̄ponit vel criminā cōmītūt: nō supedificat sed fundamētu destruit. **l** Lignū fe. sti. **m** Hec de malis opib⁹ accipie dēta sunt q̄si fides sine opib⁹ saluer qdā nō est. **n** Aug⁹. **o** Hic sibi policeatur q̄s hñs nepharia opa regnū dei. t dicat: **p** Hic habeat signū xp̄i: t sacra nō delebor in eternū: sed p ignē salu⁹ ero. **q** Hic eni Apls. Fundamētu posuit est r̄. **r** Quid est etiā inquit qdā seq̄tūr: ali⁹ supedificat au. ar. la. p̄. lig. fe. sti. **s** Hoc ē q̄ supra fundamētu iusta opa edificat aurū ar. la. p̄. edificat. **t** Si autē pcta li gnū fe. sti. **u** Cyrrillus qz ait: Natura pcta siltis est materie q̄ cito cōsumitur ignis: quā edificari Apls a p̄tōb⁹ dicit: Qui supra fundamētu xp̄i edificant lig. fe. sti. In q̄ manifeste oñit qdā esse pcta ita leua ut stipula cōparent feno t lig. **v** Lignū fe. sti. **w** Quidā intelligit opa bona q̄ qdā ad sustentationē sui t suoq̄ vel ad sustentationē indigetū ex misericordia faciūt: sed q̄ hec opa faciūt cū aliq̄ amore tpaliū. **x** Hic opa dicuntur arsura: nō q̄ eo puniant q̄ b̄ faciūt: qz q̄ terrenū aliquē affecrū hñt cū hec faciūt nec ille terrē affecr̄ est adeo malus: vt destruet fundamētu t fidē q̄ p charitatem opaf: t talis affecr̄ venialis est. **y** Sed poti⁹ lig. fe. sti. accipiuunt nō bona opa nec mala q̄ sunt dñabilitas hñt pcta ventalia. **z** Grego. **aa** Unus b̄ dñigne p̄tis tribulatiōis possit intelligi: tñ si q̄s de igne futu⁹ re purgatiōis accipiat: pensandū sollicite est: qz cū dixit p ignē posse saluari: nō q̄ sup b fundamētu ferrū v̄l es v̄l plūbū edificat. i. pcta malora. t̄ iō duriora t̄ insolubilita. **bb** Sed q̄ edificat lig. fe. sti. i. pcta mūna atq̄ leuissima q̄ ignis facile cōsumat. **cc** Dies eni. **dd** Hic dies ē bois pro nutu suo ageris. sed i iudiciō vel morte cuiusq̄ dies est oñit fm̄ merita iudicatiōis: etiā hic dñ iudiciō incipit a domo vci. i. a saluātis incipit pena: que cōsumabitis in reprobis. **ee** Hic eni puniunt electi: vt ibi nō puniant. In quo die est ignis tribulatiōis q̄ virū amore rex tpaliū dñ tristans de amissis. vñ t̄ dñ: Tribulatiōne carnis habebūt hñmōi. Ignis vero extremi iudicii tñ tāndis durabit q̄s q̄ purgati sunt q̄ saluādi erit. **ff** I. Ignis. Tribulatiōis q̄ oēs pbabit in fine. **gg** Ignis. pbabit. Quos ignes futuros legim⁹. Unū eternū: q̄ eternalis punient reprobi q̄ sequeſt iudicium. Alterū qui p̄cedet: quo exurest facies mudi hui⁹: q̄ emēdabit eos: q̄ supedifi-

aūt ppriā mercede accipiet fm̄ a

a s fornicat̄ misstrandi. b s q̄ si nō dam⁹ incre-

mentū impendit: ram̄ aliqd adumentū.

h suū lābōrē. **i** Dei eni sum⁹ adiuto,

a s dū extirpan̄ vitia. b s impositiōe virtutū.

j res; dei agricultura estis: dei edi-

a s q̄ ego posui fundamētu r̄. b s i. aplatū.

ficatio esti. **k** Scdm̄ grātiā dei que

a s q̄ nō a me hoc habui. g grātiā. b s dī-

cretione vrens. e s princeps edificij.

l dāta ē mihī: vt sapiēs architect⁹

a s fidem christi: nō alia sed q̄ p dilectionē opera-

tur. b s quisq̄ habēs fidē: q̄ ad eū hoc gener-

fundamētu posuit: aliūs autē su:

a s bona opera. b s quod nō yno modo est: sed

peredificat. **m** Unusquisq̄ autē vi:

a s cuiusmodi opa vtrū fm̄ nos velillos. b s de

supedificatio tñ videndū est: quia.

n deat quiō supedificat Fundamē-

a s ad qd̄ vident nūi pseudo.

o tū eni aliud nemo pōt pōnere: p̄

a s me. g fides christi.

p ter id qd̄ posuit ē: qd̄ est christ⁹ ie-

a s fundamētu nemo pōt murare. b s de supedi-

ficatio vident ē: tñ: q̄ manifestū erit opus cu-

q sus. **r** Si q̄s autē supedificat supra k

a s vt cogitet tñ que dei sunt.

s fundamētu hoc ayp̄: argentiū: la

a s dū divisi cogite q̄ mudi sunt qb̄ sine dolore

t pides p̄ciosos: lignā: feniū: stipulā: l

carere nō possunt. g s si non modo.

u vniuersiūs op̄ manifestū erit. m

a s in quo sc̄eret patē. g illud opus.

v **D**ies eni dñ declarabit: quia in p

a s pena purgatoria bonis. g dcū q̄ mo neget. i.

abscondit peccata sua.

w **R**uebelab̄: t vniuersiūs op̄ o

a s firmū v̄l solubile. b s p̄tis v̄l futuri iudicij.

x i p̄ q̄lē sit: ignis pbabit. **y** cuius s

tur ad dei cognitionē. p̄ lapides p̄ciosos doctrinā

grīnes ad alias virtutes alias om̄ates. **z** **A**ligna

fe. sti. **aa** Dixerūt aliq̄ p̄ b intelligit falsa doctrina

cōbustio digna: sīc subdit postea: b s nō videt in

tētio apli. p̄mo qr̄ dicit ista fundamētu fidēi supad-

di. falsa xpo doctrīa nō supaddit: b s maḡ p̄ cā fun-

damētu b̄ destruit. **cc** oñit q̄ subdit q̄z tētē op̄ arse-

rit: operās tñ finali salu⁹ erit: qd̄ nō pōt dicit de do-

ctorib⁹ falsaz doctrinā hñtib⁹. **dd** Et iō dicēdū q̄ per

ista intelligit xpo doctrīa: curiosa tñ t̄ vana seu cu-

piditate q̄lē depravata: nō i sez ex pte docēt: t̄ ta-

lis doctrīa stat cū fundamētu: doctor tñ merecē pena

purgatoriū: t̄ sic finalis saluari. t̄ de vtraq̄ doctrīa

subdit. **ee** **Unius**. op̄ s. doctoris boni t̄ curi-

osi. **ff** **M**anife. crit. i die iudicij q̄ accipit b̄ p die

mortis: qr̄ q̄lē vniuersiūs i die mori inuenit. s. in sta-

tu saluādoz vel dñnādoz: talis i die iudicij p̄tis

bit. iō subdit. **gg** **D**ies eni dñ declarabit. venit

et eni dñs ad iudicium cuiuslibet in p̄ticulari in die

mortis sue. **hh** **Q**uia i igne renewab̄. s. purgato-

riū: q̄ idē est cū igne īfernī: fm̄ q̄ dñ Grego. **ii** **S**ic eni

ī eodē igne aux̄ rutilat t̄ palea fumat: sic idē ignis

purgat electos t̄ dñnāt reprobos: b̄ reprobis ē ad

spelēt: tñ ad t̄ps. iō subdit. **jj** **E**t vniuersiūs

q̄ op̄ s. doctori v̄tis t̄ int̄lis ecclie. **kk** **Q**uale

s. i. pbabit. i. manifestabit: **ll** **S**i cu. o. man-

q̄ supedifi. i. si edificauit doctrinā bonā sanam t̄

mm stabilem

Glo.ordi. Ad Corinthios I La. III Nico.de lyra

Gauerunt lignū:fenū:stipulā. Qui autē aurum ar.la. p. de
viroz igne securi sunt. **I**a Mercedē. **I**o solū post finē: s
et in hac vita hz suā requiē ala tēnēt oīa. **I**b Nescit
qz hoc p̄misit vt illōs cōpungat: qui turpis viuētē corporo
ra sua violat: maxime ille q̄ vxorē patris habet. **D**ic agit
de structōibus fundamēti. **C** Si
q̄s aut̄. **I**te salūq̄ p ignē: s̄z si q̄s vio
lauerit tēplū q̄d vos estis disp̄det
illum: a nescit. **I**o Templum.
Aug⁹. In quib⁹ de habitat p fidē.
Tēplū dei. i. spūsc̄i. vñ subdit: t spi
rit⁹ d. b. nota q̄ spūs d̄ hic de. cum
enī p̄misit. **E**t tēplū dei. Nō sub
dit: Et deus habitat: sed spūs dei ha
bitat in vobis. In q̄ aperte ostendit spi
ritum dei esse deum. Abi⁹ enī adest
spūsc̄tū ad hoīes in eterna vita re
generādos. Spūsc̄tū igīt in celesti
bus fēder cū p̄re & filio & in tēplū suo
habitat. s. in sancti: qui sunt tēplū
dei modo p fidē ambulātes. Et tem
plū dei erūt aliq̄s etiā s̄m specie: q̄l
ter etiā nūc sunt tēplū angeli dei.
Aug⁹. Sed diceret aliq̄s ante q̄
faceret deus celum & terrā: antec̄q̄ fa
ceret sc̄tōs vbi hitabat. In se hitat
deus: apud te hitat: t apud se ē. Nō
q̄ sic sunt sc̄tōs dom⁹ dei ut ipa subtra
cta cadat de⁹: nō sic hitat de⁹ i san
ctis: vt si ip̄e discesserit: cadat. Pre
terea sciēdū q̄ nō nisi stultissime dici
pot̄ spūm noī bre locū in nrō corpe: q̄d
totū ala nrā impleuerit. Stult⁹ etiā
d̄r angustijs alicubi impediri trinita
te ut p̄t & fili⁹ & spūsc̄tū alicubi sil
esse nō possint. Q̄ ex illud multo mi
rabill⁹ q̄ cū d̄eus vbiq̄ sit tor⁹: non
tū in oīb⁹ hitat. Quis porro audeat
opinari nisi inseparabilitate trinitatis
penit⁹ ignoret: q̄ in aliq̄ possit habi
tare p̄t aut fili⁹: in q̄ nō habiter spūs
sc̄tū. Nur in aliq̄ spūsc̄tū in q̄ nō
pater aut fili⁹. Stendū ē igīt vbiq̄
esse deū p̄ diuinitatē p̄ntiam: sed non
vbiq̄ p̄ inhabitationis grām. ppter hāc
enī inhabitationē vbi grā dilectionis
elius agnoscit: nō dicim⁹: p̄t n̄ q̄ es
vbiq̄ sc̄tū & h̄ ver sit: sed q̄ es i celis.
Illud q̄z mirabile est q̄ deū ē inha
bitator q̄rundā nōdūz cognoscētūz
deum: nō q̄rundā se cognoscētū.
Illī enī ad tēplū dei nō p̄tinēt: q̄ co
gnoscētēs deum: nō sicut deū glori
cant. Ad tēplū aut̄ dei p̄tinēt parui
li sc̄tificati sac̄o ch̄risti & regenerati
spūsc̄o: q̄ nōdūz p̄t cognoscere de
um. Igīt quez nō poterunt illī nosse
nec brēisti poterunt h̄re anq̄ nosse.
Beatissimi aut̄ sunt illī: quib⁹ h̄ est
deūm h̄re q̄d nosse. **S**apientia
h̄u mundi. Amb. Abusine ponit
sapiētia p̄ astutia. **F** Nemo in bo.
Baptis̄ vel doctoib⁹. Non in hoīb⁹. **S**apientia vestri sunt
sp̄i: qz oīa vestra sunt: ad fūtiendū vobis data: t nō est glo
riandū nisi de reb⁹ excellētiorib⁹. **I**n hoībus. **S**apientia
nō sunt dātores grās sive boni sive mali sunt: sed tūi mīstri.
H Quia enī. Singulos nō sibi defendāt doctores vel bapti
stas cū oīb⁹ v̄tan̄. **D**ūdus n̄: si cursus ei⁹ in dei volūta
te p̄t̄m⁹. Vita p̄t̄n̄a: si modeſte & cū glia d̄i agit. **M**ors:
si spe futuri libens, p̄ xpo morimur. **P**nitia: si sic vitimur eis
ne offendam⁹. **F**utura: si ea credētēs maḡ optam⁹. **I** Si
ue vita t̄. Et vita & mors docto & ad edificationē subdit⁹ eē
debent. **V**el p̄ vita sc̄tōs hoīes & angelos accipe q̄ studēt, p̄
fectui fidelū, p̄ mortē diabolū & mēbra eius: qui dū p̄sequū
tur utilitatē seruoz̄ dei inferniū. **K** Oīos autē xp̄i. Et sic
hec nobis: ita nos xpo subiūctamur. **I** Christ⁹ autē dei.
voluntate eius faciens: vt & nos faciamus ipsius. **U**er ergo
ad iniuriam christi de hominibus aliquid speratis.

G Sic nos

stabilem. **I**a Mercedē accipiet, euolādo ad patriā. **I**b **S**i
cū o. arse. eo q̄ est doctrina curiosa: vel dicto mō depravata.
C Veritatem paties. qz ad t̄ps pena sensus & pena dāni punies
in finalē saluabit. Aliq̄ xpo exponit hā supedificationem de
opib⁹ supaddit⁹ fundamēto & i eodē hoīe: q̄ s̄t̄ illud funda
mentū i se acceptū supedificat faciēs bō
na opa: p̄ aū p̄ argenteū lapides p̄cio
sos signa: euiolet ad gl̄iam. **S**i aut̄ lūpe
dificit petā venialia p̄ lignū fenū stipu
la signata: eo q̄ nō destrūtū fundamē
tu: s̄z stāt cū eo: ip̄e punies in purgato
rio & finalē saluabit: s̄z h̄ expositio s̄m
līram p̄cedēt & subsequētē maḡ vide
tur moralē q̄b̄ līrat̄. **I**d Nescit. **B** h̄ ex
p̄dicti infert clūsionē. **S**. q̄ corruptē
fideles p̄ falsaz doctrinā meref dānat
onē: t̄ maḡ q̄b̄ ille q̄ violat tēplū mate
rialē q̄b̄ spūalīa corporalib⁹ p̄ferunt. **D**l
cit igīt: Nescit. q. d. scire debetis.
E Quia tē. dei est. spūale. **F** Et sp̄i
dei h̄. vob⁹. p̄ ḡraz. **G** S̄iq̄s āt tē
viola. p̄ falsaz doctrinā fundamenta fi
dei subvertēdo. **H** P̄sp̄der il. de⁹.
eternalē dānādo. **I** Nemo. ostensō
qd̄ uentat mīst̄is ecclie s̄m veritatē.
B h̄ remouet h̄ru erroē dicens: Ne
mo se seducat. sic ē in greco & libri cor
rec̄i. Corinthij enī semetip̄os seduce
bat attribuēdo mīst̄is ecclie: q̄d̄ est p̄
priū xp̄i: vt dictu⁹ est. s̄. ppter q̄d̄ ap̄ls
b̄ phibet d̄i. Nemo se seducat. mō d̄i
cto. **L** Si q̄s vi. inf vi. la. esse. aſteres
strariū h̄u. doctrine p̄ aliquā rōmen
apparente. **I** Stult⁹ fiat. i. illa p̄t̄ma
tionē deponat: t̄ his q̄ sunt fidelū h̄u
se supponat. **M** At sit sapiēs. sapia q̄
desursūz ē. vñ d̄r Proū. xxx. Locut⁹ ē
vtr cū q̄ d̄ erat: t̄ qui deo secc̄ cōmo
rante p̄fortatur ait: Stultissim⁹ sum vi
roy t̄c. iō subdit̄ rō de abiectōe māda
ne sapie. cū v̄: **N** Sapia enī hu. m.
stul. est a. d̄eū. maximū enī p̄ncipiu⁹ er
roris est velle metiri dīna: t̄ illa q̄ tota
liter trāscēdunt intellectū humanum p̄
rōnē humanā. Sile est enī ac si noctua
vellet iudicare de luce solis: facultatē
sui visus totali excedente. t̄ ad h̄ indu
citur scriptura Job. v. o. Cōprehēdaz
sa. in astu. cor. p̄ h̄ enī cōprehēdunt q̄
sapia eoz falsa ostendit. t̄ s̄l̄ auctoritate
Psal. xlii. p̄ h̄is no. co. sa. q̄m va
ne sunt. applicate ad dīna q̄ ipas trāscē
dunt. **Q** Nemo itaq̄. Hic ap̄ls cōclu
sionē cōcludit p̄ncipaliſ intentia. s̄. q̄ nō
sit gloriandū de mīst̄is ecclie illo mō
q̄ gloriabant̄ corinthij: sed de solo xp̄o.
q̄ dicit: Nemo itaq̄ glorie in hoībus
duia mīstrātib⁹. t̄ iō subdit̄ ratio:
R Dia enī v̄ta sunt sine paul⁹ t̄c. t̄ no
minat mīst̄os malores. p̄ h̄ intelligēs
multo fort̄ mīniores: t̄ oīs sunt mīst̄i
ecclie: t̄ oīs quodāmō subiecti fide
liū cōitati: in q̄tū sūt missi a xp̄o. p̄ salute fidelū. de subiecti nō
est gloriandū s̄z de supioib⁹. **S** Sine mundus. i. creature: q̄z
debūtūt hoīb⁹ ad necessitatē h̄u vite & instructionē in q̄tū
ex ip̄is accipit̄ cognitio d̄ creatorē. **T** Sine vita. s̄. p̄s q̄ debūt
hoī in q̄tū ordinat̄ vt ea hoī mereat. **V** Sine mors. q̄ s̄l̄ ei
sūt si patient̄ tolerat̄. **X** Sine p̄nitia. i. dona & v̄tutes q̄b̄ in
p̄nitī iuuant̄ ad bītūdīs p̄secutiōez. **Y** Sine futura. i. bona e
terna q̄ speram⁹: t̄ sic oīa creatā ad fideles ordinant̄ p̄t̄ gloriā
ez. **Z** Oīo. viii. Oīligētib⁹ dēū oīa co. in bo. bis t̄c. **Z** Oīo. a. t̄c.
qm̄ fideles v̄teri ordinant̄ ad xp̄m̄: s̄l̄ exercit⁹ ad ducēt̄ t̄ mē
bra ad caput. p̄p̄ h̄ de ip̄o solo fideles debēt glari & nō de mī
st̄is inferiorib⁹. **A** Xp̄s aū dī. i. s̄l̄ xp̄s glāt̄ de p̄fe: Sap.
v. Gloria& se p̄rem h̄re deū: t̄ Job. viii. Ego honoſifico patet̄
vos in honorāt̄ me. **B** In ca. t̄j. vbi d̄r i postil. Ego plātau⁹
Slofa. Ego plātant̄. i. p̄diciat̄ ad fidem
querti. apollo rigau⁹. s̄. baptismo: s̄z de⁹:

T
2. Coz. 6. d.
Col. 1. d.

D
3. q. 4. c. i.
co. 28. d. c. di
seernimus;

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9. 7. c.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Job. 5. b.
P 5. 9.

T
Ro. 1. e.

Additio Ad Corinthios I Ca. III Replica

nō nos: Incrementū dedit: qz de tñ dat incrementū ex se.
In eo.ca. vbi dñ in postilla: Aliqui exponūt hanc supedificationē de operibus superadditis fundamenta fidei.

Additio. Hec expositio scda quā postillator dicit eē moralē: nō min' lralis videt qz pma. Doctrina ē curiosa rvana nō mag' significat qz lignū: senū t stipula fm apriā lre significat qz petr venialia: qz in viras significatio oporet qz lignū: senū t stipula intelligatur parabolice seu sītudinarie, t sic st̄tinent in sensu lrali p ut fuit dictū in qstioē sup. plogū. H̄. in r̄fatione ad. iiii. arti. In ep̄lis enī ap̄l nō ē q̄rēdus sensus lralis, nō enī ip̄l. Xba fuerūt allegorica da seu moralitatis: qz pott̄ enuelida: put oñluz fuit in p̄dicta. q. arti. v. vii qz aliqui allegat auctes sacre scriptioē ī sensu mystico: vt Sal. iiij. De duob⁹ filiis abrae dicit qz allegoria dicit. B etiā faciliū alii doctores qz allegat auctes sacre scriptioē ī diversis sensib⁹: t̄c illa qz ip̄l tradūt n̄ sint exponenda nisi ad litteram t̄c.

Replica. In ca. iiii. vbi ap̄ls dicit: Si qz aut̄ supētū: dificat supra fundamētū haurū t argētū: senū: stipula t̄c. dicit postilla. qdā illā sup edificationē ex-

ponere de op̄ib⁹ v̄te sup additū fundamēto fidei. H̄ dicit pos̄t̄. illā expositionē mag' moralē qz litteralē: eo qz lra sequēt̄ pcedēs ē de doctrina fundamētali t̄ sup edificationē: qz h̄ egrēt̄ rens Bur. dīc qz in dict̄ apli nō dñ q̄ri moralitatiō: qz mirū vī dēt̄ cū q̄libet scriptura st̄tinent aliqz moralitatē possit moralitatiō. t p̄n̄ passus sic exponit̄ multiplicēt̄ etiā fm Burg. q̄ruz vna expositio p̄tinet ad fidē t̄ doctrinā: alia ad actus t̄ op̄a. t vulgo dīc qz credere p̄tinet ad allegoriā: agere aut̄ ad mores t̄ tropologiā. igif ille due expositioēs ad vñū sensu nō p̄tinēt̄: put vult Burg. Si igif p̄n̄ sensus ē allegoricus t̄ lralis: le cūdūs erit moralis: qz de agēdīs. Nec ē inconveniens moralitatēs sup allegoriā fundari: qstionē sui plogi p̄ eu allegata nō obstante: in qz mule dubia st̄tinent nō dixerim falsa. de qb⁹ disse rere nō est p̄ntis op̄is. Et notādū h̄ qz Burg. in qstioē illa alle gata t̄ mule alii loci ponit p̄ certo qz ex solo sensu lrali p̄t̄ fieri efficax argumentū. hic aut̄ ponit qz apls aliqui allegat scri pturā ī sensu mystico. ex qz dicto t̄ p̄n̄ dicto sequitur qz apls frusta allegat: quia h̄mōi allegata efficaciter nihil. p̄bāt̄ qd̄ nō est de ap̄lo legisperito sentiendū: qz etiā nō ab hoīe sed p̄ re uelationem habuit euangelium: vt patet ex Sal. i.

Slo. ordi.

A Enos. Dacten II Ca. IIII
de glia pseudo: hic de suo cōceptu agit. // Sic nos. H̄ lo alt ap̄l: qz de eo minus sentie bāt: sed sic h̄ sentiat vt de qz eum elegit. // b Et dispētatores. Qu ḡ. Nō solū boni sed etiā mali dis penatores sunt. Nisi enī qz bonos dispētare: nō r̄ete apls diceret: Imitatores mei estote. Bursus si nō p̄ malos nō diceret dñs de qui busid. Que dicit facite: que autē faciūt nolite facere. Dispētatores enī sunt p̄ qz ministeriū puenit ad eternā salutē. R̄ enī esse salutis illius dispētatores p̄ verbū t̄ sa crāniū est illius ēste participem. C Nicā q̄ris. Ita de nob̄ estimā dū: qz hic īst̄ vos qz nō alibi. H̄ once si. et in p̄fī cū expectāndū ēst̄ donec s̄ illud. de⁹ iudicet. // d Jūdico meip̄m. Periculū ē vob̄ de ignotis cordis mei vel altoz iudicare. Quāta ei p̄funditas credēda ē ēste in hoīe qz lateat etiā ip̄m hoīem in qz: vt s̄ petro p̄funditas infirmitatē late bat cū se dño cōmoritū p̄mitte bat. Aug⁹. Jūdiciū. phi bet apls: qz occulta sunt nob̄ cor da hoīm. In his plerūqz nr̄a cre dulitas fallit. H̄ cauedū est ne p nitiōsā opinatioē fallamur: vt qz n̄ possum̄ hoīm indagare p̄fīaz de t̄pis reb⁹ h̄eam̄ verā certa qz sen tentia. h̄ aut̄ ad h̄uanā tētationē p̄tinet sine qz vita ista nō ducit. vñ

B apls: Tētatio vos non app̄hēdat nisi h̄uanā. Si qz suspi catioēs vitare n̄ possūt̄: qz hoīes sum̄: iudicia tñ. i. dīf finitiūas firmasqz st̄tire debemus. Si qz suspicā mur qz h̄uanā tētatio: latē n̄ iudicem̄: qz n̄ errat in reb⁹: vt recta sit iprobatio vitorū: st̄tutūqz approbatio. p̄fecto si errat in hoīb⁹: vñiālīs h̄uanā tētatio. e // Ab h̄uanā. i. ab oib⁹ dū sūt in suo die: t̄ nō est dies dñi. H̄uanā. qz est t̄ dies dñi qz iudicabit qz vñiālīs p̄lerationē reddet: t̄ tūc secreta cordiū patebūt̄. f Quoadusqz. Alii iniuria iudiciū sit: qz iudicēt̄ iniuria est: si an̄ iudiciū cī a fuo. p̄cedat st̄nia. // g Illūisbit. i. apta faciet abscondita tenebray. i. p̄ctōy. h Tūc laus. H̄n̄ agēti vel cogitāti: h̄ aut̄ nescit qz sit laude dignus. i De t̄ ap̄. Proposuit̄ figurā p̄ oib⁹: vt ab oib⁹ abhor reat sic a nob̄. Amb. P̄t̄ h̄ pseudo ap̄for̄ glias t̄ tradi tōes pueras sub sua psona: t̄ apollo evanuat̄ summatim. k illos designans

Nico. de lyra

A Ec nos existimet hō t̄c. Ca. IIII Post̄ qz apls rep̄hēdit Corinthis de h̄ qz aliqz mīstris nimis at tribuebāt. h̄ p̄t̄ arguit eos de h̄ qz aliqz nimis st̄nebāt. isti ēt̄ coīntib⁹ qz gloria bank de mīstris p̄bia imbus min' debito refutabūt̄ alios mīstros talib⁹ nō r̄t̄ es tes in docēdo. t̄ diuidit̄ in duas partes: qz p̄mo eos redarguit. sed̄ correc̄t̄ eo r̄u insistit. ibi: Nō īfundā vos. Circa pri mū scīdū qz p̄suptuoser temere eos iudi cabāt. t̄ iō p̄t̄ arguit iudicij temeritatē. sed̄ p̄suptuose. ibi: Hoc autē frēs. Circa h̄mū scīdū qz mīstri fideles ecclie sunt qz diuīa mīstrat̄ t̄ docēt̄ p̄pter dei gliaz. in fideles aut̄ à h̄ faciūt̄ p̄pter lucruz tpale vel p̄priā laudē. talis aut̄ īst̄etio ad secrēta cordis p̄tinet̄: grū iudicij ipsi⁹ dei ē p̄ p̄lū: fm illud. i. Beg⁹. xvj. H̄o vider ea qz p̄arēt̄: de⁹ aut̄ ītuef̄ cor. p̄p̄t̄ qz p̄suptu sum ī boī de talib⁹ iudicare: t̄ marie cir ea mīstros ecclie qz nō sūt st̄nebāt̄ sed ma gis renerēdi. iō dicit Apls: Sic nos ex istimet hō vt t̄c. q. d. l̄ ecclie mīstri si sunt p̄ncipales op̄ary: t̄ deo coopāt̄ īst̄etio mīstrat̄ p̄lo sacra t̄ doctrinā. iō subdit̄: b T̄ dīs. mī. dei. p̄pter qz sunt medij in ter dei t̄ p̄st̄nī: sīc dispētator dom⁹ inter dñm t̄ familiā: t̄ qz Corinthis aliqz mīstrorū nō sic reuerebāt̄. iō subdit̄:

c Nicā q̄ris īst̄ dīs. vt fi. qz inueniaſ. q. d. īst̄ vos fit dissensio t̄ īst̄etio de fideli tate mīstrōy. q. d. aliqz st̄nebāt̄ tanqz in fideless: qz viri scīt̄ tale iudicū h̄uanuz p̄ nthilo reputabāt̄ p̄ qnto eos t̄gāt̄: li cet doleāt̄ p̄ qnto malū ecclie inde p̄uenit. iō subdit̄ Apls: // d H̄ibi āt̄ p̄ mi est vt a vo. i. i. ab oib⁹ qz iudicō mō. // e But ab hu. die. i. ab oib⁹ qz iudicāt̄ ī tpe p̄n̄. f H̄z negs me. iudico. lies enī hō iudica re se debeat iudicio discussiōis p̄rie p̄scē: sic. j. x. ca. dicct̄: Si nos metiōs diiudicarem̄ nō vñiālīs iudicarem̄: t̄ nō dñ se iudicare iudicio absolutiōis a culpa innocentē oīno se reputāt̄: qz dñ Ecēs. ix. Recit hō vtrū odio vel amore dign⁹: t̄. iō subdit̄: Nec meip̄m iudicō. h̄ mō: t̄ multo min' dñ h̄o iudicare de secret̄ cordis alteri⁹: qz hoc ī p̄p̄t̄ deli. p̄pter qz subdit̄: g Qui aut̄ iu. me: dñs ē. t̄ qm̄ ei⁹ iudicū ī qz īst̄etio oīa erit ī fine mūdi. iō subdit̄: h Ita qz noli. an̄ tē iu. t̄c. q. d. hoc ē temerariū. // i H̄ec aut̄ frēs. H̄ec p̄t̄ apls arguit p̄suptione Corinthis: qz mīstrorū aliqz ecclie st̄nebāt̄. t̄ diuidit̄ in duas partes: qz p̄mo arguit h̄ac elationē. scđo declarat̄ dict̄ p̄t̄p̄t̄ cām. ibi: P̄uto enī. Circa p̄mū scīdū qz cōtētio erat īst̄ Corinthis: maxie p̄pseudo apls ī sapia h̄bi docētes qz a plib⁹ p̄ferebāt̄: t̄ veri apli st̄nebāt̄. verūt̄ apls scribēs corinthis illoz noīa nō ex̄sīt̄. s. j. ca. sed nomē suū t̄ apollo ne vis deret ex inuidia h̄ alios loq̄: t̄ h̄ac veritatē hic ap̄it̄ dices: H̄ec aut̄ frēs trāfigurau i me t̄ apollo p̄p̄t̄ vos. i. p̄pter vñam instructioēz. *

Ut in yobis

illos designas non singillatum; ne maior nascere discordia.
a Ne vñ ad.a.in. Ab illo. i. meliori q̄ illi. i. q̄ si alio ab illo q̄ null? ē q̄ tu ad se vel q̄ tu ad misteriu. q̄s enim te discernit a massa p̄dito p̄ null? nisi deo. vt si bapticat a petro: quō discerteris ab eo q̄ a paulo. nihil ille: nihil tu. Tel redarguit illos eisdē q̄ gliabāt de magisterio pseuso. Q. gloriari p̄ illis: s̄ q̄ bēs ab illis: q̄d nō a me: et si a me q̄d ē me gliarisi: qm̄ idē a me accepis. b Quid ē tē. Aliud gen' arrogatiō amouere conat. s. ne hō supbiait ppter aliquā grām a deo sibi datam: putās se ēa bēre a se vel a ministro. c Si autē ac. b Illos q̄ eadē q̄ ab aplo accepant audiētes: de magisterio pseuso a postolo q̄ gliabant q̄ p̄ eloqnti az se cōmēdatēs gliaz i se xtebāt: cū apls p̄ceptiblē se vide ri fecerat vt gloria deo faceret. Jo apls ironice eia loquif: q̄si p̄cedēs q̄d eis de sc̄p̄is videbatur. cū subdit: d Jā satu. Q. Increpo vos d. Quid gloria ris tē. S̄ nō recte video: b sa cere: q̄ vos ē tē. Jā fa. Jā di. ironia: ac si dicere: nō ē ita. Trascētis enī x̄ba sūt: nō p̄fir matis. e Begnet. Cere re gnare ē de spe t̄. p̄missi dei se curū eē: i adūs gaudere. f Puto enī. Q. nullaten p̄ tuādū ē ironice ei loqf: Jo sine nob: q̄ p̄ mala q̄ patimur de ōndit nos aplos vilissimos. de q̄b̄n̄ curer tanq̄ morti destinatos: i. ad nullā vtilitatē sed ad morē refutatos. q̄d p̄ b̄ videt: q̄d spectaculū n̄m̄ quasi ad mōstrū suenlū. q̄d mag. p̄ bamur amici dei. Tel iō debe ret nobiscū regnare: q̄r puto t certum sum q̄ nos sum̄ siles no uissimis belie t̄ enoch i tribula tiōib̄. g Tanq̄ morti. Ut q̄ a victorib̄ morti suabant: ad q̄d spectaculū sueniebat p̄pls sic ad derisionē helie tūc: t nūc aplor malib̄. h Ange. Boni angelū boni hoīes laudāt: mali irridēt: b̄ sūt dexta t̄ sinistra nec illa eleuant: nec ista frangūt. i Prop̄ xpm̄. cui erūcē p̄dicāt q̄d vos tacētes vidēmini in xpo prudētes. k Esurim̄ tē. Amb. Acritate p̄dīctatēs grāz nō bāt apud hoīes. l Tanq̄ pur. tē. per hoīa pbamur i xpo prudētes t̄ fortes. m Nō vt cō. Aspera blādis mitigat vt salutaris medic. n Pedago. Oli pedagogos noīatos: pueros significat. o Ego ge. v. in. Addidit p̄ euāgeliū: ne ipsi putaref esse q̄d dei ē. Aut enī dñs ē euā gelio: Ne vob̄ dicat p̄rez i terra. An̄ ē enī p̄ de: nō vt hoc nomē ceteri tollat: s̄ ne gratia dei q̄i eternā vitā generamur: nature vel potestat: vel etiam sc̄tati cuiusq̄ hoīis tribuat.

Si dñs

a S̄ hūilitatē v̄ram. b S̄ hāc. s. q̄d maiores sum. ppter v̄os: ut in v̄obis discat ne a a S̄ agēdo ylra. b S̄ i hieremia. q̄d gl̄at in d. g. a suprā q̄ scriptum ē: vñ aduersus b S̄ se vel doctore. q̄d p̄dūt n̄si deo. aliū inflet p̄ alio. Quis enī te dis. a S̄ quod si dicis: fides tua vel oratio vel iustitia a iterū merito: quid habes q̄d nō accepisti. b cernit: Quid ēt habēs q̄d nō ac. e S̄ a deo. f S̄ in te vel illis. c cepisti: Si autē accepisti: q̄d gloria f a S̄ a dō s̄ a te v̄ ab illi. b S̄ tacito. S̄ syos. c S̄ plēris q̄si non accēpis: Jam saturati s a S̄ sp̄scō. b S̄ q. vt a los saturare p̄rest. c S̄ iro estis: iam diuītes facti estis. Sine b nia. a S̄ sic purabane gloriātes de pseudo aplis. b S̄ regis vos. c S̄ his pie op̄ras. e nōbis régnavis. Et v̄tinā régnet: k a S̄ ita. b S̄ vos sequamur cum nos sequi dedigne mini: quos quidem sequi deberitis: quia nos reue ra regnamus: sed timo ne sine vobis. f Ut t̄ nos v̄obiscū regnem? Puto i a S̄ v̄llissimos vel similes helie t̄ enoch. enī q̄ de nos aplos nōuissimos m ostendit tanq̄ morti destinatos: n b S̄ spectaculū facti sum̄ mundo t̄ o a S̄ t̄. b S̄ increpatiō cū ironia q̄si q̄d totū ecōtra ē S̄ vel bonis ve cōforent: vel malis ve insultent. i angelis t̄ hoībus. Nōs stūti pro ppter christū: vos aut̄ prudētes in afflicci. g p̄tāce. christo. Nōs firimi: vos ēt fortēs: a S̄ securi. g reuerēdi. f despecti. vos nobiles: nos aut̄ ignobiles. g. f. i. continue. i. vsq̄ ad hoc tempus. k Usq̄ in hanc horaz t̄ esurim̄ t̄ si timus: t̄ nudi sum̄: t̄ colaphis ce a S̄ p̄secutiōne mutam̄. f fugamur ne plures do ceamus. b S̄ f. p̄ nobis necessarijs. mur: t̄ instābiles sum̄ t̄ labōram̄ a S̄ q̄ nemo dat. f operātes manib̄ n̄fis. Maledic v a S̄ horādo alios ad bonū. f tormenta. mur t̄ bēnedicim̄: p̄secutiōne pa t̄ patiēter. b S̄ quasi magi. malefici. timur t̄ sustinēmus. Blāphemā f a S̄ deū p̄ illis vel eos ne blasphemē nos. b S̄ de q̄bus mūndū inqēt: t̄ abiectis purget. l murz obsecramus. Tanq̄ p̄urga/ y repurati. mēta hui mūdi facti sum̄: omniū a S̄ p̄ quibus tot passus sum. fundā vos hec scribo: sed vt filiōs b a S̄ filiū nā ego pater. meos charissimos moneo. Nāz si a S̄ finitū p̄ infinito posuit. f eruditioz q̄d genuerit. n decē milia pedagogorū habeat l i f. f. b S̄ q̄ genuissent. c S̄ in fide xpi: non in me. xpo: s̄ nō mltos p̄s. Nāz i xpo ie a S̄ t̄. b S̄ q̄ genui: ergo ex debito rogo o su p̄ euāgeliū ego vos genui. t̄ Ro c non pseudo. go ergo vos frēs imitatores mēi a S̄ vt imitemini me. estote: sicut t̄ ego christi. Ideo mi a S̄ p̄ hunc credit missa ep̄stola. f in fide. si ad vos timōtheū q̄ē fill̄ meus

a Et in vob̄ discatis ne supra q̄ scriptuz est. s. in hac ep̄la. b An̄ adū. aliu. in flef p̄tētōe. c Pro alto. i. p̄ q̄cūq̄ mini stro ecclie numis et ascribēdo vel alter p̄tētōe. d Quis ei te dis. i. facit te cleua ri sup̄ alios p̄ supbiā. Et si dicat: hoc ē p̄pt̄ aliquā grām speciale sc̄ie vel facūdile. b excludit. d e Quid ēt ha. q̄d nō acce. q. d. nihil: q̄ totū ēa dō. iō. cludit. f Quid de pe. d. 4. gl. q̄si nō acce. q. d. nō ē occasio supbiā. b c. si enī. magi būliādi. vñ dicit Greg. homel. xxij. d. 2. apls. Tanto ēt būliāt̄ ad būliādū deo. p̄mpri. o q̄sp̄ d̄ ex munere: quāto obligatiō se ēt p̄sp̄it in reddēda rōne. ideo subdit: g Tā fa. e. i. repleti doctrina fidei: ironice loquit̄ vt oīdāt p̄sūptionē eoz derisibilē. h Tā di. fa. e. i. in charismatib̄ sp̄ualib̄. Sine no. re. i. in statu pfectiōis est. fm estimationē v̄ram. k Et v̄ti. re. fm verita tē. b aut̄ dicitvt̄ oīdāt se charitatue eos ar guere. l Puto enī. b assignat cām q̄re p̄tēnēbāt apli veri. s. ppter miseras q̄a su stinebāt in p̄fti de bonis t̄pālb̄ nō curan tes. iō dicit: Puto enī. i. purare me cogitis bāc esse v̄ram estimationē. m Qd̄ n. a. i. abiectos. n Quidit tāq̄ mor defti. i. morte dignos fm hoīm iudiciū. iō subdit: o Quidit spe. fa. fu. mū. ad vi dēdū enī occisionē t̄ p̄secutiōne fideliū in p̄mitiū ecclesia p̄ueniebāt multi: d̄t̄s̄ mode t̄ moti: q̄z mūndani hoīes veniebāt ad t̄pēnēdū eos t̄ p̄sequēdū. iō dicit: Un do. angeli etiā aliqui apparebāt ad eos q̄so landū t̄ roborandū. iō dicit: Et angelis. et aliqui p̄sonē deuote p̄ueniebāt ad copatiēdū t̄ exēplū patiētie accipēdū. de q̄b̄ sub dit: Et hoīb̄. t̄ q̄ p̄ talib̄ apli veri p̄tēne bank: vt dictū ē. iō subdit apls: p̄ Nos stūl. p. xpm̄ tē. fm̄ reputationē v̄raz t̄ insi deliū. q̄ Usq̄ in hāc ho. i. continue a t̄pē receptionis fidei catholice usq̄ ad p̄fis. r f. si. veritatē enī p̄dicantes t̄ vitia arguētes incurribāt oīdū būanū: t̄ sic p̄tēbāt multiplicitē defecū t̄ etiā insultū. s̄ Et in su. i. nō būtes domitiliū stable. t̄ Et la. ope. ma. m̄ris. sicut d̄z de Mano Act. xvij. aliqui enī b̄ faciebāt: q̄z nō inue niebāt q̄ darent eis necessaria vite: t̄ aliqui ne grauaret fideles: t̄ aliqui ad dandum fi delib̄ exēplū vitandi ocīū: vt br. ii. L̄heb. iii. f. Et bēnedicim̄ t̄ bene. fm̄ doctri na. xpi. f Blāphemāt̄ nos: fm̄ d̄ct̄u salvatoris Mat. v. Orate p̄ p̄sequēt̄ bus t̄ calūniantib̄ vos. y Tanq̄ pur gamēto huius mūndū. t̄ immūndicē inficiētes mundū: q̄e sunt amouēde. inde enim eis mōtūt̄ annūciāt̄. alij vero instru rūt̄ eos de quibusdā minorib̄. ppter q̄d vocat eos pedagogos: le aut̄ patrē eoz. iō subdit: c Nōgo ḡ vos: imitatores mei estote. sicut boni filiū. d Sicut et ego christi. cui obtempero sicut vero patri. sc̄do corrīgt̄ eos nūcio ad b̄ idoneo. d̄ e Nō misi ad vos timōtheum tē. t̄ patet littera. tertio flagello cōminatōnis dicens. f 3. ḡ Tanq̄ non

D
Ep̄. 5. 8.
Phili. 3. 8.

Slo. ordi. Ad Corinthis I. Ca. III. Nico. de lyra

a Si dñs vo. b dicit vt oñ deret q si nō iret
deū noluisse cā vñq indignitatis illorum.

b In virga. Aug^o. Terroris xba infert vt
infati humiliarent t se p̄garent ad recipien-
dū eū. absit aut ut p̄j filij dicerent: Si in vir-
ga ventur es noli ve-

nire. M̄lius est. n. eru-
diri in vñq p̄l s̄ p̄
tre in blandimento p̄do-
nis. **Ca. V**

c O M̄ino audif.

Incipit de for-
nicatioe. Et redarguit

illū fornicatorē q vñ-
rem p̄l tenebat: t cos

q cū tolerabāt. Erant
enī t ipl cōparticipes

dū paterent rē tam in-
geni p̄tī secū incorre-
ptū quenire. Nō soluz

gillū reū mortis s etiā
adherentes illi nō im-
munes a crīmē demō-
strauit. **d** Ut vñ. p.

Amb. Publike nouer
cā suā loco vñq ba-
bebat: nec aliq tergiū-
vim. **7. di. c. oes**

satiōe poterat legi cri-
men. Et hui cā de for-
nicatioe ictipit: postea

mouebit de oī carnali-
vñq t spūlā. **e** In-
fla. est. Ceto supble q
pellit. **f** Ille dīcīā: q si vñū
mēbr patī cōpatiunt
rē. **g** In no. d. Hoc
mō inuidauit: t vos cō-
gregati in vñū sine ali-
q dissensione: qb mea
auctas t dñus xp̄i co-
opabilis: tradatī hñmōi
sathane. **h** Tradere
sa. Hāc p̄tātē dr habu-
isse: vt dū aliquē a stul-
ticia nō possit amone-
re diabolo cū vexādū
traderet: qulq pñiam
xp̄tens a malo desiste-
ret: vel tradere satha-
ne est ab ecclesia expel-
lerer: admonitione: ab
illo suspēdere: libex il-
li facere ire in interitū
carnis. i. facere b̄z hoc
q̄d expit caro el: in
interitū illum dicens.
Nō aut b̄ amaritudie
odij: sed ea intentione
vt repulso b̄ ad reno-
candū illū valeat i die
dñi. t si qñ illū corvili-
ter dñs: si qñ illū dñs lu-
ceat in corde. **h** Ut
spūs sal. Augusti. Sic
apl̄s nō crudelis s ama-
biliter sathane tradit:
sicut moyses i cultores
idolox paucos qdē in-
dicauit in pñs terrēs:
i posteri disciplinā san-
ctū. **4. Re. 1. b** cens. Sic t belast a/
lij boni: q̄ sic t metus
alij incutit: t ipl pec-
catū minuit: vñ b̄ exēplū belie si rep̄hēdit xp̄s
in disciplinā suis: b̄ q̄ odio t nō amore correcti-
onis desiderabat vindictā ignis in eos q̄ sibi
aut. s. a hospitiū nō p̄buerūt. Sic t Pet̄ in anania
t vñpore el vñdicasse legi. Vel tradit: vt spūs/
L. sanctus

a Tancq nō vñ. sim ad vos ci. sic infla. sūt qdā. Et dētes ad iulcē: vt. s. de-
claratū est. **b** Cenīā aut ci. ad vos si do. vo. b̄ addit q̄ volūta diuina est i
oībus p̄supponēda. **c** Et co. nō ser. eo. q̄ in. sūt. i. simonē rhetoriciū de q̄ glo-
riant. **d** Qz vir. in opib̄ xtuolis t miraculos. q. d. in his qdē sūt ip̄oē-
tes: cū th̄ p̄dicatio euāgelij p talia deberet confirmari: vt h̄ Par. vle. Dño co-
opanter simonē affirmāte seqntib̄ lignis. iō subdit:

Nō enī in simonē. **e** Quid vult. i vir. ve. ad vos.
id est ad vos corrigēdos cū flagello si inuenero vos
rebelles. b̄ebat enī apl̄s p̄tates tradēdi tales satba-
ne cruciādos corporalē ad eoy correctionem: vt b̄. j.
ca. se. **f** An in cha. t spū mā. si inuenero vos b̄.
lesr emēdatos saltē in pte. p b̄ aut qd̄ dr b̄: An i cha-
ritate. nō excludis charitas a correctione apl̄s fienda
cū flagello: qz si flagellaret charitatue faceret: b̄z dr
ad designādū q̄ corrept actu p flagellū nō ita sentit
dulcedinē charitatis illi q̄ corrigit: sic sentiret si per
xba p̄solatoria hoc faceret: th̄ trāscēte flagello bene
postea cognoscēt charitas flagellantis.

g In ca. viii. vbi dr in postil. Poc aut frēs trāfigura

h Additio. **i** dr hic. Hoc autē cui in me.

stares trāfiguraui tē. si videt
exponendū zformis ad glo. dixerat ei apl̄s nō cē glo-
riandū in mīstris a q̄b̄ fuerūt edoci. **j** Trāfigura-
uit. i. p̄pūt figurā i se t apollo alios nō notando
sigillatiz ne maior nasceref materia discordie. Memo
enī audiēs nomē suū in rīa ztent est tacere b̄z taci-
to note audiēs de se aliqd̄ dictū qñq dissimulat: et
b̄ apl̄s fecit ad instructionē corinthis. iō dicit: Pro
pter vos vt in vob̄ diseat nō gliari. Supra quaz scri-
ptū est. s. H̄ere. ix. vbi dr: q̄ null ḡliet in sapia sua
nes fortitudine tē. sed in dñō tē. **Ca. V**

k O M̄ino audif. Postq̄ apl̄s instruxit Corin-

thos de baptismo p̄ q̄e fū regeneratio spūa-
lis. b̄z in struit eos de mīrimō p̄ qd̄ fit de-
bite generatio carnal. t dīvidit in duas. qz p̄mo vīti
um p̄rīus arguit. scđo de mīrimō instruit. ca. vii. Pri-
ma i duas. Prio arguit vīti fornicatiois. scđo qdā

alia vīta q̄ erāt i eis. ca. se. Pria adhuc i duas. qz p̄
mo facit. p̄positū. scđo remouet dubiū. ibi. Scriptivo

bis. Pria adhuc i tres. qz p̄mo arguit culpā. scđo p̄
dicit penā. ibi. Ego qdē. tertio rep̄bendit culpe radī-
cē. ibi. Hōz b̄ bona glatio. Circa pñmū scđē q̄ i apo-
sito duplex erat culpa. Una p̄ticular cuiusdā forni-
catorē ignominost. t b̄ qd̄ dr. Oino audif inf̄ vos

fornicatio. t dīc oīno: qz b̄ erat publicū. t tal forni-
cato erat tā horreda q̄ nec inf̄ gētes reputata fuit lici-
ta: t fornicatioē similitē lictā reputarē. t q̄ sit illa

subdit. **h** **i** Ita vt vñ. p. l. a. b. qd̄ a p̄ncipio mundi
fuit exclusus ta q̄ illicitū. p̄p. n. reuerētā naturalē q̄
dr b̄ ad p̄z t mīrem. iste due p̄sonē a mīrimō sp̄
fuerūt exclusive ta q̄ de dictamē iurū naturalē. **j** qdā

aliala talē p̄cubit abhorēt: si dr de qdā elephante
q̄ adduc̄t ad mīez: vt p̄ coitū el̄ cū ea b̄ h̄ren̄ fet̄: ta

le coitū oīno renuit. postea xo reduc̄t ad mīrem op̄-
tā pallio i pte āteriori coitū cū ea: quā postea disco-

optā cognoscēs iterfecit ductore suū. Est āt elephas
inf̄ alia aliala multū disciplinabiles vt dicit p̄bs in li-
bris de alialib̄. Frat̄ aut circa b̄ alta culpa cōis. s. illo

rū q̄ debetur b̄ corrigēt t negligēt. t q̄tū ad b̄ sub-
dit: **l** Et vos in. est. ex p̄tētib̄ enī q̄s h̄ebat in
se. hanc correctionē sic t alia charitati op̄a facē negli-

gebāt. iō subdit: **m** At nī ma. l. h. de p̄tō fr̄is tolle-
do: t ad el̄ correctionē p̄cedēdo. iō subdit: **n** At
tol. de me. ve. p̄ exōtētib̄ enī q̄ b̄ op̄ fecit ne p̄tēt
pes ipl̄s culpe sit. **o** Agō qdē. b̄z dīmītāt di-
cti fornicatorē p̄tētib̄ dī. Ego qdē. b̄s auētē a dñō

sup̄ vos. **p** Ablens c. p. a. sp̄. l. charitati affectu: vt
qz in spū leiebat q̄ agebant inf̄ corinthis: ac si p̄ns

esser. sic helleb̄ vīdit ḡteq̄ accipitē mūera a naīmā.
iij. Regl. v. o. **q** In. l. p. mō dīcto. **r** Lū q̄ sic ō-
est. accipitēdō vñtē p̄tē sui. q̄ In note d. tē. tum qz

aggregatio fidelū sieda i noī xp̄l. tū qz crīmā
publica q̄le istud erat debēt i publico puniri. **s** Et

meo spū. qz notuz erat mō p̄dicto. **t** Trade. hu. l. a. sic ei apl̄s a dñō h̄ebat
pr̄tē ejēcēdi demōes de corpib̄ obēssis: ita h̄ebat pr̄tē tradēdi eos demō-

nib̄ affligēdos. p̄ enormib̄ petis: sic t in p̄mitia ecclia affligebant erētē
ti. iō subdit: **u** In in. car. l. ad el̄ afflictionē vt sic peniteat pena decēre cul-

p̄. **v** At l. l. sit. l. aia saluet. **w** In die d. m. i. xp̄l. i. in die mortē vel iudicij

extremi

Gestus q̄ stamiat nudans: salu⁹ sit eis nō amissus
in die iudicij. **G**ota massaz. Participes erāt
dū paterēt reū: s̄ q̄ ptatē nō h̄z quē scit reuz
abscere: vel pbare nō valer imunis est. Et iudicē
nō est sine accusatore dānare: vt nec xp̄s iudicē ab,
scit. **G** Cōspersio. Est
farina q̄ aquā glutinata
sine fermento. i. acyma.
vult ḡ vt isti sint vñū qd̄
p̄ dilectionē puri a corrū-
ptiōe p̄tēnū hoēz in-
duti: siē in baptismo sunt
facti acyma. acyma grece:
fermetū latine. **C** P̄da
scha. Nō sic qd̄z estimat
grecū nomē est: sed hebre-
um. Oportunitissimē tñ oc-
currīt in h̄noē qd̄a vtra
rūq̄ linguaꝝ p̄gruentia.
Quia enī pati grece pa-
schin dr. tō pascha passio
putat ē. In hebreo vero
lingua p̄tētū trāst̄: d:
qr̄ tūc p̄tēm pascha cele-
brauit p̄pls dei qñ ex egypto
pro fugiētēs mare rubruꝝ
trāst̄. Hūc x̄o figura
illa p̄phetica cōpleta ē: cū
sicut ouis ad īmolādū du-
ctus est xp̄s: cui⁹ sanguine
illimit̄ postib⁹ nr̄is. i. frō-
tib⁹ cruci signo signat. a
p̄ditiōe hui⁹ seculi tanq̄
a captiuitate egyptiaca li-
beramur t̄ saluberrimum
trāst̄ agim⁹ cū a diabo-
lo trāst̄ ad xp̄m. **A**m-
bro. Pascha īmolati ē:
nō trāst̄: sicut q̄busdā vi-
dec. p̄t̄ enī pascha: et sic
trāst̄: qz ante exemplum
est saluatoris: t̄ sic salus.
D Sinceritat. Nōne vi-
te t̄ veritatis sine oī fraude
de vt sinceritas mūdā vi-
tā faciat: t̄ veritas omnē
frānde excludat. **E** Alioq̄. Non possent ta-
les xp̄o lucrat: si colloq̄.
um eoz vitaret t̄ p̄linū.
vñ t̄ dñs cū publicanis t̄
petōrib⁹ comedat. **E**l a-
lioq̄. i. si cōmisseam̄: me-
lius eēt vobis mori.
F Nunc aut. Tūc scripti-
vob⁹ nō bū accepist: nūc
sunt dēmīlate scribo.
G Nota. Aug⁹. De pe-
nit. Eam īolationē volu-
it intelligi: q̄ in quēz cū
sentientia t̄ ordine iudicia-
rio atq̄ integratē p̄fertur.
Naz si q̄libet noīatio
sufficit: multi dānādi sūt
innocētes: qz sepe falso in
quo q̄ crīmina noīantur.
Qubis verbis ostendit
satis non temere t̄ quoliv-
bet modo. Sed per iudici-
um auferendos esse ma-
los ab ecclēsia cōmuniōne. **T**ut si per iudicium au-
ferri non possunt: tolerēt potius ne peruerse ma-
los euitando: quisq; ab ecclēsia discedēt: eos q̄s
fugere videtur vincat ad gebennam. **E**l qui
fra. est. no minatur. i. publicatur fornicator t̄c.
H Nec cibum sumere. Ut erubescēt corrigat.
I Malum. i. fornicatorem illuz. qd̄ sic intelligi
greca dictio cogit vel consensum.

Gudet aliquis

extremi. p̄ eodē. n. dle accipiunt: qz q̄is īuenit ī morte: tal' ī iudicio
p̄tābif. **G** Nō ē bo. h̄z p̄t̄ arguit culpe radice. s̄. p̄t̄itionē quā habent
adūnuicē p̄ quā correctiōe negligebat: t̄ sic nō solū peccatiōz etiā alijs im-
nebat p̄iculū infectiōis. t̄o dīc: Nō ē bo. glo. v̄ra. ex. h̄. n. q̄ nimis glabane
de alijs mīstr̄. alios p̄t̄enēdo. p̄cedebat īt̄ eos p̄t̄atio t̄ correctiōis omis-
sio: t̄ p̄ h̄ns p̄iculū infectiōis in alijs. i. subdit:

b Quia mo. fer. t. m. cor. Cōrea qd̄ sciēdū q̄ ī fer-
mēto duo sūt. i. fapōz x̄tualis īq̄z reddit panē
sapidū: t̄ sic doctrina euāgelica cōpāt fermento:
Mat. xiiii. Alīnd ē corruptio: t̄ sic cōpāt petō. et
h̄ nō accipit. h̄z q̄ ex vno p̄t̄ōre alij inficiunt̄. iō
subdit: **C** Ex. ve. fer. vt li. no. cō. p̄ asp̄itionē aq̄
baptismal. **D** Si. e. i. eē debetis. **E** Acyma. i.
sine fermento peti. qd̄ declarat p̄ figurā veteri test.
dīcēs: **F** Ere. p. n. t̄. agn̄ enī paschal. de q̄ h̄r
Ex. xii. figura fuit īmolatiō xp̄i p̄ quē liberati-
sum a demōis p̄t̄ate: sic filii Isrl p̄ sanguinē agni
paschalis ab āgelo deuastate. carnes āt illi⁹ agni
cū acymis panib⁹ comedebant: qb⁹ septē dieb⁹ fi-
lii israel vrebant: t̄ p̄ h̄ significabatur p̄ vita pl̄i
xp̄iani d̄ ē sine fermento mortal peti. iō subdit:
G Itaq̄ epu. i. vita p̄t̄ē trāseam? **H** Nō ē fer.
re. i. in p̄t̄ō qd̄ alaz īnuerterat sc̄ sp̄ualiter.

I Mez̄ ī fer. m. t̄. n. p̄ h̄ intelligit peti ex certa
malicie t̄ a p̄posito fcm. qd̄ p̄t̄iḡ dupl̄. Anō mō
ex habitu acq̄sito ex actib⁹ malis: qd̄ intelligif p̄
fermentū malicie. vñ d̄ Proph. j. Qua letāt̄ cū ma-
leſeſe. t̄ exul. in re. p̄essimis. Signū ei habit̄ gene-
rati ē delectat i. ope. ij. ethicop. Alio mō ex cor-
ruptiōe nature: sicut alij ex malicie cōplexiōis in-
clinan̄t ad alij q̄ h̄m se ī horēda: vt effusio san-
guinis h̄uanz vltū ī naturā maxie cū bestijs. t̄ h̄
vocat hic fermentū neq̄tie. **K** Sz̄ ī acy. since.
q̄tū ad puritatē affect. **L** Et ve. q̄tū ad puri-
tātē intellect. **M** Scripti vob. Hic p̄t̄. apls
remouet quoddā dubiū. scripterat enī corinthijs
in qd̄ epistola q̄ ī canone nō h̄r q̄ nō cōmiserē
tur fornicarijs: circa qd̄ plures dubitabāt credē-
tes q̄ intelligeret t̄m de fornicatiōe sp̄uali q̄ est ido-
latra. iō apls hoc remouet oīdēs q̄ intellexit de
oib⁹ crīmōis generalis ne ificerent ex eo p̄ soci-
tate. t̄ h̄ est qd̄ dīcīt: Scripti vobis ī epistola: alia
ab ista. **N** Ne cōmisseamini forni. i. cū crīmōis
generalis q̄ fornicant̄ a deo. ppter qd̄ subdi-
tur: **O** Non v̄t̄s forni. buius mūdā. q̄ coiter
noīantur r̄baldi. **P** Aut auaris. q̄ p̄ vslā t̄
alijs malicias exquisitias subtrahit bona alioꝝ.
vñ d̄ auar. q̄si auādus eris. **Q** Aut rapacib⁹.
q̄ bona alioꝝ accipit p̄ violentiā. t̄ p̄ ista intelli-
gun̄t alia crīmā q̄ nō sunt hic exp̄sa. **R** Alio-
q̄ debu. de h̄. m. exisse. q. d. melius esset vobis mori
q̄ cōleari talii opib⁹ malignis. **S** Nunc aut
scripti t̄c. q. d. sic intelligēdū est dictū meū genera-
lis. Et applicat magis ī specie de lepatōe a talis-
bus crīmōis dīcēs: **T** Si is q̄ fra. no. i. chri-
stianus: ita q̄ hic accipit fraternitas religionis.
Aliqui libri bñt: Sup̄notatur. i. sup̄ nomē perso-
ne haber nomen religiōis christiane: t̄ sic est eadē
sentientia. **V** Et fornicator. manifest. **W** Aut
maledicis. i. blasphemus. **X** Aut ebriolus.
i. ebriolite assūtus. osus enim importat plenitu-
dinem. vnde versus: Osus plena notat: bñdus si
milat: bilis aptat. **Z** Cum bñjusmodi nec su-
mē cibum. t̄ sic vere ūfundant̄ t̄ emendentur.
a. Quid enim mihi de his q̄ fo. sunt. i. de infide-
libus qui sunt extra ecclēsiam numero t̄ merito.
b. **Z** Judicare. q. d. ad me non p̄tinet: quia sunt ex
tra ūrum ecclēsie. **C** Nonne de his qui intus
sunt. i. intra ecclēsiam. **D** Eos iudicatis. i. in-
dicare debetis eoz v̄tia puniendo. **E** Nā eos

qui foris sunt deus iudicabit. **H**oc addit̄ apls ne ex hoc q̄ infideles dicū
tur hic exempti: a iudicio ecclēsiae erēderent esse melioris ūditiōis: quod
fallū est: quia p̄ hoc non effugiant det iudicium quod est grauius. iō zclu-
dit ulterius. **F** Auferte ma. ex vobisip̄s. i. separate malos christianos
p̄ execōlationē: vt sic corrigant̄ pena decente culpam.

G In ca. v. vbi d̄ ī postil. **H** d̄ declarat p̄ figurā agni paschalis: **I** tenē
per hāc figurā agni paschal q̄ā al. **J** pascha nīm.
legat apls sat. ūndis q̄ legalia q̄ a pseudo apls p̄cipi-

45. di. c. s̄
illud. in fi-
bi vna oue
moribida
24. q. 3. c.
releandē
B. 5. b

† 1. q. 1. c. s̄
quis inde-
i p̄t̄. de de-
tor. c. gau-
demus. de-
iude. c. pos-
tulasti.

45. di. c. sed
illud.

45. di. c. sed
illud.

Glo. ordi. Ad Corinthios I Sa. VI Additio

Audet alius. Occasione hmo iu*sa. VI*
dicū incipit agere de iudicis in qb^m multis
modis peccabat. Qz p̄cepti fidelib^m infide-
les iudices adibant vel fuitos iudices constitue-
bat: t̄ litigabat t̄ fraudabat t̄ alia hmo. *b. In-*
quos. Infideles iniq̄ sūt fu-
delib^m q̄cūq̄ mō p̄st t̄ leges
diuinās aut oīno spēnūt:
aut p̄pter op̄imendos bo-
nos falsa expositio interpo-
tant. *c. An sc̄i. Quia*
exēplo p̄sp̄ illoꝝ pfidia hu-
iuſmō dānabit. D. Uel
*Secularia igit. Quia dix-*e**
*rat apls eos posse de his mi-*a**
nimis iudicare determinat
*q̄ ad hmo negocia difini-*b**
*da sint p̄stituēdi. s. p̄ceptibi-*a**
*les qui sūt in ecclia. Maio-*b**
*res enī sp̄ualib^m intēdere de-*c**
bent. Quasi et q̄ iudicare
debetis. Iḡt: Si secularia
habueritis iudicia. Consta-
ad iudi. q̄ sunt cōceptibiles:
id est alius sapiētē: q̄ tamē
sūt minoris meriti. Ap̄l ei-
sc̄i legi. c. Sūt legi. c.
sc̄i. Qui filii
sunt legi. c. Sūt legi. c.
sc̄i. pro
defecu. Sc̄i p̄tētē igit q̄ in loci cōsi-
stebat fideles et sc̄i: nō qui
*hac atq̄ illac ppter euāge-*a**
*liū discurrebat taliū nego-*b**
*cior examinatores esse volu-*c**
it. A. b. excusare nos non
possum^m t̄ sūlēmūs. Chri-
stū ei testē inuoco: q̄m mal-
*lē p singulos dies certi ho-*d**
ris aliqd manib^m op̄ari: et
ceteras horas h̄re liberas
ad legendū t̄ orandū v̄l ad
agendū aliqd de diuis līris
q̄ tumultuōsissimas pplexi-
*tates causar pati de nego-*e**
*cis secularib^m vel iudican-*f**
*do dirimēdis: vel interue-*g**
nēdo p̄cidentis. Hoc
aūt ad vere. Terrenas cās
eraminēt: q̄ exteroꝝ rerū
*sapiam p̄ceperit. q̄ aūt spi-*h**
ritualib^m donis dotati sūt:
terrenis nō debēt negocia
implicari: vt dū nō cogunt
inferiora bona dispōere va-
leant bonis superiorib^m debui-
re. Cauēdū ē tū: vt hi q̄ do-
nis sp̄ualib^m emicāt: neq̄q̄
*p̄ primoꝝ infirmatiꝝ nego-*i**
cia fundit: deserit: s̄ vel h̄
alijs qb^m dignū est tractan-
da cōmittit vel p̄ se gerat.
f. Iā quidē om. delictū est in vo-
nis t̄ iudicia habet̄ inter vos.
g. ap̄teram violentiam.
h. Quare nō magis illūrā accipit̄.
i. oculatam.
Quare nō magis fraudem pati-
mini. Sed vos magis iniuriam
dum contendis.
s facit̄ t̄ fraudatis: t̄ hoc fratrib^m.
j. q̄libet. a. ergo nec salutē
quia non est salus pr̄cer regnum.
k. An nescitis quia iniuriā rēgnū
est in aliquo casu: vt pote q̄ de tali repetitione surgit scanda-
lū vel aliud malū magnū. ppter cui^m vitationē deberet exponere rē suā:
t̄ multo magis nō petre ab alio iā possessam salte quoq̄s oīdat talen-
repetitionē sibi licere: t̄ sic si post talē ostensionē adhuc remaneret scāda-
lū vel aliud malū magnū t̄ videtur ex malitia pcedere q̄d eēt p̄tēn-
dū. litigare aūt ex malitia t̄ fraude s̄p̄ est p̄ctm. Corinthiū aūt vtrūq̄ fa-
ciebāt. s̄. repetēdo res suas mō indebito t̄ cū scādalo actiūo: t̄ etiā aliq̄
p̄ fraudē t̄ iusticiā: cū t̄i deberet magis iniuriam t̄ fraudē pati q̄ ista face-
re. s̄. subdit: Quare nō magis t̄. t̄ p̄tē līra vīsq̄ ibi. n. An nescit. q. d.
p̄ effectū videt̄ q̄ nesciat. o. Quia iniuit. qui faciūt inequalitatē
iusticie p̄mis. p̄ Regnū dei nō possidebūt. q̄ ab eo excludēt.
p̄. Molite errare

Audet alius. Occasione hmo iu*sa. VI*
dicū incipit agere de iudicis in qb^m multis
modis peccabat. Qz p̄cepti fidelib^m infide-
les iudices adibant vel fuitos iudices constitue-
bat: t̄ litigabat t̄ fraudabat t̄ alia hmo. *b. In-*
quos. Infideles iniq̄ sūt fu-
delib^m q̄cūq̄ mō p̄st t̄ leges
diuinās aut oīno spēnūt:
aut p̄pter op̄imendos bo-
nos falsa expositio interpo-
tant. *c. An sc̄i. Quia*
exēplo p̄sp̄ illoꝝ pfidia hu-
iuſmō dānabit. D. Uel
*Secularia igit. Quia dix-*e**
*rat apls eos posse de his mi-*a**
nimis iudicare determinat
*q̄ ad hmo negocia difini-*b**
*da sint p̄stituēdi. s. p̄ceptibi-*a**
*les qui sūt in ecclia. Maio-*b**
*res enī sp̄ualib^m intēdere de-*c**
bent. Quasi et q̄ iudicare
debetis. Iḡt: Si secularia
habueritis iudicia. Consta-
ad iudi. q̄ sunt cōceptibiles:
id est alius sapiētē: q̄ tamē
sūt minoris meriti. Ap̄l ei-
sc̄i legi. c. Sūt legi. c.
sc̄i. Qui filii
sunt legi. c. Sūt legi. c.
sc̄i. pro
defecu. Sc̄i p̄tētē igit q̄ in loci cōsi-
stebat fideles et sc̄i: nō qui
*hac atq̄ illac ppter euāge-*a**
*liū discurrebat taliū nego-*b**
*cior examinatores esse volu-*c**
it. A. b. excusare nos non
possum^m t̄ sūlēmūs. Chri-
stū ei testē inuoco: q̄m mal-
*lē p singulos dies certi ho-*d**
ris aliqd manib^m op̄ari: et
ceteras horas h̄re liberas
ad legendū t̄ orandū v̄l ad
agendū aliqd de diuis līris
q̄ tumultuōsissimas pplexi-
*tates causar pati de nego-*e**
*cis secularib^m vel iudican-*f**
*do dirimēdis: vel interue-*g**
nēdo p̄cidentis. Hoc
aūt ad vere. Terrenas cās
eraminēt: q̄ exteroꝝ rerū
*sapiam p̄ceperit. q̄ aūt spi-*h**
ritualib^m donis dotati sūt:
terrenis nō debēt negocia
implicari: vt dū nō cogunt
inferiora bona dispōere va-
leant bonis superiorib^m debui-
re. Cauēdū ē tū: vt hi q̄ do-
nis sp̄ualib^m emicāt: neq̄q̄
*p̄ primoꝝ infirmatiꝝ nego-*i**
cia fundit: deserit: s̄ vel h̄
alijs qb^m dignū est tractan-
da cōmittit vel p̄ se gerat.
f. Iā quidē om. delictū est in vo-
nis t̄ iudicia habet̄ inter vos.
g. ap̄teram violentiam.
h. Quare nō magis illūrā accipit̄.
i. oculatam.
Quare nō magis fraudem pati-
mini. Sed vos magis iniuriam
dum contendis.
s facit̄ t̄ fraudatis: t̄ hoc fratrib^m.
j. q̄libet. a. ergo nec salutē
quia non est salus pr̄cer regnum.
k. An nescitis quia iniuriā rēgnū

est in aliquo casu: vt pote q̄ de tali repetitione surgit scanda-
lū vel aliud malū magnū. ppter cui^m vitationē deberet exponere rē suā:
t̄ multo magis nō petre ab alio iā possessam salte quoq̄s oīdat talen-
repetitionē sibi licere: t̄ sic si post talē ostensionē adhuc remaneret scāda-
lū vel aliud malū magnū t̄ videtur ex malitia pcedere q̄d eēt p̄tēn-
dū. litigare aūt ex malitia t̄ fraude s̄p̄ est p̄ctm. Corinthiū aūt vtrūq̄ fa-
ciebāt. s̄. repetēdo res suas mō indebito t̄ cū scādalo actiūo: t̄ etiā aliq̄
p̄ fraudē t̄ iusticiā: cū t̄i deberet magis iniuriam t̄ fraudē pati q̄ ista face-
re. s̄. subdit: Quare nō magis t̄. t̄ p̄tē līra vīsq̄ ibi. n. An nescit. q. d.
p̄ effectū videt̄ q̄ nesciat. o. Quia iniuit. qui faciūt inequalitatē
iusticie p̄mis. p̄. Molite errare

Ad iudicis in aliquo casu: vt pote q̄ de tali repetitione surgit scanda-
lū vel aliud malū magnū. ppter cui^m vitationē deberet exponere rē suā:
t̄ multo magis nō petre ab alio iā possessam salte quoq̄s oīdat talen-
repetitionē sibi licere: t̄ sic si post talē ostensionē adhuc remaneret scāda-
lū vel aliud malū magnū t̄ videtur ex malitia pcedere q̄d eēt p̄tēn-
dū. litigare aūt ex malitia t̄ fraude s̄p̄ est p̄ctm. Corinthiū aūt vtrūq̄ fa-
ciebāt. s̄. repetēdo res suas mō indebito t̄ cū scādalo actiūo: t̄ etiā aliq̄
p̄ fraudē t̄ iusticiā: cū t̄i deberet magis iniuriam t̄ fraudē pati q̄ ista face-
re. s̄. subdit: Quare nō magis t̄. t̄ p̄tē līra vīsq̄ ibi. n. An nescit. q. d.
p̄ effectū videt̄ q̄ nesciat. o. Quia iniuit. qui faciūt inequalitatē
iusticie p̄mis. p̄. Molite errare

Ad iudicis in aliquo casu: vt pote q̄ de tali repetitione surgit scanda-
lū vel aliud malū magnū. ppter cui^m vitationē deberet exponere rē suā:
t̄ multo magis nō petre ab alio iā possessam salte quoq̄s oīdat talen-
repetitionē sibi licere: t̄ sic si post talē ostensionē adhuc remaneret scāda-
lū vel aliud malū magnū t̄ videtur ex malitia pcedere q̄d eēt p̄tēn-
dū. litigare aūt ex malitia t̄ fraude s̄p̄ est p̄ctm. Corinthiū aūt vtrūq̄ fa-
ciebāt. s̄. repetēdo res suas mō indebito t̄ cū scādalo actiūo: t̄ etiā aliq̄
p̄ fraudē t̄ iusticiā: cū t̄i deberet magis iniuriam t̄ fraudē pati q̄ ista face-
re. s̄. subdit: Quare nō magis t̄. t̄ p̄tē līra vīsq̄ ibi. n. An nescit. q. d.
p̄ effectū videt̄ q̄ nesciat. o. Quia iniuit. qui faciūt inequalitatē
iusticie p̄mis. p̄. Molite errare

Blo. ordi. Ad Corinthios I. Ca. VI. Rico. de lyra

Sed sc̄t̄. sed iusti. Aug⁹. Mora s̄z repertā p̄fūctionē
nō parū p̄dū dare s̄nīc. **b** Oia mihi licet. q̄ dixit po-
tius ferēdū eē q̄ cās male agere: ne q̄s puter suis n̄llo mō
esse repētēda. supponit: **I** si oia mea mibi licet repeterē: b
en̄ nō repētā: q̄z nō oia expedit ad cursū mēū s̄ ipediūt.

Pec̄t̄ apt̄r alia cām līcta sunt: sed
nō repētā: q̄z cū sim liber nolo re-
diḡ sub p̄tāre iudicē: vel nolo esse
sub dñio alicui⁹ rei vt cā ei⁹ frēm
offendā. **O**ia mibi li. ponat ali-
q̄s līcerē: nō q̄ illi līceāt: sed q̄ iā
s̄ ipēdēt tornēta legalia. **M**ora
q̄ aliq̄d p̄ licere t̄n̄ expedit. ex-
pedire at̄ q̄d licet n̄ p̄t. **A**p B̄ nō
oia q̄ līcita s̄. l. q̄ n̄llo p̄cepto dñi
p̄hibēt expedit. **O**ia x̄o illicita
s̄ expedit. vt lḡis inf̄ id q̄d l̄z t̄
id q̄d s̄ licet: atq̄d iō n̄ expedit ali-
q̄ certo fine nitam distinguere.
Fator̄ ea vidēt̄ mibi līcerē et
nō expedit: q̄ p̄ iusticiā q̄ corā dō
est p̄mittunt̄ sed ap̄t̄ offensionem
hoīm: ne ob b̄ impēdiant̄ ad salu-
tē vitanda sunt. **Z**a x̄o nō līcerē:
t̄ ideo expedit q̄ sic ipsa iusticia
vetant̄: vt faciēda nō s̄nt etiam si
ab eis laudēt̄ q̄b̄ in noticiā fūe-
rīt̄ plāta. **D**īl̄ ita est nō n̄lī illi-
cita p̄hibēt̄ a dñi vt ea q̄ līcita
sunt t̄ nō expedit: nō leḡ vīci-
lo sed libera dilectiōis b̄fīcītēt̄ t̄
s̄ilio charitāt̄ caueant̄. hec autē
s̄t̄ q̄ ampli⁹ irrogant̄ saucio: q̄ cu-
rādūs ad stabulū samaritani illi⁹
miseratiōe p̄duct̄ est. hec nō p̄cī-
piunt̄ a dñi q̄uis a dñi monean-
tur offerti. **N**unq̄d s̄r̄ licere q̄d p̄-
hibet̄: vt pb̄t̄ Amb. vnde d̄z
Non licet tibi b̄r̄ vīorē frīs tui.
Et dñs: Nō licet panē filiōz mir-
tere canib̄. **E**t iō: oia mibi līcent
nunq̄d s̄r̄ mal. **O**ia mibi licet.
Que t̄ coapostolis q̄ lex naturā
habet nō moysi: q̄ multa p̄ duri-
cia ipsi p̄hibuit. **H**ec dicit: q̄r̄ līce
bat ei sumptus accipe: vt et post
actur̄: sed noluit q̄r̄ p̄t̄ instan-
ter argui a q̄ accipit̄. **V**n̄ dīc: Sed
ego sub nulli⁹ rediḡ potestate.
Pseudo aut̄ qui cā questus p̄di-
cant nolit̄ esse amari peccātib⁹.
Omnia mibi līcent. **P**ebis dīc q̄
ad escā p̄tinent̄. **O**ia līcita sunt: b̄
ego sub nulli⁹ redi. potestate. q̄d
facerē si cā offendiculo mandu-
cē. **I**ta enī amore esē frēm offe-
rem: q̄r̄ esca ventri. vnde post:
Omne q̄d in macello venit mādu-
cate. **S**ed nō cā scādalo: q̄r̄ tūc nō
expedit. **E**t alibi: Nō māducabo
carnē in eternū: ne frēm mēū scandalizēm. **I**tē alibi: **O**m-
nia quidē māda sunt: sed malū est hoī qui p̄ offendiculū
māducat. hec tanto sunt gratiora: q̄nto indebita. **A**llicta
p̄hibēt̄: līcita q̄ nō expedit libere caueant̄. **C**escā
ventri. **P**ropter hec nō s̄t̄ repētēda t̄m̄ esca debet vītri.
Per hec nota necessaria nature. t̄ iō licet repētē: sed non
multū p̄ his laborā dū: q̄r̄ destruēt̄. t̄ iō līce de his fieri
iudicē vel p̄termit̄. **D**ub nulli⁹ re. **U**ia cā mens
concepta desideria sequitur: seruire rebus cōuincit̄: q̄
tum amore superatur̄. **E** corpora. Non p̄t̄ non esse
sanctū corpus: q̄ sanctificatus vīt̄ sp̄us. **f** **M**embra
sunt. Aug⁹. **S**icut mēbra oia q̄ vna eadēc̄ aīa reguntur
vnū corpus sunt. **I**ta omēs qui eodē sp̄ufācto vīt̄i-
cantur: vnū in christo corpus efficiuntur. **G** **C**hristi.
Oia corpus accepit: t̄ corpora caput est. **T**ollēs: ita ne
vīlūt̄ dignitas ista: q̄t̄ benigne p̄st̄ta est. **A**ug⁹. **M**ō
sunt membra christi qui nō manet in christo: nec tales di-
cendi sunt manducare corpus christi.

Unū corpus

Molite errare. **V**ic remouet̄ duos errores circa predicta. sc̄d̄m
ib̄: **O**ia mibi licet. **P**rim⁹ error est q̄ credebāt̄ alīq̄ fidē t̄ baptis-
mū sufficere ad salutē sine opib⁹ bonis etiā cū opib⁹ malis. q̄d fal-
sum est: q̄ fides sine opib⁹ mortua est. illi etiā q̄ sunt baptiçati si
reuertant̄ ad pristina vīt̄a graui⁹ peccāt̄ q̄ ante: q̄r̄ viden̄ t̄tēne
re gratiā baptisimālē. iō dīc: Molite erra-
re t̄. t̄ p̄tz līra ex dīc: b̄ excepto **I**b̄ **He**
q̄ molles. est aut̄ molliities q̄dām species **21. vi. c. de**
pet̄i t̄tra naturā qua aliq̄d setp̄ polluit n̄q̄. **L**ph. 5. a
p̄ emissionē seminis in seip̄o p̄curando. **L**ph. 5. a
c **O**ia mibi. **V**ic remouet̄ sedm̄ errorē. **I**. Lio. 1. b
ex hoc enī q̄ dixerat res nō esse repēten-
das iō dīctio. posset aliquis credere q̄ b̄
eset illicit⁹ q̄ oēm modū. iō hoc excludit.
At sc̄d̄ causam reddit̄ p̄cti. ib̄: **E**scā yen-
tri. **A**reca primū dīc: **O**ia mibi licet. i.
licituz est oia mibi repētere in iudicio: cū
nō sit p̄hibituz diuina lege nisi in casu vt
predictu⁹ est: vel illud dīctu⁹ apl̄ p̄t̄ refer-
ri ad p̄tātem accipēdi sumpt⁹ ab illis q̄d
bus predicabat: vel etiā ad p̄tātem vīen-
di cibis indifferēt̄. q. d. apl̄: **L**icet oia
ista sint mibi līcita absolute loquendo: sū
in casu sunt dimittēda. iō subdit̄ **I**d̄ **S**z
nō oia expedit. dr̄ aut̄ expeditens q̄d sine
impēdimento p̄t̄ fieri: t̄ nō expeditēs q̄d
prestat impēdimento ad zsecutionē finis
intenti. predicta x̄o sunt b̄mōi in casu: vt
q̄n̄ per b̄ perturbāt̄ p̄x ad p̄tīmū: v̄l q̄n̄
datur occasio scandali infirmis vel male-
facēndi. aliq̄d etiā per b̄ rediḡ hō sub
alterius p̄tāte: vt q̄n̄ repētit̄ res iō iudicio
submittit̄ se ludic̄. t̄ b̄m̄ h̄ subdit̄ **I**e **S**z
ego sub nullis rediḡ potestate. **M**agis
enī volebat sibi debitū dimittere. **E**ccl. 37. d
Escā ventri. **V**ic reddit̄ causam quare
predicta q̄uis sint līcita nō expedit. per
sile de ventre qui est loc⁹ escā in q̄ deco-
quis alimentū: vt inde ad membra cetera
deferaſt̄: t̄ sic p̄t̄ q̄ elca debeſt̄ ventri: t̄ tū
aliq̄d nō expedit. s̄. q̄n̄ est nōcumentū sa-
nitatis. t̄ simile est de predictis: vt dictuz
est: quia p̄e corruptibili nō est sustinen-
dū derrīmēt̄ in re corruptibili. dīc iti-
tū: **E**scā ventri. debetur modo dicto:
S **E**t venter escā. vt eas decoquat mo-
do dicto. **I**b̄ **D**eūs aut̄ hunc t̄ hanc de-
struet̄. qr̄ licet post resurrectionē remane-
at venter hoīs q̄t̄ ad substantiā: nō tū
q̄t̄ ad officiū decoquēd̄ escā. **I**i. **C**or-
pus aut̄. **M**ic renertit̄ ad increpandū
fornicationē vītū. de quo. **S**fecerat mē-
tionē: t̄ ad hoc inducit̄ quartu⁹ ratio-
nes. **P**rima sumt̄ ex ordinatione diuīa.
aliqui enim de hoc vītio se excusant̄ dicē-
tes: q̄ vītū corpore suo ad actū institu-
tūt̄ a naturā. q̄d excludit̄ **A**pls dīcens:
Corpus aut̄ nō fornicationē. i. nō est ordi-
natūt̄ ad actū fornicandi: sicut nec ve-
ter ad vtendum cibis indebito modo vt
ad crapulam: nec corpus laxari debet ad fornicationē que est act⁹
inordinatus. **I**k **S**ed dñs. i. finaliter ordinat̄ ad futēndū deo-
z: q̄r̄ corpus est p̄pter aīam: vt habet. i. de aīa. **A**nia vero imēdiate
ordinatur ad deum: t̄ sic deus est finis corporis. t̄ ideo subdit̄:
Il̄ **S**ed dñs corpori. in q̄t̄ ipm̄ resuscitabilis gloriosum. q̄d decla-
rat p̄ resurrectionē christi. iā p̄cessit dīcens: **I**m **D**eūs vero et
dominū. s̄. iefūm̄ christūm̄. **I**n **S**uscitauit̄ in corpore glorioſo.
O **E**t nos suscitat̄. vt conformemur corpori claritatis ipsi⁹ sicut
mēbra capit. fornicatio vīo statū hūi⁹ incorruptionēs p̄sedit: **F**al-
yti. **Q**ui semiat̄ in carne sua de carne t̄ metet corruptionē. p̄pter
q̄d fornicatio ē vītāda. **P**escīt̄. **M**ic ponit̄ sc̄d̄ rō que accipi-
tur ex affinitate corporis humani ad corp⁹ christi: cuius fidelis effi-
citur per baptisimū membrum. t̄ ideo horrendū est q̄r̄ s̄tar mēbra
meretric⁹ p̄ fornicationē: q̄ idē est act⁹ specie fin naturā cū actū ma-
trimoniālē: p̄ quē vir t̄ mulier efficiunt̄ vna caro: **S**en. i. j. t̄ b̄ est q̄d
dīc: **N**escit̄ q̄m̄ corpora vīa mēbra sunt xp̄i p̄ baptisimū. q. d. sc̄re
deberē. **I**q̄ **T**ollēs ḡ mē. xp̄i. subtrahēs me ab ip̄o. **I**r **F**aciā
mē. mēre. p̄ cubitū carnālē. **S** Absit. q. d. hoc est horrendū.
Eccl. Un̄ n̄escit̄

Slo.ordi. Ad Corinthios I. La. VII Nico.de lyra

Ga **A**nū corp^o. Tradūt physici q̄ adeo vniunct q̄ si sanguis eorū cōmiseret: oīno p̄iungeret. **b** Qui adheret deo rē. Nō sube idēitate s̄ participatiōe cū ei sic adheret hic p̄ fidē accedēs: vt sit p̄ticeps beatitudinis eī q̄d tunc plene erit: cū satiabīs desideriū eī i bonis imutabilibus. s. in ip̄a trinitate

D dīo suo cui^o ē imago. Nō ḡ sp̄us hoīta est vñū vñū cū sp̄us dei: s̄cē fili^o cū p̄re vñū ē t̄ vñū de^o. Sic ē dicim^o de p̄re t̄ filio vñū sūt: q̄r vñū sube duo s̄. Et dicim^o vñū est: s̄ addim^o q̄ vñū s̄. deus vñū. Diligent^o attende q̄ cum de reb^o duab^o vel plib^o dīr vñū est vñūna est: t̄ debis q̄ diverse et de his q̄ sunt vñū sube dici p̄t. Diverse enī sube sunt sp̄us hoīta t̄ sp̄us dei. t̄ tñ dīr: Qui ad heret dīo vñū sp̄us rē. Abi autē dīr de duob^o aut plib^o vñū sunt: nec additur q̄d vñū nō diverse intelligunt: s̄z vñū esse sube sic dictū est: Qui plan- f. 5. c. t̄at t̄ q̄rigat vñū sunt. Petz: Ego t̄ p̄ vñū sum^o. Si ḡ de his q̄ diverse sube sunt: recte dīr q̄ sint vñū sp̄us: q̄to ma- 26. q. 2. c. s̄. ḡ et illud. gis qui vñū sube sunt: recte dicuntur vñūs de^o esse. **c** Fugite fornicatiōe. Qm̄e enī p̄ctm̄ quodcū b̄. **d** vñū. a s̄ coparatiōe hui^o: si gerant p̄ corp^o. b̄ s̄ fornicatio in corp^o est: q̄r hic aia sub corpore. **e** q̄ fecerit hō: extra corp^o ē. Qui at a s̄ cōtra hono: sui corporis ē. corp^o enī marie p̄pationis c̄ creati fuit. corra hui^o hono facit qui fornicat. s̄ tendens in corp^o. s. Hic p̄pere seruit aia corpori.

f Nullū p̄tū intantū debone- stat t̄ coinqnat corpus: vt illud. Vel alit: Qm̄e e. pec. i. extra vxorē q̄ vñū corpus cū viro dīr: ppter illud. Nam p̄ nullū aliū debet separari nisi p̄ isto. Jo autē separāt: q̄r t̄ corpis vnitatē t̄ thori nide t̄ s̄bobilis intentionē peccat. Alter: Qui criminat^o peccat fe- ra dīr: nō hō: t̄ extra corpus suum pec- cat. i. extra ecclesiā: q̄r p̄ venialib^o ab ecclesiā nō separat. Sed q̄ fornicat ex- tra corpus suū peccat. i. extra ecclesiā: vt ab ea ejiciat. Piero. In cōiugio post^o quecūs fecerit p̄tā non infi- scat vxorē p̄priā. si autē fornicat^o fine- rit cū alijs maculat eā vt nō sit licita: sed q̄s adulteria: vt vir pñiam accipe- debet: si patif virū in adulterio mane- re. Inde habem^o q̄ nīsi resipuerit vir dīr cū dimittere vxor. **D**ime pec. rē. q̄r cetera p̄tā t̄ si p̄ corpus gerant: nō tñ aiam ita carnali p̄cupiscēti faciunt obstrictā t̄ obnoxiaz: quēadmodū in solo ope fornicatiōis corporalis fit. cōmiseri- enī facit aiam cū ip̄o corpore libidinis vis agens in corpore carnali fornicatiōis: q̄r intantū agglutinat aiam corpī: vt in ip̄o momēto nihil aliud cogitare hōi liceat aut intendere: q̄r ip̄am menē captiuā subdit ip̄a submersio t̄ absorbitio libidi- nis t̄ p̄cupiscēti carnalis. vñ dīr: Qui fornicat in corp^o vñū peccat. **A**ug. **A**lijs liceat alio aliū op̄ari: t̄ alio intē- re: sed nō i fornicatiōe vbi totus hōi caro. Generalia autē forni- catio est cū alijs nō adherēs deo adheret mūndo. vñ dīr: Amic^o mundi inimic^o dei est. Qui ḡ herēs mūndo longe est a deo. in corpus peccat: q̄r corpali p̄cupiscētiā in queq̄ sp̄alii animus distrahit: huiens creature potius q̄ creatori. Sed q̄ heret deo nō mundo: si peccat fragilitate humana: ignorādo vñ ne- gligendo extra corp^o est: q̄r nō corpali vel tpali concupiscētiā peccat: sed hūana tentatiōnē q̄ facile ignoscit. **e** Qui autē for. Nō dīr. ppter q̄ntitatē fornicatiōis q̄ ip̄a sola sit in corpore t̄ alia extra corpus. Plura enim adeo magna vt fornicatio: vel maiora. Sed ppter q̄litatē: q̄r turpius coinqnat corp^o q̄ alia peccata. **f** Tēplū sūt sp̄i. Ex hoc p̄t^o q̄ sp̄ussanctus deus est. Si enī nō eslet deus tēplū: vtq̄ nosipos nō h̄er. Non solū autē sp̄ussanctus: s̄ etiā pater t̄ fili^o tēplū nos b̄. Tēplū ḡ dei: hoc est totius trinitatē: s̄cē ecclia est. **g** Et portate deum. Portare deū est imaginē dei in rebus bi^o gestiōnē. **h** Deum i cor. Si nō parcis tibi ppter te: parceyl ppter deū q̄ te sibi fecit dominum: quā si euertis peccas i deū. quod graue est genus peccati. Aliud vero ei genus peccare in homine.

I dīo. **E** quibus. Occasiōne fornicatiōis quā phibet stina- at de nuptiis. vñ illi q̄sierāt: Et agit triplex: s̄m q̄siliū: **j** s̄m indulgētiā

a An nescit. q. d. scire debet. **b** Qm̄ q̄ adhe. meretrici. p̄ fornicatiōis actu. **c** Anū cor. cf. cū ea. q. d. s̄c. q̄d p̄bat p̄ scripturā. **d** Erūt enī inq̄t due in car. vna. q̄d dīr de actu m̄rimoniālē: t̄ sile est de actu fornicatiōi in parte: vt dictuz est: l̄z nō i toto. **e** Qui at adhe. deo. p̄ fidē t̄ amore. **f** Un^o sp̄us est. nō fin rem s̄ fin affectionē.

g Fugite fornicatiōe. Hic ponit tertia rō q̄ accipit ex corpis inq̄natōe q̄ nō sic est in alijs vitis. **h** enī vñū redūdat ad corp^o p̄ aspectū impudiciū: p̄ au- ditum t̄ loq̄lā turpū: t̄ postea p̄ to- tius corpis tactū inmundū. ppter q̄d fornicatiōe ē vitāda. hūp̄ autē rōnis p̄mo p̄t̄ p̄leusionē di. Fugite forni- cationē: q̄r h̄ vñū nō vincit nisi p̄ fa- gam: in alijs autē vitis q̄to plus de- scēdit hō ad cogitādū particulares p̄ditōes: s̄tā plus inuentū vñū p̄ctm̄ s̄b̄i displiceat t̄ se retrahat. in forni- cationē xō q̄to plus descēdit ad co- gitādū particulares delectatiōes i osculis t̄ tactib^o t̄ p̄sib^o: s̄tā plus inualefecit tētatio. ppter q̄d vñū hoc vincit occasiōes fugiēdō t̄ cogitatiō- nes. t̄ subdit fugiēdī rō cum dicit: **i** Om̄e c̄ pec. q̄d. fe. ho. ex. cor. est. alia enī p̄tā cōiter inficiūt solā ani- mā: q̄r nō pficiunt i delectatione cor- poris s̄cē avaricia: odio t̄ inuidia et b̄mō: s̄ fornicatio nō solum aiam s̄ etiā corp^o inq̄nat: q̄r pficiūt i delecta- tionē corporal intātūm̄ q̄ p̄tū absō- bef intellect^o t̄ efficiūt hō q̄i equus t̄ mulus. gula xō licet pficiāt in dele- cratiōe corporis: illa tñ delectatio nō ē ita rebemēs q̄ absōbeat intellectū. p̄t̄ tñ dicit c̄ Apls dicit: De pec- catū est extra corp^o p̄ter fornicatio- nē. sub fornicatiōe etiā intelligit gu- laeo q̄ gula p̄pat luxurie materiā- sicut ab arte nauisfactiā q̄ ligna do- lata cōpaginat: intelligit ars dolati- ual ligno: q̄r p̄parat s̄b̄t materiali- am. **j** An nescit. Hic ponit q̄rta rō que accipit ex sc̄lū p̄ dignitate q̄ hitat in renat^o p̄ graz baptis malē: t̄ sic cor- pora eo^o s̄t̄ quodāmō sp̄usst̄ tem- plūz viuificant ab aia sp̄usst̄ iba-

bitata. t̄ h̄ ē q̄d dicit: An nescit. t̄ p̄t̄ l̄z ex dictis vñū ibi: **k** Et si est vñū. l. vñū tūr. s̄ r̄p̄. cul^o rō subdit: **l** Empti enī est p̄. ma. s. xp̄i sanguine p̄clos. res enī empota p̄tinet ad ius em- ptoris. iō p̄cludit. **m** S̄ficate et p̄z. de. i. cor. ve. q̄d fit q̄i mancipat dīo obseq̄o: sicut equ^o portat dīm suū q̄n c̄ obse- quio mācipat. tal^o enī mācipatio in diuīs obsequiis exigit mā- dīcīa castitati: t̄ p̄t̄ s̄fū fūgā fornicatiōis. **n** In ca. vi. vbi dīr in postil. Secularia ligūt iudicata habuerit: int̄ vos p̄tēpīb^o.

O dīo. **E** fornicatio fugiēda ē: s̄z nubere lice- **o** quibus autē scripsistis n̄

a s̄ quia deus templi. **b** corpora. **c** dedicatiō opera- **d** ratione spiritu sancti qui eriam in vobis habitat: et cum hospitem et deum datorē offendenter. **e** nescitus q̄m mēbrā vñā tēmplū sūt

f sp̄ussancti qui in vobis ē quē habe- **g** a item propter hoc: quia non estis vestri. i. vestre porrectatis: led dei qui vos emis a diabolo.

t is a deo: t̄ nō estis vñū. **h** Empti **i** s̄ fūgā. **j** s̄ bona opa alijs. **k** enī est p̄recio magno: **l** Glorificate m̄ **m** s̄ si aduersa vigeat. **n** chultum vel sp̄iritum. **o** t̄ portate deum in corpore vestro.

II La. VII **Q** fornicatio fugiēda ē: s̄z nubere lice- **o** quibus autē scripsistis n̄

a s̄ quia deus templi. **b** corpora. **c** dedicatiō opera- **d** ratione spiritu sancti qui eriam in vobis habitat: et cum hospitem et deum datorē offendenter. **e** nescitus q̄m mēbrā vñā tēmplū sūt

f sp̄ussancti qui in vobis ē quē habe- **g** a item propter hoc: quia non estis vestri. i. vestre porrectatis: led dei qui vos emis a diabolo.

t is a deo: t̄ nō estis vñū. **h** Empti **i** s̄ fūgā. **j** s̄ bona opa alijs. **k** enī est p̄recio magno: **l** Glorificate m̄ **m** s̄ si aduersa vigeat. **n** chultum vel sp̄iritum. **o** t̄ portate deum in corpore vestro.

II La. VII **Q** fornicatio fugiēda ē: s̄z nubere lice- **o** quibus autē scripsistis n̄

a s̄ quia deus templi. **b** corpora. **c** dedicatiō opera- **d** ratione spiritu sancti qui eriam in vobis habitat: et cum hospitem et deum datorē offendenter. **e** nescitus q̄m mēbrā vñā tēmplū sūt

f sp̄ussancti qui in vobis ē quē habe- **g** a item propter hoc: quia non estis vestri. i. vestre porrectatis: led dei qui vos emis a diabolo.

t is a deo: t̄ nō estis vñū. **h** Empti **i** s̄ fūgā. **j** s̄ bona opa alijs. **k** enī est p̄recio magno: **l** Glorificate m̄ **m** s̄ si aduersa vigeat. **n** chultum vel sp̄iritum. **o** t̄ portate deum in corpore vestro.

II La. VII **Q** fornicatio fugiēda ē: s̄z nubere lice- **o** quibus autē scripsistis n̄

a s̄ quia deus templi. **b** corpora. **c** dedicatiō opera- **d** ratione spiritu sancti qui eriam in vobis habitat: et cum hospitem et deum datorē offendenter. **e** nescitus q̄m mēbrā vñā tēmplū sūt

Glo.ordi. Ad Corintheios

Sim indulgentia: sim pceptu. **C**um pseudo p hypocrisim ut priores essent nuptias improbarerit: qz h non placuit Corintheis: hoc solu ab aplo csterunt. **M**ota qz vnicuius liceat vro re accipe nisi faciat sibi illicitu ppter votu vel aliqd tale.

Colugiu siue mrimoniū est maritali punctio maris et feminae individuali vite pfectudinem retinens. **E**t est bona res pingui: vnu de sacramentis ecclie tenes imaginē punctionis xpī et ecclie. vnu h aut dico magnū sacram esse in xpō et ecclia. **C**hrīstū enī matrimoniu approbas nuptiis interfuit et eas miratio cōmedauit. **E**tā primū pingui inter pmos parētes de instituit. **C**ausa efficiēs mrimoniū est pensus maritalis de pnti p verba expressus. vnu matrimoniu nō facit coit sed voluntas. **J**obes Chryfo. Nō defloratus xgintar sed pactio xigalis mrimoniū. **C**ā vero ppter quaz pribi dz est pcreatio plis: et vitatio fornicatiō. **S**ur et alie cause honeste: vt inimicor recōciliatio: pacis reintegratio. **A**ug. Qd est pter intentiō generatiōis nō est nuptia malū: sed veniale ppter nuptiis bonu qd est tripartiti: fides: ples: sacram. **S**edes ne cu alto vel alia coeat. **P**roles vt religiose educet. **S**acram ne cōlūgiū separat. his tribonis excusatur eot carnal q est int cōlūges: ita vnu nō sit pctū: vel veniale. **C**ā enī causa plis quenūt: excusaf vt nō sit peccatiū. **C**ā vero cā cōcupiscēti satiāde vñ refrenāde: veniale est. **H**oc fm indul. **D**icit aliqz si h fm veniam pcessit Aplo. qz pctū sunt nuptie. **C**ui enī venia nisi pctō cōcedit. **P**lane qd iſfirmata cōcessit Aplo fm venia: audeo dicere pctū esse. **V**enia nāq cōdens Aplo cōcubitus attendit coniugatorum vbi est incōtinentie malū.

Incōtinentie

Nico. de lyra
monium etrabetes. scđo lpm. p meliori bono fugientes. ibi: **N**ex gignit' aut.

Prima adhuc i duas: qz pmo instruit eos de mrimoniō strabendo. scđo de ipo nō dissoluēdo. ibi: **N**is aut. **C**irca pmū sciendū qz aliq celū bñtes: hz nō fm sciam. In detestationē fornicatiō etiā mrimoniū stēbāt: et aliq faciebat hz hypocri si vt mag' eis tan̄ sanctiorib' credere: et idē fier circa fines mudi. **I**timor. itq. Prohibentū nubere tē. **B** aut videbat durū fidelib' corintheis. iō sup h scripserunt Aplo. ad qd hic rūdes oñit pmo qd sit pfectiōis. scđo quid necessitat. ibi: **P**ropter fornicationē. **C**irca pmū rñdedo dicit: **N**e qd autē scriptisti mihi circa mrimoniū. **A** Bonū ē hoi. i. pfectū. **B** **M**ulierē nō tāgere. hz simpli ptnere. **C**irca qz sciendū qz sicut vis nutritiā ordinat ad obviationē indiuiduita vis generatiā ad cōbuationē speciei. et iō sicut dicit nō pōt qz bo nū sit hoi qz ad indiuiduum alimēto nō vti: ita nō pōt dici qz bonu sit hoi qz ad speciē mulierē nō tāgere: hz h est bonū hoi qz ad indiuidūnū: pmo rōne aie qz p hoc eleuāt ad cognitiōne veritatis. vnu dicit Aug. i. soliloqz. **N**ihil sic deijcit ab actu veritatē cognoscēdēscit tactu iste corporis sine qz vro bñ nō pōt: qz tenet ei reddere debitu qz actū carnis in qz absorbet intellectū. vnu et iplo legē diminā accepturo pceptuz fuit. **E**po. xix. Ne appropinquet vroxib' vñs. scđo rōne corporis: qd p mrimoniū subvñt ppetue seruēti cōlūgiū. **V**enī nō hz ptae sui corporis: sed vrox: nec sfr vrox: hz vñs: vñ bñ. **J**. eo. ca. lernit' aut de se ē amara. tertio ex pte rex exteriorū: quaz occupatiō et sollicitudine multū implicat mrimoniū: qz opozet pnderti de necessarijs nō solū. p se sed etiā p vrox et liberis. **C** Propter fornicationē. **N**ec ultimo oñit quid sit necessitatē: et pmo qz ad mrimoniū stractū. scđo qz ad ei' visum. ibi: **R**oxi. **C**irca pmū scelenduz qz vis generatiā ordinat ad cōbuationē speciei qz filioz generationē. ad quod op' mulier data ē in adiutoriū viro: ppter qd pma necessitas instituēdi mrimoniū fuit. ppter pcreationē plis. **S**eu. i. **D**a vñ scelū et feminā

I Sa. VII Nico. de lyra

Sculum et feminā creavit eos: bñdixit els et ait: **C**rescite et mul-
tē. sed h necessitas fuit maxime circa institutionē generi hūa-
ni qz opozet multiplicari pōlm dei p generationē carnale.
et iō **A**pls piderās gen' hūanū sic multiplicatur: et pōlm dei p
regenerationē spūale multiplicandū. **L**ob. iii. **V**isi qz renar
fuerit ex aqz et spūato nō pōt introire ē
regnū dei. iō **A**pls h ptermisit hāc ne
cessitatē qz mrimoniū fuit iſtitutum in
subsidiā seu officium nature: et ponit
scbz necessitas qz iſtitutū ē in reme:
diū culpe. **I**n renat' enī p baptismū
remanet adhuc pcupiscētiā carnis: et
marie ad act' venereo: ppter vehe-
mēti delectatiōis: tñc aūt maiors p-
fectiōis sit hāc pcupiscētiā supare ro-
taliē p p̄tinētiā: tñc hec pfectio nō pōt
in oib' esse: hz i pauciorib' ppter pñ/
tatē ad sequēndū pcupiscēta. vñ dicit **D**e cōglio
saluator **N**at. xix. Nō eēs capiūt ver
bū h. io necesse est vi partim pcupiscē
tē ceda et partim supet: qd sit dum
act' generatiōis rōne ordinatur: et sic
hō nō totalis pcupiscēta dicit: s ma-
gis pcupiscēta subdit rōni. **D**abz au-
tē hoc rō naturalis qz hō sicut et actu
generatiōis put puent generatiōi et
educatiōi filioz. vñ t̄ bñt alalib' h
inuenit qz i illis specieb' alalib' in qb'
sola femia nō sufficit ad educationem
plis mascul' cu femia nutrit. plē. ad
h aut reqrif qz mascul' ppter pñlē co-
gnoscat. ppter qd i oib' talib' alalib'
naturalis est idēta mascul' sollicitudo
de certitudine plis: vt p̄t i turrib' et
colubis t̄ hmō: et sic i eis nō sūt vagi
p̄cubit' ex qb' incertitudo plis seq/
ref: hz determinatiā mascul' determine
femle cōiungunt: saltē vñz ad prolis
educationē factā. **I**n canib' autem t̄
hmō vbi sola femia nutrit. plē sūt cō-
cubit' vagi. nūc autē ita ē qz in specie
hūana matre reqrif mascul' ad nutrit
mētū plis: qz multo diuti' est iuvalida
ad qrendū necessaria qz in alib' alalib'
bus: t̄ nō solū ppter nutritionē filio
rū reqrif masculus: sed etiā ppter in/
structionē ad quā adhuc reqrif magnuz t̄ps. vñ ad **D**eb. xii.

Tres qdē carnis nō habuim' eru. tē. ppter qd rō naturalis di-
ctat qz i specie hūana si sint vagi p̄cubit' et i certi: cuiusmodi se
p̄cubit' fornicarij: hz sint definiati viri ad definiatā feminā. et
hec definiati sit p mrimoniū legē. iō dicit **A**pls: Propter for-
nicatiōē aut. s. vitadā in illis qz nō pnt p̄tinere. **D** Anusqz
qz su. vñ. ba. ad quā definiati accedat et i p̄t ad elū: et sic tollūt
p̄cubit' vagi. **I** Et **R**oxi. **N**ic pñr. psequis de vñ mrimoniū:
et dividit i duas ptes: qz pñlo agit de debiti redditiōis. scđo de
ei' iermisso. ibi: **M**olite: **C**irca pmū dicit: **R**oxi vir debitum
reddat p carnalē copulā: et sñr ecouero: qz h ē vñs mrimoniū
in qz vir et vrox ad paria ludicāt. ppter qd mulier de latere viri
formata fuit si de capite ne de pedib' qz nō dz eē dñia nec an-
cilla hz socia. t̄ rōne hul' debiti subdit di. **F** **M**ulier sui cor-
po. tē. qz vñ cōlūgiū hz p̄t p̄tinere altero iuitio vñ alteri se tra-
dere ad generatiōis actū: hz ad inuicē debet hz vñs. ppter cor-
poris qz hz actū p̄cidentē legitio cessante. **G** **N**olite
h. **H**ic pñr agit de debiti iermisso. et scđo de ei' reiteratiōe.
ibi: **E**t itep. **C**irca pmū sciendū qz ac' p̄ugalib' ē aliqñ inter-
mittēdus marie sac' t̄ps vñ cōlūges mclī vacēt spūalib'. et
h est qd dicit: **M**olite fraudare inuicē: subtrahēdo vñs corpo-
ris. ppter ei cui debet. **H** **N**isi forteer contentu. vñtisqz.
i. **A**d tē. vt va. ora. qz est elevatio mētē i dñ. mens autē depin-
tur p carnalē actū etiā i mrimoniū. **K** Et itep. **N**ic pñr agit
de reiteratiōe act' p̄ugal. Et dividit i duas: qz pñmo circa h
dat suū documētu. scđo declarat qdā dictū. ibi: **H**oc āt dico.
Circa pmū dicit: **A**t itep. reūtimini i idipm. s. ad reddēdū de-
bitū finito t̄ps odoris. fm or dr **E**cce. iii. **T**ps amplexandi et
lōge fieri ab āplexib'. **M**etē. vos sa. de adulterio.
M Proptē incō. ve. i. pñitatiē ad actū carnis. **N** Hoc āt s.
h ināfestat dictu suū: t̄ pñlo oñit i q sensu accipi debeat. scđo
ad h rōez assig. ibi: **G**olo āt. stio expoit qd dixit. ibi: **N**ico āt.
W **C**irca primū

Glo.ordi. Ad Corinthios I La. VII Nico.de lyra

G Incōtinētie malū est q̄ vir cognoscit vrorē etiā vltra necessitatē p̄cēdi liberos: sed t̄ ibi est nuptiax bonū. Non enī q̄ incōtinētie ibi malū est. t̄o cōnubiuq̄ q̄ est p̄ter intētionē generatiōis nō est bonū. Imo x̄o nō p̄pter illud malū culpabile ē hoc bonū. Sed illud malū sit veniale p̄pter bonū nuptiale. b bonū nuptiax nō r̄sp̄b̄dit Ap̄ls: sed malū incōtinētie. Cōcubit̄ his necc̄sariū cā generādi inculpabilē t̄ solū ipē nuptialē est. Ille x̄o q̄ vltra necessitatē p̄gredit̄ nō r̄t̄ni sed libidini obseq̄eur. Cū igit̄ culpabilē nō sit generādi intētiōe cōcubit̄: q̄ p̄te nuptijs ipūtandus est: qd̄ f̄m̄veniā p̄cedit Ap̄ls n̄i q̄ p̄iuges dēbitū carnis expolūt nō volūtate p̄paginis q̄ libidī volūptate: q̄ t̄n̄ volūptas nō p̄ter nuptias c̄adit in culpā: b p̄ter nuptias ac̄cipit veniā. Quo circa etiā hinc sunt laudabiles nuptie: q̄r etiā illud q̄ nō p̄tinet ad se ignosci faciūt p̄ter se: neq̄ enī iste cōcubit̄ q̄ seruif̄ cōcupiscēti agit ut impleat fer̄: q̄ postulat nuptie. H̄no igit̄ in genere suo nuptie bone sunt: q̄ fidē thori seruāt: t̄ pl̄is suscipit̄ cā vtr̄q̄ sexū cōnūscēt: aep̄ls. 12. q. s. ante. c. horrendus et. q. 7. c. apostolus

a si hoc indulge tamē volo. f̄ castos.

Golo aut̄ oēs vos hoies esse sic a si si nō sūt casti: h̄nc alia q̄b̄ saluari p̄nt. f̄ sibi meip̄m. b enī vnuſq̄s ppriūt cōperēs. a f̄ cōiugūt ē ex deo sicut c̄ cōtinētie.

Donum habet a deo. Aliūs qui a f̄. i. in cōiogūt p̄t̄ saluari. b f̄. i. in viduali v̄l virginali cōtinētie. c̄ cōunciūt debēt reddat: sed nō nuptis. i. virginibus dico.

c̄ dem̄ sic: aliūs vero sic. Dicō au- d tem non nuptis t̄ vidualis: bonū e f̄ caste.

est si sic p̄manēt sicut t̄ ego. f̄ f̄ legitime.

si se nō continēt: nubāt. **H**elius g a ardore libidine. b f̄ hoc cōsulo nō cōiuncrit̄: sed iuncis p̄cipio.

d est enī nubere q̄b̄ t̄ri. **H**is autēm i qui matrimonio iūcti sunt p̄cī

f̄ q̄si h̄ p̄cept̄ iūneri: h̄ dñs i. p̄ha ḡsona p̄cīo non ego sed dominus vrorē k p̄t. f̄ hoc de vrogo. f̄ c̄ fornicacionia. e a viro non discedere. **N** si disces. l

eo non exigeat: sicut fuit de beata virginine. virginitatē autē volebat Ap̄ls. ideo bene dicit: Golo aut̄ omnes vos hoies esse sicut meip̄m. i. oēs virginitatē fūare. fuit aut̄ Ap̄ls virgo. unde t̄ in eī decollatiōe in testimoniu sue virginitatis fluuit lac de eius corpe: q̄ t̄ loquēs de matrimonio t̄ eius actu. propter

banc voluntatē nō fuit locut̄ f̄m̄ imperiū. Sed videt̄ q̄ volūtas Apostoli nō fuerit r̄onabilē: q̄ si omnes a t̄p̄ eī fuissent continētes extunc cessasset generatio homin̄: t̄ sic nō fuisset cōpletus numer̄ elector̄. Ad hoc dicit̄ aliq̄ p̄ reuelatiō fuerat Ap̄lo: q̄ si omnes fui t̄pis cōtinuissent adhuc sufficerent ad implendū numerū elector̄. sed hoc dīctū nullū habet scripture vel ratiōis fundamentū. p̄pter q̄d̄ dicendum q̄ Ap̄ls volebat b voluntate antecedēte: sed nō voluntate sequēte. sicut. i. Timoth. ii. ca. dr̄: q̄ deus vult omnes hoies saluatos fieri sicut voluntate antecedente: nō t̄n̄ omnes saluant: q̄ non vult voluntate sequēte. dicit̄ aut̄ voluntas antecedēt̄ qua aliq̄ vult aliq̄ q̄d̄ absolute t̄ in generali tanq̄ melī simplici. Consequens vero qua vult aliq̄ consideratis conditionib̄ p̄p̄ris t̄ circūstantiis. Primo mō vult homo merces suas seruare. Secundo modo nō vult eas seruare q̄n̄ in periculo posse p̄t̄jicit̄ eas in mare. t̄ hoc modo cōsideratis meritis t̄ demeritis homin̄ denus vult t̄m̄ aliquos saluari t̄ aliquos dānari: licet vult omnes saluari in quodā generali: inq̄tū sūe ad imaginē suā facti t̄ beatitudinē capaces. Et eodez modo volebat Paulus ap̄ls hoies st̄inētes esse inq̄tū st̄inētia est malus bonū q̄ matrimoniū: cōsiderat t̄n̄ fragilitatē hoīm̄ volebat aliquos matrimonio iungi. **I** b Sed vnuſq̄s. Hic cōsequēter assignat r̄onē quare de matrimonio cōfesso dixit: f̄m̄ indulgentiā: q̄r. s. d̄libet nō est tante virtutē q̄ possit cōtinere: t̄ hoc est q̄d̄ dicit̄: Sed vnuſq̄s. ppriū donū habet ex deo: alius quidē sic. s. vt posset st̄inere. **C** Aliū vero sic. i. q̄ posset castitatem maritalē custodire: t̄ in ea deo seruire. vñ Mat. xxv. dr̄ de christo sub parabola hoies p̄ḡre. p̄cūscētis q̄ vocat̄ seruis suis tradidit illis bona t̄ vniuersis f̄m̄. ppriū virtutē.

Dico aut̄. **O**d obscure dixerat magis declarat dices: Dico aut̄ nō nuptis. i. virginib̄. **E**t vidualis bonū est illis si sic p̄manserint̄ sicut t̄ ego. i. st̄inētē vnuſēdo. **F** Si nō cōtinēt̄. i. si donū st̄inētē nō accept̄ a deo. **G** Nubāt. m̄t̄ moniū strabēdo. **H** Dell̄ est enī nubere q̄b̄ v̄l. i. q̄cupi scētia sup̄ari. q̄cupiscētia enī qd̄a ignis est. t̄ l̄ q̄ ab ipsa impugnat̄ incalcescit. q̄ aut̄ sup̄af̄ p̄ q̄cupiscētia v̄f̄. **L** Cōsiderāduz q̄ Ap̄ls b v̄t̄ cōparatiōe abusua: q̄z q̄cupiscētia v̄i malū ē simpl̄: nubere aut̄ bonū: min̄t̄ h̄i q̄ continerere. est igit̄ sensus: Dell̄ est t̄c̄. i. maḡ eligibile est q̄ h̄i min̄t̄ bonū habeat q̄ malū incurrat. **I** His aut̄. Hic v̄r̄ instruit̄ eos q̄ m̄rimo nio iūcti sūt: de ip̄o nō dissoluēdo. Et diuidit̄ in duas partes. q̄ p̄mo facit̄ p̄positū. sed occasiōe eius dat generale documētum. ibi: **E**t vnuſēdo. Prima adhuc in duas: q̄ p̄mo agit de indissolubilitate matrimonij q̄i vterq̄ cōiugūt̄ est fidē. secundo q̄i alter est infidel. ibi: **C**eteris aut̄. Prima adhuc in duas: q̄ p̄mo docet̄ eos de indissolubilitate matrimonij. secundo q̄d̄ sit agendū q̄i contingit̄ ip̄m aliq̄ modo separari. ibi: **O** si discesserit. Circa primū dicit̄: His aut̄ t̄c̄. Precipio nō ego sed dñs. i. nō p̄cipio instinctu. ppriū: sed auctoritate diuinā. **K** Vrorē a viro nō discedere. sicut enī dicit̄ est. s. matrimoniu p̄mo fuit institutū ad legitimē pl̄is p̄cērationē: in cuius nūtritiōe t̄ instructiōe de morib̄ req̄r̄ magnū t̄ps. p̄pter q̄d̄ r̄ō dicit̄ q̄ vir t̄ vrorē p̄ totā vītā inseparabilē cōiugant̄. t̄ io m̄rimoniū sic diffiniat̄: q̄ est p̄sonaz legitimaz p̄iunctio indiuiduam. i. indiuisaz vite p̄suēdūtē retinēs. p̄pter q̄d̄ nō discedere vrorē a viro cadit sub p̄cepto: excepta c̄ fornicatiōis: quez casum excepit saluator. vñ Mat. xxv. t̄ idē de discessu viri ab vrorē. in h̄enī ad paria in dicant̄. **L** O si disces. Hic v̄r̄ ostendit̄ q̄d̄ sit agēdū q̄i aliquālē separāt̄ matrimonij: liez enī vītā lū m̄rimoniū cōsumat̄ sit indissolubile nisi p̄ mortez alterī corporalē: t̄n̄ ex c̄ fornicatiōis. pbata p̄t̄ dissoluti cōiugūt̄ ad thōz t̄ q̄ ad cohabitationem. t̄ sic dicit̄ Ap̄ls: O si discesserit vrorē v̄r̄ in casu

Nico.de lyra

Circa p̄mū sc̄lēndū q̄ aliq̄ posset accipe dictū apl̄i de re: iteratiōe dēbītū tanq̄ necessariū ad salutē q̄d̄ nō intellexit. t̄o dicit̄: Hoc aut̄ dico f̄m̄ indulgentiā t̄ nō f̄m̄ imperiū. i. tra: dens sub p̄cepto tanq̄ ad salutē necessariū. p̄nt enim p̄iuges de cōiūt̄ cōfēnsu iūpl̄ cōtinere. sed videt̄ Ap̄ls b improprie lo: qui dices: **D**oc aut̄ dico f̄m̄ indulgentiā: q̄ indulgentiā nō est nisi de malo. act̄ vero m̄rimoniālē nō est mal. **A**d q̄d̄ di: cēndū q̄ indulgentiā accipit̄ b. p̄missiōne. p̄missio aut̄ fūt̄ du: p̄pliciter. **A**nō mō de minori malo ad vitādū malūs malūz: sicut moyses p̄misit libellū repudiū ad euitandū vrorēciū: **M**at. xix. t̄ talis p̄missio nō sit in euāgelio. p̄pter el̄ p̄fectionē: **H**e: bre. vi. **A**d p̄fectionē feramur. In veteri lege facta fuit ex eius īmp̄fectione: **Heb.** vii. **B**ibil ad p̄fectū adduxit lex. **A**lio mō fit de minori bono p̄ b q̄ maī bonū nō p̄cipit̄. sic est in p̄po: sito. ex h̄ enī q̄ Ap̄ls virginitatē nō p̄cepit indulget m̄rimo: nū. **P**ot etiā alīs solut̄. p̄t̄ indulgentiā respicit̄ malūz. **C**irca q̄d̄ sciendū q̄ act̄ p̄iugal aliq̄ est sine oī culpa: vt cū ordina: tur ad prolē. p̄creandā ad cultū dei: vel cū sit cā redēdēt̄ de: bitū: q̄r p̄mo mō est act̄ religiōt̄. sedō iūsticē. t̄ si fiat ex cha: ritate nō solū est sine culpa: sed etiā merito: q̄r oīs act̄ vir: tutis fact̄ ex charitate meritor̄ est. **S**i vero act̄ m̄rimoniālē exerceuntur ad satisfaciēndū cōcupiscētē: tūc h̄z culpā annexā ventialē q̄i sūt̄ intra limites matrimoniales. **D**oralem vero q̄i nō sūt̄: vīpote q̄r vīt̄ vrorē mō indebito: vel q̄r equē li: benter alīt̄ cognoscet̄. **P**rimo mō actūs m̄rimoniālēs nō re: dīct̄ indulgentiā sed premiū. **S**econdo mō habet indulgentiā in: q̄b̄ cōsentient̄ cōcupiscētē in sua vrorē: t̄n̄ nō in alia: non fit reus peccati mortalīs: sed t̄n̄ ventialis. **T**ertio mō indulgen: tiā habet: q̄r reus est p̄t̄ mortalīs. **A**olo aut̄. Hic v̄r̄ Ap̄ls assignat r̄onē sūt̄ dīct̄. **E**t p̄mo el̄ q̄d̄ dixerat: H̄o f̄m̄ imperiū. sedō el̄ q̄d̄ dixerat f̄m̄ indulgentiā. ibi: Anūquisq̄s aut̄. **C**irca p̄mū sc̄lēndū q̄ nullus sapie p̄cipit̄ x̄ra illud q̄d̄ vult̄: matrimonij aut̄ strabēdo t̄ v̄t̄ stracto cōtrariaſ virgi: nitati n̄li cōtrabēns certificat̄ fūrit̄ q̄ actūs m̄rimoniālē ab: *

eo nō exigeat

a Et vir vxorē. Nō dī vir dīmittere vxorē: qz face
ret cā mechari: qz si illa est adultera nō facit: s ad/
ulterā dīmittit. **b** aula quā rps exceptit b̄ facit: qz
notissima est. s. forniciōis. **b** Nā ceter. Abi
vterq; fideliſ hō p̄ceptū dñi dedi. nā ceter. vbi nō
vterq; fideliſ: qz in initio
ecclie cōtigit cū euāgeliū p̄/
dicari cepit. **c** Si qz fra
ter vro. ba. Idolatria & qz
libet no ria ſupſtio fornica
tio eſt: t dñs cā ſoſciliati
qz p̄mitit vxorē dīmitti: s
non iuſſit: si dedit locum
Aplo monendi: vt qz nolue
rit: nō dīmittat ifidelē: que
forſan erit fideliſ. **d** Si forn
icatio carniſ deteſtata ē in
cōtige: quātumagis forni
catio mentis. l. infidelitas:
e Eſ. 9. b iuſſit Eſdras īmo dñs p̄ eū
vxorē dīmittere alienige
nas p̄ qz ad deos ibāt alie
nos. Et p̄ moyſen dñs iuſſe
rat ne qz vxorē alienigenaz
diceret. merito ergo qz du
perāt dñs p̄bēte. dñs iu
bēte dīmiserūt. Ambro. nō
est imputādū matrimoniuſ
qz extra ſcretū dñ factū ē:
h̄z cōgnoscit emēdādū.
f Aug. Cū ro cepiſet gē
tib̄ euāgeliū p̄diciari: iā cō
iunctos gentiles gētilibus
cōperit: ex quib̄ si non am
bo credereſ: s vñ vñ vna:
et infidelis cū fideliſ cōſentit
er habitare: nec phiberti a
dñ debuit fideliſ infidelē
dīmittere: nec iuberi. Ideo
enī non phiberti: qz iuſticia
p̄mittit a fornicatiē dīſcede
re et infidelis homis forni
catio eſt maior in corde qz i
earne. Ideo aūt nec iuberi:
qz nō contra iuſtitionē dñi gē
tiles fuerūt ambo p̄iucti: li
citu ergo erat p̄ iuſticia: s
licitu nō erat faciēdū. p̄li
bera bēnvolentiā. **g** Sā
cificat̄ et. qz hoc ſepe con
tingit qz alē p̄ altera ad fidē
p̄uertit. At mūdū eſt vir
infidelis qz ad fideliſ mu
lierē: et nullā ex el̄ cōnūctio
ne mūdū patiſ mulier fi
delis. **h** Alioqñ. Si di
mitit inuicē nolētes coha
bitare et alijs vos copulaſ
adulteri eſtis: et filij vñ ſpu
rii et iō inuicē: nūc ſeti: qz
de licitiſ ſiugiq; nati: et ſi
catoris veneratione nati.
Vel ſi viciſſim dimiſerūt filij
qz maiorē p̄te ſequunt̄ in ſi
delitate māebūt. Maior ei
tūc erat numer⁹ fideliſ. qz
fideliſ. nūc aūt ſeti. l. xp̄ia
ni: ſiue vno ex parētib⁹ au
ctore ſue vxorē. **i** Nō
ei ſer. nō eſrat ſiugiq; qz ſi
ne deo: et iō nō eſt p̄tē dīmifſo
p̄te deo ſi alij copu
laf. Si abo credut: p̄ cognitione dei cōfirmat ſiug
iq;. **j** In pace. Nō oportet litigare cū dīſceden
te: qz odio dei dīſcedit. **k** Unde enī ſcis. Aug.
Hoc ſiug ea qz euenerūt: nūc quia eadē ſteri p̄t.
Hoc nō lege iubēre: ſi libera charitate ſiūt. **l** Di
uiſit. De⁹ cuiq; qz ſaluet. i. ſcīt qz credet ſi ſuſtinet:
ſic et tu expecta.

Circūciſus

viro in caſu dīcto. **a** Manere innuptā ſupple p̄cipit dñs. **b** Aut
viro ſuo recō. ſi cut ei poterat nō dīſcedere a viro ſub ſpe correctiōis el̄:
ita poſt diſceſſu p̄t ei recōciliari: t etiā debet ſi nō poſlit cōtinere: qz non
poſt alteri nubere ipſo viuēte. **c** Nā ceteris. Hic p̄fir agit de diſſoluti
one ſolutiōe matrimoniū qz alter ſiug eſt infidelis. Et diuidit in duas
p̄tes: qz primo agit de recessu ex pte fideliſ. ſcō
ex pte fideliſ. ibi. **d** ſi infidel. **e** Circa p̄mū dīc:
Nā ceter. qz ſit diſpar cult⁹. **f** Dico ego nō
dñs. t. do diſſiliū: ſi nō eſt ad hoc diuiniū p̄ceptū.
g Si quis frāt. l. christian⁹. **h** Vxorē habet i
fidele. vtpote qz vir querit ad fidē t nō vxor.
i Et hec cōfērēt habitare cū illo. pacifice ſi
ne cōtumelia ſidei christiane. **j** Nō dīmittat
illā. t idē ſubdit de vxore fideliſ virū. Infidelē ha
bente. cū dīc: Et ſi qua mulier tē. in b̄ enī ſunt ad
paria. t ſubdiſ rō talis māſtōis fideliſ ſidele. ſi dīc: **k** Sācificat̄ ē enī vir. i. querit ſuſt ad fi
dē. **l** Ali infidelis p̄ mulierē fideliſ. ipm̄ ad
b̄ inducēt. b̄ enī frequēt ſiebat in p̄mitua ec
clēſia. ſ. qz vxor fideliſ queret virū. ſidele: et
ecōuerſo vir vxorē. **m** Alioqñ. Hic p̄oſt ad idē
ſcō ſed ro ex pte. plis qz p̄ queriſonē parēt infidel
mō dīcto adducēbat ad fidē. ſi aut ſidele cōtūx
diſcederet. ples cū ſidele remaneret: qz tūc p̄ ſi
fideliſ cū talib̄ p̄ualebat: ſi qz erāt pauci fide
les t ſub ſidele cōſtituti. t b̄ eſt qz dīc: Alioqñ
filij vñ ſiugū ſiugū eſſent. t in infidelitate remane
rēt rōne dīcta. **n** Hic aūt ſcī ſunt. i. adducti
ad fidē mō dīcto. videt aūt qz Ap̄li dīctuſ ſit cō
tra ſacrā ſcripturā. qz. Eſdras. r. ſanci. eſdras ſe
cit obiici vxorē alienigenas cū filiis ſuis a filiis
iſrael ſidele. **o** Item p̄tra ſacros canones. qz. xx
vlij. q. i. ca. iudel. dīc qz nō p̄t ſidele in el̄ cō
iunctione pmanere qz iā ad christiana trallata ē
fidē. **p** Ad primū dīctū qz matrimonia illa erāt
hēta p̄tra dei phibitionē: de qz hē ſeu. vñ. ſō
nullā erāt: qz nullū matrimoniū p̄tra dei phib
tionē p̄t eſt ratū: ppter qz Eſdras fecit illa ſe
parari t bene. **q** Ad ſecundū dīctū ſi in p̄mit
ua ecclia paſſum ſouerebanſ alīq; de iudeis ſi
miliſ de gētib̄: t illo tpe loquif apls: qz ſūc ſpeſ
erat qz ſidele trabere ad fidē p̄ ſidele pſonā
in matrimoniō ſibi iunctā. pcedētē xō tpe iudi
fuerūt obſtinati: nō ſic aūt gētiles. t ideo ſidele p
mittebat habitare cū ſidele de gētib̄: nō ſūc de
iudeis. mō ſō part paſſu ambulant: quia viriq;
reputantur obſtinati: t ſic nō p̄mitit ſidele ha
bitare cū ſidele de ſitis nec de illis. t hoc modo
loquitur dīctuſ allegatiū. **r** In **s** Si infidel.
Hic cōſequēt ſoquit̄ de diſceſſu ſidele. ſi dīc: **t**
Si infidelis diſcedit. in odī ſidei christiane.
u Diſcedat. q. d. liberat̄ ſit ſidele a cōiūctiōe
elūs: t poſt alteri cōtrabere. t ſubdiſ cauſa cum
dicitur: **v** Non enī ſeruiti ſubiect̄ ē fra
ter aut ſoroz. l. christiani vel christiana.
w In eiusmodi. vt teneat ſidele alīq; mō ſeſ:
aut cōtendere in iudicio vel alibi. p̄ el̄ cohabit
atione. t ſubdit ſuſt: **x** In pace autem vo
cauit vos dēns. non in litigiſ ſiugētōis.
Sed quia poſſet aliquis arguere in contrariuſ.
ſ. qz teneretur hoc facere vt poſſet ſidele per
cohabitationē ad fidē ſouere. ideo hoc remo
uet dīctuſ. **y** Si enī ſcis mulier ſi virū ſaluū
facies. q. d. nō poſt ſi ſcī ſiug ſiug ſicut diuiliſ
ſ. qz tenendum vobis quod omnes tenent. ſi niſi.
voſauit de⁹: itā ambulet. Ei ſicut ſiug
vbiq; in omnib⁹ ecclēſiſ doceo.

dixerat qz ſidele debet manere cū ſidele ſi poſſet abſeq; contumelia chri
ſti. Hic cōſequēt ex incidenti dā generale documentū ſtandi in ſtatū
in quo quis vocat ad fidē. dīctuſ: vñ ſiug ſicut vocauit de⁹ ita ambu
let: qz ſtūm ad illa qz nō repugnat ſtūm ſidele. **z** Et ſicut in omnib⁹ ec
clēſiſ doceo. q. d. non ſoluſ vobis corintheſiſ: ſed t alijs hoc dīp: qz do
ctrina ſidei debet habere vnitatē: t maxime in hoc qz quilibet ſit contēt
de ſtūm in quo vocatus eſt ad fidē niſi impediāt dei ſeruitur: et explicat
magis in ſpeciali dīctuſ:

Circūciſus

28. q. i. c. ſi
mili mō ſi
infidelis

28. q. i. c. ſi
mili mō ſi
infidelis

28. q. i. c. ſi
mili mō ſi
infidelis

Gloria. Circumcisus aliquis vocatur. Musum auctoritatem cōsuetudine ē seruare nō impedit salutem: monēs ne ē talib⁹ spes salutis ponat cū tñ p̄ offensiōe infirmor⁹ seruens. vñ dicit nibil ea es se subdēs. Circumcisio nihil est. b Anūlūs q̄s in ea rē. hoc ad eas p̄ditiōes vñ vite p̄suētudines respicit: q̄ nihil obstat fōti bonisq̄ morib⁹. Sicut enī plurim⁹ et larro ad xp̄i fidē vocata. Sed ille ē cōfide regu lugio nō a cōlūgū. Iste lūc. x̄. sicut. x̄. nō in latrocino h̄z a latrocino. Nō enī necesse est vi cōlūges definat esse cōlūges ppter fidei christi: sic necesse est ut la trones destinat esse latrones. **C** Seru⁹ vocatus. Supra posuit vñū exēm plū de ritu viuēdi: b aliud de p̄ditiōe dī officio. **D** Magis vtere. q̄ q̄to q̄s ppter dēu despetor⁹ ē in h̄z sc̄o: tātoma gis exaltabis in futuro. **E** Libertus. q̄r ereptus a peccatis q̄ seruos faciunt: nec seruus cōditiōne d̄spiciat: nec liber erēptus elat⁹ seruo se p̄ponat. **F** Quia empti. Reddite vīce vt vos serui sitis xp̄i nō hominū: b si sūt serui hoīm q̄ būnia se subiiciunt sup̄stitionib⁹. **G** Seru⁹ hoīm. Quod cōtingit vobis si dicit⁹: ego sū pauli: ego enī. 84. dī. apollo. **H** De virginib⁹ in p̄ibus. Cā illi⁹ fornicate ris: de omni fornicatio ne vitāda docet. **I** Ne cessitatē. Dicit penurias seculi q̄s sepe patiunt cōingati: infirmis infirmā rōnē p̄tēdit: possit cī di gnōrē reddidisse virgi tatis rōnē el⁹ mun⁹ amplius cōmēdando. Sup gredif enī virgatas cōdītione humana nature p̄ quā homies angelis assūmilant. **J** Vator⁹ tū victoriavirginū est h̄z angelo rū. Angelī enī sine carne vñūt. virgines x̄o in carne triūphant. Inde ē q̄ in tabernaculo dñi su p̄mū optimētū erat d̄ p̄ lib⁹ biacynthis p̄ q̄d intelligit⁹ celib⁹ vita. b̄z ei biacynth⁹ sp̄z silez thronita q̄ in carne virgineā puritatē seruant sup celestib⁹ similane. b̄z sūt q̄ cū mulierib⁹ nō sūt in quinatis: t̄ sequūt agnū quo cūq̄s terit. **K** Hoc iraq̄s dico. Hic ad tēpan tāmonet. Quasi q̄cōtū gemī dū sine petō possit fieri itaq̄s hoc consiliū do vobis.

De trāfia.
c. quanto.

A d. in eo statulōt q̄s manere. s. cōiugū h̄c in ceterū q̄ salutē ip̄edimētū nō afferūt. x̄bi grā. **B** hoc. s. doce⁹ q̄ vñlūs maneat i suo statu. b̄z nō cogat adducere. **C** Circumcisus aliquis vocat⁹ ē: nō ad. a ḡritus gentilium. **D** Circumcisio autē ali ducat p̄putiū. In p̄putiū autē ali b̄z nō cogat ad iudaicos ritus. quis vocatus est: nō circūcidat. **E** ad salutē nec p̄dest nec obest hoc vel illud. i. iudicūs vel gentilis ritus. **F** Circumcisio nihil est t̄ p̄putiū nihil est: sed obseruatio mādatorū. a nō adducat rē. sed b̄z nō a qua. c̄ s̄ cōdītōni vocationi nō repugnante. **G** dei. **H** Unūlūs q̄s in quā vocatione sicut. **I** vocatus est: in ea p̄maneat. Ser uus vocatus es: non sit tibi cura. **J** seru⁹. **K** est cā humiliatis. **L** Sed et si potes liber fieri magis a q̄r aqua vñ domin⁹ seru⁹ xp̄i est. b̄z a. in fū de dñi vocat⁹: vel in opāriōe domini. **M** vtere. **N** Úni enī in dñō vocatus ē a q̄d ē ac si diceret seru⁹. h̄z honest⁹ nome. **O** seru⁹: libertus ē domini. Similiter. a q̄d a deo: q̄s crimen est. b̄z q̄d p̄fect⁹ ē. liter qui liber vōcatus est: seru⁹. a q̄r seru⁹: q̄z h̄z em. h̄z agnū xp̄i. b̄z q̄r q̄r est christi. **P** Precio empti est. **Q** o empti. a q̄r ita. s. v̄r postponatis seru⁹ dñi. b̄z q̄r nullus star⁹ noce. **R** līte fieri seru⁹ hominū. Unūlūs q̄s a nō a d̄: q̄z null⁹ star⁹ noce in q̄s vocat⁹. b̄z star⁹. s. in obseruatione mandatorū dei. q̄ ergo in quā vocatus est frāter in hoc permaneat apud deum. a s̄ de cōlūcēs dēi p̄ceptū dñi vñ v̄rōz ē si delis. vel mei cōsiliū dēi vñ alter infidelis. b̄z aliq̄ a lege p̄cipit⁹ vt cōtīnēt vel nubāt. **S** De virginib⁹ autem p̄ceptū a nō p̄ceptū. s̄ a sp̄lūco mihi inspiratū id q̄d su p̄ia dedi: nō nubādī vñb̄z tamē aliud licet. **T** domini non habeo. **U** nīlītū aut̄ s̄ apostolatū. **V** do tanq̄ misericordia cōsecutus a s̄ ita. b̄z in dispensatōe mihi credita. c̄ s̄ quia aplūs et fidelē ergo h̄z cōsiliū dñi. s. nubādī: q̄ exp̄i stimo h̄z. i. in virginicāre p̄manere. **W** a domīo ut sim fidēlis. **X** existimō a s̄ non solū spe eternae vīte. ergo bonum hoc esse p̄p̄ter in / s̄ ita existimō: q̄ ita vere est. s̄. **Y** istantem necessitatē: quoniā bo num est homini sic esse. **Z** Alligat⁹ s̄ et si es v̄xori: noli q̄rere solutionē. **A** s̄ si pores continere. **B** s̄ si tamen. **C** Si autem accepēris v̄xorez s̄ similiter. nō peccasti. Et si nupserit virgo: a s̄ nō peccat: tamē levi⁹ est esse sine cōiugio: q̄ non peccauit. **D** tribulatiōnē tñ c̄ s̄ p̄ necessarij redus p̄vidēndis sibi et filijs. b̄z dum consulo hoc euitare. vel dum concedo q̄d vultis et si graue. **E** tribulatiōnē carnis habebūt. ego aut̄ vobis parco. **F** carnis habebunt h̄mōi. **G** ḡau tem vobis parco: **H** hoc itaq̄s dico b̄z

I Circumcisus aliquis vocat⁹ est nō adducat p̄putiū. i. nō sequat ritū gētūliū q̄ s̄ fuit illici⁹. **J** b̄z p̄putio aliquis vocat⁹ ē nō circūcidat: volens obseruare legalia q̄ cessauerūt in morte christi: maxile q̄tū ad ceremonialē de quib⁹ fuit circūcisio: cui sue cedit baptismū in noua lege. tō subdit⁹. **K** Circūcisio nihil est. i. nihil facit ad salutē. **L** Sed obseruatio mandatoꝝ dēi. **M** Pat. xix. Si vis ad vitā igre di serua mādata. sūt enī de dictamē iuris naturalis: ppter q̄d obligatio eoz s̄ manet. **N** Seru⁹ vocatus es. ad fidē. **O** Non sit tibi cura. i. nō feras hāc cōditionē moleste: nā in illa potes xp̄o seruire. **P** Sed et si potes fieri liber. ex grā dñi tui. v̄l alia via de facili. **Q** Magis vtere. s. seru⁹tūtē h̄z anter seruēdo christo in mebris suis: exemplū christi q̄ sicut minister erat cū discipulū. Et ppter hoc pa pa seru⁹ seru⁹ dei: s̄ vocat in līs suis. **R** Qui enī in dñō vocat⁹ est seru⁹. cōstruā sic līa: Qui ei seru⁹s. existens in cōdītōne. **S** In dñō vocatus est. i. vocat⁹ ad fidē. **T** Libertus est dñi. i. libere p̄t seruire deo: t̄ equalis est meriti apud deum: s̄ cut ille q̄ vocat existētē in libertate. **U** Silvēter qui li. voca. est seru⁹s est chri. sicut t̄ ille q̄ vocat⁹ est seru⁹s. d̄tōtō existēs. vñ dīc Amb. Apō dñi bona seru⁹tūtē t̄ bona libertas equa lance ap pendunt: et q̄ vtereg sit equalis seru⁹s christi. ostē dīc p̄ur cū dīc. **V** Precio empti estis. lī. sagittū seru⁹s qui equalis effusus ē p̄ v̄roq̄. emp̄t̄ v̄o seru⁹s effusis emptoris. **W** Holite fieri ser. ho. dimittēdo seru⁹tūtē dei. p̄ seru⁹tūtē hominū. vtraq̄ ei p̄t sil stare: vt cū q̄s ppter dñi humiliū sustinet hominis seru⁹tūtē. **X** De virginib⁹ aut̄. Postq̄ aplūs egit de matrimonio: hic p̄ur agit de fugientib⁹ matrimonio p̄ meliori bono. Et p̄mo p̄ cōtinēta virginali. sed de fugientib⁹. p̄ cōtinēta v̄duali. ibi: **Y** V̄lūler alligata. Prima i. duas: q̄ p̄mo agit de virginib⁹. sed de virginib⁹ custodib⁹ ibi: Si quis aut̄ turpē. v̄ria in tres. q̄ p̄mo declarat p̄fectionē que est in statu virginali. secundo qualiter possit participat i. statu cōiugali. ibi: Hoc ita. q̄. tertio quid circa hoc magis debeat optari. ibi: Tolo aut̄. Prima adhuc in duas. q̄ p̄mo ostendit quid sit perfectū. secundo quid licetū. ibi: Alligat⁹ es. **Z** Circa primū dicit Ap̄plus: De virginib⁹ aut̄ rē. q̄ p̄dīcē virginitate esse necessariā ad sa lūtē: q̄ rātē altitudinē t̄ p̄fectiōis est q̄ pauci pos sunt eam attingere. vnde dicit salvator Pat. xix. Sūt eunuchi q̄ castrauēt seip̄os. ppter regnū celo rū: q̄ p̄t capē capiat. q. d. pauci innueniūt ad h̄z idonei. **A** q̄ Cōsiliū aut̄ do. tā h̄z de meliori bono p̄ ppter rōnes sup̄radicas de eodē ca. **B** Tanq̄ mil sericordia rē. nō solū in christianitatis statu: s̄t etiā in apostolatū statu: per quē auctoritatē t̄ scientiā cōsuleđi habeo. ppter q̄d subdit sūt cōsiliū. dīcēs: **C** Existimō enī hoc bo. eē. t̄. simplicē cōtinēre. **D** Drop̄ instā. necessitatē. i. ad evitandū occupatiōne circa necessitatē vīte p̄sentis: q̄ incūbit cōi gatis circa p̄fusionē v̄rois t̄ plis p̄ quā bo retrahis a bono cōtēplatiōis t̄ dīnīe dīlectiōis. **E** Alligat⁹ es. Hic p̄ur ostendit q̄ sit licetū. s̄. matrimoniū p̄trahere t̄ in p̄tracto manere. ideo dīcēt: Alligat⁹ es rē. q̄r forstā caderes p̄ incōtinētiā. ex p̄tē enī delectationē venereoz in actu cōiugali re uertunt ad eam de facili. **F** Solus⁹ es ab v̄ro. si potes cōtinēre q̄d est malus bonū. **G** Si aut̄ ac. v̄ro. non pec. q̄r hoc est licetū vīro t̄ etiā mulieri. ideo subdit: Et si nupserit virgo rē. **H** Tribulationē tñ rē. s̄. matrimoniū iūcti: q̄ imminet eis amplexas mētis t̄ labōr corporis circa p̄fusionē sue dom⁹ t̄ plis: t̄ q̄r alter contingūt de facili suspicat̄ fraudēt in altero de corpore t̄ sic anxiat̄ in mēte: cui⁹ anylētātē reducit̄ in carne. **I** Ego aut̄ vīb̄s p̄co. q. d. nō solū ostēdo vobis vīlam p̄fectiōis q̄ diffīcilitis est in obseruantia virginitatis: fed etiā matrimonii ad q̄d licite t̄ bū declinare potestis. **J** Hoc itaq̄s. Hic p̄ur oīdīt q̄liter p̄fectio v̄rginū possit haberi aliq̄mō a cōiugatis. s̄. a licētis abstinentē q̄tū fieri potēt bono mō

Slo. ordi.

Ad Corinthus I Ca. VII Vico. de lyra

Ga tāq̄ nō ha. q̄ vti
 ḡ facit q̄ b̄is v̄orem
 reddit: nō exigit debi-
 tū: r̄ q̄ xp̄ infirmitatē
 xp̄ia dicit v̄orem: plā-
 ges poti⁹: q̄ sine v̄o/
 re eō non potuit: q̄ gau-
 des. q̄ duxit: r̄ mārie
 q̄ pari cōtinēti-
 am seruat. Bratora sa-
 ne cōtingia iudicāda s̄t
 q̄ siue filij. p̄creat siue
 ple p̄cepta cōtinētiā
 pari cōsensu seruare po-
 terū. Ut ex bōis et⁹ bo-
 na faciat nō mali fiat.
 Quene putent mala:
 bonis danc⁹. Itēq̄ tol-
 lunt vt⁹ pbent. M̄x̄o
 putēt summa: dāt r̄ ma-
 lis. Itēq̄ tollūt vt⁹ cru-
 ciēt. Preterit cā-
 fi. Amb⁹. Ideo hec q̄sī
 nō sint existimāda sūt:
 q̄ preterit: r̄ vt⁹ nouis
 corporib⁹ nouis mun-
 dus pueniat: igne pur-
 gabitur. Qd̄ cogitat
 q̄ do. Nec enī de dāna-
 tione nō timēs r̄ de sa-
 lute securaz: cogitat tm̄
 q̄ dñi sūt. Et sūt sā-
 eta r̄ corpe r̄ spū. Hoc
 r̄ nuptia (amp̄) in-
 tra: q̄ libera a necessi-
 tatisbus mūdanis qui-
 bus astricta est nuptia:
 intensius vacat celesti-
 bus p̄ceptis. Nō
 vt laqueū. Aug⁹. Sed
 ad id rēdēs: dico q̄ ho-
 nestū ē: vt hō sit castus
 corpore r̄ alio: nō q̄ tur-
 pe sit coiugis: q̄ hoc
 honestū r̄ facilitatem
 habeat. Si quis
 aut̄. Sicut de virginī-
 bus determinauit: sic et
 custodib⁹ determ̄iat.
 H̄. H̄. fac. Quia
 apud dñi meritum illi
 collocat r̄ a seculi solli-
 citudine liberat illam.
 Et ideo recte ait: Ne-
 lius est enim quod licet
 et expedit q̄ quod licet
 et non expedit. Aug⁹.
 hic enī bene vtitur bo-
 no malo. ibi x̄o bene
 vtitur bono. Duo enīz
 hec s̄z bonum r̄ malū:
 r̄ hec duo: bon⁹ v̄fus
 r̄ malus v̄fus sibinet
 adiuncta quattuor dif-
 ferentias faciunt. Be-
 ne vtitur aliquis bo-
 no continentiam dedi-
 cans deo. Male vtitur
 quis bono: continentia
 sm dedicās idolo. Da-
 le vtitur quis malo: cō-
 cupiscentiam relaxās
 adulterio. Bene vtitur
 malo concupiscentiam
 restringens connubio
 sic ergo meli⁹ est bene
 vt̄ bono q̄ b̄i vt̄ ma-
 lo. **M**ulier

bono modo r̄ ad supna tēdēdo. dicit iḡ. Hoc itaq̄
 dico f̄es: vos ad p̄fectionē invitādo. **I**a Cēpus
 breue est. s̄ vite b̄uane: p̄pter q̄d q̄libet d̄z h̄tūz p̄t
 ad p̄fectionē conari h̄diū b̄z t̄ps merēdi. iō subdit:
 b̄ Reliquū ē vt r̄ q̄ ha. v̄o. tāq̄ nō ha. sint. quod
 fit duplicit. vno modo q̄d reddat debitū: non tñ exi-
 gāt. alio mō p̄fecti⁹: vt vterq̄ cōlūgū de cōl̄ cōlenlu
 incipiat cōtinerere: p̄pter magis bonū adipiscēdū.
 c̄ Et q̄ flent. i. tristis materia h̄fit: q̄d frequēt con-
 tingit in matrimonio. p̄pter varias causas. t̄tingētes
 circa cōlūges. plē r̄ familiā. **I**d Tāq̄ nō flētes. pa-
 tiēr sustinētes r̄ ex spe retributioñs eterne p̄solatio-
 nē recipiēdo. Et q̄ gaudent. i. materiā gauden-
 di habēt ex aliq̄ tpali. piperitate circa se. plē r̄ fami-
 liā cōtingētes. f̄ Tāq̄ nō gaudentes. cogitādo q̄ nō
 multū est gaudentū n̄li de bōis spūalib⁹ r̄ eternis.
 p̄spēritas enī tpalis frequēter vergit in nocumētū.
 ḡ Et q̄ emūt tāq̄ nō possidētes. cogitādo q̄ nō ha-
 bēn⁹ hic manētē ciuitatē sed futurā inquirim⁹: Ide/
 breo. r̄. h̄. Et qui vt̄nūt hoc mun. i. p̄nt v̄t bōis
 huins mūdi eo q̄ sint dulites r̄ in corpe sanī.
 i. **T**āq̄ nō vt̄nūt. accipiendo de bonis p̄sentibus
 q̄ntū min⁹ p̄t fieri: salua tñ decētia star⁹ r̄ p̄sonarū;
 r̄ q̄ hec sūt difficilia. iō subdit ad hoc r̄ motiuū. cū
 dicit: k̄ Preterit enī figura būl⁹ mūdi: q̄r est in
 cōtinētiā variabilitate: p̄pter q̄d parū curādū el̄ de
 bonis p̄sentis vite: q̄r nihil ē ibi stabile: Al p̄t hoc
 referri ad finē mūdi appropinquatē: tūc enī cessabit
 figura. i. cursus būl⁹ mūdi: q̄r tñ manebit el⁹ substā-
 tia. f̄ corpora celestia r̄ elemēta. Ideo nō d̄r: Preterit
 substātia būl⁹ mūdi: sed eius figura. **N**olo au-
 t̄. Hic oñit q̄r q̄d circa p̄dicta sit magis eligēdū
 q̄tū est de se. s̄. cōtinētiā vrginalis q̄ auferit munēt
 sollicitudinē r̄ animā eleuat ad cognitionē dei r̄ ei⁹
 dilectionē. r̄. bo. est q̄d dicit: Nolo aut̄ vos sine sol-
 licitudine esse. loquēdo de sollicitudie bōa spūalia
 p̄pediēte. **I**m Qui sine v̄pre est sollicit⁹ ē que dñi
 sūt. i. habet aptitudinē vt̄ sollicitus sit de bonis spi-
 ritualib⁹ r̄ eternis. **I**n Qui aut̄ cu v̄pre ē: solli-
 cit⁹ est que sunt mundi. ad p̄uidendū necessaria si-
 bi familie r̄ v̄ori. **O** Quō placeat v̄ori. nō solū
 p̄ dictā sollicitudinē: sed etiā p̄ reditioñē debiti.
 p̄ **E**duinus est. partim seruēs mūdo r̄ parti deo
 quātūcūs bene v̄lūt in matrimonio. q̄ **E**t mu-
 lier inu. q̄d ē ex pte mulieris sicut ex pte viri: r̄ pa-
 tet ex dictis l̄ra. **r̄** **D**orro b̄ ad v̄t. ve. dico. osten-
 dēdo vob id q̄d ē meli⁹. r̄ magis eligibile poterib⁹ cō-
 tinere. **I**s Nō vt la. vo. inuicā. q̄r nō dico b̄ tan̄
 necessariū ad salutē: b̄ enī esset illaqueare infirmos
 q̄ nō p̄t cōtinere. **T** Sed ad id q̄d honestū est. cō-
 tinētiā enī est honestissima. **V** Et q̄d fa. p̄beat si-
 ne impedimento dño obsecrādi. i. sacre seruēdi quaz
 facultatē p̄bet cōtinētiā auferēs ipedimenta deo libe-
 re seruēdi: que frequēter cōtingut ex p̄fectiōe matrī-
 monij. pp̄e sollicitudinē annexā circa tpalia. r̄ p̄t p̄
 p̄dicta. **T** Si q̄s aut̄ tur. Hic q̄r apl̄ agit d̄ vir-
 ginū custodib⁹ q̄ in p̄mitiuā eccl̄ia erāt p̄res carna-
 les r̄ patres spūales id est episcopi quibus a paren-
 tibus tradebantur aliquando virgines custodiēder-
 iſ. q̄ custos virginis postq̄ ipsa venerit ad etatē
 adulatā videat p̄ ligna. pbabilia sp̄az voluntariā de
 virginitatē seruāda de bēbz c̄ sic custodire. sin ait: nu-
 tri tradere. r̄. b̄ est q̄d dr̄: Si q̄s aut̄ turpem. i. male
 gratiosū. **L** Si vi. ext. sup̄ virgine sua. i. sup̄ vir-
 gine q̄ ē in sua custodia. **Z** Et sit sup̄ adul. i. laz
 puenerit ad etatē nubilē. **A** Et ita opoz. fie. quia
 cursus tpis et etatē nō p̄t ipediri. p̄t aut̄ custos ta-
 lis virgis male gratiosus videri duplicit. **V**no mō
 a virge cui displaceat a nuptiis retardari. alio modo
 ab alijs q̄ timet de lapsu virgis cul⁹ verecundia i cu-
 stodē reuerteretur. iō subdit: **B** Q̄d vult. x̄go cu-
 stodita. **C** Faciat. m̄rīmōtū zhēdo: q̄r i b̄. **D** Nō
 pec. nec el⁹ custos peccat. **E** Nā q̄ sta. r̄c. firm⁹ d̄ cu-
 stodia x̄gis. **F** Nō ha. ne. tradēdi eā nuptiū: q̄r n̄
 videt eā ad h̄ciliari: nec timer de el⁹ lapsu. x̄ecūdari.
 ḡ **P**otatē at b̄. s̄. v̄. d̄ custodia secura x̄gis. **G** Et b̄
 iu. r̄c. absq̄ zinglo. **H** i B̄ifa. fuās eā i statu p̄fecti-
 ori. pp̄e q̄d zeludit. **I** Iḡ ic̄. r̄. p̄t l̄ra dictis.
 s̄ 2 **X** Mulier

Glo. ordi. Ad Corinthis I La. VIII Nico. de lyra

Glo. **C**a. Nuller alligat. Dixerat mulier causa fornicatiōis avi
ro recedētē manere innuptā aut viro suo recōciliari. et non dixerat:
an maneret toto tpe vita sue: an tpe viri. hoc determinat. **C**on
tinuatio: Virgo sp pōt nubere cui vult: sed mulier. i. vidua sepa
ta a viro vinēte viro alligata est legi tē. **b** **C**o si dormit. tē.

Aug⁹. Nō dicit primus vel secundus: vt
quorū nec nobis diffiniēdū qd nō diffinit
aplus. vñ nec vllas debebo dñare nupti
as: nec eis verecūdā numerositatis au
ferre. **N**ōs autē se pēcūrā nō dānat: nec
dicit i resurrectiōe nō posse esse. **S**ed tm̄:
neḡ nubēt: neḡ nubēt. vñ nec contra hu
mane verecūdā sēfū audeo dicere: vt qd
ens voluerit nubāt: nec ex corde meo qd
tasliber nuptias dēnare. **Q**uod dicitur
vniuersit: b omni vidue. Beator erit si sic
pm̄a erit. **C** Beator autē tē. Satis
oñdit beata esse etiā post morte virti. itēz
nubēt fidēlē: s̄z beatorē nō nubēt. vñ
maxie carthagīrāt nouatīnoz herē
ses cōcidūt: quas buccis sonātib⁹ nō sa
piētib⁹ tertullian⁹ inflat: dñ secūdas nu
ptias rāz illicitas maledico dēte pscidit:
q̄s omnino licitas aplus sobria mēte cō
cedit. **A**mb. De tertīis autē tē q̄rtis tē
ultra plib⁹ nuptias solent hoīes mouere
q̄stionēz. Sed q̄s audet diffinire qd nec
aplū video diffiniuisse. **D** Vuto at.
Nō dubitat Apls: s̄z cōceptore i cōrepaz:

Job. 8. c. vt t̄ dñs dices: Si me scire! foris t̄ pa
Luce. 13. b tr̄ meū sciretis: vel puras inuenient fides
in terra: vñ dubitatiōis infidelitatē ar
equit.

O de renun
c. mī. s̄. p
defectu. **D** his autē que idō. la. sci. Quasi
scitis eque meū q̄ licer ea come
dere: q̄z omnes scientiā habem⁹. de his
dicit qui habentes scientiā cū offendic
lo edebāt. Quos primū arguit: nec sus
ficiētē scire dicit. Alij autē ignari sub ve
neratiōe idoli comedebāt. **C** Scientiā i
flat: charitas vñ edificat. **A**ug⁹. Per se
inutilis est scientia: cū charitate utilis.
Per se inflat i superbiā: vt demōes q̄ gre
co nomine a scientia sic sunt nominati: p
pter elationē scientie dat⁹ est Paulus sti
mulus. Melius est scire infirmitatē no
stram q̄ naturas rerū: quā scientiā q̄ ap
ponit: apponit dolorē peregrinatiōis et
desiderio patrie. **A**ug⁹. Numillū vir⁹ ē
de scientiā nō gloriari. **A**ug⁹. Ubi ē sci
entia: charitas est necessaria: ne infle
t̄. **C** Si quis autē diligēt dñm. Hic diligēt
deum: qui charitatis causa scientiā miti
git: vt prospīt frātri. p̄ quo christus mor
tuus ē. **B** ecclīs autē. Ut iperatura
scientia eo p̄ tandem aperit que est ea vera.
I. **I**dolum nihil est in mundo. Ambro
id est inter creaturas mundi. Materiam
enī deus formauit: sed stulticia homi
num formam dedit. Quecunq̄ facta sūt
naturaliter: quecunq̄ enim sūt in crea
turis facta sunt p̄ verbū. Sed forma bo
minis in idolo non est facta p̄ verbū: si
cūt nec peccatū p̄ verbū. Sed ē nihil:
t̄ nihil sunt homines cū peccat̄. **T**el il
lud quod purabat esse idolum: nihil est. **A** stimabat enī idolum
esse psonā substītētē ex simulacro t̄ spū p̄sidentē. Cū idolum nō
bil est in mundo. I. nullius rei que sit i mūndo similitudinē habēt.
Idolum enī hic appellat speciē quā nō vidit ocul⁹ sed anim⁹ si
bi singit. Ideo dicit in lege dīctū ē: Nō facies idolum: neḡ om
nem similitudinē rei. Similitudo vñ est cū aliqd ex his que sūt i
celo et in terra: vel in aq̄s format. **k** Miss vñ. Doc dīc ne p̄n
tef dē esse i idolo. **A**ug⁹. Un̄ enī tm̄ deus est pater t̄ fili⁹ t̄ spi
ritus sanctus. i. ipsa trinitas vñ dē est. Nullaq̄ sit partitū in dei
tatis unitate diuīsio. nō enī deus pater ps est dei. T̄res enim per
sonae sunt pater t̄ filius et sp̄sūctus: t̄ bi tres (quia vnius sub
stantie sunt) vnum sunt: et summe vnum sunt: quia ibi nulla na
turārum: nulla est diuersitas voluntatum. Si enim natura vnu

Leui. 26. a bi singit. Ideo dicit in lege dīctū ē: Nō facies idolum: neḡ om
nem similitudinē rei. Similitudo vñ est cū aliqd ex his que sūt i
celo et in terra: vel in aq̄s format. **k** Miss vñ. Doc dīc ne p̄n
tef dē esse i idolo. **A**ug⁹. Un̄ enī tm̄ deus est pater t̄ fili⁹ t̄ spi
ritus sanctus. i. ipsa trinitas vñ dē est. Nullaq̄ sit partitū in dei
tatis unitate diuīsio. nō enī deus pater ps est dei. T̄res enim per
sonae sunt pater t̄ filius et sp̄sūctus: t̄ bi tres (quia vnius sub
stantie sunt) vnum sunt: et summe vnum sunt: quia ibi nulla na
turārum: nulla est diuersitas voluntatum. Si enim natura vnu

a Nuller. Hic ultimō agit de viduis. **d** Nuller alliga
ta est legi. i. vīculo pīngali. **b** Quāto tpe. vi. vir ei⁹. vē
ta corpali. **c** Q̄ si dor. vir e. p̄ mortē corpale. **D** L
berata ē a le. i. a dicto vīculo. **e** Qui vult nū. tm̄ i do. i.
dū tñ vir sit fidelzqr̄ non pōt p̄ h̄ere cu iſidē. **f** Beator
autē erit si sic pm̄a. **g** meū. s̄līu. s. ē
z̄tinētia viduall. tū q̄ sic p̄manē
do liberī. **h** utre p̄ dñs. tū q̄ secun
de nuptie sūt signū incōtinētia.

g **D** uito autē q̄ ego spūm dei ba
be. **h** oc autē addit ad oñdēdū q̄
suo consilio sit credendū: nec dicit
puto dubitatū: q̄ cert⁹ erat p̄ re
uelationē spūm dei se habere: sed dī
cit b̄ ad tollēdā aliq̄ p̄ lactatā ne se
assererēt p̄spūmē spūm dei babe
re: q̄ necit hō vtrū amore vel odio
dign⁹ sit. **E**cēs. **C**a. VIII

b **H** his autē. Postq̄ apls co
mīnōs iſtrūxit de matri
monio. hic q̄r̄ eos iſtrūit s̄
eucharistie sacro. Et diuidit i duas
ptes: q̄r̄ p̄mo excludit vītū ūrium
q̄d ē p̄cipiatō mense idoloz. scđo
accedit ad p̄positū oñdēdū. ca. xj.
Priā i duas: q̄r̄ p̄mo excludit p̄tī
patiōis occasionē. scđo ipaz p̄cipia
tionē. ca. x. **P**riā adhuc i duas. q̄r̄
p̄mo excludit dictā occasionē. scđo
iſtrūit ad oppositā p̄fēctionē. ca. se
quē. **L**irea p̄mū scđdū q̄ int̄ cor
thios erāt aliq̄ scīoli cognoscētēs q̄
carnes idol̄imolate ex hō nō p̄sequit
ur aliquā p̄fēctionēm vt ḡtīles
credebāt: nec aliquā iñmūndiā vt
iudei estimabāt. iō indiferētē car
nes iñmolasas idol̄ corā q̄buscunq̄
cōdebat in scādālū infirmoz: t̄ sic
eoy scīa erat aliq̄ occasio ruine: p
pter q̄ sic apls. p̄cedit: q̄r̄ p̄mo de
clarat scīam nō valere nisi sit ordīa
ta fin̄ charitatē. scđo de idolatīcī
oñdētē. ibi: t̄ de eīcī. tertīo ar
guit scādālītū temeritatem. ibi: **b**
H nō. **L**irea p̄mū dīc: De eīcī at
q̄ idō. s. q̄ nullā p̄fēctionē aut iñ
mūndiā h̄būt. **i** Quia oēs scīe
dei ba. videlicet q̄ vñ dñs crea
tor oīm: t̄ q̄ oīs creatura el̄bōa ē.
Sciēdū tñ q̄ apls hō loq̄ de corin
thijs itelligēt⁹ t̄ n̄ d̄ simplicib⁹ vt
patebit maḡ in seq̄ntib⁹: t̄ q̄nt̄
illōs scīētēs aliq̄ babēbāt scīaz cha
ritate ordinatā: aliq̄ vñ nō. iō sub
dit. **V** Scīa iñtāt. i. scīa sine cha
ritate facit sup̄bile. **L** Charitas
vñ edificat. i. scīa charitate ordīa
ta ē ecclīe edificatīna. **m** Si q̄st̄
se eri. sci. aliqd. i. p̄sumēs de sua scī
etia plus credit scire se q̄ scīa i ver
itate. **n** In Mondū cogno. q̄cad
modū opor. eū scire. i. de se sentire
humilis t̄ vti sua scīa charitatīne. t
talis scīa approbab̄ a deo. iō sequi
tur: **o** Si q̄s autē diligēt deū. in
enīs vera dilectiōe includit p̄ximi dilectio. **p** Hic co
nitus est ab eo. cognitiōe approbatōis. **q** Hic es
t̄. **D** e scīis autē q̄ idolis iñmolant̄: scīm nos magis
intelligētēs. **r** Quia uihil idolum ē in mundo. Materias
autē idoli est aliq̄ res: vt p̄pore aurū: argētū: lapis vel lignūz
xp̄zia rō idoli est q̄ sit representatiōnē dei. representat autē
fallū deū: t̄ sic idolum nihil est. falsū enī t̄ nō ens cōuertūt:
sic ut vey t̄ ens. quod autē nihil est nullā iñmūndiā aut cōse
cratiōnē pōt dare rei iñmolate. **s** Et q̄ nullus ē dē nīs
vnus. q̄ natura diuīna nō est multiplicabilis. **t** Nā et
si sūt q̄ dicant̄ dīc tē. q. d. b. p̄cēt ex deceptiōe boīm nomē
deītatis aliq̄ a deo falso attribuentū.

ok Bobis tē

Glo.ordi.

Ad Corinthis I La. IX Nico. de lyra

Gesser: et psonione nō esset: nō sumevnū essent. Si dō in natura dispel esset vnu nō essent. Morro rpsyna psona est gemē substātie: qz t dō t homo ē. Nec tū dō vel homo ps bū: psone dici pōt. Idē alioqñ flii dei anteq̄ sumeret formā seru nō erat tot: et creuit cū hō diuinitati el̄ ac cessit. Qz si i vna psona ps nō pōt de: qntomagl ps trinitatis esse nō p̄t: q cungs vnu in trib̄. Huius ergo trinitatis nec tertia ps est vnu: nec malus ali qd omnes q̄ singuli. Nobis vnu: gentibus plures: quos terrer deus noster. I. demōes q̄ volētes videri dō sibi exigūt: q ve ro deo debent: aras sacri ficia t alia. Noster hō ho mines deos facit. In scri pturis nō dicūt āgeli dīj: ne putarēt colēdi: sed no mine officiū angeli: vt ille colat cuius sūt nūcij. Deo rex rex magn⁹ sup oēs deos: hoc non nisi de san ctis.

Deus. trib⁹ modis dicit. Substātine dicit de trinitas. Adoptiūne sancti dō adoptiōis grāz dō ss. Muncipatiūne demōes t idola. Et vnu dīs i e sus rps. De rps p hūante subdit: sibi de spūscō n̄ oportuit. Et q̄ oīa p̄ quez oīa. Qia a p̄ se s p̄ filiū creatā sur. Nec alia p̄ filiū: alia p̄ patrē: sibi ea de. alioqñ tā nō oīa p̄ pa trē: nō oīa p̄ filiū. Si aut oīa p̄ patrē: t oīa p̄ filiū. Et eadē p̄ patrē q̄ et p̄ filiū sc̄ta sūt: eq̄ll̄ est ḡ patri filius t inseparabilis opatio vtriusq; vnu. Polluit. p̄ illos qui habent scientiaz vnius dei: sed nō cū chari tate per quos in hūc erro re infirmi inducebant: q̄ rū nō cibis polluit sibi co sciētia. Et in christo. In christo peccare est rps ne gare. In christo in his que sunt christi. In christo: cuius regnū diminuistis.

Non sum La. IX. n̄ liber. Incipit se p ponere in exemplū vt sc̄t ipse abstinet a lici tis pro scandalō frātrum: ita et illi. Quasi. Abstine te ab hoc lictu: qz go ha beo libertatem accipien di stipendia t tamen non accipio. Et si sic inductuz sit: intendit tamē se cōpro bare apostolum: quia occa sione plesio minus de eo sentierunt corinti.

Tiber: licet mibi quod alijs apostolis: de euange liu viuere.

¶ Nunquid

A qui credimus. b qui naturaliter t substātue est de: vnu cū filio et spūscō. c q̄ t nos i se credētes facit deos. Fm illō: Dedit tis p̄tēc flios dei fieri his q̄ credit in noīe ei⁹.

tū: nōb̄s tamēvnu deis pater

a qui credimus esse oīa: quia. b in grāia il lius soueri. c h̄c patre in substātia. i. nobis vnu est deus pater et christus.

b ex quo omnia: c̄t nos in illo. Et vnu dominus i esus christus:

a created. a qz p̄ ipsi informati sum⁹ in co gnitione dei q̄ quem sum⁹ creari. f̄ deo. f̄ p̄m. per quem omnia: t nos per ip sum. Sed non in omnibus est

Syndicus dei. s nō in omnibus. q̄ purat idolu aliqd dinū est etiā nūc sicut an conversionē. sc̄ientia: Quidam autē cum sc̄ie a s. t. cū reverentia idoli quasi aliqua ilic est diuinitas.

tia vsc̄s nunc idoli: q̄lasi idola/ a s de sacrificatis. s non abus polluit. tū mānducant: et conscientia m ipsorum cum sit infirma pollui/ a s esca sumpta vel nō sūpta. s illis nocet vna cōficiō: vobis aut̄ non p̄dest: s fides esce p̄dest vobis.

tur. Esca at nos n̄ comedat deo. o sed ex fide eius tm̄.

Meqz enī si nō manducauerim⁹ p̄ minus habebimus bonum. officiem⁹: neqz si māducauerim⁹

a s in bono virtutū vel beatitudinis: sed ex fide eius tm̄. b s tm̄ ad vos nihil est esca ipsa sed videre.

a abundabim̄s. Videlē autē ne s qui p̄t̄t esse et non esse.

forte hec licentia vestra offendit

a s in fide. s qui nesciant adhuc idolu nihil esse b s er p̄t̄t esse offendiculū infirmis.

c culū sūt infirmis. Si quis enī vi derit eum qui habet scientiā in s in presentia idoli.

idolio recumbente: nōne consci entia eius cuz sit infirma edifi carnes sacrificiorū. s sicut. cabitur ad manducandū idola/ s tra. a s q̄ te sapientē vidit comedere: putat sub idoli veneratione.

tita. Et peribit infirmus in tua s et ita grauiter peccas. sciētia frater: ppter quez christ⁹ s in fratres ita peccatis.

mortuus est. Sicut autē peccan tes in fratres: t peccantes con scientiam eoru in xp̄o a s er quia in ch̄risto peccatis: abstinet sicut etiā ab omni carne.

pecchetis. Quapropt̄ si esca sc̄dalat fratrem meum: non mādiligat fratrem meum: non mā

fnon solum immolatam. a s sicut constat q̄ non post morem. sic certus sum q̄ non in vita manducabo. s id est nec hic nec in futuro. b s non q̄ mala sit esca sed.

ducabo carnem in eternū: nē fratrem meum scanda ligem.

¶ Non sum liber. La. IX. f

a Nobis tū in veritate fidei existētibus. b Un de pater. oīm p creationē. de quo subdit: c Et q̄ oīa sūt in effectu: d Et nos in illo. nō solū h̄z esse nature qd p̄sernat ab illo: sibi esse ḡre p qd speciali modo creatura rōnabilis est in illo. e Et vnu dīs i esus xp̄s. s. vnitate psonae nō nature: q̄z naturā habet diuinā ab eterno: t humāna ex tpe. f Per quem omnia. pducta sūt t subsistūt h̄z diuinitatē: q̄z p ver bū diuinū qd est fili⁹ oīa facta sūt: Job. i. Dia p ipsi facta sūt: t in esse p̄seruant: Heb. i. ca. Porcas omīa hōbo virtutis site. g Etnos p ip̄m lūm⁹ specialis cōstituit in ese grāia. h Sed nō. h̄c p̄t̄r arguit temeritatē illoꝝ q̄ de sua sc̄ientia p̄sumētes cōdebat ī differēt̄ idolatrica: qd vldēres fideles simplices po tissime p̄uersi de gētibus credebāt eos comedere ad modū gētillū. s. in venerationē idoli: t exemplo eorū inducebāt ad sic comedendū: t sic peccabāt grauit̄ reuertentes ad ritū gētillū: t p̄ sequēt̄ illi q̄ sua sc̄ientia abuētēs simplices ad hoc inducebāt: t hoc ē qd dicit: Sed nō in omnib⁹. s. fidelib⁹. i Est sc̄ientia cognoscēdi q̄ idolu nihil est: t q̄ nullā imūdiciā aut cōsacratiō dat carnib⁹ immolatis. t de istis simpli cibis subdit: k Quidā aut̄ cū cōsciētia idoli: id est credētes q̄ idolu habeat aliqd numinis. l Usq̄ nūc q̄si idolatricū mā. t. q̄si h̄t aliqd consecratōis ab idolo t in reverentia idoli. m Et cōsciētia eo rū cū sit infirma. i. erronea. n Polluit. p̄ petim. o Esca aut̄ nos cōmēdat deo. i. nō facit nos maior̄ meriti q̄tū est de se vel demeriti. ido subdit: p Ne q̄ cū si māducauerim⁹ abūdabim⁹ t tē. s. abstinentia a cibō imolato idolis v̄l el̄ cōmestio nō facit nos deficere a grāia v̄l p̄ficere in ea: s intērio t mod⁹. Sedēdi t abstinentē faciūt deficere a grāia: sic cū aliqd cōedit ī tētēōe venerādi idolu. put faciebāt simplices xp̄ianis v̄l mō indiscrēto. put faciebāt sc̄ientias p̄spūtuosit̄ tlia faciūt a grāia deficere. t hoc est qd dicit: q̄ Eldete aut̄. i. diligēter attēde vos sc̄ientias. r Ne forte hec licētia vna. i. sc̄ia qua cognoscit̄ idolatrica esse licita ad manducandū q̄tū ex natura est rei. s Offēdi culū sūt infirmis. l. offēdere faciat infirmos v̄l ignora ntes: t subdit modū p̄ quē faciebāt eos offēdere. d. t. Si q̄s enī. l. simplex xp̄ianus. v. Utterit eū q̄bz sc̄iam. p̄dictā de idolatrias. x. In laolio re cibētē. i. comedētē in loco vbi cōedēt carnes idoli. s. ad cadiēdū p̄na. z. Edificabit ad māducaudū ido latrica. i. ad māducaudū in venerationē idoli trahet. q. b. sic. q̄ credit sapiētōrē hoc mō comedere. s. g. t. peribit infirm⁹. qdāmodo idolatrādo.

b In tua sc̄ia frāt̄. i. occasiōe tue sc̄ietē. l. Dropk quē xp̄s mortu⁹ est. ppter qd sal⁹ el̄ nō esset sic cōtēnēda. d. Sic aut̄ peccātēs tē. i. tale p̄tm̄ nō ē solū p̄tra. p̄ primū sed etiā grāia dei. ppter qd cōcludit apo stolus. e. Qua ppter si esca tē. talis em̄ abstinen tia ad euitādū sc̄ādalu infirmoy ē meritaria t etiā ne cessaria ad salutē: salte quousq̄ doceant infirmos q̄ talis cōestio nō ē illicita.

Circa p̄m̄ sc̄ientiā q̄ apl̄s se ponit alijs in exemplū in h̄z q̄ licet haberet potestatē accipēdi lūp̄ ab alijs q̄bus p̄dicabat: tū abstinebat victū querēs ex p̄prio labore t magis p̄ficeret in p̄dicatiōe. p̄ hoc etiā apparebat q̄ nō q̄rebāt tpa le lucru: sed salutē animarū: p̄ h̄t etiā p̄ludebat via falsa apl̄s q̄ p̄dicabāt causa tpa le lucru. Sic ḡ p̄cedit: q̄ p̄mo declarat p̄positū. secūdo remonet du biū. ibi: h̄t aut̄ scripti. Prima in tres. q̄z p̄mo decla rat. p̄positū auctoritate. secūdo ratione. ibi: Si vos nobis. tertio exemplo. ibi: Nescit. q̄ bi qui. Primiū aut̄ declarat tripli auctoritate. i. officiū apostolici: t vñus publici: t auctoritate veteris testamēti. secūda ibi: Nuis militat. tertia ibi: Nunquid secundū. Circa primum sciendum q̄ aliqui malignantes di cebant p̄saulum non esse apostolū: eo q̄ nō fuit cor ḡ 3 poralit cū

De adul. c significasti

†
T. 14. d.
23. q. 3. 9.
De renū. c.
9. p̄o gra ui.

Glo.ordi. Ad Corinthis

B a. Hunc nō
ba. pō. Aug⁹.
Permitit enim
dñs non iussit
apls accipere
necessaria a b/
ditis: vt qd̄ s̄ vellet eo vtere
tur: qd̄ sibi li/
ceret et dñl c/
stitutio. Si qd̄
x̄o vti nollet
nō x̄ta iussuz
faceret: sed de
suo iure cedet.
Votekas est:
non iusso dñi
accipere sūpt.
b. Horozem mu/
liere. Dñs i co/
mitatu suo mu/
lieres habuit:
nevidere falici
a salute: qd̄ t mi/
nistrabant ei.

†. di. e. oī sic et apl.
no. 22. q. l. c. iam nūc Dñs cui ange/
li ministrat in/
firmis cōpati/
ens: locos ha/
buit: qd̄ n̄ttere
tur pecunia a
fidelibus data
victui necessa/
ria: qd̄ cōmen/
davit iude: vt
ures si nō pos/
semus vitare:
discerem⁹ i ec/
clesia tolerat.

†. 13. q. 1. eccl
ias. De p/
scrip. e. cu. ex offici.

B Et milieres mi/
litarias se/
ex offici.

ostēdens qd̄ a
plebibus debe/
ret euāgelist. c. Operandi.
Amb. E pan/
di honestius:
p acclendi.

13. q. 1. eccl
ias. circa mediū. De
preb. et di
gni. extir
pade. S. cu
igitur. Quis militat.
Et de lac.
misime. S. Lac gregis d/
et co. cit quicquid a
plebe p̄positis
da. Et his ver/
bis satis indi/
cat apostolus
non sibi aliquid
vsurpare v/
tra debitis co/
apostolos su/
os: si (sic dñs
q̄stribuit ex euā
gelio) viuentis
celias. S. panem gratui/
tum manduca/
bant: ab eis sū
ptum quibus
gratuitam gra/
tiam predica/
bant.

G Offredi

vtiqz liber sū accipere qd̄ ap̄ls: ap̄ls qd̄ x̄m vi/
di: p̄ quo minus videret. S per securorē ostē
dit.
Nō sū apostolus: Nōne christuz
In via vel in templo.
Iesum dominum nostrum vidi:
a s̄ per effectum. S ego apostolus: quia vos opus
apostolatus.
Nōne opus meum vos estis in
a s̄ ad ḡam dñi. S dñi tu operāte. b s̄ qd̄ estis.
meū op̄. S alio. i. iudicis: qd̄ legē evacuabat.
dōmino: Et si alijs nō sū aposto
b s̄ qd̄ me cōuersi estis. S vobis suz.
lus: sed tamē vobis sum. Nam e
formā a silētudine sigilli in vob̄ apparet: qd̄ ego
sū ap̄ls: dñi ea habet p̄ me qd̄ alijs p̄ alios ap̄los: t qd̄
p̄ vos ap̄d̄ alios qd̄ dubitār ap̄ls defendor.
signaculuz apostolatus mei vos
estis in domino. Adea defensio
g dūbitant an aplus i an nō. S vos. i.
apud eos qui me interrogāt: hec
s̄ er qd̄ apls. S ego et mei.
a. C. Nunquid non habem⁹ potesta
s̄ viuēdi de stipendia vestris. S vēstra.
tē manducandi t bibendi? S un
b quid non habemus potestate so
rorem mulierem circumducēdi: si m
a s̄ nō hos reprehendit: sed cor̄ more sibi p̄bat li/
cere. b s̄ qd̄ maiores iacobus t iohānes.
cut t ceteri apostoli t frātres do
s̄ qui princips.
muni et cephas: Aut solus ego t
a s̄ fm̄ vos. S yl̄ porestatē nō op̄d̄. i. cellādi a
laborē manū: qd̄ vtiqz haberem⁹.
barnabas nō hābemus potesta
a s̄. t accipiēdi. b s̄ qd̄ s̄litudines hūanas b idem
p̄bat.
tez hoc operāndi: Quis militat p
suis stipendiis vñqz? Quis plan
tat vineā: t de fructu ei⁹ nō edit?
c. Quis pascit gregē: t de lacte gre
gis non manducat? Munqđ fm̄ q
a s̄ humana. s̄ similitudine tm̄ hoc p̄bo. b s̄ nōne
lex moris idē p̄bat.
hominem hec dico: An t lex hec
non dicit? Scriptū est enī in lege
s̄ nō phibebit p̄dicatorē vivere de p̄dicatione.
moysi: S nō alligabis os boui tri
a sed ne s̄ videat ad lām dic̄tū subdit: b s̄ ve
de his in lege dare p̄ceptum.
turāti. C. Nunquid de bobus cura
a s̄ non pro bobus: quia proper nos tm̄. non al/
ligabis os boui tri.
est deo: An ppter nos vtiqz hec
b p̄p̄ nos: qd̄ t alia ad idē spectātia. t b. S b
dič: S a. p̄p̄ nos vtiqz sc̄pta sunt
a s̄ p̄ spe. b s̄ corda agit ad fidē. s̄ nō qd̄ hec
principia sit intentio.
quoniā debet i sp̄cē q̄ arāt arare:
b grana a paleis discernit. s̄ stipendior.
t qui triturat in spe fructus per
b iterū p̄bat p̄ rōnes. a s̄ q̄ sp̄ūm v̄m viuificat
vel que a spiritu sancto data sunt.
cipiendi. S i nos vobis spiritūa
lia seminauimus: magnum est si
ad sustentacionem.
nos vēstra carnalia metam⁹: S i
b iterū a minori. s̄ tam porcent v̄runtur ve/
stris vt v̄s̄pli.
ali⁹ potestatis v̄rē particeps sūt: b

I La. IX Nico.de lyra

poralis cū dñō iesu sicut ali⁹ apli. tō primo declarat se esse apo/
stolū. sedō p̄bat intētū. ibi: Hūqđ. C. Circa p̄mū dicit: Nō sū
liber. t. habēs liberā potestatē accip̄lēdi sūpt̄. p̄ publicationē
euāgelij. q. d. immo habeo rōne officij. de quo dicit: a. Non
sū apls: q. d. immo: qd̄ sū a deo missus ad p̄dictā dū euāgeliz: z
Act. xij. Segregate mihi barnabā t saulū tc̄. Nōne x̄m tc̄ dū
dūm n̄m vidi. q. d. immo: qd̄ in via cū appropinqr̄ damasco: z
ut alij dicit: ille cū sūt̄ scriptū. Tēc. ix. S. folū qd̄ audiuit eū lo/
quētē: qd̄ nō oīa scripta sūt̄. vidit etiā in rapru qd̄ fuit excellētior
vīlo. B alioz ap̄stoloz: qd̄ vidit ip̄m in gloria sua ad dectera
patris sedēnt. fm̄ qd̄ dicit Aug⁹. qd̄ vidit diuinaz essentia. vñ.
tj. T. qd̄. dicit: Et si alijs sūt̄ apostolatū suū p̄ effectū dices. b. Nōne opus meū.
i. effectus mei aplar⁹. c. Aos estis in dñō. i. p̄ncipalit̄ agēre
deo. q. d. immo: qd̄ a me habuisti initia fidel. tō dicit: q. d. Et
si alijs nō sūt̄ apls tc̄. q. d. t si alijs vellēt hoc negare: vos t̄ nō
potestis. c. Ha signaculū aplar⁹ mei tc̄. i. forma docrī x̄pi
qd̄ me vobis est imp̄sa sicut p̄ alios ap̄los imp̄sa ē illis qb̄ p̄
dicauerunt. f. N̄ea defensio. i. ap̄stolatus mei. p̄bat.
g. C. Pud eos qui me interrogāt. tanq̄ dubitātēs de ap̄sto/
latu meo. b. Hec est. s̄. vēstra conuerio ad fidē per me.
i. Mūquid declarat officio sui ap̄stolatus. hic seq̄uenter
ostēdit se habere potestatē accip̄lēdi sumpt̄ ex cōsuctudine
alioz ap̄loz dices: Mūquid nō habem⁹ potestatē māducādi t
bibendi. i. vinendi de bonis vestris. q. d. immo sicut ali⁹ apo/
stoli de bonis illoz quib⁹ illi p̄dicauerūt. k. Mūquid non
habemus potestatē horoz mīlerē. i. matronā deuotā t fidelē.
l. Circumducēdi. ad ministrandū nobis necessaria. q. d. im
mo. aliquid enī mulieres deuote legūn̄ secute fuisse x̄p̄z p̄dicā
tē de suis facultatibus ei ministratē: Pat. xvij. t Luc. viij.
t sic etiā factū est alijz apostoliz post ascensionē x̄pi. ideo sub/
ditur: m. Sicut t ce. apli t fra. dñi. i. eius cognati. s. iacob⁹
et iudas t reliqui. n. Et cephas. i. petrus sic noīat⁹ a x̄po:
Job. i. o. Aut solus ego t barnabas tc̄. q. d. nullā rō ē qd̄
re p̄iunēr̄ bac potestare quā habuerūt ali⁹ apli. p. Qūis
militat. hic s̄t̄ ostēdit ap̄positū auctoritate publici v̄sus
t rōnabilitis. dices: Quis militat suis stipendijs vñqz. q. d. nū
lus. immo milites stipēdia sumūt a p̄plo terre quā defendunt.
Ide ostēdit in agricultorē t gregū pastorib⁹. apli x̄o fuerūt mi/
litēs cōtra hereticos insurges: t in vinea dñi cultores: t gre
gis dñci pastores: ppter qd̄ a p̄plo sūpt̄ eis debebant.
q. Mūquid. Hc̄ pur ostēdit ap̄positū auctoritate legis diuise. di.
Mūquid fm̄ holez. t ex auctoritate cōsuētudis hūane factū.
r. Nec dico. s. qd̄ p̄dicatores sūpt̄ habere debebāt a p̄plo. q. d.
immo: t hoc cū auctoritate diuine legis. s. Scriptū ē ent.
Deus. xv. Nō alligabis os boui triturati. i. p̄dicatores laborā
tē in area dicit: t qd̄ sic debeat p̄ncipalit̄ intelligit. oīdit dices:
t Mūquid de bob⁹ cura est deo: t Circa qd̄ sciēdū qd̄ licet diuina
puidētia generalis se exēdat ad oīa quātūcūq̄ minima. tū
tēllectualis natura speciali mō subiicit. puidētia diuine inq̄zū
bz dominiū sui actus t capax est sup̄ne beatitudis: t b mō nō
est cura deo de bob⁹ irrōnālib⁹: qd̄ nō sūt hui⁹ finis capaces.
Lex autē diuina directia est in beatitudinē sup̄naturalē: ppter
qd̄ dicta veteris testamēti sūt ad hoc referētē imēdiātē qd̄z
ad illa qd̄ directē loquūt̄ de futura beatitudine v̄l̄ mediatē inq̄z
tū corporia facta veteris testamēti sūt figura noui. fm̄ qd̄ dici
tur ea. sequēti. h̄ia in figura cōtingebāt illis: t hoc mō illud
p̄ceptū de ore bouis triturati nō alligando fuit figura de v̄l̄
tē p̄dicatores nō denegādo. ideo dicit: v̄l̄ An. p̄p̄ nos v̄ti
qz̄ hec dicit tc̄. q. d. immo: qz̄ figura ē. pp̄p̄ ip̄m figuratū: s̄tē cōtrac
lūs ante tabernā pendēt̄ est. ppter vñl̄ in cellario existēs.
x. Q. fm̄ dēbet in spe tc̄. t. in securitate accip̄lēdi sūpt̄. non t̄s̄
dicit ppter spēm: qd̄ premū p̄dicatores nō ē sūpt̄ tp̄alis s̄ fru
crus eterne beatitudis. Copat autē hic p̄dicatores aratī in qntuz
aperit corda hoīm qd̄ fidē lūscip̄lēdā: sicut arās terrā ap̄t ad
seminū suscepētionē. Et s̄t̄ triturati cōzūt̄ sua p̄dicatioē segre
gan̄ boni a malis: sicut grana a paleis. t. Si nos. Hic cō
sequēter p̄bat apls. p̄positū rōe triplici. Prima ē: Rōnabile
enī qd̄ cōlātī bona mātora cuiusmodi sūt sp̄ualia administrē
tū minorā que sūt corporalia: sic autē est in p̄posito. ergo t. t
hoc est quod dicit: Si nos vobis sp̄ualia seminauim⁹: t act
p̄p̄ hic si. p. q. 3. M̄agnū est si nos v̄rā carnalia metām⁹. t.
bona ad sustentationē cornis necessaria. q. d. nō. imo ē modicū
respectu boni qd̄ vobis ministram⁹. a. Si alij. Hic p̄s̄t ad
b. sedā rō: qd̄ p̄s̄eo apli accip̄iebāt sūpt̄: t multomagis v̄rē
accipe p̄terāt. tō dicit: Si alij. i. p̄s̄eo apli. b. Idātē ve
stre. i. bono. tp̄aliū in p̄tāte v̄rā existētū. c. Participes
sūt. inde viuendo.

*. Quarenon

Glo.ordi.

Ad Corinthios I La.

IX Nico.de lyra

Ga offendiculum. forsitan tibi auari erat vel se licentia peccandi emisse putaret: vel libertate argenti apli inimiceret. **b** Ne scitis. Redit rursus etiam atque comedens qd sibi licet: et non faciat. Naturalis ro hoc habet: ut qd idem viuat ubi laborat. **c** Domus ordinauit. di. Ecce ego mitto vos tc. Et paulo post: In quacum domum intrauerit: in eadem domo manete edentes et bibentes qd apd illos sunt. **d** Ego autem nul abstinet a sumptu ne sit forma pseudo aplis rapacib. **e** Gloria mea. Quisq eni eo qd sibi debet vti no vult amplius impedit ecclesie. Parumq habebat gloriam apli apud deum no excedo stipendi ab infirmis vnde suis laborib transibedo quotidiani vici. **f** Amb. hoc est qd stabulario ad quem vulnerat ille q incidit in latrones pductus est dñs ait: Si qd amplius erogauer redam tibi. Amplius ergo ab aplis qd suis stipendiis militabat. **g** Agliam suam dicit quam hz apd deum de hq pseudo repellebat a predicatione no accipiendo: qd non nullus ptpalib pdcitio. **h** Gloria. quam hz apd deum ifirmis capientem. **i** Necesitas huius vite sustentade. **j** Ne. qd vnu no habeo. **k** Si eivole. Sine villa necessitate huius vite. **l** Si inuit. Et qd necessitate cogat alijs pdero: no mibi. **m** Ha si euagelicauero. p mercede: vnde si ita euagelicauero: no est gloria: qd tunc esset p necessitate: qz. i. penuria esset sic pseudo. **n** Si eni volens. Quidam ex voluntate est merces viae? quod. s. Ita ex dilectione facio: vt potius patiar penuria qd abutatur pratre. **o** Dispensatio mi. cre. hic dispensatio talis intelligitur: vt qd servus alienum censem dispenset. vnde ipse nil capit preter cibaria. **p** Alibi dispensator dicitur qui vt filius ministrat euangelium coheredibus. **q** Non debemus ideo euagelicare vt mducamus: sed ideo manducare vt euangeliemus: vt cibus no sit bonum quod appetitur: sed necessarium quod adiicitur: vt illud impleatur: **r** Primum querite regnum dei et iusticiam eius: t bec omnia adiicientur vobis. Propter regnum dei tunc debemus omnia operari: non sola vel cuius regno dei mercede tempore meditari. **s** Tunc iudeus. **t** Vero. Non vere iudeus: sicut nec vere grecus quib in cibis et huius assensit: nec in cultu idoloz: qd in christo nec circuncisio est aliquid nec pputio. **u** Dispensatore itaq simulabat se iudeum. **v** Augustinus hec dicit fieri compassione misericordia simulatione: vt qd ministrat egrotis sit qd eger no cu se febres herte metit: s cuz ait dolere cogitat qud sibi seruirit velit: si egrotaret. **w** Aug: **x** Tunc iudeus. **y** Simulacio xvi: **z** tia: vt

a qui causa salutis vestre laboram. **b** ecce licet nobis accipere. **c** quare no potius nos: **d** imo potio re r, ne habem. **e** Sed no vni sum hac potesta rationib supra positis. **f** Sed qd posset aliis dicere. **g** lo apli sumptu no accepit: qd no indigit. **h** remouet hoc dicens: **i** Sed omnia sustinemus. **j** s. penuria et labore ad victu acqren- **k** d. **l** He qd offendiculu. **m** impedimentu. **n** Demus euagelio xpi. **o** pdcitio euagelij: p hoc eni pcludet via pdcitio falsis apostolis pdcitibus ca luci tpalis: quo xpdicatio erat impedimentu veritati euagelice: qd admissib. falsa veris. **p** tollebat impedimentu expte corinthiorum q forte erant auari saltete multi: apter qd min libens receptiss pdcitationem euagelij si sumptu ab eis accepissent. **q** Nesciatis. **r** Hoc pntif tertia ro. **s** babet eni h ratio naturalis vt inde qd viuat circa qd laborat. **t** ideo dicit: Nesci. **u** qd seire debet: imo quia h est notoriu. **v** qd in sacrario. **w** in te- **x** plo opant s. sacerdotes et ministri. **y** Que de sa. **z** fuit edut. **aa** hanc inde victu. **bb** eni erat coe apd iudeos et gentiles. **cc** Ita et dñs or. **dd** vt ptz Mat. x. vbi de pdcitiorib dñs: **ee** Dignus est opari cibo suo. **ff** No scri. **gg** Atq pntif apls remouet dubiu. posset eni aliis credere qd pdcta dixisset apls eo qd vller acce sumptu. **hh** b remouet. **ii** Et dividit duas ptes: qd pmo ostendit se nolle vti hac pte. sed o qd vult magis aliis fuisse. ibi: **jj** Ma cu liber. Circa pmu dicit: No scripsi aut h. de pte accipendi sumptu. **kk** Ut ita si. in me. l. vt accipia. et subdit ronem dicens: **ll** Bonum est ei mi. ma. mo. l. min malu est hoc. **mm** min est malu respectu maioris hz ronem eligibilis et boni. **nn** Qd vti glo. me. l. mercede quas expecto de pdcitio euagelij sine sumptu ronibus pdcit. **oo** Quis eua. q. d. h est mihi malu maximu. **pp** Ma si eu. i. euagelij pdcituro sumptu accipiendo. **qq** No est mi. glo. i. non superogo: **rr** tunc ipleo pcepti mibi sumptu. **ss** Ideo subdit: **tt** Necesitas mi. in. ex pcepto dei. **uu** Cle eni mihi est si no eu. ex omissione pcepti. **vv** Si eni vo. het ago mer. ha. in qd tui deo obedio. **ww** Si aut in. sicut balaab bndicebat po- **xx** pulo isti: **yy** Mu. xxi. **zz** Dispersatio mi. cre. est ite cu redi. **aa** pfcio alijs hz mihi sic et pphette balaab pfcio deret. **bb** Que est g mer. mes. ex bono sup erogatiois et pdcitio euagelij. **cc** Redet: **dd** At eu. p. sumptu no accipiendo. **ee** Si nesu. po. eu. p. h pcludet viaz falsis aplis et cōdescēdēs corithiis vt pdcitio est. ideo subdit: **ff** Ut no abutur pratre mea. apicēdo via falsis aplis et pcludēdo via corithiis si sunptus acciperet: qd tunc apli falsi audaci sumptus acciperet et frequēt pdcitare immiscēdo verfalla: qd est abuti pdcitio euagelica. et sic dicit. **gg** Ppls: et tunc no abutur. i. no dem occasionē alijs abutit. accipe eni sumptu erat licet sibi vt patet p pdcita. sed abstinere erat supererogatiois. **hh** Ma cu liber. **ii** Hoc pntif oñdit se omnib velle seruire et cōdescēdere tunc absq pctō: vt oēs posset inducere ad salutē. dicens: **jj** Ma cu liber essez in omnib. t. nulli hois cura obligat. **kk** Omnium me ser. fe. omnib gratis pdcitado et eorū infirmitatib cōdescēdēdo. **ll** Et fa. **mm** si in. tanq in. legallia obfusado: vt poteritimo theū circūcidēdo: **nn** Acl. xv. i. in templo cu alijs iudeis se purificādo: **oo** Acl. xxi. Circa obseruatione xpo legalium distinguunt Aug. tria tpa. **pp** Primum a tpe legis date vlos ad mortē xpi: et tunc illa obseruatione cōadib sub pcepto iudeis tunc qd lex fuit data. tertium est a tpe euagelij publicati et deinceps: t extū illa obseruatione fut mortisera: qd declarata est ex cessatio. secundum xpo tps fuit intermediu a passione xpi vlos ad publicationē euagelij: t illo tpe poterant cerimonia obseruari a queris de iudaismo: ita tunc qd no poneret ibi fidet: credēdo qd sine obseruatione fides christi no sufficeret ad salutē: et

Blo.ordi. Ad Corinthis I Ca.

Gta vt se fingeret iudeū sicut quidam putant. Libere enim illa fecit sicut ait: Circumcisus nō adducat p. Vere ergo si fice ut iudeū (qd erat) virxit: sicut nec fallacis gentilez se finxit: sīc licite omnibz cibis pmisit vti: cui oīs creatura nō simulate sīc vere bona erat. Sic ergo hos rītē gentilius vere sic et sacramēta iudeoz non fallacis suscepit: vt illis simplex: istis esset duplex: alius habebis in cordaliū in ostensione. Ita etiam cū dicit: Quis infirmatur et ego non infirmor: nō infirmitatez alterius simulauit sed doluit: ita etiam q factē est infirmis infirm: nō erat mendaciū sed vere dixit sibi sumptē debet: tā abstinentia videtur venditor euā gelij. Nō est ergo fallax et versipellis simulatio iż omnibus congruit ei⁹ mit sericorū cōpassio: portatoz infirmitatez eoz i cōpassio lea eis subueniēdo: sic ipē sibi si in his esset subueniri voluisse: qsi infirmitates eoz ipē haberet. Ita enī quasi egrot⁹ q ministeriat egrotō: nō cū se fedres habere mentis: sīc cū aio cōdolētis cogitat: quō sibi vellet furiū si egrotaret: nō simulauit q fecit similia indeis: sic nec q fecit similia gētib⁹. **D**nero ad Aug⁹. Nec multi interest int̄ meā tū. Inīam: qz ego dico t pe. t pau. t more studiū t in deo p. legē exer cuisse: imo simulasse mā data. Tu aut̄ h̄ asser⁹ eos fecisse timētes nō mētētis astu. iż partētis affectu: dūmō illis ḥst̄ vel metu v̄l misericordia eos simulasse se eē qd nō erat. **A** b̄ his q subl. Samaritātis q libros moysi recipiunt quib⁹ nō contūnū in dei. Sūt aut̄ ex origine p̄spā q̄s sublato isrl posuit rex assyri⁹ vel psarū ad scolādalo ca famari. **J** b̄ oīa. qm̄ nō cōficiunt: nō tā religionē excelsit. **M** mnlb⁹ oīa fa. Nō mētētis astu: sīc cōpatētis affectu. l. nō omnia mala eoz fallacis agēdo: sed oīm mātāq̄ sua essent misericordia medicādo: alius agens qd sibi fieri velle si op̄ effet. Cogitat enī vt hō se eē potuisse in eis vitis in qb⁹ sūt alii. vti alibi dicit: Lōt̄tē, rās te iōm ne t tu tēpter!. Ne scis q̄ bi. Osteedit qnta ē vtilitas legē nre in q̄ no vni s̄ oīb⁹ pmis sa ē palma: t̄ prior vēt expectat vt coronecū cū posteriori. **H**esci tis q̄ bi q. Pro euangelio oīa: qz enī paulus nisi omnia fecero t ab omnibus que cōtra sunt abstiuerō: nō habeo p̄mū. El ideo sic oīb⁹ in stor: q̄ omnes possunt habere corona m: vel qz si multi vocati: tamē pauci electi: vt v̄l sic ex mult⁹ pau ci eligāt. **B**rauiū. ē p̄mū cur sus. **C** his ei q̄ i agōe. De reb⁹ nō laudādīcī trahū mīle sūt studi nes: vt in euā gelio de inīq̄ indicēt. q̄ vīdū nolebat audire: t pigro q̄ redio pāes cōmodat. ita h̄ nō cōmēdāt̄ agonistica t ludicra. **D**e p̄se. di. f̄. q̄lī q̄lī in. In certū currat qui talia fac: vt ex q̄bus das sperare: ex alijs desperare possit. **E** ne forte. Qd cito cōtingere posset: tūc alijs magis eaēduz ne b̄. **B**lo enī. Tōlen. **L**a. X (offendēdo sint reprob. n̄t cōprehēdere sic ē agēdū: nō enī baptismā t sa crāmēta sufficiūt ut qdā putat: sic nec indeis b̄s ficia dei valuerūt cū post peccat.

5. q̄m̄ pa.

X Nico. de Lyra

Bmō Paul⁹ q̄ de iudaismo erat dñersus illo tpe legalia legi obse uasse. **C** his q̄ sub le. sūt. i. samaritanis t saduceis q̄ qnc̄ libros moysi tñ recipiebāt: q̄ p̄rie dicūt lex ap̄s hebreos. **b** Quasi sub le. esse. descendēdo eis q̄tū poterant tñ i līcīt. **C** c̄ His q̄ si. le. e. i. gētib⁹ q̄ legē sc̄ptā si habebat. **D** Quasi si. le. esse. descendēdo eis: qd tñ abominabile videbāt in deis le gētenētib⁹. **E** cū sine le. dei nō cf. Tenebat enī legē moysi q̄tū ad moralia q̄ manēt in lege noua in q̄ erat Paul⁹. ido subdit: Sed in lege esse r̄pi t̄. Sequit: **F** Factū sūt infirmis līfir. abstinentia cibūt. ad vitā dū scādaliū līrīmōx: vt pat̄ ex supradictis: t̄ vi oēs stat̄ t̄cludat subdit: **G** Oīb⁹ oīa fa. sū. oīb⁹ q̄tū licite possū p̄descēdēdo t̄ cāz ad b̄ motiūā ostē dit. **D** **b** Dia aut̄ fa. pp̄f euā. vt curat̄ sine impediēto. **i** At p̄t. e. cf. i. pmissoñ el⁹. f. gr̄e in p̄t̄ t̄ glie in futu ro q̄ pmittunt in euā gelio. Itēz p̄t̄ceps eius. i. meritorū recipientis euā geliu p̄ me am p̄dicationē. **k** Hescit⁹ postq̄ ap̄ stolus instruit corinthis ad p̄fectionē suip̄sūs exēplo. hic p̄t̄ idē facit exēplo currētū in stadio t̄ agonīatū exercitio q̄ oīa sui cursus t̄ agonis sp̄editū solli cīte deuitāt: t̄ oīa pmotiu diligēter pro curāt. vita v̄o p̄sens ē qdā agonīatō cōtra insūlē t̄ tētationū t̄ qdā cursus ad beatitudis brauiū. dicit iḡt: V̄escit⁹. q. di. īm̄: q̄ h̄ est notoriū. **I** Sed v̄ acci p̄t̄ brauiū. q. d. ita t̄ pauci de multis acci p̄t̄ brauiū eterne felicitatis q̄ fideliē t̄ p̄seuerāt̄ currūt p̄ oīa charitatis. **M** art. x. Multū sūt vocati pauci v̄o electi. p̄t̄ q̄ concludit. **m** Sic currīt. fideler t̄ p̄seuerāt̄. **n** At cōprehēdātis. brauiū eterne vite. Cōlequēt̄ p̄t̄ exemplū de agōicantib⁹. **o** Dia ei q̄ in agōe cōtēdit. vt habeat victoriā. **p** Ab oīb⁹ se abstinet. q̄ sp̄edūt̄ ip̄am. **q** Illi qdē vt corruptibilē t̄. q. d. s̄t̄ faciūt̄ h̄. pp̄t̄ t̄ poralē p̄mū: multomagis debent. **s** face re. p̄t̄ eternū abstinenē ab omnib⁹ sp̄edimentis nre salutis: t̄ exercēdo nos in omnibus pmotiu. ideo cōcludit de leipo. **r** Ego iḡt̄ si curro. p̄ vīa charitatis. **s** Nō q̄lī in sc̄r. q̄ cert̄ erat de sua b̄titudine futura p̄ diuinā revelationē. **t**. ad Timof. iiiij. Deposita est mīhi corona iusticie t̄. **t** Sic pugno. cōtra tētationē. **v** Nō q̄lī a. ver. nō ianit̄ sīc ille q̄ aerez p̄cūt. **x** Sz ca. cor. mēu. reprimēdo carnis stimulū. **y** Et in seruitute redi go. s. rōnis recte cui vires sensitiae debet obredre. **z** Ne forte cū alijs p̄dēta. eos idēcēdo ad oīa p̄fēctiōis. **aa** Ip̄se re. ef. p̄ incantēla mēa cōtra tentationē: licet enī sc̄rit̄ se de numero electorū essi: vt p̄dictū ē: t̄ si nō debebat omittēre alijs de cōtingētib⁹ ad salutē p̄sequēdāt̄: qz sīc sub dei p̄fēctiōis codit tālē esse saluādū: ita etiā cadūt̄ media p̄ q̄ cōfēcūt̄ ē salutē: vt qd̄ sit p̄ oīa talū virtutū t̄ b̄mō. p̄t̄ qd̄ d. h̄. **bb** d̄. **j**. **g** Agagite v̄o b̄oā oīa p̄t̄ certā vocatiōz vīaz t̄ electionē faciat. **b** **o** Blo ei vos ignorare fra. **L**a. X n̄t̄ res. Postq̄ ap̄s rep̄hēdit corinthis circa p̄t̄cipationē mēse idōloz datā ab alijs b̄ad occasionē. **L**ic̄ oīr excludit ip̄am p̄t̄cipationē. **L**et diuidit in duas p̄t̄es: qz p̄mo declarat p̄t̄cipantū. sc̄do ex h̄ excludit p̄p̄stū. **I**bi. **E** prop̄ qd̄. **L**icea primū sciendū q̄ in eritu de egypto de multa b̄oā cōmūt̄ po polo israel: vt p̄t̄ in Exo. t̄ libro Num. t̄ tñ multi tot b̄fītōz in grati declinauerūt ad p̄t̄cipationē mēse idōloz mandūt̄ manducare t̄ bibere. l. de sacrificiū vītūlo. **L**atīll: et postea idolo p̄phegor. **M**u. xxv. pp̄t̄ q̄ t̄ alia petā fuerit grauit̄ p̄mūt̄. **T**ic̄ ḡ p̄cedit ap̄s: qz p̄mo dicta b̄fīt̄a recollit. sedo p̄t̄cipationē **V**er. **L**ingratoz ostē

Glo.ordi. Ad Corinthis I La. X Nico.de lyra

Ga illud cadat. Ut q̄ p̄sumētes de scia cū scādalo fratrū edebat idolotica: t̄ de p̄seido gloriatēs indicabāt ap̄lm cū ipsi essent rei. Aug. Videat ne cadat. Superbiā amputat: ne p̄ eā tentetur sicut indecētātē sūt: t̄ perire: q̄r detrahētes moyſi d̄eū tē, rauerūt ita bi detrahētes ap̄lo d̄eū tētant. **b** Videat ne ca.

F 50. dis. c. p̄dēter. in n. in

F 49. dis. c. i. h̄. iugem. Ee pe. dis. c. inter h̄c sciendū:

Tētatio vos nō app̄hēdat. rationē in p̄sensū nō ducat: nisi būna, i. d̄e his sine quib⁹ ista vita nō agitur. **T**ētatio vos nō ap̄. n̄i hu. Portas v̄ būana tētatio illos app̄hēdat: nō alia. Humana enī tētatio ēt in necessitate vel p̄ssura nō diffidat hō de deo au xiliū būanū rērēdo. Propter p̄p̄m ergo pati humana tētatio ēt p̄ quā p̄ficit apud d̄eū. Aug. Humana tētatio est alia sape q̄ res se habet t̄ euz bonolanimo. Numis autem amādo sniam suā v̄l inuidēdo melioribus v̄sq̄ ad p̄cēdēdo cōionis t̄ cōden di sc̄limatis: v̄l hercels sacrilegū puerire: diabolica p̄sūptio ēt. In nullo at aliter sape q̄ res se habet angelica p̄ficio est. Humana liḡi tētatio est credo: cū q̄s bono aio b̄z humana t̄ fra gilitatē in alio labib̄ cōsilio: vel cū irritatur in fratre studio corrigēdi: plus t̄n q̄b̄ christiana trāquillitas postulat. Et q̄ homines sum: sed spe angelī: q̄ but in resurrectiō equabimur: si non est in nobis p̄fectio angelī: nō sit p̄su p̄tio d̄aboli. **D** Possitis sustine re. Quod fit p̄ humilitatē humilitas ēt in omni tētatio custodit: vt illi nō erēpt in foznacē: q̄ illi nō habet ventum supbie. Prop̄ q̄d. Quia sola sacramenta no saluant: t̄ q̄ qui cadit puniſ: t̄ q̄ auxiliū dei nō deest: fugite ab idolo cul. Uel ne cōmēdēt sapiētes idolotica cū offēndicō infirmorum quib⁹ idolatré viderent. Uel ne ipsi infirmi idolatré sint: et vt fugiat loquor altū altquid quasi prudētib⁹: t̄ ideo diligētē d̄iudicat. Uel modo loquor firmis: vt. s. prudētib⁹.

F Fugite. Nemo sit assiduus in idolio: nil speret de eo. de eo enī sperare ēt de eo dubitare: vt t̄ saul à d̄idola triā rediēt sperās aliqđ de ea. **L** Calix. ideo fugiēdū a cultura idoloꝝ: q̄r vt comedēs idoloticiū: vñū est cū demo ne: sic t̄ p̄ corpus christi: vñū est cū xpo. **C** alix. i. cōcōtatio ca licis: nōne cōcōtatio. s. xpi ē. i. nōne facit nos habere quādā cō munione cū vita eius. **A** Et calix. b̄nēdictiōis nō solū a xpo in cena ēt b̄ndicō: sed cui etiā nos sacerdotes b̄ndicim⁹. **b** Panis quē frā. t̄. Aug. P̄s q̄i manducat vita māducaſ. **S** q̄s audēat māducare dñm suū: Et t̄ ipē innitās nos ad man ducaſ ait: Qui māducat me vñit p̄p̄ me. Nec occidit xps vt māducet s̄ moriū viuiscat q̄i māducat reficit nō defi cit: viuit māducat: q̄r surrexit occisus. Nec cū māducam p̄ tes de illo facim⁹. Equides in sacramēto sūt. Nonūt fideles quēadmodū māducauerēt carnē xpi. Unusq̄s accipit p̄tē su am. vñū t̄ ipā grā p̄tes vocat. p̄ p̄tes māducat t̄ manet iteger. **T**ot⁹ p̄ p̄tes māducat in sacro: t̄ manet integer totus in celo. **M**ā t̄ integer tot⁹ in corde tuo. **T**ot⁹ enī erat ap̄d patrē quādō vñt in virginē ipilevit eā: nec recessit ab illo. **N**ent in car nē vt cū hoīes māducarēt t̄ manebat apud patrē iteger vt an gelos pasceret. **I** Quoniam vñū panis. Unus panis vñtione fidelis p̄spēt̄ charitatis: corp⁹ p̄ subministratiōne charitatē: quia vñum sumus: vñum sentire debemus dicit: vt fides vna vñū habeat sensum t̄ opus. **M**en vñū panis. Expōit quō calix be nedictiōis et panis fiant accipienti caro t̄ sanguis christi.

A Aug. Per vñtatem enim panis vñtatem corporis. charitatem oportet intelligi: que si desit: iudicū sibi sumit: qui su mit. Typice autem vñus panis t̄ vñuz corpus ecclēsia christi dicitur: pro eo q̄ sicut vñus panis ex multis granis: t̄ vñū cor pus ex multis mēbris cōponitur: sic ecclēsa xpi ex multis fideli bus charitate copulante cōnectitur.

Videte

n̄is mūdi: q̄r non succedet alia lex noue legi: t̄ sic d̄i. Job. ii. Nonūtima hora ē. liḡi sensus ē: Scripta sūt aut ad correptionē nrām in q̄s fines sc̄loꝝ deuenerūt. i. in nos q̄ sum⁹ in vñtia etate sc̄li. p̄pter q̄d ex punitiōib⁹ p̄cedentib⁹ debem⁹ corrigi. alio mō p̄t expōit ita q̄ li q̄s referat ad t̄ps veteris testamen

t̄ iūgas cū b̄ nole fines. t̄ sic est sen sus: Scripta sūt aut ad correptionē no strā. l. atiquoꝝ punitiōes. In q̄s fines

seculōꝝ deuenerūt. i. vt attēdam⁹ q̄lic p̄ diversa t̄pā p̄ctōres vitā p̄sētē mi serabilitē finierūt p̄pter p̄tā sua.

a Itaq̄s q̄ se existiat stāre: videat a

a q̄ peccādo vel peccare facēdo. s. a se a deo enim star qui star: a se cadit qui cadit. b̄ s. q̄ si fiat quā p̄mitit de q̄ est ad p̄bands bonos t̄ malos pu niendo.

c ne cādat! Tētatio vos nō app̄hēdat. a s. ego vos adhortor. s. ver⁹ in p̄missis q̄s p̄tēt̄ electoz suoꝝ fore p̄misit.

d dat n̄iſi humana! Fidēlis aut̄ de⁹ a p̄ se tribulatos.

est qui non patietur vos tentari f a s. ferre. s. q̄ vel cadere nō sūnit vel a casu erigit.

b̄ s. qui dat reprāti licētā darēt̄ mēsc̄iam. supra id quod p̄tēstis: sed faci / s augmentum virtutis.

et etiā cū tentatione p̄ouentū:

e s. ne deficiaris in lucra b̄ vincat s. p̄uerane.

d vt possitis sustinere. Propter q̄d a s. neq̄ hoc nascat̄ i d̄eū tētatio. i. exacerbatio.

f charissimi mibi fugite ab idolo/ k s. alium quid.

rū cultura. Ut prudētib⁹ loquor a s. diligenter. b̄ s. porus sanguinis per quē be nedicuntur participants.

s v̄olūp̄si iūdicate q̄ dico. **C** alix be m a s. i. quē nos fideles exaltam⁹ credēo t̄ gratias agendo.

nedictiōis cui benēdicimus: non p̄ ne communicatio sanguis christi q̄

participatio panis fraci in altari. **b** est: Et panis quem frangimus. r s. nōne facit nos vñū esse cū xpo.

Mone participatio corporis dñi s illius capiēs quod est christus.

i est: **M**en vñus panis t̄ vñuz cor pus multi sumus: omnes qui de vñno pane t̄ de vñno calice p̄cipia

sed etiā eius occasioſ. **C** alix. At prudētib⁹. **P**ic p̄seqn ter p̄tēt̄ rationis virtute. ostēdēs p̄mo q̄ p̄t̄p̄lōtē mēse dñi xpo īcoramur. sc̄do q̄ p̄t̄p̄lōtē mēse idoloꝝ ab eo sepamur. ibi: **A** uid ḡ. tertio q̄ p̄ b̄ penā meremur. ibi: **E** n̄ emula. Circa dñm captat bēnolētā audiētū vt cl̄ dict̄ iūdēat. **t̄** recipiāt. d. At prudētib⁹. lo. q̄r t̄les sc̄li ò d̄ict̄ iūdēat. **t̄** subdit: **M** in Alospi iu. q̄d. di. i. adūt̄te x̄itatē eoz q̄ seqūit̄. **M** alix. b̄ accipit ot̄nes. p̄ t̄to b̄ndicere d̄ic̄t̄ seu īscrēare. **C** b̄ndictiōis. t̄u q̄ p̄ dei b̄ndictiōne īscrēat: t̄u q̄ p̄cīpēs īu. denōtē b̄ndi cōdictionē dei p̄ augmētū grē īscrēat. **C** Qui b̄ndi nos sacerdotes: q̄r liez īscrēatio ista fiat sola dīna x̄tute: t̄n sacerdotes p̄ferūt īscrēatioꝝ x̄ba: t̄ nō in p̄sōa. pp̄zia b̄ p̄sōa dei: t̄ q̄ b̄ sūt ei⁹ mīstrii: t̄o p̄t̄o b̄ndicere d̄ic̄t̄ seu īscrēare. **C** No ne cō. sā. xpi ē. Circa q̄d sc̄li d̄i ī eucharistē sacrīm ē q̄ddaz spūale nutrīmētū: t̄ iō sit sub dupliči sp̄e. s. pot⁹ t̄ cibl̄: q̄vtrū q̄ rechr̄t̄ ad rōnē nutrīmētī p̄fecti: t̄h istud nutrīmētū spūale x̄rio mō se b̄z ad nutrīmētū corpale q̄tū ad b̄ q̄ corpale nu trīmētū q̄tūt̄ ī nutrītū: b̄ b̄ nutrīmētū spūale q̄tūt̄ ī se nutrītū. vñū dñl̄ Aug. ī p̄sōa. h̄. sacrī: t̄ib⁹ sū grādū: nō me muta bis in te: sed tu mutaberis in me. q̄r hūl̄ sacramēti p̄ceptio p̄cipientēm incorporat īp̄li x̄po: t̄ ideo perceptio hūtus cali cis ē communicatio sanguis x̄pi: t̄ idē subdit d̄ corpe. **C** Et pa. quē frā. ad dādū fidelib⁹. liez enī remāeat ibi substānna p̄tēt̄: s. t̄n ei⁹ accidētā. noīt̄ t̄n p̄tēt̄. p̄p̄t̄ sp̄es remāetēs. **s** Bōne p̄cipientē cor. do. q. d. sic mō p̄dicto. **t̄** subdit: **t̄** **M**en vñū panis t̄ vñū cor. mul. su. p̄ b̄ enī q̄ x̄po incorp̄mūr i b̄ sacro efficiāt̄ panis vñū q̄dām̄ t̄ vñū corp̄ i x̄po. **C** alix.

Gloria. Similitudo est ad intelligendū quod. dicitur est. **C**um hōne q̄ edūt hostias illas legis sc̄z carnalis isrl̄ p̄ticipes sūt altaris. Sunt vti q̄ q̄ sic q̄ edūt carnē xp̄i t̄ lāguine el̄ bibūt p̄ticipes el̄ sunt. **C**um videte. israel. i. discite hoīes vidētes deūt q̄ liter heante carna. lia. i. idolatria. **S**ic enī nos de v. o pane t̄ ca. lice p̄ticipates sum̄ co formes corporis xp̄i: sic q̄ edūt hostias idolo oblatas sūt p̄ticipes altaris erroris. i. demo nis. **B** Quid ergo dico. Quia dixi fugite a cultura idoloꝝ: vide or dicer q̄ ido. immo. sit aliqd magnū. **N** Quasi. Non hoc dico: s̄z pos tuius dico q̄ ea q̄ getes imolant demonis immolant: quia in idolo diabolus colitur: qui peior ē idolo. Et quia ab idolatria prohibe bat. unde locus iste sū p̄sit exordiū. Ne putarent ideo non nocere si d̄ sacrificiis ederet ido lozum: quia idoluz nibil est: confirmant et idoluz nibil esse: t̄ se nō probibere ista: Ideo q̄ idoluz sit aliqd: s̄z q̄ demontis et non deo im molantur. **T** Soci os fieri demo. Aug. Ad hoc genus etiā per tinent consultationes et pacta quedam significationum cum demonibus placita atq̄ feda rata. qualia sunt mol mina magicarū artiuꝝ auspiciꝝ t̄ augurum: at q̄ ligature t̄ remedias: que sunt in p̄cantatio nibus t̄ quibusdā no tis: t̄ quibusdā rebus suspēditis t̄ illigatis. Nec illi ab hoc genere perniciose superstitionis segregāti sunt q̄ geneth leatici ob nataliū diez considerationes. nunc autem vulgo mathemati ci qui conantur actio num euētēs predice re. **D** An emulamur. Utentur emulari t̄ in uider dñō cui regnū diminuerunt: qui can dalo fratrez comedat. vñ male cedet cū fōtores. **A** Un emulemūr. d. Zelo iudie satba nas idolatriā inēit: vt hoīes negādo deū: idol fuit: t̄ creator sibi cultū debitiū gdat. **C** gl̄ia mi. licet. Poteſta liberi arbitriꝝ t̄ doctria legis naturalis: non q̄ oīa licet etiā illicta: s̄z ecce ponam! licere oīa. **O** gl̄ia. fm̄ legē nature licet: q̄ oīa mūda de cibis etiā de idolotici agi tur. **F** Licent. i. p̄cepto nullo domini. p̄bentur. **G** Omne quod i. macello vēt. q̄ li citā sunt: et tamen non est vtendū eis semp: determinat quomodo liceat edere vel non edere. **H** Domini est terra. Non potest esse in mundum quod domini est.

G Propter illū

A Gl̄idete. hic p̄fir declarat q̄ dictū ē p̄ exemplū de veteri testamento acce p̄tui quo sacerdotes de hostiis oblatis in altari viuētes dicebant p̄ticipes altaris. t̄ hoc est q̄ dicit: Gl̄idete isrl̄ fm̄ carnē. i. fm̄ obseruātias veteris legi: q̄ Deb. ix. dicunt iusticie carnis. **b** Hōne q̄ edūt ho. par. sūt al. q. d. sic. t̄ ex hoc cōcludit a simili q̄ p̄cipiētes corp̄ t̄ lāguine xp̄i efficiunt p̄ticipes ipsius inō dico. **c** Quid ergo. hic p̄fir oīdit q̄ p̄ticipationē mense tdo. p̄ efficiunt hoīes p̄ticipes demonioꝝ: t̄ p̄tis a deo separāt. dicit igit: Quid ḡ dico q̄ idolis immolatū sit aliqd t̄c. i. q̄ oblati idol ex hoc cōtrahat aliquā sc̄ificatiōnē vel mūdicā. **d** Aut q̄ idolū sit aliqd. q. d. nō dico hoc b̄ magis cōtrariū: vt patet ex supradictis. ca. viii. **e** Sed q̄ imolat ḡtēs t̄c. i. s̄z dico q̄ imolata idolis a getib̄. **f** Demonis imolat. tū q̄ demones ad hoc inducebant: tum quia in idolis responsa dabāt. **g** Et nō deo. s. vero: q̄ tamē erronee ḡtēles estimabāt idola colētēs. ppter q̄ idolū nihil ē: vt ostensū est. s. viii. ca. licet materia idoli sit res aliqua t̄ etiā demon. **h** Hōlo aut̄ vos socios fieri demonioꝝ. idolis imolando. vt idolatrica inveneratiōnē idoli comedēdo. vel etiā comedēdo idiscrete infirmos fideles sc̄a daliçando: vt. s. dictū est. viii. ca. vel etiā ḡtēles ī er ore suo p̄ talē comedēdo p̄firmādo vt postea maḡ exprimis. **i** Vō potestis calicē dñl bibere. s. digne qui vñt vos christo. **k** Et calicē demonioꝝ. aliq̄ dictoꝝ modorū in quib̄ ē mortale petū separās nos a p̄p̄. s̄z subdit: **t** Vō potestis mēse dñt p̄ticipes esse. p̄ augmētu grē q̄d ē effect̄ sacramēti eucharistie m. **m** Et mēse demonioꝝ. p̄ cui p̄ticipationē incurrit mortale petū grē corruptiū. **n** Un emulamur. hic p̄fir p̄tis b̄l p̄ticipatiōnē pena. cū d̄: **o** Un emulamur. i. p̄uocamus eū ad trā p̄ talē p̄ticipationē. q. d. sic. q̄ sepamur ab eo t̄ cōfigurim el̄ aduersario. s. diabolo. q̄m̄ ira ē appetit. vindicet: ō p̄ hoc incurritus pena a deo iferendā. **p** Et si dicāt q̄ poterim̄ eam euadere. hic p̄fir excludit d̄. **q** Nūqd fortiores illo sum̄. q. d. nō q̄ virtutis ē infinite: t̄ sic n̄ poterim̄ ei resistere. **r** gl̄ia. hic p̄fir oīdit q̄liter imolatis idolis sit vtendū. Et diuidit in duas p̄tes. q̄ p̄mo facit q̄ dicitū ē. sc̄o q̄dā p̄clusiōes iducit. ibi: Situe ḡ māducatis. Prima adhuc in duas. q̄ p̄mo oīdit q̄liter sit vtēdū corā ifirint fidelib̄. sc̄o corā ḡtēlib̄. ibi: Si q̄ vocat. Et sensus p̄mī p̄z ex supradicti. viii. ca. comedere idolatrica nō ē illicitū de natura rei: t̄n̄ illicitū est cōedere cū sc̄a dalo infirmoꝝ. t̄ hoc ē q̄d dicit ap̄ls: gl̄ia mīhi licet. i. idolatricū cōedere est mīhi licet de se. **q** Sed nō oīa expedit. mīhi ad salutē sed magis impeditū ē: vt p̄tote si māducauero idola tica infirmi sc̄iter sc̄a daliçado: q̄b̄ includit p̄ceptū fraterne salutis: q̄d ē stra charitatez. p̄x. **r** gl̄ia mīhi licet. i. cibaria in lege. p̄b̄ita sūt mīhi licita. **s** Sed nō omnia edificant. s. p̄mī: s̄z magis deedant aliquid. In p̄mitiua enī ecclia querit de iudassimo: t̄ adhuc infirmi scandalizabant de tali comedēdo. ppter q̄d in eoz p̄sentiā saltē erat ad t̄ps abstinē. d̄. subdit: **t** Nōm̄ q̄d̄ suū est q̄rat. s. q̄d̄ sibi placitū est in calib̄. **v** Sed q̄d̄ alteri. abstinēdo t̄ entādo sc̄a dalo ip̄s. Et p̄fir oīdit q̄liter cōedere idolatricū sit licitū. **w** Omne q̄d̄ in ma. ve. i. vendit cōter omnib̄. **y** P̄ducate tā q̄d̄ licitū ex sc̄e: verū p̄t fieri illicitū. ppter sc̄a dalo infirmoꝝ. ideo subdit: **z** Nihil interrogātes. s. vtrū imolatū sit idol aut nō. **a** Dopeſ sc̄ietiā. s. fr̄s astāt. Ifirmi: vt dīc glo. q̄ sc̄a daliçaret ex illi cōficiōe credēdo q̄ fie ret i. veneratiōe idoli si cōederet idolatricū post talez certificationē: sed q̄ ante possit comedere licite p̄bat p̄ psalmū. xxiiij.

b H̄i ē terra t̄ plētudo ei. i. aialia terrā replētia: t̄ p̄ oīis de se sūt mūda: q̄ dñi nihil ē imūdū nec unūdū nec h̄ib̄ p̄ idolū. **c** Si q̄s. h̄i oīdit q̄liter vtendū sit idolatricū corā ḡtēlib̄. **d** Si q̄s vocat vos l̄fidelū: ad cenaz ex aliqua familiaritate t̄ amicitia licita. **e** Et vultis ire. q. d. vobis licet: q̄ nō p̄sumūt q̄ er tali vocatiōe velit vos ad infidelitatē suaz trabere: immo frequenter factum est q̄ firmi in fide sic vocati trahebant vocantes ad fidē. **f** Omne quod vobis apponitur mandate. tanq̄ vobis licitū: quia tamē potest fieri per accidēns illicitū. ideo subdit: **g** Nihil interrogātes propter conscientiam. t̄ cuiusmodi sit conscientia exprimitur postea. **h** Si quis autem. s. gentilis. **i** Dixerit hoc immolatum est idolis: nōlite manducare propter illum qui indicavit: qui crederet vos comedere in venerationē idoli sicut ipse.

o Et ppter

[†]
De conse.
di. 2. c. rela
tum.

[†]
De. 32. e.
34. q. 2. c.
no facis me
p̄m.

[†]
Eccl. 37. d.
3. 6. c.

[†]
30. di. c. n.
quis carne
25. q. 5. 9. 1.
ante fu.

Hlo.ordi. Ad Corinthis I Ca. XI Nico.de lyra

Ga Viri caput xp̄s est. Ut nō viri intelligit hic sp̄us: nō ille sp̄us cū patre & filio imutabilis manet: & dignis animis icōmutabilit̄ dñs. H̄i sp̄us hoīs: q̄ q̄lī aīe marit̄: aīalē affectiōne tāq̄ cōlugē regit. de q̄ dīc Apls: Nemo scit q̄ sūt hoīs nī sp̄us hoīs. de q̄ t̄ dīs aīt mulieri lamaritane: Vade voca vi

Eph. 4.1. si sp̄us cū sp̄ens ē. i. int̄r̄ est se deo subiecte p̄tate: intelligit sp̄ualiter q̄ sūt dñi: luce sap̄e illustrat̄: hui⁹ viri caput ē xp̄s: q̄ sp̄us hoīs regit a sap̄ia dei: q̄ xp̄s est: in q̄ sīc in capite sē oēs sensus sp̄uale. i. plētudo gr̄az. d̄ q̄ accipit vir iste. p̄ b̄ aut̄ ē vir caput mulieris. i. rector aīalitatis: q̄ regit a sp̄u tāq̄ mulier a viro. **b** Caput vi- ri chrl. In q̄ b̄ oēs sensus sp̄uale: sīc in capite corpales. Et q̄ viri caput est xp̄s sine alio mediāte: & p̄ xp̄m de i si gnū libertat̄. h̄i b̄ velū q̄d ē sublectio nis signū. **c** Caput hoī xp̄t ē de pa- ter: q̄ sp̄li a p̄te ē de patre: nō paſ a filio v̄l de filio. Ille hui⁹ p̄ncipiu. v̄nt caput ei⁹. **d** dīnā essētia: vel trinitas caput xp̄i b̄z q̄ hoī: q̄ dīnitas v̄ptote creatrix caput ē creature.

d H̄as. q̄i alij vbi op̄ē p̄t velar̄: s̄ nō dū suū iudic̄ se offert: p̄ colliḡ vbi p̄ditione suā necesse ē. p̄fiteri. **e** De caluer̄. decalulari mulierē c̄tū ad ap̄ls: turpe tōderi c̄tū ad ip̄am. **f** Nō in ima. Imago & similitudo p̄ sc̄iūce acci- piuit s̄ in b̄. p̄sp̄e ē similitudo aīe cū do: & incircucripta: q̄vbiq̄ tota & simili.

Nico.dely.

Nām ima tie r̄c. sc̄da accipit ex eminentia: q̄ sic caput sup̄emiet ceteri mēbr̄: sic ēt xp̄s sup̄emiet nō solū homib̄ h̄i ēt āgeli. **Eph. 1.10.** Constituēt eū ad dexterā suā ī celestib̄ sup̄ oēs p̄ncipiat̄ & p̄tātē r̄c. tertia accipit ex fluere: q̄ sic caput ī fuit ceteri mēbr̄ s̄sū & motū corpora- lēs sic xp̄s fuit ceteri mēbr̄ ecclie s̄sū & motū gr̄e. **Colt. 3.23.** Ca- put ex q̄ totū corp̄ p̄nxū & p̄tūctiōes subim̄istratū ē. q̄rra acci- piuit ex soñoritate ī natura quā h̄i caput ad mēbra: t̄ sit xp̄s hoī ad hoīs. **Phil. 2.10.** In similitudine hoīs fact̄ est r̄c. & b̄ q̄d b̄: Solo aut̄ vos sc̄re f̄tes & oīs viri caput xp̄s ē. sc̄da cōpa- tio est hoīs ad hoīs: q̄ sp̄li mō. **g** Caput at mū. vir. p̄no r̄oe p̄fectiōis: q̄ vir ē p̄fectior r̄oe corp̄is: fēmīa ē ē mas occa- sionat̄: vt dīc p̄phil. 3. generatiōe aīaliū. ē ē p̄fectior r̄oe aīe: q̄ vincitas prudētie maḡ vigeat in vīro q̄ in mīlere. sc̄do r̄oe sup̄emētē. v̄n mulieri dīc. itij. Sub virtute eris. tertio r̄oe fluētē. tū q̄ vir regit mulierē. tū q̄ in ope generationis vir h̄i virtute actuā: mulier hoī p̄assuā. q̄rto r̄oe st̄inētie in natu- ra: q̄ vir & mulier nō differūt sp̄. lō dīc: Caput aut̄ mulieris vir. tertia cōpatio est xp̄i ad dēu p̄rez q̄ suo mō est caput filii b̄z dei ratē excepta p̄ma r̄oe s̄p̄ta ex p̄fectiōe. h̄i paſ ē p̄fectior filio: verūt est p̄ncipiat̄ filij. & sic h̄i quādā emīnētā in c̄tū nō ē ex alio. fuit et̄ qdāmō in filiū in c̄tū q̄c̄d h̄i filij. b̄z a p̄re nac̄do. sūt et̄iā nō solū s̄les ī natura: s̄t v̄nū: disticti tūm in p̄sōa. Si hoī accipiat̄ cōpatio fm̄ h̄umanitatē. sic dīe ē caput xp̄i suo. mō fm̄ q̄tuor p̄ditōes p̄missas. q̄ dīe p̄fectiōis ē īfinitē: xp̄s in c̄tū hoī finitē. sup̄emiet ēt dīe xp̄o in c̄tū hoī vt creator crea- ture. fuit et̄iā p̄ plenitudinē gr̄az: et̄ ibi similitudo nature in c̄tū h̄umanā natura ē ad imagoē & similitudinē del fētā. **Heb. 1.3.** **a** ciam̄ hoī ad ima. d. r̄c. lō dīc: Caput hoī xp̄i de. **b** **o**is vir. Premissō documēto: h̄i p̄subdīs monitio: cuī r̄o sumit ex illo documēto. **c** dīvidit̄ ī duas p̄tes. q̄ p̄mo p̄oī monitio ex p̄te viri. sc̄do ex p̄te mulieris. **i**bi: **o**is ēt mulier. **C**irca p̄mūz p̄siderādū q̄ vir allistēt̄ iudiciō dīz dignitatē suā p̄ferre. deo āt q̄ oīm in dīx ē assistit̄ hoī dupl̄r. vno mō oīz: q̄ tūc h̄umanā refert ad dēu. alio mō p̄bando: & tūc dīnā refert ad hoīs: & ac- cipit̄ hic p̄phētare. pur̄ q̄s reuelata diuinit̄ alij̄ refert ad ec- clesiē edificationē. v̄n. **s.** illō: **p**rophetās. dīcit glo. i. scriptu- ras relerās. q̄d ētelligēdū q̄ h̄i fit in p̄sona ecclie. & s̄lī dicen- dū de ozare. **I**sti hoī ac̄t̄ exercer̄ debet capite nō velato: q̄ p̄ b̄ designat̄ q̄ exercēt̄ īmedīate sub est deo: q̄ inter caput suūz & dēu non est velamētū mediū: sicut nec inter eccliam & deuz. **lō dīc:** **o**is vir orās ī p̄sona ecclie vt sacerdos p̄scrās.

Aut̄ p̄betās. ep̄lam vel euā gelū seu lectionē ī choro re- ferēt̄ vel aliqd hm̄l. **o**elato ca. detur. ca. su. i. indecēter exēcer̄ talē actū. sīc turpitudo corp̄is surgit ex iordinatione mēdrom. nec obstat p̄dictis q̄ aliqd decēter orāt coopto capi- te in secreto. v̄l vt singlares p̄sonae q̄ talis coopto fit ad ma- iorē mētis q̄tudinē. **A**pls aut̄ h̄i loq̄ de orōe facta publice & in p̄sona totū ecclie: & eadē r̄oe ea q̄ dīcūt in ecclia a tota multitudine sīc p̄s. cōueniēter pos- sūt cātari velato capite: q̄ verbū apli intelligit̄ q̄s aliqd ab uno cantat̄ q̄s singularit̄ se deo p̄sentātē ī p̄sona ec- clesiē. **S**ilī predicāt̄ seu docēs ī scho- lis refert sacrā scripturā vt loquēt̄ ī p̄sona. p̄pria: iō coopto capite possunt p̄ueniē fieri talia. **e** **o**is aut̄. **H**ic p̄t̄ p̄t̄ monitione ex p̄te mulier. Et diuidit̄ ī tres p̄tes. q̄ p̄mo fāt q̄d di- cīt̄ ē. sc̄do ad h̄. pbationē īducit̄. ibiz. **U**nū est. tertio īdēliū auditōrib̄ co- mitit̄. ibi: **A**losip̄i īdicate. **C**irca p̄ mū dīcit̄: **o**is aut̄ mulier orās aut̄ p̄- p̄betās nō vela. ca. detur. ca. suū. i. in- decēter exēcer̄ talē actū: vt dīcūt ē de capitis dec̄rpatiōe. Sed p̄tra b̄ vide t̄ q̄d. dīcitur. i. **T**imoth. 5. **D**ocere aut̄ mulieri nō p̄mitto. quid ergo per- tinet ad eam orare publice et p̄pheta- re? **D**icendum q̄ apostolus intelligit̄ ibi de sermōtōnib̄ & doctrina- tōnib̄ publicis: hic hoī de orationib̄ & informationib̄ us quas mulie- res religiose ī suis collegijs faciliq̄ fierēt̄ indecēter capite nō velato.

f **U**nū ē ēnī. **H**ic p̄t̄ ad pbationē dīcūt̄ īdēliū r̄one. p̄ma sumit p̄ cōparatiōē ad naturā h̄umanā. **T**ā- cuī ēvidēt̄ p̄siderādū q̄ natura ce- teris animalib̄ p̄uidit sufficēt̄ de auxiliis ad vitā conservādū vt de cor- nib̄ & devnguisbus & hm̄l ad sui de- fensionē: de corio duro: p̄lī: plūmis & hm̄l stra aeris strēpe- riē: hec aut̄ nō potuit facere homī. p̄p̄ cōplexiōis teneritūdī- nē. t̄ q̄ natura h̄umanā nō ē determitata ad vñū sīc ē natura bru- torū. dedit sibi tñ talia īmpfecta p̄ erogatiōē r̄ois & p̄ opa- tionē manū p̄ficiēda. sīc natura dedit homī capillos ad te- gumētū capiti: s̄z q̄ b̄ tegumētū ē īlūficiēs. p̄ artē p̄ficit ad- dēs sibi alīd tegumētū. sīc liḡt̄ eadē r̄o vīdeat̄ de tegumētō ca- pitis naturali & artificiali. **N**aturale aut̄ est mulieri vt comaz nutriat̄: h̄i enī ad b̄ dispositionē ex h̄ūditate nature ē maior est in mulierib̄ q̄ viris: p̄p̄ q̄d q̄dā inclinatio naturalē est in mulieribus ad nutritionē come. p̄pter q̄d cōter accidit̄ q̄ mulie- res plus studēt ad b̄ q̄ viri. **L**et q̄ sequit̄ cōueniētī else mulie- res vt velamē capiti artificiali q̄ virōs. lō turpat caput suū sī nō velet. **a** b̄ est q̄d dīc: **U**nū ē ēnī ac̄i decaluet̄. **i** clūdē r̄ois ē t̄ cōueniētē ac̄i velamē naturali p̄uareat̄. q̄. d. si abū- cit velamen articiale pari r̄o abeūciat̄ naturale. Nec obstat q̄ ſtimoniales tōdūt̄. b̄ enī fit in signū q̄ īmediat̄ r̄o dīpō- fānt̄ & a subiectōe viri liberant̄. **C**osequēter p̄cludit̄ p̄positū suū dīcēs: **g** **Si** hoī turpe ē mulier tōderi aut̄ decaluart̄ velet caput suū. q̄. d. q̄ b̄ ē turpe nīl ī lō q̄ xp̄o despōfanē vt dīcūt̄ ē. iō indecēt̄ ē q̄ sit ſtimoniale capiti. **h** **U**ir q̄dē. **D**ic p̄t̄ tur se dā r̄o accipit̄ ex cōparatiōē viri ad dēu. & ērō tal̄: **U**ir est glia dei. mulier aut̄ glia viri: glia dei est reuelādā: glia aut̄ boīm occultādā: p̄p̄ q̄d decēs ē caput ī mulierib̄ velari. non aut̄ viri. p̄ma ps̄ b̄lī r̄ois p̄oī cū dīc: **U**ir q̄dē non dīz velare caput suū: q̄ imago & glia dei ē. Est aut̄ imago dei p̄fecta: q̄ ī alia natura: sīc imago regis ī cera v̄l alia materia filii: aut̄ regis ē imago ei⁹ p̄fecta. & s̄lī ſol⁹ fili⁹ dei ē imago p̄r̄i p̄ficiāz q̄ ī eadē natura: vir aut̄ ip̄fecta p̄pter q̄d maḡ dīc ē ad ima- ginē dei q̄ ei⁹ imago. **A**st etiā gloria dei. gloria aut̄ a clarita- te dīcīt̄ quasi q̄dā clarita. c. murata in. g. **S**i liḡt̄ accipit̄ claritas dei quam habet in se: sic vir non est gloria dei sed magis econuerso. **F**it aut̄ accipiat̄ claritas dei: id est vt ab ipsa dīrūtā sic homo est gloria dei: quia claritas intellectus hu- mani que magis vigeat in vīro q̄ ī muliere derivatur a clar- itate dei. fm̄ illud p̄s. itij. **S**ignatū ē sup nos lumē vult⁹ tuī d. **C**osequēter ponit̄ pars sc̄da. cū dīcīt̄:

vñc Mulier

Ga Hoc autem p[ro]p[ter]e. Non deseretis solertia reg[ular]ia. Sed p[re]cipitiis auctoritas attendat. **b** Non lau. Incepit de dominica cena in quod nullum peccabat. **c** Oportet esse he. Non vult nec optat ap[osto]l[us] esse hereses. Sed quod sic futurum est dicit: Et quod hoc utile est: ad quid utile subdit: ut non tam reprobri[us] dicunt: Ego sum pauli. Sed et quod probati sunt manifesti facti. Hereses. At etiam in his quod dubitatur de resurrectione. Scissure pro domini spiritualibus: et hi malo suo placent catholicis. Nihil enim inimici ecclesie vel errore certi vel malicie depravati placent ecclesie: quod si accipiunt preter corporali afflictionem exercet eis patientiam. Si vero malevolentia aduersariant exercent eis sapientiam. Ab aduersario ei mota questione discendi existit occasio. Me retinebam quod alicuius tempore commode et marie glorie principatus sui gratia fallas ac non has optimas vel dignitas vel sequitur. **d** Dominica ce[n]ta. Aug[usti]. dicit acceptio ne eucharistie: quoniam non debet pauci sumeret vel mensis suis miscere: ut hi quis apostolus arguit. Sed item in honore tanti sacramenti. licet enim post cenam discipulus suis dederit corp[us] et sanguinem suum. Non tamen iam calunianum est venire eccl[esi]e quam a seipsum sumi. Nam sanguinato quod velut in vobis scissure festi fiant in vobis. **e** Conuenienter i[psius] ecclesiastie: quemadmodum ex ante natura non docet. Ieiuniu[m] q[ua]ntum naturali laminis et natura omnia componit: quia si componit etiam ad tantum in ieiuniu[m] ad ipsius autorum locorum.

Agno virtus additur: sit ad imaginem et similitudinem Christi. Quod ordine autem post sumeret ab apostolis per quod et ecclesia dispositum erat servauit docendum. **f** Unusquisque enim suam cenam per am diuinam cenam. sed non ad ergo manducandum paucis. cui nihil dari. sumit ad manducandum. Et aliis in vestrum contendentium.

g Unusquisque enim suam cenam per am diuinam cenam. sed non ad manducandum et bibendum? **h** Domini orationis. q[uod] convenerat: et si non puratis. sumit ad manducandum. **i** Et aliis in sumit ad manducandum. **j** Aut ecclesiam dei contentis: et per trubescere facitis.

k Confunditis eos qui non habent: et cum hec sine non inuenio quod dignus sit vobis.

l Quid dicam vobis? Laudando vos? **m** a non laudo. quod corporis domini est quod sumere debet: et ei[us] commemoratione. **n** q[uod] ego ab ipso didici hoc in hoc non laudo. **o** Ego enim accepte p[ro]p[ter] a domino quod et tradidi vobis: quoniam dominus noster Iesus Christus gloriavit in vita.

p Remouerit p[ro]p[ter] agnus. **q** p[ro]p[ter] quod virga productio[n]es et b[ea]titudines. **r** q[uod] sicut dominus p[ro]p[ter] nos. **s** dicit illi: p[ro]p[ter] nos. **t** dicit illi: p[ro]p[ter] nos. **u** Cura p[ro]p[ter] nos. **v** q[uod] sicut dominus potest agere sicut hic. **w** Ut et corrigant formam quam a christo habeo re data est iterat.

x Eccl[esi]a. Eccl[esi]a fideles de quibus dicit: At exhibet sibi ecclesia gloriosa. **y** Hoc tamen nomine vocari ipsam dominum orationis. Ap[osto]l[us] testas dices: In eccl[esi]az dicitur. **z** Laudando vos. **a** vel sic distingue: Laudando vos in beatis utique non laudo. **b** Ego enim acceperim. Et stendit mysterium eucharisticum inter cenandum celebratur: non cenam esse. Medicina enim spiritualiter et memoria redemptoris: ut maiora secundum: quod morte christi libertati sum. **c** Qui in edendo et bibendo memories esse debemus?

d In omnibus in quod nihil certi sacra scriptura diffinit: mos pl[us] dei et instituta matrona p[ro]lege sunt habenda. **e** Hoc autem p[ro]p[ter] nos ap[osto]l[us] reprehendit Corinthios in celebitate sacri eucharistie circa habitu[m]: non enim cos reprehendit circa suorum, nam in hoc alio se iordicte habebat. dicit igitur: Hoc autem p[ro]p[ter] nos. quod sequitur: **f** Non lau. sed reprobas. **g** Quod non in me. sed in deo. **h** ad ecclesias ubi debet esse perceptio sacramenti eucharistie. et h[oc] est ratione cuiilibet congregatiois. videamus enim quod animalia eiusdem speciei et est aures proprie[tes] ad inutilem p[ro]p[ter] meli. **i** p[ro]p[ter] matrem securitatem et pl[us] educationem et mutuam protectionem. sicut ciuitas quae est hominum congregatio est propter meli. **j** p[ro]p[ter] securitatem et indigentie mutuae et reuelationem per diversa artificia. indigerent enim hoc vestitu: armis: doctrina et similibus: in quod non sufficiunt vnum artificium: sed multa requiriunt. **k** et sicut congregatio fideli in eccl[esi]a dicitur e[st] p[ro]p[ter] meli. alio est reprobanda: ut dicitur Isaia. **l** Inquit sicut certus viri: calendas vras et solennitates vestras odinunt anima mea tecum. **m** autem erat in Corinthiis. **n** subdit: **o** Dominum quod p[ro]p[ter] e[st] et alia mala. **p** **q** Tertius p[ro]p[ter] dicit ex parte: quod aliquis Corinthior[um] erat ad patrem suum non omnes. **r** **s** Hoc est etiam. **t** utile est non quod se: quod heresis est malitia simplicitatis: nec ex parte hominis sed ex parte dei electi est et bonum: quod sic dicit Augustinus: **u** in chrysostomus: **v** adeo oportet est et bonum quod non sine re vel mala fieri nisi ex eis elicet malitia bona. sic ex persecutiōe tyranno[rum] elicitur patientia martyrum. sic est in ap[osto]lo heres enim ex parte dei potest dupl[us] ordinari: ad bonum. **w** p[ro]p[ter] ut ex parte Christi fidei magis elucideatur. **x** nam argumentum hereticorum fideles exercitantes ad scripturam plenaria illa quod sunt ad fidem defensionem: et ad quod reducunt talia per orationem a deo. sed quod per hereticorum p[ro]secutionem examinatur et probant fideles sicut auxiliari formane. et hoc est quod dicitur: **y** Ut et quod probati sunt: et approbati a deo. **z** Manifesti fiant in vobis. per distinctionem eorum ab aliis ex similibus causis. dicit saluator Augustinus. xviiij. Necesse enim est ut veniant scadentes. **aa** Convenienter g[ener]aliter. **bb** Dicit tertio arguit ap[osto]l[us] Corinthios de hoc quod male se habebat circa sacra eucharistie quod tu ad cibum: qualiter eorum pauci sumebant corp[us] christi: sumentes argumentum ex hoc quod christus post cenam per sacramentum instaurat et discipulis dedit quod tunc sunt rationabilis: quod ibi debuit ideo Christus vita vbi cessavit figura. huius autem sacramenti figura fuit imbolatio agni paschalium. et id post illius agni eius christi rationabilis instituit per sacramentum. sed ut ex loco huius institutionis sacri christi iret ad passionem cuius memoria est per sacramentum. tertio ut ex hoc firmatur maneret in spiritu cordis discipulorum. vi timo tradebat eis. Postea rationabiliter statuit ecclesia in reverentia tali sacramenti quod non sumatur nisi a ieiuniu[m]: non solu[m] ieiuniu[m] ecclesie sed etiam nature. quod solu[m] per omne illud quod sumatur per modum cibi et potus sive per se nutritur ut corporis nutrimentum sive etiam cum alio sicut aqua pura. dicit autem incipit a media nocte: et id quod post mediā noctē aliquod suspirat dicto modo redit idoneus ad sumendum per sacramentum. firmatur tamen ex parte eiusdem. dicit igitur: Convenienter quod vobis in vno ad priorem eucharisticam sacramentum. **cc** Nam non est deo. cena manducare. i[n]de non licet vobis. **dd** subdit: et cum dicit:

ee Unusquisque enim sua cenam per am ad manducandum. an usurpatio[n]e sacri: p[ro]parabatur enim sibi sua cibaria et portabat ad eccl[esi]am comedentes an etiam sumeret sacramentum et sic diuites laute comedebat et bibebat. pauperes autem esuriebant. **ff** dicit: **gg** Alius quod est esurit tecum. **hh** In eccl[esi]a est etate p[ro]p[ter] ecclesie quod secrata est diuinis vobis: **ii** p[ro]p[ter] quod non est talibus applicanda. **jj** Aut eccl[esi]az dicitur. **kk** Ibi accipiat autem p[ro]p[ter] certitudinem eius est in teate eccl[esi]e. **ll** Aut confundatur. **mm** e[st] etiam haec. **nn** pauperes non habentes quod comedere h[ab]ent coram tanta institutione. **oo** Quid dicitur. **pp** Laudando vos interrogat: et responderet: **qq** In hoc non laudo. immo virtutero: minime dicendo plus significat. **rr** Ego enim postquam ap[osto]l[us] reprehendit Corinthior[um] errores circa eucharistie celebritatē: non oportet huius sacri dignitatem. Et dividitur in duas partes. quod p[ro]p[ter] uno facit quod dicitur et. sedo fideles ad reverenter sumendum per sacramentum sicut ibi: Itaque tecum circa primū premittit auctoritatem eius quod dicitur: est: quod non fantastice vel humana p[ro]p[ter]atione cōstituit est sed a domino revelatum: et hoc est quod dicit: Ego enim acceperim a domino: mihi reuelata. **tt** Quod et tradidi vobis. **uu** Cosequenter ostendit institutionem quod ad corpus et sanguinem Iesu. **vv** Circa quod sciens quod sicut in vita corporali p[ro]p[ter] generatio[n]em. sed et genitio eucharistia que est

Glo. ordi. Ad Corinthios I La. XI Nico. de lyra

Gedebemus. nonū testamentū in hoc consecuti: qz benefici
eū dñini sanguis est testis. vñ ad tuitionē corporis et ani/
me p̄cipim⁹: qz caro xp̄i. p̄ salute corporis. sanguis p̄ ani/
ma nostra. Ideo qz nō māducandū pdixit lex sanguinē.
A In qua nocte. In nocte passus; ad lucē resurrectio/
nis venit. **b** Fregit. i. sacra
mēto. s. fm qd̄ videbat: t̄ intē
grū a fidelib⁹ credebat.

Fregit. Unū oīb⁹ dedit ve
ln vnitate p̄maneat: sed cū fre
git spontaneā passioz suā oīdit.
A Accipiter manducate hoc
est cor. me. Post celebrati ve
tus pascha dñs corp⁹ et sanguis
nē suū discipulis dedit: vt ostē
deret veteri testamēto sacramē
ta efsatura. Ideo post alia de
dit vi discipulorū memorie te
nac⁹ ifigere: t̄ ab ecclēsia de
inceps frequentaretur.

Dub alia specie tradidit et d̄
in ceps a fidelibus sumenduz
instituit: qz fides nō habet me
ritū cui huana rō p̄bet expimē
tu. sub sp̄e panis et vni: qz res
hui⁹ speciei exp̄ssam habet sili
tudinē. cū vtraqz re hui⁹ sacra
mēti cōtēta. s. et significata: t̄ si
gnificata et nō cōtentā. Cōtēta
et significata est caro xp̄i quaz
devirgine traxit: t̄ sanguis que
p nō fudit. Significata xō et nō cōtēta: vnitas ecclēsiae
p̄destinat: vocat: iustificat: et glificatis. vñ Hiero. Du
plicis intelligit caro xp̄i: vñ illa q̄ crucifixā est et sepulta.
vñ sp̄ualis illa atqz dñia. de q̄ ip̄e dicit: Caro mea vere ē
cib⁹ tē. Et vere q̄ māducat mē carnem in me manet tē.
Hūt itaqz tria i. hoc sacramēto. Unū q̄ tm̄ est sacramē
tu vt sp̄es visibilis panis et vni. Alterz q̄ est sacramen
tu et res: vt caro xp̄i. ppria et sanguis. Tertiū q̄ est res et
nō sacramētu: vt ē mystica caro christi. Sacramētu xō
ē sacre rei signū. Et sp̄es illa vtrāqz re sit: vt vtrungs ex
p̄ssam gerit similitudinē. Nā sic panis h̄ ceteri cibis cor
pus reficit et sustētar: t̄ vnu hominē letiscat et lnebriat:
sic caro xp̄i interioz hominē maḡ ceteri gratias sp̄uali
ter reficit et saginat: t̄ sanguis sp̄ualis letiscat: t̄ sic lebri
at et sobriū reddit. vñ. Calix me⁹ incibiās q̄ p̄cla. ē. ha
bet et similitudinē cū re significata tm̄: q̄ vnitas fidelin⁹:
qz ex multis granis vñ⁹ sp̄icis panis. t̄ ex plurib⁹ acinis
vñ⁹ vñ⁹ fluit: sic ex mult⁹ fideliū psonis vnitatis ec
clesie p̄sistit. **C**ui⁹ et sacramētu xp̄i p̄p̄iu⁹ qd̄ de virgi
ne sp̄istit: qz sic corp⁹ xp̄i ex mult⁹ mēbris pur⁹: t̄ ab om̄i
pc̄i macula cib⁹ p̄star: ta et vnitas ecclēstica ex mul
tis psonis mūdis et imaculat⁹ p̄sistit. In cui⁹ rei typo fa
cta ē arca dñi d̄ lignis setbim q̄ sūt ip̄utribilia et albe spi
ne silia. Sub duab⁹ specieb⁹. lo dedit: vt ostēderet p̄ps
et tota huana naturā. i. corp⁹ et aīaz assup̄issile p̄ vtrungs re
dimeret: panis enī ad corp⁹ referit: vnu ad aliam: qz vñ
nū sanguinē op̄a: in q̄ sedes aīa et physiū ēē d̄r. Et lo sb
duab⁹ sp̄eb⁹ celebraſ: vt aīa carnis suscep̄tio in xp̄o: t̄
vtrungs liberatio in nobis significat. **A**qua io appōl/
tur vt oīda nra redēptio p̄ xp̄i passionē facta: t̄ et p̄as
sio p̄curata. p̄ nra dilectiōe. aq̄ enī gen⁹ huānū signifi
cat. vñ i Apoc. Que q̄s vñdīst p̄pli sūt q̄p̄ sal⁹ nō poss̄
ee sin paliōe dñi: nec dñi p̄sso sine vñl̄i dilectiōe: nū
enī nos diligēt p̄ nobis morti se nō traderet. **A**erū
corp⁹ xp̄i esse in altari ip̄a testaf veritas cū inq̄t: Accip
te h̄ est corp⁹ meū. Et sc̄or̄ antorūtates in mediū ducē
cōprobāt. At ei Amb. Ante q̄ sacerat panis et vnu: t̄
vbi aut̄ vñb⁹ xp̄i op̄ata fuerint. de pane fit xp̄i caro et cor
pus. **T**ē smo xp̄i q̄ potuit ex nihil facere qd̄ n̄ erat: nū
qd̄ p̄t ea q̄ sūt mutare in id qd̄ nō erat. **T**ē Eusebi⁹: In
uifib⁹ sacerdos visibiles creaturas in substātiā corporis
et sanguis sui vñb⁹ sua secreta p̄te cōmutat. **T**ē. t̄ ma
li vñb⁹ xp̄i sumit. **I**de. **A**st etiā in petrōib⁹ idigne
sumentib⁹ vera xp̄i caro: t̄ vñ xp̄i sanguis: sed essentia
non salubri efficientia. **A**plus: Qui manducat et bi
bit corpus domini indigne tē. per quod docemur q̄ sit
caendum male accipere bonum: ecce enī factū est ma
lum dum

q̄ est sp̄ualis nutritio. in generatiōe xō naturali generās si cōiungit
genito fm substātiā sed solū fm virtute. in nutritiōe xō cib⁹ cōlūg/
tur nutritio fm substātiā: t̄ sanguis est in vita sp̄ualis christus in sacramēto
baptismi solū est fm virtute: sed in sacramēto eucharistie qd̄ ē alimen
tu sp̄uale est fm substātiā: t̄ tñkēt aut̄ ibi xp̄s sub specie panis et vni

ne fidelib⁹ esset horribile si carnē humāna et sanguis
sūmeret in ppria specie: ne infidelibus
efset derisibile: t̄ vt meritus augmentet domi
num credentiū q̄ sub speciebus panis et vni
corp⁹ xp̄i et sanguis cōtineat. **A**st etiā hoc sa
cramēto sub dupliciti specie. i. panis et vni. vt
p̄ hoc p̄fecte sp̄ualis refectio dñs. t̄ q̄ est
memoriale passiōis christi in qua sanguis fuit
separatus a corp̄e. ppter qd̄ primo tāgī insti
tutio huius sacramēti q̄tū ad corpus sive car
nem. secundo q̄tū ad sanguinem. ibi: Similiter
et calice. **C**ircā p̄mū dicit: **Q**uā dñs leſus q̄ ē
instituto sacramētorū et nō alio. **A** In quo
ce tradebat: vt sic post institutionē bñl̄ sacra
mēti iret ad passionē ratione p̄dicta. **b** Ac
cep̄t panē. vt p̄ b̄ designaret voluntarie seire
ad passionē: cuius hoc sacramētu est memo
riale. **C** Et gratias agēs. vt doceret nos i
omnib⁹ deo gratias agere. **A** Fregit. nō an
tech verba cōfēratōis p̄fert et sed post. vnde
cū dicit: Fregit. anticipādo d̄r: qz consecravit
vt nos. nā sacerdos nō p̄fert verba cōfēratōis
in psona ppria s̄ in psona christi. Mat.
xō. xxv. d̄r: Accep̄t panē et benedict⁹ tē. de q̄
benedictiōc Aplus mentionem nō fecit: quia
Mattheus per illā nūl̄ alīnd intellexit q̄ p̄
lationē vñb⁹. s. h̄ est corp⁹ meū. Sc̄idū etiā q̄ cū subdit: Fregit. nō
est intelligendū q̄ corp⁹ sūi fregit: qz nō est in sacramento frāglbill
mō: sed fregit species panis remanētes. **E** Et dixit accip̄t et mā
di. in hoc liḡ tangit vñs hui⁹ sacramēti qd̄ a fidelibus sumis: vt
christo p̄ augmento gracie magis corporē. **U** H̄ d̄ corp⁹ meū.
Ista sūt sacerdotiōis vñb⁹. t̄ est sensus: h̄ est corp⁹ meū. i. cōtētu sub
his specieb⁹ panis ē verū corp⁹ meū: qd̄ fit virtute diuinā p̄ queri
one sub stātiā panis in vñ corp⁹ xp̄i solis accidētib⁹ remanētib⁹ qd̄
fit diuinit̄ ne caro xp̄i sub ppria specie qd̄ videre et horribilē a fidelib⁹
bus sumere. **Q** uā vñt diuinā hoc agere possit declarat: Agēria
creata q̄ materiā p̄supponit substātiā manēte trāsmutat accidētia
exteriora in accidētali mutatiōe. s̄l̄ manēte materia trāsmutat sub
stātiālē formā in generatiōe. agēs xō diuinū materiā nō p̄supponit
cū sit el̄ effectus. lo vñū cōpositū ex materia et forma substātiālē cō
uertere p̄t in aliud accidētib⁹ remanētib⁹ diuinā virtute substātiā
eis dāte. hec aut̄ cōuersio fit subito in fine plationis verborū: qz tūc
habet sensu p̄fectū et effectū: efficiūt enī qd̄ figurat. **U** nū siderādūz
q̄ hoc sacramētu p̄ficit in sacerdotiōe materie nō in vñl̄ ip̄i⁹. **A**lia
xō sacramētu nō p̄ficit in sacerdotiōe materie sed in vñl̄ sicut ba
ptismus et cōfirmatio nō p̄ficit in bñl̄ dictionē aque et chrismatis: s̄
in ablutiōe et vñctiōe cū determinatis verborū formis. **G** Doc fa
cite in mēt cō. qz sacramētu h̄ est memoriale dñiē passiōis. **B** Si
militet. Dic p̄t̄ agit de institutiōe et sacramēti eucharistie q̄tū ad sā
guinē: q̄tū xp̄s querit panē in corp⁹ sūi: ita et vñl̄ in sanguinem.
vtrungs enī ē de p̄fectiōe bñl̄ sacramēti: tu qz p̄ vtrungs fit exp̄mis p̄f
ete passio xp̄i cui⁹ est memoriale: qz vtrungs significat p̄fecte refe
ctionē. Nec est intelligendū q̄ iste due sacerdotiōes. i. panis et vni mu
tuo se expectet ut dixerit aliq̄: qz p̄ sacerdotiōe panis immediate an
sacerdotiōe vni sacerdos ondit p̄p̄lo hostiā adorādā: qd̄ nō fieret
nisi vñ corp⁹ xp̄i ibi esset. Verū nō est ibi vñ corp⁹ xp̄i sine san
guine: qz corp⁹ est ibi ex vi sacerdotiōis: sanguis autē ex cōmitātia
sacerdotiōis deitatis et aīa. Si xō in triduo mortis xp̄i q̄n sanguis erat ef
fusus a corp̄e et aīa separata: aliq̄ ap̄lo⁹ sacerasset nō ibi fuisse tūc sā
guis vñl̄ aīa: tñ fuisse ibi deitatis q̄ sp̄ erat cū corp̄e qz nūq̄ dimisit qd̄
semel assup̄it. d̄l̄ iḡt Apls: Silt et calice. i. vñl̄ in calice cōtētu co
seccavit in sanguinē sūl̄. **T**ē Postq̄ cenauit. in q̄ tāgī institutiō
onis hora rōne supradicta dices: **N**ec calix. i. cōtētu in b̄ calice.
Alloū tes. ver̄ enī testamētu p̄mittebat bona corporalia: nouū at
veniēt dī dñs: t̄ fertā domini isti⁹ et domini iuda fedis nouū: nō fm
pactū qd̄ pep̄iḡt cū patrib⁹ vñs tē. **M** Est in mēt sanguis. **E**cē dies
testamētu fuit s̄firmat⁹ p̄ aſſionē sanguis victis brutalē. vt bñ Ero.
xxiiij. nouū xō testamētu sanguis xp̄i effusio: vt dī Apls Heb. ix.
p̄ b̄ ondit excellentiā nouū testamēti. Lucas xō eadē vñb⁹ sacerdoti
nus sanguis p̄t. xxij. ca. nūl̄ q̄ addit: q̄ p̄ vobis fūdef. fuit enī dīc
pul⁹ Pauli apli⁹: t̄ eū secut⁹ fuit scribēdo euāgeliū: **D**at. xxvij. dici
tur: hic ē sanguis me⁹ tē. vñ dixerit aliq̄ q̄ q̄tūq̄ vñb⁹ isto: i. cano
ne sc̄ptor⁹

Holo. ordi. Ad Corinthis I La.

Volum dum male accipitur bonum. His autem videtis contraire: quod ait Aug^o.
 Bonus accipit sacramentum et rem sacramenti: malus vero sacramentum et non
 rem. Ad quod dicimus Bonus accipit sacramentum, scilicet carnem Christi propter sanguinem: et rem.
 unitate fidelium et gratia augmentum est non sim malus. Ideo manducas manducatur:
 manducas non manducatur. Id est non manducas sacramentaliter: manducatur spiritualiter.
 Et manducas sacramentaliter: non manducatur spiritualiter.
 Nec diris veritas: Non corpus quod videtis manducatur:
 tri estis et bibitum illud sanguinem: que futuri sunt quae me
 crucifiguntur: sed sacramentum aliud comedatur vobis. scilicet non in hac
 specie manducatur: estis sed in sacro: non mortis discer-
 ptu et laceratu (ut putatis) sed integrum et ilesum. Hoc est
 dum quod in platione dominus illo: hoc est corpus meum. Et
 hic est calix regnum mysteriorum consumans et panis in corpus
 Christi cōuerterit. Sed quod sit illa cōuersio. Quod formalis non sit
 manifestum est: quod forma panis transmutetur. Atque vero sit
 substancialis spiritualis non est. Quidam enim dicitur sic
 substanciali in substanciali transire vel cōverti: ut hec fiat illa
 nec tamen illa augustinus nec concordatur: quod hec esse illa vere di-
 ci possit. Alius autem sic dicitur: hoc in illa transire vel cōver-
 ti: quod sub illis accidetur sub quod prius erat substancialis
 panis et vini. post consecrationem est substancialis corporis et sa-
 guinis quod tamen ipsum corporis non afficitur. Nos igitur incerta
 relinquimus: quod ex auctoritate certum est per fidem. scilicet
 substancialis panis et vini in substanciali corporis et sanguinis
 dñi cōverti: modum quo cōuersio ignorare non erubet
 scimus. Tercius. Que autem remanet de priori substanciali accidentia. scilicet color sapientiae
 potius nec ipsum corporis Christi afficitur: nec in eo fundatur. Si vero queris ubi funditur: di-
 cum nobis potius videri quod sint sine subiecto quam in subiecto. De fractione vero cu-
 ius rei vel in qua re sit. Manifestum quod est in corpore Christi cum ipsum incorruptibile ipsa-
 sibile immortale. Unde et ipsi redarguit carnale sensu discipulorum quod putabatur car-
 ne Christi sicut alii in ptes et diuidendam et mortis laceratum. Ideo plures dicunt quod
 non est ibi fractio: sed fieri videtur. Quibus obiectis quod ait Ambrosius. Nihil fallitur
 putandum est in sacrificio veritatis. vel sic in mago et protogies: ubi delusus quodam fallitur
 oculi: ut videatur esse quod non est. Ad quod illi dicitur: Nihil fallit nos visus nec fallit quod
 est si credere sic frangitur ut videtur. Nec est illusio quod ad utilitatem fidei: non ad de-
 ceptionem sic fit. Alij dicunt quod ibi quod est in corpore Christi: sed in ipsa forma
 panis sacramentalis: quod videbat apostolus velle dices: panis quem frangimur regnum. Tercius Aug-
 ustinus. Qui manducatur ptes facit et quod est in sacro sic fit. Nec vndeque ptes manducatur: et manet iterum. Ex
 quod ptes et integrum et incorruptum corpus Christi manducatur: et si fractio vel ptitio ibi est:
 non tamen in sacro est videatur. Alij dicunt quod sit ibi fractio: sed nullius rei: quod nibil ibi
 frangitur. Sicut enim ibi accidentia sine subiecto sic mirabiliter potest ibi esse fractio in
 accidenti: vel sine ore quam frangitur. Magnum est enim et inscrutabile istud mysterium. Alii:
 Ambrosius. Quid quis nature ordinatur in Christi corporis scilicet per naturam sit ipse dominus ptes ex
 agne. Credere iubemus: discutere non permittimus. Tertius: sed diversus sit ibi
 spes panis et vini: non tamen duo sacra dicti debet sed unum: quod sub utramque specie idem su-
 mis. Tertius solet quod si non est ibi substancialis cōuersio ut quibusdam placet. Sed quodam locutionis tropo. dicitur transire vel cōverti non in illis accidetur
 sumat sub quod erat substancialis panis vel vini quod in ipsa suba panis vel vini factum
 sit. Ad quod illi respondet: vel in placere materia resoluta: vel in nihilum redacta: quod potest
 illi facere quod de nibili cūta creavit. Quod uerius est. Si autem aliquis obliniatur vel ne-
 gligentia non apponat: an iritum sit. Quod cum de auctoritate nobis certum non sit: sine as-
 certione quod nobis videatur dicimus. Quod si non ait introducendi heresim: et obliniatur ptes
 mittat: non minus cōficiat veritatem quam punietur. Nec greci aqua addunt. Tertius
 quod a huius malib[us] corporis Christi non sumit: et si videatur. Quod nimirum manda-
 tur: forte vel nibil vel subam panis sub specie sua redacta. Post hanc quod ptes ille
 qui ibi videatur fieri significat videatur. Transforme est corporis Christi. Pars oblate in calice
 missa: corporis Christi quod in ea surrexit monstratur. Comesta ptes ambulante adhuc super terram
 ptes in altari visus ad finem remanentes corpora sanctorum: vescitur in fine seculi in sepulchris iacen-
 tia. Nota quod corporis Christi voluntate fuit mortale et passibile: naturaliter nec mortale
 nec passibile: et mortale datum fuit discipulis: et si tunc mortale est. Nota quod di-
 scipulis tale dñe corporis accepit in cena ad resurrectionem quod erat in natura. Im-
 mortaliter namque erat ex voluntate. et mortale: quod dum adhuc mortale non in natura:
 potuit Petrus et immortaliter: ut tunc et postea mortale fuit: et in gloria immortaliter et passibile.
 Ipse enim solus mortuus est voluntate taliter oēs ex necessitate. Credere debemus pa-
 net et vini quod ipsi in cena discipulis dedit manducandum et bibendum: et vero corporis et veri
 sanguinis Christi ibide cōuersus: cum ptes panis verus: et verus vini. Nec est mirandum quod
 admidetur dicitur Augustinus. Si mortalib[us] manib[us] se immortaliter ferebar: cum in transfigura-
 tione quando tunc et postea mortaliter fuit: se in gloria immortaliter et passibile.
 Petrus et Jacobus et Iohannes ostendit. Quotiescumque. Exponit in qua Christi cōmemoratio-
 ne: morte. Secundus. Donec ve. Quia non mutabatur: sicut sacramenta indecora.
 Tertius. Indigne. Augustinus. In libro quanto de uincere baptis. Quia aliquis non ad salutem: non
 lo minus est corporis et sanguinis quod acceptit. Augustinus. Super Job. Domel. viij. Et facta ob
 sunt malis: quare canendum est male accipere bonum. At et mala pluit bonis: ut paulo
 angelus satane. Indigne re. Ambrosius. Indigne est quod aliter celebrat mysterium
 a Christo institutum est. Ne quod beneficiū ei in ritu dicitur. Augustinus. Super Job. Domel.
 viiiij. Indigne sursum est de criminalibus penitentibus: quod dispergit ventaliam: et si fragilitate
 beati conditionis scias se statim ad ea redditur. Nullum peccatum veniale est dum

XI Nic. de lyra

ne scriptor pferant: fit secretatio: tamen melt
 orum illis solis habebat secretatio pfectus qbus
 vitur ecclesia ex traditione apolorum instructa.
 Paulus enim et euangeliste interdebat recitare
 bona cōsumpta ptenet ad historie rōmenses non aut
 fin q ptenet ad efficiendū secretationē:
 sed ecclia primaria ille cōsumpta
 la habebat in occulto dicitur scholasticus
 ppter infideles enim ea et ceteras
 quod dicit Dionysius ppter
 ecclastice blearchie. Hoc facite
 tamen in inungit ecclie
 huius sacramentivus.
 debet autem apponi aq
 quod probabile est quod dñs
 apposuit. in terra eius
 illa ppter vini fortitudine cōsueta est semi
 p bibere vini cum aqua.
 b. In meam cōmemorationē. Oste-
 ratio ei vini spiritualiter
 representat effusiones
 sanguinis Christi. Esequenter apostolus exponit vbi
 Christus dicitur. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc. dicit panem ppter species
 panis remanentes: hunc ppter idem numero
 corpus Christi significatur et contextum. Por-
 tem dñi annūciabitur. ipam repellendo ppter
 sacramentū. e. Donec veniat ad iudicium. quod
 dñs dicit intelligi quod celebratio huius sacramenti
 non deficit in ecclia usque ad finem mundi. unde
 dicit salvator. Mattheus xl. Ecce vobis sum
 obit diebus vestris ad consummationē seculi: quod in
 sacramento est totus Christus in humanitate et deita-
 tate: ut pte in predictis. f. Itaq[ue]. Ostendit
 apostolus huius sacramentū. hic ppter apostolus indu-
 cit fideles ad debitam eiā suppositionē: et diuidit
 in duas: quod primo ostendit periculum indignae
 sumētū. sed adhibet remedium. ibi: Pro
 batur autem. Circa primum dicit: Itaq[ue] qui cōsumptus
 manducaverit panem hunc regnum. hoc sacramentū in
 quo sub specie panis cōtinetur verus corporis
 Christi: sub specie vini verus sanguis eius.
 g. Indigne. quod indignitas tripliciter potest
 contingere. Uno modo ex ipsa celebratione: ut
 si quis non obseruet ritus a Christo institutū offerē-
 do alii quod est de tritico et a liuī vini quod
 dñe: ut sit non obseruet instituta ecclastie cir-
 ca eucharistie cōsecrationē. Altero modo ex par-
 te celebrantis vel sumētū hoc sacramentū su-
 medo se cōsumptus volūtate peccati di mortaliter de
 futuro vel ipenitentes de pterito. h. Deus
 erit corporis et sanguinis domini. Hoc penitentia mor-
 tis Christi exsolvet ac si Christus occidi-
 rit: quod non est intelligendum ppter equalitatē sed in
 quadam similitudine. malus enim pte est agendo
 contra humanitatem Christi in spe ppter quod in aliena:
 quod hoc est contemptibilis et horribilis. itē quod
 iudei occidentes Christum motu fuerunt ex odio et
 inuidia et mortalitate aggrauauerunt ptem.
 Altero modo accipit indignitas ex pte sumētis
 ex defectu deuertiōis: ut pte quod distracta membra
 ex occupatione trahit accedit ad huius sacramen-
 tum: habitualiter tamen retinet debitam reverē-
 tiā et talis indignitas non facit sumētē re-
 um corporis et sanguinis domini: impedit
 tamen fructū sacramenti saltē in parte. i. Otra di-
 ceta arguit aliquis dicentes: quod peccatores acū
 possunt accedere ad hoc sacramentū sicut in
 firmi actu ad medicamentū: sed hoc non va-
 let: quia sicut baptismus datur ad regene-
 randū in vita spirituali: sic eucharistia ad
 nutrientium regeneratum. nibil autem nutrit
 tur nisi vini. de anima. ppter quod in su-
 mentibus hoc sacramentū requiri vita grata
 b. Et hoc probat

Dat. 6. b Et dū placet q̄tūcūq̄ parū sicut mortale si ve
re displicer nullū iudicaf. **a** Prober autē
seipm. Si p̄tā sint q̄tidiana: vel nō sunt mor
tifica. et dimittas cōfratri accessur ad alta/
re et dicat: Dimitte no, de. tē. Et sic secur⁹ ac
cedat t de p. il. e. et d
ca. bi. **b** vide si di
mittas. Nā s̄ nō di
mittis: mentiris: et ei
mētiris quē non fal
lis. Dētiri deo po
tes fallere non potes.
t 11. 9. 2. c Aug. Indigne ac
cipit tūcū accipit cū
et lēs. et. c debet agere pn̄iam:
s̄ iū das. ḡ p̄t̄ se iudicet et se
neritate pn̄ie le exer
ceat: vt a seipso iudi
cal⁹ vt non iudiceat a
dño. Cessat ei vindi
cta diuina si cōfessio
p̄currat būana.

T De pe. di
1. e. tress.

Luc. 19. a

De pse. di.
2. e. liquo.

Dat. 5. a

rit:

Ita

que

lēs.

3. Re. 11. e

2. Pa. 12. d

vel gaddo.

3b. 6. f

ibid.

et

g.

Re. 11. e

2. Pa. 12. d

vel gaddo.

g. Re. 11. e

2. Pa. 12. d

vel gaddo.

g. Re. 11. e

2. Pa. 12. d

vel gaddo.

a Prober aut. Hic oīr adhibet remediū h̄ dictū periculū. Et diuidit i du
as p̄tes: q̄r p̄t̄o facit ap̄positū. sc̄do declarat q̄dā dictū. ibi: Ideo. Circa p̄t̄
mū dicit: Prober aut seipm h̄. pp̄ia cōficiam diligēter examinando et emū
dādo: **b** Et sic de pane illo edat t̄. i. tūc fructuose p̄t̄ h̄ sacrm̄ sumere. Sit
aut̄ hic mētio de dupli specie. nā i primitiva ecclia sic dabat fidelb̄: h̄. p̄t̄

periculū effusionis s̄guinis mō daf t̄m sub specie pa
nis: sacerdos t̄ celeb̄as accipit sub utraq̄ sp̄e nō t̄m
p̄ se b̄ etiā p̄ alij. **c** Qui ei mā. t̄ bi. indigne. mō
supradicto. **d** Judicū sibi mā. t̄ bi. i. ad suā cōdē
natiōne sumit. **e** Hō diudicās cor. do. i. nō discer
nes ab alij cibis: sumēs eodē mō sicut alios cibos.

f h̄ b̄ vide q̄d̄ d̄ Dob. vi. Qui manducat me. vi
uet ppter me. Ad q̄d̄ dicēdū q̄ intelligit de digne mā
ducāb̄ t̄m. Sc̄dū etiā q̄ ex h̄bo dicūt alij q̄ h̄
sacramētū ē frēquēter sumēdū ad vitā gratie cōtinuā
dā t̄ augmētandū. Alij aut̄ attēdētē dignitatem sa
cramēti et indigne sumētē p̄culū: dicūt q̄ rari ē su
mēdū. Aug. aut̄ neutrū vitupat q̄ vtrūq̄ b̄n p̄t̄ fie
ri: sicut Zacheus recepit hospitio suo dñm gaudens:
Luce. xir. et cētūrio repulit eū ab hospitio suo d. Dñe
nō sū dign⁹ vt intres sub tectū mēu t̄. Matth. viii. et
vtrūq̄ lāndat. primū ē. p̄eedit ex amore. sc̄dm ex re
verēta t timore. amor aut̄ simpliciter pp̄ont̄ timor
ē frēquentatio h̄b̄. Sacri est simpliciter melior. verūtā
q̄d̄ ē simpl̄r meli. nō ē semp meli. q̄tū ad aliquē p̄p
el̄ indispositionē. p̄p̄ q̄ ql̄ber debet diligēter cōsiderare i seiplo quē effectū habeat h̄b̄. Sacri frēquens
susceptio: q̄ si ex h̄ crescit feruor deuotiois t potētia
resistēti p̄ctis: frēquentādū ē h̄ Sacrim: sin aut̄ rarū ē
sumēdū. **f** Ideo inter vos. Hic oīr manifestat q̄d
ā dictū. s. q̄ sumēs indigne iudiciū sibi manducat t
bibit. Ad cūl̄ enīdētā sc̄dū q̄ si de oīa mala p̄sen
tialiter puniret nībil furū iudicio reseruaret. iterū
si nulla mala puniret i plēti: el̄. p̄udentia nulla hoī
bus videtur: neutrū est cōueniēs. t̄ alij reseruat fu
ro iudicio puniēda: t̄ alij p̄nit̄ i plēti: t̄ maxime
circa principiū legislationis videf cōueniēs talis pun
itio vt ex terrore alij inducāt ad obseruātiam: sicut
Ero. xxij. dī: Post legislationē imēdiate multa mi
lia boīm occisa fuerū i virtuti cōstatilis adoratione. t
fūr i primitiva ecclia post latōne legis noue p̄ xpm
Ananias t̄ Saphira puniti fuerū subtantia morte. p
petrō furti t̄ medachī: vt ex terrore alij a consilīb̄ caue
ret Act. v. t̄ fūr i primitiva ecclia fuerūt multi puni
ti terribiliter ex eadē cā: ppter indignā susceptionem
h̄b̄. Sacri: t̄ p̄b̄ manifestat iudiciū dei. ppter q̄d̄ d̄z
Ideo. i. ppter indignā eucharisticē fūptionē.

g Inter vos mul. infir. l. puniti diuinit̄ infirmitate corporali. **b** Et ibec
les. lōga valitudine laboratē. **c** Et dor. mul. somno mort. corporalis: a deo
subito interfecit. **d** Q̄ si nosmetip̄os diudicare. cōficias nr̄as examinā
do t̄ purgādo ante susptionē sacramēti. **e** Nō vtrūq̄ iudic. i. puniremur a dño
p̄ modū talē. Notādū h̄o q̄ apl̄s in b̄ lungit se alij: nō q̄r ēt culpabilis sed
ostēdētē se iūctū esse cū eis charitate. **f** Nō iudicamur aut̄ a dño. i. puni
tur dictō mō. **g** Corripimur. q̄ talis pena ad correctionē inducīt: t̄ h̄ dis
pliciter. vno mō ad correctionē nō punito. q̄r punitio est ad mortē corporalē.
alio mō ad correctionē punito. t̄ etiā nō punito. s. q̄r punitio ē p̄ infirmi
tē t̄ imbecillitatē. **h** Ut nō cū hoc mūdo. i. cū hoīb̄ mūdane viuētib̄.

i Hānemur. i. eternaliter. q̄ Itaq. Hic vltimo z̄cludit apl̄s intēc redi
cendo fideles ad debitū modū. Itaq. frēs mei cū cōueniēs. in ecclia.

j Id māducādū. i. ad sumēdū h̄ sacramēti. **k** Inuitē expectate. vt sumē
sumat: q̄r sacramētū ē ecclastice vnitatis. **l** Si q̄s esu. nō potēs b̄ expectare.

m Dōni māducet. cibos suos cōes: postmodū t̄m eucharistiā nō sup̄pt̄r eo
dē die: poterit t̄m in alia. cōleab̄t enī fideles cōiter q̄tētē in primitiva ecclia.

n Ut nō i ill. cōue. i. ad dānatiōne vestrā. **o** Letera aut̄ cū ve. ad vos.
z̄ Disponā. i. ex q̄ p̄t̄ ecclia multa tenet ex ordinatione apl̄o. q̄ t̄m in sacra scr̄
ptura nō habent exp̄esse: ppter q̄d̄ sequēda est cōsuetudo ecclie.

p In ca. x. vbi dicit̄ in postilla: Quia sicut caput influet ceterā mēbris sensū.
cōsiderans: quoū vnu correspōdet sensū. s. fides. nā si
cut p̄ sensū recte dispositū cognoscīt īsensibilia q̄ naturaliter p̄tinēt ad corporis

sustētationē seu cōseruationē: sic p̄ fidē cognoscūt credibilis q̄ p̄tinēt ad salu
tē aīe. Aliud h̄o corīdēt motū. s. charitas. sicut enī p̄ motū corporalē rōnab̄
liter ordinatū h̄o tendit ad ea q̄ sūt naturaliter sibi cōueniētā: sic p̄ virtutē cha
ritatis h̄o tendit in finē sibi sup̄naturaliter cōuenientem.

q In eo. ca. vbi dicit̄ in postilla: Crētū est principiū filiū: t̄ sic habet quādā
eminentiā in q̄tū nō est ex alto.

r Eminentia videf importare seu sonare quādā inēqualita
tē: t̄o diuīs glōnis q̄ oīno sūt coeterne t̄ coēcles nō
videtus

De sp̄ualib̄

Additio Ad Corinthios I Ca. XII Replica

videt securus posse attributum eminentiam vni psonae respectu alteri.
Ex hoc est quod pater non est ab alio: filius autem est a patre: bene dicendum quod in diuinis sit ordo originis tunc absque posterioritate: ut in pietate, quod in fide, ar-
tus, in corpore et quantum: sed absque feminetatem, nam filius per generationem
pertinet ad habendum eadem pfectio naturae quam in patre et cetero.

Replica. In capitulo xii dicit postulat. Secundum copationem p-
originis pater habet aliquam eminentiam: quod non est ab alio: sed pater dicit non

Slo. ordi.

Et spiritus sanctus capitulo XII

de illis post sed.

Espritualibus. De bonis spiritualibus. Et spiritu-

ritus, p. quoque maioribus alij superbiebant, mi-

nores inuidebant et de-
sperabant quasi nunquam
habituri. Ab hancis autem te-
citurus quod oia bona a spiritu sancto summis si-
militudines in contrario.

Re fratres. Scitis autem quoniam cum gen-

tu impietatis repugnat ratio.

Testes essetis ad simulacra muta-

pa maligno spiritu. Eratis.

Dicitur ut ducebamini euangelis. Ideo notum est

a sancte qui se abrumpit a christi corpe non habet

hoc a spiritu sancto.

Vobis facio: quod nemus in spiritu dei loquens dicit anathema iesu. Et

a sancto vere vero sibi cogitatione: et opere iesus est dominus iesus

nemus potest dicere dominus iesus a sancto per.

b quasi nemo potest vitare malum et facere bonum nisi per ipsum: sed eam.

Nisi in spiritu sancto. **D**ivisioes

a donorum spiritus. b dator equus quartum

ad se benignus omnibus.

i vero gratiarum sunt: id est auctoritate spissus.

a quibus aliis: aliis subseruantur.

Et divisioes ministracionum sunt:

m arbitrio suo dans singulis. filius.

Opera maiora: s. et minoria.

Ide auctoritate dominus. **E**t divisioes operationis

secundum virtutem eminentiam in diuina et posteriores. Sed est hoc secundum trinitatem circa medium ubi ponit hoc arrantia heresim assertam filium ipsarum primi. Quis pater enim auctoritate generatiois sit filio maior: filius enim domini confessionem non est pater minor. De ordine originis posterioris et posteriori eiusdem ordinis in diuina dicitur. In luglio de triplici bitaculo. In prima videbitur quod pater predit origine filium: sed et gradus est disputatio. In hoc ordine iter schola fratribus minorum et predicatorum qui sunt pates propositi.

Alico. de lyra

Et spiritus apostoli postquam pater p. p. capitulo XII

cum est de tribus sacris in quibus errabat Corinthi-

scus baptismismo: matrimonio: eucaristia. hic p. p. tractat de gratia quae ostendit in sacris. Et dividitur in duas p-

tes: quod primo pponit intentum. scilicet p. plebejus ibi: Scitis:

Circa dominum pponit intentum de. Et spiritus apostoli autem. i. de gratia a deo datis. b Molo vos ignos freres. i. intendo vos instruere. quod sicut dicit Seneca: Magna ingrati-

tudinis genus est ignorare beneficia accepta. c Scitis

autem. hic p. p. sequitur intentum. Et dividitur in duas: quod p-

mo comedat dei gratiam in generali. scilicet p. plebejus in spiritu ibi: Divisioes vero. Circa dominum comedat dei gratiam ex

tribus: p. p. sine ea non vita p. mortale. et quantum ad hoc dicit: Scitis enim cum gerentes essetis. i. getilliter viventes absque dei gratia. d Ad simulacra mutata. adorda.

e Propterea ducebamini euangelis: et dicit: du-

cebamini. instinctu demonum vel p. p. inclinatione vel hoium p. ualatione. Scilicet comedat gratiam dei: quod p-

ipam utamur p. mortale. et quantum ad hoc subdividit:

f Ideo vero. fa. quod nemo in spiritu dei loquens dicit anathema iesu. i. blasphemiam contra xpm. et accipit h-

blasphemia large. p. omni p. mortali in quo est quodam blasphemia dei in quantum separata ab eo. nec ppter hoc dicit sequitur quod homo gratia habens sit impeccabilis: quod non necessitat ad vivendum gratia: et sic ex p. p. defecit potest peccare mortaliter. et sic non operatur ex gratia: ppter quod notabiliter dicit apostolus: g Nemo in spiritu dei lo-

quens. i. gratia spiritus sancti vivens. dicit verbo vel facto.

h Anathema iesu. i. quodcumque separatum a christo: anathema enim separatione ipso. et tertio commendat gratiam ex hoc nullus sine ea potest bonum meritum operari: et quantum ad hoc subdividit:

i Et nemo potest dominus iesus nisi in spiritu eius. Et hoc videbat quod dicit salvator Matth. vii.

Hoc ois quod dicit mihi: dñe dñe intrabit in regnum celorum: gratia vero ad illud introducit: quod potest quod dicere nomine iesu absque gratia. Et secundum quod aliquis potest dicere in spiritu aliquod dupliciter. uno modo spissiter mouetur non tamen habito: et hec motio duplex est. una p. generali influxu. et hoc modo dicit Ambro. quod enim vero a quo cunctis dicuntur a spiritu sancto: et alia p. influxu spiritu sancti: et maxime in his quod excedunt facultatem nature. et hoc modo balans multa vera futura predictum est: tu. xxviii. et Layphas prophetavit quod iesus moritur erat p. gemitu: Job. xi. Alio modo dicitur in spiritu sancto ipso mouete et habitu p. grā i. metu et in modo intelligi dictum apostoli: h Nemo potest dicere dominus iesus. s. vere: ita quod iesus sit veraciter ipse dominus et ipse seruus eius: quod non potest esse sine spiritu sancto ipsum inhabitate p. grā: et mouetur ipsum saltu p. insufficiencia generali: et hoc etiam requiritur in omni ope meritorio in quod facto se dicit homo seruus iesu Christi enim dñm veraciter recognoscens. k Divisioes. Hoc quod apostoli p. sequitur intentum de gratiis in spiritu sancti. et primo declarat gratia gratis date conditione. scilicet charitatis quod id est cum gratia gratu faciente: vel habet insufficiencia etiam annexa. se. ca. tertio comparat gratias gratis datas ad innumerabilem. p. xliii. ca. Prima in duas: quod primo distinguit gratias gratis datas in quocunq; generali. scilicet magis in spiritu sancti. ibi: Unicus.

l Circa secundum considerandum quod gratia grati facies principaliter dat ppter bonum illius cui datur. s. ut enim dignum faciat vita beata. Gratia vero gratia data datur principali ppter bonum ecclesie et non illius cui datur: scilicet donum prophetie vel linguarum et hominum quod aliqui donum non habentur: gratia grati facientem. ad taliter vero utilitas requiritur facultas loquendi et operandi quod datur p. donum gratiae: ut pote p. donum linguarum: ut possit aliquis fidem predicare gentibus diversorum idiomatum: et p. donum misericordie ad fidem confirmandam: et sic de aliis gratiis gratis datis quod aliqui donum habentur malis fratibus dicit salvator Matth. vii.

Multi dicunt mihi in die illa: dñe dñe in nomine tuo p. p. faciat vita beata.

Gratia vero gratia data datur principali ppter bonum ecclesie et non demona elecimus: et in nomine tuo multas virtutes fecimus: et tu p. sitib; illis: quod nunc noui vos: et discedite a me ois quod opamini intentate. Igitur quantum ad illa dona. scilicet facultate loquendi vel operandi ad utilitatem ecclesie prophetia. dicit apostolus: Divisioes vero gratiarum sunt: quod plus res sunt tales. ut videbitur. l Id est auctoritate spissus. quod pfectiores qui sunt in creaturis divisionum: in deo sunt coenctum. scilicet regis auctoritas est habens p. ministerium. ut per apostolum: sacerdotium et hominum. et quantum ad hoc dicitur: m Et dñe. min. sunt. idem autem dominus. cui oia seruuntur. tertio regis operi executio. et quantum ad hoc subdividit:

n Et divisiones operationum sunt. scilicet officio ut apostolus et homini vno plures alio operatur. ut paulus dicit de se ipso. j. Cor. xv. Implus illis oblatione laborant. et sibi in una gratia. ut pote prophetie vel gratia miraculorum: vno alio plus abundat.

Gsubstâta intelligit: sicut trinitas in psonis. a Idem ve. q. Hoc ait: ne pater et filius spissus alia separatum operari videat: ex eo quod spiritus gratias a deo ministratides et deo operaties suppulerat: oia referens ad unum deum subdit: **H**uius deo. i. opat oia. b **O**ia in oib. **M**o

vni oia tribuit: sibi in oib oia
opat: ut quod habet quis in se habet.

Beat in alio: et sic maneat charitas et beatitas. Si amas unitatem: tibi habet quis in illa habet aliqd: sed oculus videtur: sibi non sibi soli. hec charitas est donum spiritus quod superat oia ut post dicer. c **U**nicus. **N**atura sit bona: et si ad meritum alicui singulariter datur: sibi ad utilitatem edificare ecclesie. d **S**apientia est in contemplatione eternorum. scia in actione et palium. vnu in Job: **A**ccepit pietas. i. cuius dei est sapientia: quod grece theosebia. Et quod hic cultus ei nisi amor et cognitione eius. Abstinere autem a malis scia est: mala autem in palium sunt in quibus caute et prudenter handu est. Cui datus sapientia sol est: cui scia: luna in nocte seculorum: quod et cetera dantur: stelle sunt: quae et hec in nocte sunt necessaria.

Pro. 135. vnu: Sol est in parte die: luna et stellae in parte noctis.

e **A**lteri sunt. Et fides inter dona dei et munera est. Non sola caritas: sed et caritas cum fiducia a deo nobis est.

f **H**ermoni. **C**el sermone sunt allegorice punctionationes qui in prophetis et in evangeliis.

g **E**cce autem oia. Vide et apostoli dicit hic spiritum dare dona. **A**libi vero dicit: quod datus est Christus etiam ait: Accipite spiritum sanctum. **T**anquam cum donum dei audiuit dicit spiritum sanctum. **I**nd genus locutio agnoscat quod dicit apostolus: In expoliatiōne corporis carnis nihil aliud est quam ipsa caro. ita donum spiritus sancti. nihil aliud est quam spiritus sanctus. Aug. In tunc donum dei est inquit datur eis quod habent. **A**pud se autem deo est et si nemini defit. cum enim datur: sua voluntate datur: et ipse idem oia opat diuides singulis put vult. b **A**ncor atque idem spiritus. Aug. 12. 8. 5. dicit tres operari. hic spiritus: quod vnu opat: et tres operantur. **T**enim et idem non potest quod opat: non quod sine pte et filio spiritus operatur. Inseparabilis est enim operatio trinitatis. i. Diuides sim. **S**i nec huic dolore dum nec illi singulidu. Ut vult. Qui solus nouit quod conueniat: et gratia non ad meritum homini. **I**ta et spiritus. Caput et corpus et spiritus propter ineffabilitate vnitatem caput et membrorum. **V**nus spiritus faciet oia in membris spiriti corporis: sicut una anima videt in oculo: audit in aure: et in certe oib oia facit. **E**t enim ostendit quod corpus spiritus vnu: quod oes in uno spiritu abluti: datur sum in b: ut post sum vnu corpus vnanimes quod illu vnu spiritus: ut totum corpus vna anima vegetatur. Et quod oes potatur sum. **I**l acceptio diversorum donorum spiritus sancti: in uno spiritu: quod oia dona ad vnu officium diriguntur: non nulli personae coenobita: vel preserenda: nec hoib gloria dei datur: quod vnu et idem in omnibus. **M**o **A**ha et corpus. Ambro. Ostendit per similitudinem humani corporis vnitatem corporis spiriti. i. ecclesie: habere varietatem officiorum et diversitatem.

a **I**dem vero deo effectus enim prime cause necessario requirit ut ois esse in altari causatum. b **U**nicus. **S**ic enim accedit ad distinctionem dictorum magis in spiritu. et primo gratiarum ministratio. ibi: **A**t quodquidem quide. Prima adhuc in duas: quod primo ponit gratiarum distinctionem. sedo adhibet similitudinem. ibi: **S**icut enim corpus. circa primum dicit: **U**nicus enim ei datus manifestat: datus. **C**ad utilitatem ecclesie. ut ppter est. d **A**lii quod est spiritum recte. circa istam distinctionem considerandum quod sicut dictum est: gratia gratis date dant ad utilitatem ecclesie: quod potissimum fit per doctrinam: quod tu ad ea quod sunt fideli. ad quod tria requiriuntur: ppter est cognitio diuinorum. secundum confirmationem eorum. et tertium debita platio spiritorum. **Q**uatuor ad primam tria sunt necessaria. ppter est principia sunt certissima. et quantum ad hunc ponitur. **F**ides. quod est certitudo de rebus invisibilibus: quod supponunt ut principia catholicae doctrinae. ut huius. Deb. xi. **F**ides est substantia sperandorum rerum argumentum non apparentium. et accipitur per argumentum per certitudinem. ex quo per nos accipitur his certitudine evidenter sibi adherentie. vnu secundus probis distinctiones fidei dicit: **F**ides est ignorantia rei miranda certitudine. **S**ecundum est cognitio occultus per principia ex dictis principiis sequentia. et tertium ad hunc ponitur. **S**ermo sapientiae. quod est cognitio diuinorum ex articulo fidei sequentia. **L**ertitiae est cognitio effectuum per quod iterum oportet causas manifestare. et quantum ad hunc ponitur. **S**ermo sapientiae. quod est cognitio rerum humanarum: quod invisibilitas dei et ea quod facta sunt intellecta compicitur. Ro. j. Circa secundum quod est confirmatione doctrinae catholicae scientiam quod in his que sunt substantia rationis naturali confirmatione est per argumentum ex principiis evidenter deducta. In his autem quod sunt supra rationem divinitus remelata: confirmatione est per ea quod sunt divinitus. **X**terius. ppter. **I**n modo quod ad confirmationem fidei fit opus miraculorum. et hunc sicut sit ad salutem corporis. et quantum ad hunc ponitur. **B**ea. si ue ordinatur ad sola divinitate praeter manifestationem: ut statio solis vel aliquid hominis. et quantum ad hunc ponitur. **C**onstitutio viri. Alio modo quod ad confirmationem fidei manifestat aliquid occultum quod scire soli dei est. **X**pti. sicut sunt contingencia futura. et quantum ad hoc ponitur. **T**rophetia. vel cordis occulta. et ppter. **I**mpatio viri. Homo videt ea quod patet: deus autem intuetur cor. et quantum ad hunc ponitur. **U**llus est spiritus. Circa tertium quod est facultas punctionandi alios ea quod sunt doctrinae catholicae duo requiruntur. scilicet facultas idiomatis: ut punctionias possit a quibusque intelligi. et secundum hunc in Genera. et cognitione sensus corporis. et quantum ad hunc ponitur. **I**nterpretatio scripturae. dicit igitur apostolus: Alii quod est datus recte. et ppter lira ex dictis visus ibi. **C**onsecutus est oia opat vnu atque idem spiritus. per tollit error gemitum quod diversas gratias attribuebat diversis diuis. ut sapiam iudicium: locutionem mercurio: et sic de aliis. **P**er diversus sin. per tollit error ex quo dixerunt deum cognitione breuerum in vniuersalitate et non singularitate. quod vult. per tollit error attribuens diversitatem donorum fato vel constillationibus vel humana merito et non diversi voluntati sicut causa prima.

Recutit enim corpus. **H**ic manifestat ppter similitudinem corporis naturalis. Et diuidit in duas. quod primo ponit similitudinem in generali. sedo explicat magis in spiritu. ibi: **A**ha et corpus. Similitudo autem est in b: quod sicut multa membra faciunt vnu corpus naturale. sic et fideles in christo regenerati per baptismum faciunt membra christi: et sic faciunt sub capite christo vnu corpus mysticum. dicit igitur **S**icut enim corpus vnu est recte. Ita unitas non est indivisibilis: quod est unitas puncti: nec continuitas: quod est unitas lineorum: est unitas perfectio: nis quod aliquod vnu perfectio ex multis constituitur. ut huius. v. metaphysica. ita et spiritus qui est caput nostrum vnu est in persona. et per omnes oes fideles sibi iuncti per fidem factum vnu corpus mysticum. quod declarat ppter. **S**icut enim in uno spiritu. sancto est. **E**t nos vnu corpus mysticum. **V**er baptizati sumus. quod baptismus est spiritus generatio. **I**siue in. siue genitiles. quod. d. hanc unitatem non impedit diversitas genitum procedens baptismum. **V**er siue siue liberis. quod. diversitas conditoris hanc unitatem non impedit. vnu dicit Ambro. In domo bona seruit et bona libertas eam lance appenduntur. **I**toes in uno spiritu. in potu sacramentali. **A**ha et corpus. Dicit enim similitudinem applicat magis in speciali. et primo quantum ad corpus naturale. sedo quantum ad mysticum. ibi: **N**os autem estis. **D**rama in duas. quod primo describit corpus naturalis integratatem. sedo in membris habitudinem. ibi: **H**abemus. **E**t tu ad primus

Blo. ordi.

Ad Corinthis I

Universitate hanc non tolle
re unitate sicut huma
ni corporis unitas non in
singularitate consistit
sed in multis membris:
ut inueni sibi present
quod debet. **a** Si to
tu. Quasi si in ecclia
oēs essent vni officij:
quod implere necessi
tas corporis cui guber
natio diversus opus est.
b Membra vnuqōs.
Ut nibil desit illi: ita
et ecclia diuersas quo
nas quibus tribuit mu
nera diuersa. **c** Ne si
esset. Non modo multitu
do sensuum paret: sed etiam
corpus. Ita si in ecclia
oēs essent vni officij
et dignitas non discernere
recta membra neque corp.
d Aut iteruz ea. pe
ipsa dignitas cōcepti
bilis est sine subsecris.
officium enim est per quod di
gnitas constat. Magnus
imperator necessarius
babat exercitū.
e In honesta. Absit
ut in membris setatu ali
qua sit turpitudine: sed di
cūt in honesta: quod non
habent spem decoris
qua habebat ea quod in pī
ptu sunt: vel propter legē
membrorum quod de peto ve
nit: vnu membro vel illis
eius turpis est: non membra
ipsa. In honesta. **f** Ge
state i habitu alioq vi
te mūndoris sunt. **g** El
li qui in ecclia per aliquod pec
catum honesti sunt: abu
dāti adiuuāt cōsolati
onib⁹ et oratiōib⁹ ut
honesti fiat. **h** Ho
nesta aut. Quasi ita et
fratrib⁹ in quod studiū
per cōversatiōis ornā
vit honestas: nibil est
quod addat a nobis.
i Hoc deus tēpauit.
Amor illo quod obest:
ponit illud quod pro
dest. scilicet cōperationē.
j Et si quid patitur.
Ambro. Hoc de mem
bris corporis ambiguum
non est: quod si oculus vel
pes capiatur alioq egritu
dine totū corporis cōdo
let. Ita et nos decet cō
dolere fratribus si quod
aduersitatis emerserit
et letari si bene cesse
rit. **k** Sed in idip
sum. **l** Sollicita sunt
membra ut tendant in
idipsum. id est: In id
sollicitudinis quod sit ip
sum: id est in differens
ut non minus pro alio
quam pro se.
m De membro. **n** Uel
a me membro cui pali
catione instituti estis.
o Et quosdam

La. XII Nico. de lyra

primum dicit: **p** lā et corpus non est vnu membrū tē. q
oia membra cōcurrunt ad integritatē vnu corporis com
positi et pfecti ex multis organis deseruientib⁹ diuer
sis aie potētis. vnu. q. de aia dī. **q** lā et act corporis
physici organici. **r** subdit. **s** Si dixerit pes qm
non sum man: non sū de corpe tē. q. d. non sequit. licet
enī membra ab initio distinguantur. ex illis tū pfectis
vnu corpus unitate pfectiōis. t sic pōt dici de singu
lis membris: quod pbat sūr ducēdo ad duplex incōne
mēs. primū ē quod tolleret id quod est necessariū corpori
ideo dicit. **t** Si totū cor. occ. vbi audit⁹? q. d. tol
leret: t codē mō pōt dici de singulis membris: quod sicut
oculus est necessariū corpori ad dirigēdū. ita manus
ad opandū: t pes ad ambulādū. t sic de alijs. ideo
subdit. **u** Hū autē po. d. membra. i. si disposita ea
in corpe q. vnuqōs deseruit toti corpori. ocul⁹ enī vi
det p. toto corpe: t pes sūr ambular. t sic de alijs:
t id sit uāt in uno corpe. **v** Si essent. Hic du
cit ad secundū incōueniēs: quod tolleret integritas corpo
ris quā necessario requiris diuersitas membrorum.
ut p̄dictū est. **w** dicit: **x** Si essent oia vnu membrum
vbi corpus: scilicet organicum pfectibile p. aīam. q. d. nūl
q. ppter quod subdit. **y** Nunc autē mul. quādē mē. ab
innīcē distinguitur. **z** Unū autē corpus. ex illis cōst
titutū vnitate pfectionis. **aa** Non potest. Hic sūr
ostēdit habitudinē membrorum adiuuicē. t primo. **bb** Ad
ad necessitatem. scilicet q̄tū ad cultū exteriorē. ibi: **cc** q̄
putam⁹. tertio. **dd** q̄tū ad mutuā sollicitudinē. ibi: **ee** q̄
in idipsum. **ff** Ad primū dicit: Non pōt autē dicere
oculus manū opera tua non indigeo tē. q. d. sicut ma
nus indige directione oculi. ita oculus ptectione
man⁹ ne ledet: t lotione si fedet. t sic de alijs.
gg S. multo magis q̄ vidēt membra corporis infirmio
ra ēē. sicut q̄ facile ledet. **hh** Necessariora sunt. **ii**
rectio enī oculi ē oībus alijs membris valde necessaria:
t ex talī mutua necessitate appetit manifeste om
nia membra de integratē vnu corporis esse. **jj** Et q̄
putamus. **kk** Hic sūr cōparat adiuuicē membra q̄tū
ad cultū exteriorē qui magis adhibet membris
ignobilis. t hoc est quod dī: t q̄ putam⁹ ignobiliora
membra esse corporis: ut pudēda t ptes egestioni deser
uentes ppter aliquā seditatem. **ll** His honorē abū
dā. t rē. **mm** Necessariora sunt. **nn** Honesta autē
re abundantiorē circūdā. **oo** Et q̄
a. v. p. **pp** per aliquod peccatum. **qq** cōsolati
onē in orationib⁹.
rr In honesta sunt nostra: abundātio
nē. **ss** a nobis ea celavit. **tt** q̄ se satis hono
rem habent.
uu re honestatē habent. Honesta autē m
a. eoz q̄ illis sunt: t p. ea sunt alia honorāda.
vv nostra nullū egent. **ww** Sed de tem
a. s. membro. **xx** in se. **yy** amplioz.
perauit corpus ei cui deerat abū
dātiorē tribūndo honorē: ut no
tē discordia. **zz** humano vel ecclia.
aa s. ybi debet esse unitas. **bb** pōt.
cc sit scismā i corpe: sed i idipsum p. in/
p. in rebus agendis.
dd uicē sollicita sunt membra. **ee** Et si quod q̄
in aduersis. **ff** copati debet. **gg** q̄si suū sit malū
patiē vnu membrū: compatiēt oia
s. bonis.
hh membra. **ii** que gloria vnu membrū: t
s. quid ad nos ista responderet.
jj cōgaudēt oia membra. **kk** Los autē
a. vnuitate fidei. **ll** capit. **mm** prudētia.
s. christo capite et commēbro.
nn estis corp⁹ xpi et membra oī membro. v

Ro. 3.6

Hab. 4.9

b 5 vñ Et q̄dā

Slo.ordi. Ad Corinthis I Ca. XIII Nico.de lyra

La. Et quosdā qđe. Determinat hic de donis dei qđ altiora: t qđ sunt inferiora. Ne his enī putabāt Corinthis qđ min⁹ cēt mal⁹: t qđ malus esset min⁹. Primum dignitate t̄ t̄ epiſtos vite xp̄i pdicātes. Seco. pphetas mysteria scripturarū vel futura reue lātes: doctores p̄cepta viuēci dātes: vel qđ pueros litteris im bunt. **b** Genera linguaꝝ. Ecc donū dei ē multis scire linguaꝝ. Et nota qđ vltimū ponit illud qđ illi p̄mis̄ ponebant. **c** Nūqd oēs pp̄be. **t̄c** Qui hec non habet in se: met in alijs ea t̄ in eis iam hec habet qđ in se nō habet. **d** Excellētiorē viā. Charitātē. qđ mal⁹ oib⁹ pdic̄tis donū: vñ in fine his qđ dicit: T̄ne i noī tuo p̄phetauiꝝ. demonia elecim⁹: virtutes fecim⁹: dicit dñs: Recedite a me: nō noui vos op̄ari iniquitatis. **Ca. XIII** Linguis t̄c. Probat qđ charitas excellētiorē ē: qđ hec alia sine illa nō valēt: t̄ illa sine ist. **s** Si linguis hoīm. **P**in⁹ scientiū: vel angeloz. i. pfectoz. Vel: Linguis. **Q**uid hoīm. **A**ngeloz. Quibus p̄positi minorib⁹ qđ de dei voluntate primi sentiū significat: qđ sit aliq⁹ mutib⁹ aut signis vel qbus ad hōes missi vñt. **Charitatē** aut. Charitas est fons p̄p̄ius bonoz; cui alie nus nō cōicat: qđ vt oleū nō p̄t premi in uno sed supereril. **Quāta ē:** qđ si delit: fructa babēt cetera: si assit ha bēti oīas. **b** Clut es son. aut cym balū. Sicut impulsu aliquo nō per se resonat: sic loquēs linguis: nō p̄ se qđ nescit: sed virtute sp̄us p̄fert ea qbus audientes mulceat. **U** Et si habue ro. pphetiā. Et balaam t̄ cayphas et saul. **M**ysteria

Nico.de lyra

A Et quosdā. Hic post distinctionē gratiarū distinguit ministratiōes. Et diuidit i tres p̄tes: qđ primo ponit distinctionē. sc̄do manifestationē ei⁹. ibi: Nūquid oēs vos. tertio/circa ministe riū ordinar hoīm affectionē. ibi: Emulamini. Prima adhuc in duas: qđ pri mo distinguit ministratiōes principa les. sc̄do minus principales. ibi: Op̄itulationes. Maiores aut ecclie mini stri sunt apostoli: ad quoz officia tri ptinet sez regimē p̄p̄t: doctrina t̄ miraculoꝝ opatio p̄ confirmatiōe doctrinē. de his trib⁹ ic̄l Luce. ix. **Q**uo catis aut duodecim aplis dedit eis potestatē sup oīa demonia t̄ vt lāguores curarē: t̄ misit illos pdicare regnū dei t̄c. In potestatib⁹ aut ordinatis illud qđ ē supremū reseruātū p̄tēte. alia aut alijs cōicant. Regimē vero populi supremū est in his trib⁹: qđ alia duo ordinatū ad ip̄m. ideo regimen ecclie p̄p̄ius est stat⁹ apli qui est superlor⁹ stat⁹ ecclie: t̄ post eū alijs status p̄ ordine. t̄ hoc ē qđ dicit aplis: Et quosdā qđe po suit de⁹ in ecclia. i. dispositus ordinatū **b** Primo aplis. qđ est cōmissū ecclie regimē: Luce. xiiij. Ego dispono p̄nes sicut dispositus mihi pater me⁹ regnū t̄c. **c** Secundo. pphetas. ac cipietes a deo immediate reuelatiōes. **d** Tertio docto. qđ re uelata alijs explanat inferiorib⁹. de his duobus dñ Matth. xiiij. Erāt aut in ecclia qđ erat antiochie. pphete t̄ doctores. Nec cōtra b̄ est qđ dñ Matth. xi. Lex t̄ pphete vñz ad Iohānē. hoc enī dicit de pphetis p̄nūciantib⁹ adūētū xp̄i in carnē qđ tunc cessauerūt: nō tñ cessauit pphetia simpliciter. **Quāt⁹ grad⁹** est eoz qbus cōicat grā miraculoꝝ qđ fuit cōicata alijs ab apo stolis. **t̄c** ad b̄ dicit: **e** Virtutes. **c** ad eos qui faciunt miracula in elemēt. **f** Exinde gratias curationū. **g** ad eos qđ faciunt miracula i corporib⁹ hūanis. **g** Op̄itulationes. **H**ic p̄t̄ distinguit secundarias administrationes d. Op̄itulationes. **c** ad illos qđ ferūt opem maiorib⁹ platis: cuius modi sunt decani archidiaconi. **h** Hubernationes. **c** ad illos qđ va

rijs linguis loquebāt i primiū ecclia: ne pp̄ defectū idio matis impediēt euāgelica doctrina. **k** Interpretationes sermonū. qđ ad illos qđ occultas snias explanabāt.

l Nunqđ. Cōsequēter manifestat dictā distinctionē p̄ b̄ qđ tūc nō oēs administrationes iste cōcedebant oib⁹: sed dīuer se dīversis: sicut diversa officia distin ctis mēbris corporis. oculus enī videt t̄ pes ambulat. t̄ sic de alijs: nō enim oia oib⁹ expediunt. **i** dicit: Nūqd enī oēs apli: t̄c. qđ. nō. t̄ p̄t̄ līa.

m Emulamini. Hic p̄t̄ ordinat aſſectionē hoīm circa dicta mysteria qđ lī sint bona et ecclie necessaria: t̄ sic non sūt sic appetēda: sicut charitas t̄ silia qđ faciūt hoīm vita eterna dignū. nō sic aut̄ dicta ministeria. **i** dicit apls: Emulamini. i. desiderate. **n** Charismata meliora. i. meliora sp̄is facti dona. **o** Et adhuc. p̄t̄ dicta ministeria. **p** Excellētiorē vobis viā. cū di ad patriā celestē. **q** Demonstro. ca. sequenti.

q In ca. xii. vñb̄ dñ postill. Circa ista distinctionē cōsiderādū qđ sicut dictū est grē gratis date: dāntur ad veilitatem ecclie. **r** Additio. Nec distinctionē apli gratis dataꝝ declarat plene i prima sc̄de. qđ. cxi. arti. liij. i. corpe qđktionis in quo cōtīnēt oia qđ hic tradit postill. et pleniori mō vide ibi t̄c. **T**axiII Linguis. Postill apls docu m̄t de gratiis gratis datis: hic p̄t̄ tractat de charitate qđ id est cū gratia gratū faciente: vel inse pabiliter ei annexa. Et diuidit i tres p̄tes: qđ primo ostendit eius excellētia respectu donow̄z pdicitorū. **q** tūc ad ei⁹ necessitatē. sc̄do. **q** tūc ad ei⁹ vīlitatē. ibi: Charitas patiēs est. tertio. **q** tūc ad stabilitatē. ibi: Charitas nūqđ excidit. Circa primū ostendit pri mo qđ sine charitate nō valēt dona qđ p̄tinēt ad locutionē. sc̄do. **q** nec ea qđ p̄tinēt ad cognitionē. ibi: Si habue ro. tertio qđ nec ea qđ p̄tinēt ad opatiōnē. ibi: Et si distribuero. t̄ p̄t̄ tria do na itelligit alia. dicit igis: Si linguis hoīm loquar. i. oīm hoīm p̄ donū lin guarū. **s** Et angeloz. Circa qđ sci endum qđ in angelis est duplex cognitio. vna qua vident diuinā essentia. t̄ de illa vñ nō docet aliū: qđ oēs īme diate vident eā. alia vero cognitio est in eis de alijs: t̄ hec est duplex. vna est de ministeriis diuīne. p̄udentie exequēdis. t̄ bis sup̄iores loquūt̄ t̄ docet inferiores: t̄ nō ecōuerso. alia est de cōceptib⁹ p̄p̄is: t̄ sic etiā inferiores docet sup̄iores et loquūt̄ eis. sicut ecōuerso. Cōsiderādū etiā qđ in angelis est aliqđ naturaliter notū alijs. t̄ iō qđ illud naturaliter notū ab uno angelo ordinatū alteri id qđ est sibi occultū tūc est angelica locutionē: qđ quidē ordinatū dependet ex voluntate angeli. p̄ponens vel ordinatū: t̄ sic p̄t̄ loquit̄ vni t̄ nō alteri. potestas igis hoc faciēdi dīc̄t̄ angeli lingua. Per hoc intelligit qđ donū locutiōis quātūcūg excelles nō valet sine charitate. **i** subdit: **t** Factus sū velut es sonās aut cymbalū tinniens. son⁹ enī talis. **q** tūcūg sit discretus: nō tñ est viuēs. sicut aut̄ corpus viuit p̄ animā qua carent es t̄ cymbalū: sic aīa spiritualiter viuit p̄ charitatem. ppter qđ oīs locutiōi qđ ē sine charitate mortua ē. Es aut eo qđ ē planus ex vna p̄cūlōe redit simplicē sonū. **iō** significat eos qđ veritātē simpliciter annūciāt. **q** ymbalū aut eo qđ ē cōcaum ex vna p̄cūlōne multiplicat sonū. **iō** significat eos qđ veritātē multiplicitē annūciāt adducēdo plures sūtitudines t̄ elicēdo multas cōclusiones t̄ hmōi. **v** Et si habuero. **h** Itē idē oīdīt de donis p̄t̄nētib⁹ ad cognitionē d. Et si habuero pphetiā qđ quā occulta diuīnit̄ reuelans. **i** Petri. j. **W**ō vo lūtate hūana allata ē aliquā pphetiā: s̄z sp̄scio spirati locuti

* suns

Glo. ordi. Ad Corinthis I La. XIII. Rio. de lyra

Auct. 11.5 **M**ysteria. Ut et iudas cui aplis et diabolus quod ut ezechiel dicit mysteria diuina non sit. **C**ontra. Ut scribere et pharisei, unde vos habetis clavis scientie huius nec intratis: nec alios instare sunt nisi habeat hec virtus et mali et conscientibus in iudicio ubi non audebunt metiri: quod non dicere: non habuistis: huius non noui vos: quod sine charitate habuerunt. **C**haritatem est te.

August. **D**e vestis quod induit continuo securi discubunt, haec ueste pellit frigida et frigide petrum calcificans se ad primas caput. **H**ec sola est quod dividit iter filios regnum perditos. **N**on quod de te et alia per spiritum mentem: sed sine charitate nihil per sunt. **V**nde dominus ait: Qui habet dabis ei: et qui non habet: id quod habet auferet ab eo. **H**abet quod graze possidendi nomine christi: non huius charitatem videnti: et non quod habet ab eo. **C**ontra. **S**i distri. **C**haritas. **I**mperio facultas multum vel parum datur: huius non imperio est charitas. Et non tamen est dare calcem aq; frigide: **C**ruz fuit cacheo dare dimidium primorum. In charitate dinoscitur discipuli Christi: non in prophetias: fidei: et aliis quod habent et non discipuli.

Eccl. 4. **C**haritas pauperum. **T**unc Aug. **H**ec sunt armata: quod miles Christi armata. **C**um armature quasi principia arma promisit patientiam et benignitatem. **V**erage. Altera illata a primis mala equanimiter portat: alia sua bona primis desiderabit liter impedit. **N**on emulat. quod non ea aliena felicitas contristat. **G**loria. **N**on inflat. **M**aria non ea sua felicitas attollit: non querit sua: non est amatrix pecuniae. **B**ona credit. **S**ed deo non dicit oibus credit. **M**aria sperat. **S**ic in primis a ipsa sibi apparuit: quod sperabat breve quod permittetur deo. **C**ontra. **M**aria sustinet. In capite. **I**n Christo: quod patienter expectauit gloriam resurrectionis et ascensionis. **C**haritas non est. Ita dignior nec in huius seculo nec in futuro finitur: et si opera eius cessant. **C**um non excusat credendo et sperando diligimus: quod non dum videt gloriam cui videbitur.

Nico. de lyra

sunt sancti de hoies te. **C**ontra. **E**t nouerim mysteria oia. **I**de deitatis occultaque continent ad sapientiam. **S**icut q. ca. **L**ogmuri dei sapientiae in mysterio quod abscondita est. **C**ontra. **E**t oem sciens. siue divinitus data ut apostoli habuerit: siue humanus acquisitus: ut philosophi. **C**ontra. **E**t si habet oem fidem. **I**psa ut motes transesse. **E**t hoc obsequitur aliquod quod nulli scienti habuerit fidem pfectam: quod non legit aliquis ex opere motes trastulisse. **S**ed non vallet quod manifestatio spiritus per miracula dat ad utilitatem ecclesie. ut. **S**icut dicitur. propter quod sancti fecerunt miracula put utilitati ecclesie competebat: et si copere possisset motes eorum trastulissent: quod maiora fecerunt mortuos suscitando: cecos illuminando: et homines qui fieri non possunt nisi virtute divina. translatio non motu virtute demonum posset fieri si dimitteretur propter virtutem. **C**haritatem autem non habet. **C**ontra ad esse gaudi. **S**icut enim etiam quod apostolus hoc loquitur de sapientia et scienza: put sunt gratia date quod haberet possit sine charitate: sicut prophetia et fides: non autem per sapientiam et sciam copulantur inter se. spiritus sancti dona quod sunt inseparabiliter charitati annentes. **C**ontra. **E**t si distri. **H**ic pater idem facit de donis precipientibus ad operationem dei. **E**t si distribuero. **I**n primis dilectio: quod pietas ad plura se extendit. **S**icut Odes sunt meas. **P**er hanc pfecta pietas: Matth. ix. **S**i vis pfecte esse vade et vede viuenda quod habes et da pauperibus te. **I**nter opa virtutum quod sunt ad primis per principali ponit opa pietatis: quod sicut dicitur. **S**ed non est future. **C**ontra. **E**t si trahe. **I**nter oia quod sustinet hoc per deum martyrum est potissimum: et maius quod est offert se voluntarie: propter quod habet exprimitur cum deo: et si tradidero corpore meum: offerredo voluntarie. propter Christum. **I**ta ut ardeam: quod est martyris genere acerbissimum. **C**ontra. **C**haritatem autem te. ad consecrationem vite beate: quod charitas dirigit opa ad finem ultimum. propter quod ipsa sublata deficiunt ab illo fine. **C**haritas patiens est. **H**ic pater ostendit

ostendit eminentiam charitatis Christi ad utilitatem: quod ipam invenit oia virtutis opera. **E**t prius hoc ostendit in duobus articulis generalibus virtutum: cum dicitur. **C**haritas patiens est. **C**ontra enim actus Christi consistit in hoc quod aliquis bene sustinet sibi illata mala: vel in bene quod bene operatur bona. **C**ontra ad primum dicitur. **C**haritas patiens est. **C**ontra ad secundum. **C**ontra Benigna est. **I**llo facit patientiam in malis tolerandis: et benignum in bonis operandis. benignitas enim dicit quasi bona igneitas: quod sit quando ex igne charitatis animus hominis sic liquefit quod bona habita non sibi soli retinet sed ad alios extendet. **C**ontra. **M**on emulatur. **C**onsequently explicat magis in speciali opera virtutum quod charitatem efficiuntur. **E**t dividit in duas partes: quod primo ostendit qualiter charitas facit vitare malum. Secundo qualiter facit agere bonum. **I**bido: Longaudet. Circa primum sciendum quod homo non agit malum contra deum sicut et ei noceat. sed sibi et proximo bene nocet. **P**rimo ergo ostendit quod charitas facit vitare malum contra proximum: et hoc malum est in affectu: ut quando quis dolet de bonis primi et de malis eius gaudet. **C**ontra. **N**on emulatur. **I**llo non inuidet. habet enim emulari plures significations quod continet in hoc verius. **E**mulor infra illud. **T**unc amat inuidet ac imitatur. **C**ontra. **N**on inuidet in affectu: et sic dicitur de charitate. **C**ontra. **N**on agit perperam: id est peruersus. **C**ontra. **N**on inflatus. **H**ic secundo ostendit qualiter charitas facit vitare malum hominis in seipsum. **P**rimo quod removet inordinationem superbiae que est principium omnis mali. **N**on inflatus quia charitas excludit timorem superbiae. inflatus enim habet magnitudinem apparentem sed non existentem: sic superbius videat sibi magnus: cum non sit finis veritatis: et quoniam ambitionis est filia superbiae. **I**do pater dicit de charitate: quod Homo est amabitiosus. **I**llo facit ambitionem vitare. **C**ontra. **N**on emulatur inordinatio cupitus: et Christus ad hoc dicit. **H**omo querit sua sicut repetendo ea cum se dalo. **T**ertio quod removet inordinationem ire. **I**deo dicitur. **H**omo irritatus. **I**n non provocat ad iracundiam. **Q**uarto removet inordinationem elationis quod est in mente. **I**to dicitur. **H**omo co. malum. **I**n non permittit homini cogitare qualiter perficiatur operis. **H**omo gaudet super iniquitate. **I**n non permittit peccare ex elatione vel malitia quod faciat de malo gaudere. **P**ropositum. **H**ec tantum cum maleficerint et exultent in rebus peccatis de quibus facit charitas magis lugere. **C**ontra. **H**omo gaudet. **H**ic pater ostendit qualiter charitas facit opari bonum. et prius quo ad proximum. cum dicitur. **H**omo gaudet aucti veritatis. **I**psa sufficit. infirmitates. **P**rimi charitatis doctrinae et iustitiae. **C**ontra. **H**omo sufficit. infirmitates. **P**rimi charitatis doctrinae et iustitiae. **C**ontra. **H**omo sufficit. **S**ed facit opa bona erga deum quod sit per virtutes theologicas. **I**to dicitur. **M**aria credit. quod non divinitas a deo sicut tradita a quo non possunt tradi falsa: cum sit prima regula veritatis. credere vero oia quod tradunt ab hoile levitatem est. **V**nde Propositum. **P**ropositum. **I**nnocens credit o. Apo. **I**n heb. **H**omo solidus credit o. verbo. **I**to innocetia accipit ibi per defectum sensus. **C**ontra. **M**aria sperat. **D**ivinitas. **P**missa: et non spes fragilis. **P**ropter dilationem. subdit. **C**ontra. **M**aria sustinet. **H**omo gaudet aucti patienter expectando. **P**missa. **C**ontra. **C**haritas non excidit. **H**ic pater ostendit excellitiam charitatis respectu aliorum donorum Christi ad permanetiam. **E**t dividit in duas partes. **Q**uo primo ponit hanc permanetiam. **C**ontra. **P**bat et. **I**bi. **E**t pte. **C**ontra. **P**onit dicitur. **C**haritas non excidit: quod aliquis malum intelligenter dixerit: quod charitas semper habita non potest amitti. **Q**uo est falsum: **Q**uo dicitur. **A**p. **H**omo. **C**haritatem tuam primam reliquisti. **I**deo sic intelligit dictum apostoli: **C**haritas nunquam excidit. **I**llo. **V**tens charitate: quia si habes charitatem non peccat nec auerteris a deo. **T**hunc modo intelligit illud. **J**ob. **I**li. **O**mnis qui natus est ex deo non peccat: scilicet inquantum

Glo.ordi. Ad Corinthios I La. XIII Nico.de lyra

Sa Euacuabit qd. Destructio ipfectiois est: qd id qd ipfere
ctu est implet in veru. Nc oponit a qbustā & eadē rōne cha
ritas debeat dici euacuari: qd mō ex parte est cōpatione futuri
status ad qd qd dicitur: nō ipam sciam. i. donū scie euacuari:
sū modū: qd mō cognoscim⁹ entgmatice & vmbabiliter & ob
scure: tūc aut p spēm. t. clarissime. S^z
& ad b̄ inquunt illi: D̄es mō impfe
rete diligim⁹: tūc aut pfecissime. ḡ mo
dus diligēt euacuabit. sic ḡ charis
tas pōt dici euacuāda vt scia. ad qd
illi: Terū q̄ de charitate sicut de scia
ois ipfectio tolle. Sed sicut duo sūt
diligenda de⁹ & p̄xim⁹: ita & duo p̄ri
cipales modi: v̄t. l. de⁹ ppter se & p̄x
mus ppter deū. bi mōdi in futuro nō
euacuabit: sū modus ipfectiois tol
let. Qd dicitur: Non solū modū scie
sū etia actū sive ipsā sciam q̄ nūc ē in
futuro euacuari. de acen qdē & v̄lū ip
suis scie pbabile q̄ euacue: de ipsa
vero scia nō a deo. Scieciā ei ē ipa mē
tis qualitas: cui⁹ ac⁹ est vīsio ipsa q̄
vīdem⁹ nūc: a q̄ ad aliam p̄ducemur.

Job.3.2. vñ: Scim⁹ q̄ cum apparuerit siles ei
erim⁹. b̄ Hūc. Imagines p̄ fides
vident. Hūc. Des ipse. Hūc autē
cognoscā. i. videbo p̄missa: sicut vi
deor. b̄ est: p̄tē ad deus esse vbi xp̄s
est. Cet sicut p̄scit sū cognoscere qd
mō est secretū. **N** Speculi. Est aia
vi cui⁹ aliquo mō deū noscim⁹: sū ob
scure. **D** Enigmate. Est nō ois sū ob
scura allegoria. vñ s̄c p̄ speculū ima
ginē: ita noī enigmatis sūtudinē q̄
v̄lū obscurā & ad p̄cipiēdū difficultē si
gnificauit. **F** Fides spes tē. Aug.
Quib⁹ scieciā & p̄phetia militat sine
quibus null⁹ iusti est vita ista pfecta.
Maior ē cha. cui fides & spes nō
possit decessere fides & spes sine cha
ritate possunt esse. **N** Secrami-

Nico.de lyra.

natus vel v̄tes grā in hac natinitate
data. Itē dicta sūta illorū nō cōuenit
intentioni apli: q̄ nō loquit hic d̄ cel
satione spirituali donoꝝ p̄ mortale
p̄tīn: sed de cestatiō donoꝝ p̄tīnē
tūc ad hāc vitā p̄ gloriā supuenitē. & b̄ mō charitas nō exci
dit: q̄ sicut est in vita sic p̄manebit in patria cū augmēto.
Sine p̄phetie euacuabit. Prophetia ei ē respectu futuri.
status aut parric futuru nō expectabit sed erit ibi finale cōpiale
metu oīm: sic enī p̄phetia nō habet ibi locū. **H**ic q̄ p̄phetia ē
cognitioni enigmatica q̄ cessat i patria vbi est clara cognitioni.
N Sine lin. cessa. qd nō est intelligēdū de corporalib⁹ linguis:
q̄ lācti resurgēt i integratate corporis. sūr hec cessatio nō est in
telligenda q̄tū ad vñ linguarū: q̄ ibi erit laus vocalis. fm
q̄ dicit H̄o. sup̄ illud D̄o. xlrx. Rūtulationes deī i gutture eo
rū. sū intelligēdū ē de dono linguaꝝ quo aliq̄ in primitiuā ec
clesia linguis varijs loquebāt. T̄c. v̄. ppter illos q̄ nō intel
ligebāt lingua natuā aploꝝ q̄ tūc cessabūt: q̄ clibet quātū,
cūq̄ lingua intelliget: xp̄ qd nō erit necessariū loq̄ varijs lin
guis. In primo etiā statu generi hūani erat vñ pp̄ls & labiū
vñ oīm: b̄ en. xi. & multo magis vīdef q̄ sic fieri in vltimo sta
tu cōsumationis oīm. **C** Sine scia destruet. s. scia hic acq̄si
ta: nō quo ad sp̄s intelligibiles vel quo ad habitiū: sū quo ad
actū q̄ mō est p̄ cōuersiōne ad fantasmata. tali x̄o cōuersione
non indiget aia separata. **D** **E** pte. Hic sūr p̄bat p̄positū.
scđo cōcludit intētū. ibi: Hūc aut. Circa primū facit talē rōnē
d. Aduenitē pfectio tollit ipfectio ei opposita. star̄ aut glie
pfectissim⁹ est: ḡ aduenitē pfectione tollit̄ dona habētia im
pfectionē: vel simpli: vel q̄tū ad id qd̄ ipfectoris. oīa sunt
hmōi p̄ter charitatē q̄ ē idē cū grā gratiā faciēt. vel habet ea
inseparabiliter annexā: ḡ in gloria tollit̄ oīa simpli: v̄l fm qd̄
In ista rōne sic p̄cedit: q̄ p̄ao ponit minoꝝ. sedo maiorē cu^z
sua deductio. ibi: b̄ aut venerit. tertio minoris p̄bationē.
ib: **A**ldem⁹ nūc. Circa primū dicit: Ex pte enī cognoscim⁹. i.
ipfecta ē scia nūa q̄ h̄i i via: & maxie illa q̄ est de deo ad quē se
babet

babet intellect⁹ n̄ sicut ocul⁹ noctue ad lucē solis. q̄. metap.
e. Et ex pte pp̄be. ipfectoris ē cognitio. p̄pberica: eo q̄ ē enti
gmatica: t̄ p̄ ista duo dona t̄elligūt alia ipfectoris excludēdo.
f̄. Qd̄ aut. Hic ponit maiorē d. Qd̄ aut venerit qd̄ pfectū ē.
i. star̄ glie q̄ pfectissim⁹ ē. **T** Euacuabit qd̄ ex pte ē. i. im
pfectū: qd̄ declarat p̄ silē de statu pue
rili ipfectoris: q̄ cessat aduenitē statu
rili ipfectoris d. **H** Qd̄ elem par. tē. s.
balbutiēdo & ipfectoris. **T** Sapiebam
vt par. approbādo aliq̄ q̄ magis essent
reprobāda. & silē reprobadō q̄ magis
ēcēt approbanda. **K** Logitabā vt
par. s. vana & lutilia. **L** Qd̄ aut fa
sū vir ea. tē. s. p̄dicta & cōsilia pfecti
oni virilī nō cōuenientia. **M** Vide
m⁹ nūc. Hic ponit minoris p̄bationē
sez q̄ alia dona a charitate sūt impfe
cta d. **A**ldem⁹ nūc p̄ speculū: Sensi
bile enī cognoscit triplicē. Uno mō
p̄ sui pfectiā i sensu: sicut lux vīdef q̄
recipit i oculo xp̄ sui diaphoneita
tē. Alio mō nō p̄ sūntā: sū p̄ speciē
i sensu receptā: sicut vīdef color. Tertio
mō p̄ speciē nō derivatā immediate a
sensibili i sensu sūt allo: sicut vīdef all
qd̄ i speculo. Cōsiliū b̄ deo triplex
cognitioni naturalis. Uno mō p̄ essent
tiā suā q̄ soli deo cōuenit. Alio mō p̄
sūtudinē immediate a deo derivatā in
cognitionē: t̄ hec cognitioni cōuenit an
gelo: cui⁹ essentia ē qd̄ dei sūtudo p̄
quā naturalis cognoscit deū. Tertio
mō cognitionē a nobis q̄tū i speculo in
q̄tū p̄ creaturas a nobis cognitas: si
cuit p̄ speculū ducimur i dei cognitioni
nē. ex ordine ei creaturarū & bonitate
venim⁹ in cognitionē sapie & bonita
tis diuīle. **I**o dicit: **A**ldem⁹ nūc. s. deū.
n. **I**der spe. t̄ i enigmate: q̄ hec sūt
tudo creaturarū ad deū obscura ē et
valde ipfectoris & v̄s nūra cognitionē
deo in via. **O** Hūc aut. i. in p̄tia.
p̄ facie ad faciē. clare & nude vīdef
bim⁹ diuīna essentia. **Q** Hūc cog
deū ex pte. i. obscurē & ipfectoris.
R Hūc aut tē. s. & cognit⁹ sū. a deo.
sicut enī cognoscit essentia nostrā: ita
nūc cognoscem⁹ suā. t̄n li sicut nō ipso t̄ equalitatē cognitioni
nē: sūt sūtudinē t̄n lōginquā. Si aut ex his arguat q̄ chari
tas sicut alia dona euacuaf q̄ ē ipfectoris. Dicendū q̄ nō valet
q̄ q̄ ipfectoris cōuenit allūt p̄ se: t̄ euacuaf aduenitē pfectio
ne. si aut inst p̄ accidentē manet: sicut ipfectoris est d̄ rōne
pueritē: nō aut de rōne hūanitatis. & t̄o adueniente statu vi
rili cessat pueritā: nō aut hūanitas cui p̄ accidentē cōpetit ip
fectoris in q̄tū. s. est in puerō. Impfectoris x̄o p̄ se respicit sciens
tia nostrā & p̄phetia: vt p̄diciū ē. xp̄ qd̄ euacuaf. charita
tivero cōpetit ipfectoris p̄ accidentē. s. xp̄ ipfectoris cognitionē
adiūtē. charitatē cōpetit p̄ se i deū tēdere: sūt q̄ nūc ipfectoris
tēdit i eū ē p̄ accidentē ppter cognitionē ipfectoris. **S** Hūc au
tē. **P** cōcludit cōclusionē p̄ principaliter intētā. s. q̄ charitas
excellit oīa alia dona d. Hūc aut. i. p̄te vie. **T** Manent su
des spes charitas tria hec. p̄ istā fidē & spēm intelligunt̄ ista
dona de qd̄ nō expresse facit mētēnē q̄ sūt euacuāda in pa
tria. **V** Major aut hoc ē charitas. Idē enī spes sūt ex
cellētora ceteris donis euacuādis: q̄ sūt virtutes theologi
cē: q̄ dāt nobis ad cōsiderandū nos deo. **A**lia x̄o dona sūt q̄
dā dispositiōes nobis date vt reddamur b̄s mobiles a spūs
cto: t̄ sic ordinantur ad virtutes theologicas vt ad fines. et
ex hoc sequit̄ q̄ charitas est maior fidē & spē: q̄ etiā sit
major ceteris donis: qd̄ enī est mai⁹ maiore ē mai⁹ minore.
G In ca. xiiij. vbi: d̄ i postul. **P**oteatas ḡ hec faciēdū dicit an
Additio. j. Qd̄ locutio exterior p̄ geli lingua.
quā aliq̄ loquit̄ alteri fiat p̄ aliq̄ sen
sibile signū puta voce vel nutu vel aliq̄ corporis mēbro: puta
lingua vel digito qd̄ ḡ gelis cōpetere nō pōt: **I**o qd̄ q̄ b̄ qd̄ d̄
b̄ linguis angelorū t̄elligūt lingua pfectoꝝ hoīm. Noīes enī p̄
fecti

Hlo.ordi. Ad Corintheios I Ca. XIII Additio

Ectamini chari. **Ca. XIII**
et. Qui ei loquuntur lingua. Quia lingua loquens se non intelligebat ut in quas alicuius lingue plationem non significacionem sciret. Aug. Cel ita ut alii accipiant linguam: et si distin-

fecti quis angeli dicitur in scriptura: unde dilectus est filius scriptoribus. q. pte. q. cij, arti. i. in corpore creationis quod lingua angelorum non propter metaphorice de ipsa praeceps angelum qui suum conceptum alterum manifestat.

Additio. ii. *Per vero quod dicitur: Celut es sonans aut cymbalum tintinnans intelligit filius hunc. quod ista sic sonantia sibi non possunt nisi alios quisque delectant in quo est aperta copatioidis similitudo: quod sicut est et cymbalum cum pulsu aliquo non per se resonat: sic loquens linguis non per se sed virtute spiritus perfectus ea quibus audientes multum loquitur.*

Additio. iii. *Hoc quod dicitur: Omnia suffert intelligitur secundum filium hunc. per veritatem. In hoc autem quod dicitur: Omnia credit: Non autem quod non dicit: Hoc credit. quod non omnibus sed tamen deo firmiter creditur.*

Ectamini. **Ca. XIII**
a. s. desiderare etiam alias dona spiritus per linguas et alias: s. post charitatem magis prophetiam per linguas.

charitatem: emulamini spiritualia.
b. magis autem ut prophetet. *Qui enim a. s. incognita et peregrina. b. s. intelligenter hominem. s. aliqua signa sine intellectu.*

loquitur lingua: non hominibus.
a. s. non hominibus. b. s. laudes dicit. s. qui hominem. c. s. intelligenter.

loquitur sed deo. Nemo enim audit.
a. s. non mens habens inferior visus ait. s. non ipse.

Spiritus autem loquitur mysteria.
a. s. de isto dico quod non hominibus namque prophetat. b. s. mente intelligendo et interpretatione aperiendo.

s. exponit scripturas que multis occulte.

Namque prophetat: hominibus loquitur.
a. s. incipientibus. b. s. projectorum.

ad edificationem et exhortationem et in
a. s. deflatorum. b. s. ite ideo. c. s. quod est spiritus.

cōsolationem. *Qui loquitur lingua: s. ve propterea. a. s. si non intelligit. b. s. quod est mente loqui.*

semitemperum edificat. *Qui autem per prophetam edificat. Qui autem ad se. b. s. quis autem si prophetam insuebat ponam ramen.*

ad ecclesiam edificat. *Volo autem quod donum dei: et iustus prophetebo. b. s. quod plus te vos dees loqui linguis: magis prodest.*

autem prophetare. *Maior est quod per s. exponit. s. quod raro.*

prophetat quod qui loquitur linguis: nisi s. exponere valeat quod dicatur:

forte interpretetur ut ecclesia edificetur. *s. cum fideles.*

ficationem accipiat. *Munus autem fratres si venero ad vos linguis s. nihil.*

s. nisi signis. i. lingue accesserit intellectus ut non spiritu enim: sed et mente agatur.

loquens: quod vobis prodero nisi b.

sensu iterum latenter. *Spissus autem lo. myste. i. sensus latentes per donum prophetie revelata reserat vel explanat.*

i. hoib. lo. i. ad utilitatem hominis. Ad edificationem. Interpretum. Et exhortationem. proficietum. Et consolationem. Igitur seu profectorum.

Et predictis formam talis est. Illud quod est ad honorem dei et utilitatem prophetarum ad bonum regnum dei.

Et illud quod est ad honorem dei est ad utilitatem hominis. Melius est illud quod alius proficit sibi et aliis cuiusmodi est prophetia.

Et illud quo proficit sibi et aliis tamen est donum linguarum per se tamen acceptum: quod non potest alios instruerere. et hoc est quod dicitur.

Qui loquitur lingua semetipm edificat: sibi. proficiendo scripturas recitat oratione vel studendo. Qui autem prophetas scripturas reserando vel explanando scripturam verbis. Et Ecclesia edit. i. congregatione fidelium: et ne aliquis ex dicitur crederet non est curandum de dono linguarum. id est remoueret.

Volo autem i. desidero. Ut nescias vos lo. lin. tan. s. aliquid bonum. V. Magis autem s. volo vos. Et prophetae. quoniam meum est. id est. subdit. Namque maior est te. si tamen vtriusque donum per te sumatur. id est subdit.

3. Tamen nisi forte interpretetur. scripturas explanando: quod pertinet ad prophetiam. et sic talis habet vtriusque donum. s. linguarum et prophetie quod est melius quam babere alterum tamen ceteri paribus. V. Nec autem hic sibi proficit sibi per exemplum suum. deo. V. Nec autem frater si ve. ad vos lin. loquens. i. vites tamen dono linguarum quod habeo.

b. Quid vero. pde. tecum. i. nisi vobis explanauerero dicta mea. q. d. nihil. hec autem explanatio potest esse primo circa diuinam hominibus occultam: quod tamen scire necesse est vobis expedit.

et certum ad hoc dicitur: Vnde in revelatione. Secundo circa humana quod cognitio ad salutem est utilis vel necessaria: et certum ab hoc subdit.

Glo.ordi. Ad Corinthis I La. XIII Nic. de lyra

Ca Aut in reue. Ut exponā
reuelationē. Reuelatio est
qū h̄ figurā ostendit qdā
mysteria ut i Apocalypsi.
b Aut in scīa. Ut exponā
ea q̄ ad scīdūm p̄tinet. Ea
sūt q̄ fidē illuminant: vt de
natura diuinitatis.
c Aut i.p. Ut exponā scri
pturas q̄ de futuris agūt.
d Aut i doc. Ut exponam
scripturas q̄ mores informāt.
Reuelatio ē subita ali
quarū rerū ostensio p sp̄m.
vñ post: sicut sedēt reuelā
tu fuit. Propheta est ut
Esiae: vel ceteroz quā sine
būana idustria p̄fūllanc
paulatim reuelat. Scīa est
ez q̄ pp̄z studio didicit.
Doctrina ē eoz q̄ alio docē
t. Et q̄ sine. Per me
oūdi lingū nō valere sine
interpret. p me dico qd̄ ostē
di q̄ sū rōnalis: tū p inaia
ta idē p̄z. Et Etenī si in
tē p allā sūlitudinē. Etenī
si incertā. Iudeis eratysus
tube i festis i bellis diver
sis sonis. Et am multa.
Ideo i aera. Quia tā mul
ta vt generā linguaq̄ qd̄
est: nisi valet hec locutio: ac
si oib̄ linguis loq̄remini:
q̄s nūq̄ vñllus intelligeret
i de oib̄ reb̄ i vnaq̄q̄ lin
guia: q̄ nulla res ē sine sua
voce i vnaq̄q̄ lingua. Tel
tā multa vt sunt. g.l.i. Bm.
q̄ loq̄mīt oib̄ linguis et
de oib̄ reb̄. Et si. vo.
Vulte sūt lingue: s̄z habent
pp̄ras significatiōes vocū
vt intelligat. Si ḡ nesci.
Et q̄ alii sine iterp̄t nō in
telligerēt: ḡ ero barbar.
Et q̄ vos. Tel sub vna
distinctione. Sic: Et p̄t b
ne sitis barbari: et vos vt
ego querite vt abūdetis.
Et sp̄us me⁹ orat. Sp̄us
vocat vñ aie inferior mēte
vbi corpūm rerū sūlitudi
nes imprimūt. Mēs altera
superior vis aie vt. s.
Sp̄us pharaonis infor
matu⁹ ē. vi. videret imagi
nes: mēs Joseph illumata
est vt intelligeret. Sine
fructu. Ambro. Ita enī si
lingua īcognita q̄s loquaſ
vel signa aliquarū rerū si
ne intellectu p̄ferat: sicut so
let latini boles grece cāta
re oblectati sono x̄boꝝ ne
scītes tū qd̄ dicāt.
n Qrab̄o sp̄i. ita loq̄ ap
probō vt signa rex formēt
sp̄i: t̄ eoz intellectu refulge
at i mēte. Et orgbo ore i mē
te. Et Am̄. Aug⁹. Nota
q̄ bōbū am̄ nec greci nec
latini ē s̄ hebreū: i iterp̄ta
tur vñ. Cūq̄ posset dicive
rū i d̄: s̄ am̄. Nec grec⁹
ne latin⁹ iterp̄s autus ē fa
cere: ne vilesceret nudatū: s̄
bonorē h̄t̄ vel aſſt̄ secrete
Gratias

s subdita ostensione.
vobis loqr: aut i reuelatiōe: aut a
in scīetā: aut i p̄phetia: aut i do
ctrina: Tamē q̄ sine anima sunt b
vocez dātia: s̄ue tibia: s̄ue citha
ra: n̄fī distinctionē sonitu⁹ dēde
a ḡ. i. q̄ iudicare poteris modos vel cōsonantias
cātēlē. Et q̄ aliud sile. Et vere d̄ istis nesci: q̄ nec d̄ tuba
tur: aut qd̄ cithāriq̄atur? Etenī
q̄ que bellum nō significet.
si incertam vocem dederit tuba:
q̄ nesci: effec̄t indicat: q̄ nemo se parat.
quis parabit se ad belluz? Ita t̄ b
loquēt. a ḡ quorūliber signoz̄ vel incogni
tam. b per interpretationem.
vos p̄r lingū n̄fī manifestum
a ḡ qui debetis ad bellū cōtra demones horrari.
b quasi nullo modo.
sermonem dēderitis: quōmodo
a ḡ intelliget. a ḡ vobis. ḡ nesciatur.
scīetur id qd̄ dicitur? Eritis enī
a ḡ nō ad corda hominū. ḡ quasi inuitier.
s̄ i aera loquētes: tā multa vtpu/
s̄ sunt multa. ḡ rōto.
ta genera linguaruz sunt in hoc
ḡ inellectu.
b mūdo: t̄ sine voce nihil est. Si er
a ḡ interpretationē significatiōis vocis quā p̄fero.
go nesciero virtūtem vocis: ero k
a ḡ quē iſtruere debeo. a ḡ nō inellectu. b ḡ iſtruere
ei cui loquor bārbārus: t̄ qui lo
ḡ vel audit. a ḡ inellectu. ḡ nec ipse me nec
ego ipm̄ intelligo. b ḡ sicur dico de me. ḡ crīs
barbari sine interpretatione.
k quī mihi bārbārus. Hic ēt vos: i
a ḡ desideratis dona sp̄i.
quoniā emulatores estis sp̄itu m
um ad edificationē ecclēsī queri
a ḡ qd̄ ē ḡ interpretationē. a ḡ q̄ edificare debet.
te vt abūdeti. Et ideo qui loqui
a ḡ deū: vel si orat. i. loquaſ.
tur lingua orēt vt interpretetur. p
a ḡ nō si aliter. ḡ. i. loquar. b a deo datus fa
cti loqui vel ratio q̄d bonū putat.
l Nam si orēt lingua: sp̄itū me⁹
b ḡ intelligēta corū que dico.
m orat: mēs aut̄ mea sine fructu ē.
a ḡ vñlē ē. a ḡ loqr. b ḡ volūtate vñ lingua p
fructu data.
n Quid ergo ē: Qrab̄o sp̄itū: ora
ḡ intelligēta mēt. a ḡ melodia cāt̄ qd̄ min⁹.
bo t̄ mēte. Psallām sp̄i: psallām
ḡ intelligēta sp̄i qd̄ pl̄. a ḡ aliter. b ḡ alit
t̄ mente. Ceterū si bēnedixeris
bona dixerit. a ḡ lingua p sp̄i data. b ḡ nō nūlū
nec etiā sapiēt q̄ nō intelligit. c ḡ illarū t̄ rūdis
sp̄itū: q̄s supplēt locum idōte?
a ḡ q̄ nō modo: qm̄ qd̄ di. ne. ḡ hic est locus
idōte. ḡ etiā multū interus vt intelligat.
o Quōmodo dicet am̄ sup bene
ditionem tuam? Quoniā quid
a ḡ dico sug tuā bēditionē: vel h̄ noto q̄ idō
ta nō h̄ locū. Nā h̄ nō noto vel arguo q̄ h̄ agis
h̄ dicit ne videret rēphēdere donū sp̄i.
dicas nescit. Nā tu quidē bene
ḡ in lingua.
gras agis: sed alter nō edificat.

Slo. ordi. Ad Corinthis I. sa. XIII. Nic. de lyra

Ma **Ha**bas ago deo. Proponit se exemplū q
 nō debet loq̄ linguis nisi ad edificationē su
 eut ip̄e q̄ oēs nouit. **Ha**bas ago. Ne emulsi
 p̄ inuidia videret dicere deprimēs i alijs qd
 i se nō h̄bit oñit oñm hox s̄ eloq̄ linguis di
 ces: **Ha**bas. **b** Sed
 ma. p.e. vt sitis remo
 ti a malitia: vt puuli
 stūdētes his q̄ p̄sūt
 qd̄ p̄fēctio sensiſ.
 c **In** lege. Nō q̄re
 nō debet q̄rere lin
 guas: qz i signū sūt
 infidelib⁹: qd̄ ip̄i iaz
 nō sūt: t nō ad edifi
 cationē q̄ necessaria
 ē iā fideli⁹. **In** le
 ge. Ambro. dicit lin
 guas qb⁹ velat veri
 tas mutādas: qz eti
 am oia vel aia legis
 veteri⁹ d̄is p̄pheta⁹
 eē mutāda dixit vt si
 delib⁹ p̄spicua fieret
 vitas remoto legali
 um figurari velamī
 ne. At hac s̄istudine
 oñdit linguas qb⁹ te
 ḡit vitas nō eē appē
 dēdas: nec dari p̄f
 fidēles: s̄ ifideles. si
 cut i ve. le. velamen
 erat vi indignis t i
 fideli⁹ velare veri
 tas. **d** Alijs lin.
 Ambro. Nō de lab
 bato et neomenis et
 circūlōne et hmōt:
 s̄ noui⁹ te. Et nō in
 reuelatiōe q̄ indigni
 sūt: s̄ i parabolis dr
 ei cuāglī. Itaq̄ i
 signū. l. sermōes dei
 incognita lingua et
 peregrina obcuri sūt
 ne videant a p̄fidis
 vt cū audiūt signū
 sit: qz ppter p̄fida fa
 ciūt: eē audientes in
 telligāt: vtq̄ sit in
 fideli⁹ qb⁹ regunt
 sensus: fideli⁹ autē
 cōuenit p̄phbia et nō
 lingua incognita.
 e Et nec sic exau
 hoc de his p̄dixit qz
 p̄sc̄it nō credituros
 qb⁹ ppter p̄c̄ta non
 p̄t v̄l placet vitas.
 f Si q̄ cōue. Allia
 rō cur nō debet loq̄
 linguis: quasi qz lin
 gue sūt in signū non
 ad edificationē. s̄ q̄
 t̄. **Impostura** te
 nebras q̄r̄it et falsa. p
 veris ostendit: sic pa
 gani tectis vanitatis
 b̄ illudūt: s̄ nil actu
 te fuscari: s̄ simpli
 citer et apte vñ lau
 daf dē: qz si nullus intelligeret: posset videri
 seductio q̄ linguis caueret cū pudor et reue
 lar. **Quid** ḡ t̄. Nam incipit determinare
 quō linguis sit vñdūt: qz q̄d̄ hec veniūt o
 locutiōe linguarū. ḡ qd̄ agēdūt de his ē. **Q.** ce
 tera sub modis ad edificationē agēda sūt: lin
 gua x̄ sic exēdūt: vñusq̄z, iō nulls̄ excuseret.
 g **Psalmū**

p̄hetia est mēlor dono linguaꝝ d. **a** **Ha**bas ago deo meo q̄s̄ oñt ve. lin. lo
 t hoc est quoddā donū a deo mihi datū. **g** q̄ donū p̄phetie mēl⁹ ē subdit⁹
 b **Sed** in ecclia volo. supple magis. **c** Quinq̄ verba lo. i. pauca.
 d **Gensu** meo. s. vt intelligāt ab his intelligar. **e** Et t̄ alios instruāt
 decē milia t̄. i. q̄ maximā verboruꝝ copiā sine hmōi intellectu. **f** **G**lēdu aūt q̄
 apls sp̄aliter hic dicit se velle loq̄ qnq̄z x̄ba: qz p̄dicato
 tores debet annūciare qnq̄z. i. credēda: agēda: vita
 da: timēda: sperāda. qz p̄dicatio debet ēē de his q̄ p̄
 tinēt ad fidē: t̄ sic habet primū. t̄ de his q̄ p̄tinēt ad
 mozes: t̄ sic habent alia quartuor. s. v̄lutes et v̄tias
 pena et glia. t̄ q̄ ista debet p̄dicare cū breuitate ser
 monis. t̄ dicit apls: Quinq̄ x̄ba. i. pauca.
 f **C**fr̄s mei. Postq̄ apls oñdit p̄phetia p̄cellere do
 nū linguaꝝ rōnib⁹ sūptis ex pte fideliū. **H**ic h̄r idē
 oñdit rōne sūpta ex pte infideliū. Circa qd̄ primo ex
 citat attētione Corinthis p. d. **g** **N**olite pueri effi
 ciēt. i. discretiōe boni et mali: pueri ei frequēter p̄
 eligūt min⁹ bonū majori. b̄ aūt dicit apls ne p̄eligāt
 donū linguarū p̄phbie. qd̄ est mai⁹ bonū. **h** **B**z ma
 par. estote. t̄. nō cogite(malū): sic paruuli deficiūt cogi
 tādo talia. **i** **G**ensib⁹ aūt p̄fe. esto. t̄. ea q̄ dicit sic ē
 telligāt p̄fecte vt possit alios instruere: qd̄ p̄tinēt ad
 p̄phetia. **k** **I**n lege. Hic p̄fir facit suā rōnē q̄ talis
 est: q̄ q̄s̄ alio duo ad vñū finē ordināt illud ē mēli⁹
 qd̄ est efficaci⁹ ad finē illū cōsequēdū. donū aūt lingua
 rū et donū p̄phbie ordināt ad cōuerstionē infideliū ad
 quā efficaci⁹ est donū p̄phbetia. ḡ t̄. minorē hui⁹ rōt **l** **Is. 18.8**
 nis. p̄bat dupl. p̄ao auētē d. **I**n lege ei scriptū ē. nō
 accipis̄ ley hic stricte. s. p̄ qnq̄z libris moyis: s. p̄ toto
 ve. te. qz p̄ hic allegāt scrib̄s̄ **Esa.** xvij. s̄m trāslat
 ionē. **Lxx.** **M**ā i alijs t̄. loq̄ p̄plo hui⁹. i. p̄plo
 iudaico qd̄ fuit iplerū. **Acl.** q. q̄n iudei cōgregati in
 hiesm̄ d̄iuersis terris audierunt credētes loquētes
 i oib⁹ linguis. **m** Et nec sic exau. me di. dñs. Iz enē
 tūt aliq̄ ad xp̄m fuerūt cōuersi: t̄ plures māserūt ob
 stinati: t̄ cōuersi magis fuerūt p̄ verbū petri referat̄s
 scripturas p̄phbez̄ qd̄ p̄tinēt ad p̄phetia. q̄ p̄ do
 nū linguarū. vt p̄tz. **Acl.** q. t̄ sic p̄z q̄ donum p̄phbie
 pl̄ valer ad cōuerstionē infideliū q̄ donū linguarū.
 n **T**raq̄ lin. i signū sūt. diuine virtutē. **o** **H**o fide
 lib⁹. i. p̄ fideli⁹ q̄iā credit. **p** **S**z insi. vt p̄dicato
 tores euāglī intelligi possint ab oib⁹ hoib⁹ singula
 rū linguarū. t̄ sic cōverti ad fidē xp̄i. **q** **V**rophbie
 aūt nō insi. i. gētīlīb⁹ q̄ nō habuerūt legē nec p̄phbas.
r **S**z fide. i. iudeis vñū deū creditib⁹ de qb⁹ fuerūt
 apls aliq̄z xp̄i discipuli t̄ alij credētes p̄mi fere oēs: p̄
 quoq̄ p̄dicationē cōuersi sunt gētīles: t̄ sic p̄phbetia
 pl̄ valuit ad cōuerstionē infideliū q̄ donū linguarūz
 sicut ad instructionē fideliū pl̄ valer sc̄la q̄ eloquē
 tia. **s** **t** **g**. **U**le scđo declarat minorē factō d. **S**i
 ḡ cōueniat vñiuersa ecclesia. cā orōnis vel p̄ceptionis
 sacri vel aliq̄ hmōi. **u** **A**t oēs. fideles. **v** **L**inguis
 lo. t̄. idiole. t̄. ignorantes idiomā. **x** **A**ut insi. nō.
 di. qd̄ insanīt: q̄z vos reputabūt infantos. vñ apls sic
 loquētes reputati fuerūt ebr̄z. **Acl.** q. t̄ sic i rali casu
 donū linguarū ēēt magis ad cōfusionē fideliū q̄ ad cō
 uerstionē infideliū: t̄ sic etiā fuisse **Acl.** q. n̄lī **D**etr.
 p̄ donū p̄phbie osidisse **H**̄iū iterptādo dicta p̄phbez̄.
 y **Si** aūt oēs p̄phbetēt. nō simul s̄ successiū expōne
 do scripturas vel reuelatiōes sibi vel altis factas.
 z **I**ntret aūt q̄s̄ t̄. illis successiū p̄phetātib⁹: inq̄z
 tū oñdūt vitātū irrōnabilē. t̄ sic a **D**ividicat
 ab oib⁹. i. cōdenabilis oñdūt. **b** **O**cculta enī cor
 t̄. inq̄z et p̄dicationē tak̄ vel expositione tangunt
 multa p̄tinētia ad fidē et mores: ex quoq̄ auditū con
 uertit ad cogitādū mala in corde suo latētia; t̄ ad pe
 nitēdū corde et cōfītēdū ore. **P**otest etiā alter ūtelli
 gi. nā in primitiva ecclesia ad cōuerstionē infideliū fuit
 plurib⁹ fideli⁹ diuinitus cōcessum secreta cordiū co
 gnoscere: ex quoq̄ reuelatione altiā cōuertebarūt ab in
 fidelite: sicut mulier samaritana creditit in xp̄m
 se coram deo ex dicta p̄dicatione vel secrete reuelatione. **d** **A**dorabit
 deum. conuersus ad ipsum. **e** **P**ronūclans. id est ore confitens.
 f **W**ere deus in vobis sit. Corde enim creditur ad iusticiam: ore autem
 confessio fit ad salutem. **Roma.** **r.** **g** **Q**uid ḡ fr̄atres. **H**ic oñdit apls
 qualiter sit vñdūt donis p̄phbetie et linguarū. t̄ primo facit hoc in generali,
 sed magis in speciali. ibi: **H**inc lingua. Circa pñnum dicit: **Q**uid ergo
 ex̄t̄ ē f̄ies

Glo.ordi. Ad Corinthios I Ca. XIII Nico.delyra

Ga Psalmū ha. Laudē dei p cāticū.
b Doctrinā. Sensū spūalem p prudētiā. Aut ut mul. tres. Non plus q̄ tres. ne occupēt dīc q̄ nō sit locus pp̄betis scripturas differēt.

d Sibi autē lo. Sibi loq̄ q̄ cōpūgl̄ ex his q̄ dicit. Et deo ad bono, rē dei: quē laudat vel orat.

e Prophete duō aut tres. Quia sufficiet sermo tot ho-

mīnum t̄ i ore duō vel triū stat oē verbū.

f **D**iz si alijs. Amb. dat in-

feriori q̄ non superlori.

g Et spiritus. Roquens de-

bet cedere se, dēl: q̄ spūs q̄

vn̄ ē: q̄ plura liter ō ppter multos pp̄be

replet: vel ppter plu-

ra q̄s dona: subdit̄ ē: pp̄be

tis: vt q̄s vo-

lūt tacere pos-

sunt: et q̄s vo-

lūt loq̄ possint

z nō cogit eos

vt phitonicos claram v̄l alii

qua subterere.

Amb. vn̄ si p̄ior nō cedit videt nos esse

spūs dei. Re-

re subdit̄: q̄ aliter dissēsi-

nis esset z nō pacis. Ita b

mo vobis do-

co sicut i oib̄

123. di. mu nō ē nouū vel

luer. singulare. Ido

firmiter tene-

te. **H**o ē enī dī. Nō sien-

sionis esset: si

q̄s replet: sil

loq̄ copelleret

I Sic i oī rē. Tel mulieres

taceat sic ego

doceo in oib̄

ecclisiā.

K Turpe est.

Quia z disci-

plinam.

L An a vo. Sic se tactabāt q̄s b̄ficiū

baret: nō acciperet. An a vob. Incre-

patio q̄s suis istitutiōib̄ dimissis: ali-

q̄s nonas vellē t̄ducere: qd̄ nō possūt:

q̄ ab eis nō pcessit x̄bū det: nec soli ac-

cepérunt. Tr̄ iō mea tenere debet: q̄ q̄

scribo mālara dēl sūt. Et oporet vi ita

cognoscat ē: si q̄s ē: pp̄beta vel spūalis

alioq̄ si z vadit: nec pp̄beta nec spūa-

lis. Spūales q̄ nō pp̄bete sūt q̄ nō ba-

Ebent

est frates. s. vobis agēdū. s. qd̄ sequit̄. a. Cū cōuenit̄. ad ecclisiā. b. Ann̄s leḡ vestrū psalmū habet. vel in se vel i aliquo de cōgregatiōe fideliū: q̄ donū sibi datum potest in alios refundere: q̄ nō dānē singulis oia dona sed diuīsim: vt dictum est. s. xii. ca. t̄ idē intelligēdū est de alij sequentib̄ p psalmū vero intelligit̄ canticum ad laudandū deū. **C** Doctrinā habet. i. gratiā p̄dicā di ad informationē morū.

D Lingū ha. i. donū linguarū. e. Apocalypsim ha. i. reuelationē. f. Interpretationē ha. i. virutē explanādi obserua.

g Oia ad edificationē stāt q̄libet em̄ debet gratia sibi data vt ad edificationē ecclisiā. b. Situe lingua. hic ostēdit. x̄positū magis i speciali. t̄ primo q̄m̄ ad donū lingua. scđo q̄m̄ ad donū pp̄bete. ibi: Prophete aut. Circa pm̄uz dicit q̄ dono linguarū nō ē vtendū a multis: sed sufficit q̄ a paucis ppter occupationē t̄pis: ideo dicit: Situe lingua q̄s loquit̄ fm̄ duos. s. hoīes: aut vt multū tres. t̄ ad plus. fm̄ q̄ dicit: Deu. xvii. In ore duō vel triū testū stat oē x̄bū.

i Et p̄tes. l. successiue. Tel: Ide p̄tes. l. itercile post alij: vt post vn̄ p̄tē locutiōis hat eī expositio: t̄ post allā sūt. Et h̄m̄ fit expositio q̄n̄ p̄dicatores p̄dicāt p̄ interpretē hoībus ignote lingue. lō subdit̄: Et vn̄ interpret̄. k. Si aut̄ non fuerit interpres. s. ille q̄ loq̄ linguis. **T**aceat i ecclia dū alt̄ iterp̄ta. **M** Sibi aut̄ loquaſ t̄ deo. orādū deū i secreto. **N** In ecclia vero seruaf dicta cōsuēndo de nōro loquētū. In missa enī representat̄ donū linguarū p̄ eplam t̄ cuāgiliū. et sic fm̄ duos ac̄ seruaf testimoniu. i matutintis vero triplex testimoniū rep̄sentat̄ p̄ triplicē nocturnū t̄ antiquit̄ dicebāt̄ tur diuīsim fm̄ tres vigilias noctis. **P** Prophete. hic cōsequēter os̄dit̄ qualiter sit vtendū dono pp̄bete. et primo ostendit̄ debit̄ v̄sus. scđo q̄b̄ est pp̄bitus. ibi: **P**ulicēs. Circa primū sciendū q̄ v̄sus pp̄bete hic accipit̄ p̄ pponere verbū exhortationis ad plebē sacras scripturas exponēdo. in primitiva vero ecclia plures habebāt b̄ donū: ppter qd̄ ne confusio fieret apl̄ ordinauit̄ q̄ exercet̄ a duobus m̄: vel a trib̄ ad pl̄ t̄ successiue. t̄ h̄ est qd̄ dicit̄: Prophete aut̄ duo aut̄ tres dicāt. scripturas exponēdo nō simul h̄ successiue.

O Et ce. diludicet. l. attēte audiāt̄: vt sic possint discernere q̄ sint melī dicta t̄ magis necessaria. **P** Et si alij reuelatu. f̄ue. se. i. si alicui de auditorib̄ facta fuerit reuelatio p̄ sp̄m̄st̄ etiā de aliquo: p̄ edificationē t̄pis pponēdo. **Q** P̄tor ta. dando isti loci loquēdū. t̄ subdit̄ cā. **R** P̄testis enī oēs. reuelationē sp̄fūscant̄ habētes. **S** Per lin. pp̄hetare. vn̄ post alij cōpetēt̄ t̄pe. **T** Et oēs dicit̄. qui audiunt̄.

V Et oēs exhortent̄. ad hoc apti. **S** q̄ posset aliquis dice

re: nō est in potestate sic loquētis tacere: q̄ loq̄ ex sp̄rituſā etiā morte. hoc remouet̄ dicit̄: **A** Et spūs pp̄betrū. p̄ p̄hetis subiect̄ est. hoc ē: est in potestate eoꝝ. Circa qd̄ sciendū q̄ duo sūt in pp̄bitis. s. illuminatio mētis pp̄bete. t̄ hoc nō ē i p̄tātē eī: q̄ spūs pp̄bete nō semp̄ adest̄ pp̄bēs. Aliud est illuminatiōis sibi facēt̄. p̄nūciatio. t̄ h̄ est i p̄tātē pp̄bete: q̄ p̄t̄ loq̄ t̄ tacere. p̄nt̄ expedit honori diuīso t̄ utilitati ecclie: t̄ sic est i p̄posito: q̄ si plures simul loquerent̄ es̄t̄ cōfusio: t̄ vn̄ alter̄ impediret̄: ex quo sequeret̄ diuīsio cul̄ dē nō est actor. lō subdit̄: H̄o enī est dissensionis dē. Sciendū t̄ q̄ nō semp̄ i potestate pp̄bete est tacere. Imo alij sp̄ritū. **T** lō mouet̄ ip̄m ad loquēdū cōtra volūtātē suā: sicut p̄t̄ d̄ balaā. **U**. xxiij. et. xxiiij. q̄ b̄dictionē p̄p̄l̄ iſrl̄ tacere non poterat. hoc erat ad gloria dei: nō sic aut̄ i p̄posito. vt p̄t̄ ex dicit̄.

V **P**ulicēs. Hic cōsequēter ostēdit̄ q̄bus p̄sonis pp̄bete. dicit̄ ac̄tus sit pp̄bēt̄. s. mulierib̄. t̄ primo facit̄ qd̄ dicit̄ est. se t̄ cundo aliquoꝝ p̄ternā excludit̄. ibi: **A** n a vobis. Circa p̄m̄ dicit̄: **P**ulicēs in ecclia taceant. s. cessando a doctrina: nō t̄ ab oratione secreta. t̄ subdit̄ rō. **C** H̄o eī p̄mittit̄ eis loq̄. i. docere qd̄ p̄tinet̄ ad doctores sive platos t̄ sup̄iores. t̄ ideo repugnat s̄rui muliebri. t̄ ppter defectū intelligentiē: t̄ q̄ mulier naturaliter debet esse subiecta viro. t̄o subdit̄: **A** Et subdit̄ esse sicut t̄ lex dicit̄: **H**en. lij. Sub viri p̄tātē p̄p̄bete t̄ q̄b̄ ad illuminationē mētis non repugnat sexui muliebri: t̄ sic legunt̄ multe mulieres pp̄bete: nec solū excludunt̄ ab actu docēdi in ecclia publice: sed etiam ab

actu querēdi ibidē p̄ modū disputationis. ideo subdit̄: **B** Si quid aut̄ volunt̄ dis- scere domi viros suos interrogēt̄: vt de auditis in ecclia plēt̄ informēt̄. t̄ cau- sam dicti silentiū t̄ agit cū dicit̄: **C** Turpe est enī mulieri. i. indecēs est sibi: **D** In ecclia loqui: t̄ p̄ oppositū decēs est ea tacere in locis publicis: ppter qd̄ in iure cau- tū est ne mulieres exerceat̄ opus aduocandi. **E** An a vobis. Hic sūt̄ excludit̄ aliquoꝝ p̄ternā: q̄ cōuersi de gētilitate possent dicere q̄ ordinatio apostoli non es̄t bona eo q̄ in t̄p̄is veneris t̄ dīane mulieres forsan publicē docebāt: qd̄ re- pellit̄ apl̄ dicit̄: **F** An a vobis gentib̄. **G** Verbum dei. p̄cessit̄. qd̄. non: sed a ius- deis q̄bus date sunt scripture legis et pp̄betrū: t̄ ideo modus et ordo doctrine magis est derīnādus a iudicis q̄b̄ ecōuerso.

** Si quis

Sto. ordi. Ad Corinthis I Ca. XV Nico. de lyra

bent noticia de futuris. a Si q̄s aut̄ vi. pro. q̄d v̄tis nō ē q̄ vere est: ita cognoscit: t̄ q̄ b̄ ignorat: ignorabilis. i. probabili. Pusilli in cruce gloriates: t̄ si ignorat q̄ subtilissime differunt: ad glorias pueniunt: q̄ nō perit vñde pusilli pro q̄b̄ r̄os mortuus est.

b Cognoscat. Innuuit difficultate eē xp̄ha episto larū: cū a xp̄ha vel sp̄itu rituali iubet cognoscit.

c Si q̄s autē ig. sed si quis hec ignorat et nō vult credere eē manda ta. dei ignorabilis. vt in enāgeliō: M̄c̄lio vos: id ē nō noui vos eē me os: vel inter p̄destina tos. Si q̄s ignorat. Nō dicit de his q̄ non possit discernere inef- fabile trinitat̄ vnitatē s̄b̄ h̄dici: q̄ ad fidē et mores edificat. s. vt lin-

guis xp̄bia p̄ponat vt nō perturbate gerae: q̄s xp̄bie sp̄is etiā inuitos loq̄ cogat vt mulieres taceat vt oia honeste t̄ fm ordinem fiat.

Cōrēct ḡ: t̄ ad pacificū ordinē reuocat inq̄tos: t̄tō ad seditiones faciliōres quāto sib̄i debant sp̄u excellētōres: cū supbiēdo cūcta turbarent. Ca. XV

D̄ Otum aut̄ r̄. n De resurrectio ne mortuorum agit: q̄ cū ip̄o docente recte creditid̄ s̄ ea: postea tñ quoq̄dā prauiloquūs corrupti ab hac fide recesserat. Ip̄sam ḡ futurā p̄mo p̄ re

s̄p̄t̄: q̄d̄ sp̄t̄: deinde p̄ alia m̄lta. Per q̄d̄ t̄ saluamini. Si reti-

netis illud euāgelium. i. resurrectionē mortuo- rū ea rōne q̄ p̄firmaui vobis. i. p̄ resurrectio- nē xp̄i: tenetis dico.

f Nisi frusta cre. id ē aut tenetis resurrectio- nē mortuorum aut incas- su ē fides: q̄ nō accipit nisi sp̄e resurrectionis.

g Tradidi enī vobis.

H̄st̄lūr̄ el̄ resurrectio- nē iustorum futuraz: pbat eā p̄ resurrectio- nē xp̄i de qua nō dubitabāt.

b Qm̄ ip̄s moritū ē. De morte p̄mittit: vt sic vera mors ostēdit: vera resurrectio teneat.

c Scripturas. Alter testamēt̄ q̄ mortē xp̄i fu- turā cecinēt. vñ Lsa. Ut ouis ad occisionē du- ctus ē. Et itē: Tollef a tra vita ei⁹. Ab iniqtatib⁹. Sub virtu p̄b̄. vñ aliam litteram.

k Quia se. ē. Et h̄ sit̄ fm scripturas. Alt enim Lsa. Dabit ip̄os p̄ sepultura t̄ diuities p̄ morte sua. Et itē. Erit inq̄t̄ sepulchrū ei⁹ gloriosum.

l Desir. ter. dle. Et h̄ dixi fm scripturas. Inq̄t̄ enī. Osee: Post biduum viuiscerat nos: t̄ i die tertio resurgem⁹ t̄ viuem⁹ i aspectu ei⁹. Amb.

Si moritur⁹ t̄ sepulcrū resurrexit. Ne dubitet mor-

tuos t̄ sepultos resurgere. Tm̄. Lsa. ē ce. P̄ris

aliquis viris q̄b̄ apparuisse legit̄ i euāgeliō.

alter orariū eē q̄ p̄mo mulierib⁹ apparuisse le-

git. n Post h̄ vñ. Aug⁹. Alijs lsa habet duo

decim: q̄d̄

a Si q̄s autes videt p̄pheta esse aut spiritualis. qui potest omnia iudicare: ve dictum ē supra. i. ca. Cognoscat que scribo vobis: q̄r domini sūt mā data. i. poterit cognoscere q̄ ordinatio non solū p̄cessit a me sed a deo.

c Si quis autē ignorat. ex negligētia vel malitia illa q̄ scire tenet. d̄ Ignorabit. a deo. f Itaq. Ille vltimo ponit sc̄clusionē intēcāz. s. q̄ dona spl̄ rituſanci sūt apperēda: et q̄ eis v̄tēdū est ordinates t̄ a p̄sonis q̄s decet v̄ti. Ideo dicit: Itaq. frātres emulātī. xp̄berare: tanq̄ meli⁹ bonū q̄ loqui linguis: vt p̄t̄ ex supra dicit. verūt̄ q̄ loq̄ linguis ē quodam bonū. Ideo subdit. Et loqui linguis nolite p̄hibere successuē: sed plures simul loquendo.

g Omnia autem honeste. i. put decet viros t̄ mulieres. b Et fm ordi. ad vitādū p̄fusionē: fiat i vob.

n Tractauit de sacramētis t̄ de gra q̄ p̄fertur in eis. Ille p̄nter tractrat de gloria resurrectiōis ad quā finaliter ordinat̄. Et diuidit̄ in duas. q̄ p̄mo resurrectiōis xp̄i p̄mittit tractatū. Secundo pro-

bat ex hoc cōmune resurrectionē hoīm. ibi: Si autes 37. di. c. 38. d. ea. christus. Prima adhuc in duas. q̄r primo cōmendat doctrinā euāgeliā i cōmuni. sc̄do dēnūciat q̄ oportet scire circa resurrectionē christi. ibi: Tradidi enim.

Arc̄a p̄mū dicit: Notū aut̄ vobis facio. i. ad memoriā vobis reduco. k Euāgeliū q̄d̄ p̄dicauit vob. t. doctrinā euāgeliā: cui excellentiā ostēdit ex q̄trior.

Primo ex ei⁹ p̄dicatorib⁹ qui sūt apl̄i excellētēs viri: t̄ h̄tagis cum d̄. l. 25. predicaui. ego apl̄s t̄ alijs filiis met. Sc̄do ex auditōrib⁹ qui cōiter receperūt do-

ctrinā euāgeliā p̄ orbē: q̄d̄ est signū veritat̄ bulus doctrine. fm q̄ arguit Aug⁹. Quia si p̄ vera miracula la ēst̄ recepta cōiter: certū est ēā esse verissimaz t̄ san-

ctissimā: eo q̄ dñs nō p̄t̄ esse testis falsitatis: q̄ testifi-

catio fit veris miraculis. Mar̄c. vlt̄. Illi aut̄ p̄fecti p̄dicauerūt v̄b̄z dñs cooperatē t̄ sermonē p̄firmant̄ sequentibus signis. Si aut̄ dicas q̄ sine miraculis

fuit sic recepta: hoc reputādū ē maximū miraculū: q̄

ta ardua t̄ inaudita t̄ supra sensū humanū existentia recepta sint tā cōiter. nō solū a simplicib⁹: sed etiaz a sapiētissimis et potētissimis viris. Et si arguat̄ h̄ hoc de lege machometi falsa: q̄ tā a multis est recepta. Di-

cēdū q̄ nō ē sile: q̄ v̄ armoz p̄mo sibi multitudinē rūndē subinguit t̄ legē dēct̄: p̄mitrēs delitias t̄ po-

tentiā obseruatorib⁹ ad q̄ boles sunt. p̄ni. Fides aut̄ catholica p̄ xp̄m et apl̄os p̄dicata. modo contrario ē re-

cepta. s. a pauperib⁹ cā p̄dicantib⁹ ad paupertate t̄ au-

steritate et mūdi p̄cepti inducētib⁹. t̄ ideo nō fuisse

recepta a sapiētib⁹ bui⁹ mūdi t̄ potētib⁹ sicut videm⁹ impletū: nisi hoc fuisse utile signoz. et hec receptio tangis cū d̄. m̄. Q̄d̄ et accepistis vobis et alijs sapiē-

tes hulus mūdi. tūc enī sapia maxime vigebat in gre- cia. Tertio cōmendat ad hoc q̄ eleuat ad supna. ibi:

n In q̄ t̄ statis. s. sursum erecti ad deuz. Quarto ex s̄ ip̄a sola ducit ad beatitudinez. ibi: o Per q̄d̄ t̄ saluamini. ad hoc tñ q̄ ad beatitudinem p̄ducat duo

requirunt. vñ ē q̄ teneat eo mō quo ab apl̄is est p̄dicata. s. nō initēdo p̄ncipaliter rōnib⁹ humanis sed

auctoritati diuine t̄ miraculis. Ideo subdit. p̄ Quā rōne p̄dicauerim vobis si tenetis. q. d. p̄dicatio mea nō p̄cessit rōne humana t̄ diuina. Sc̄d̄ ē q̄ fides nō

fit vacua bonis opib⁹ sine q̄b̄ est mortua: t̄ p̄sequēs frusta. t̄do subdit:

q̄ Nisi frusta credidistis. Tradi enī. Ille p̄nter ostēdit q̄d̄ sit tenē- dum de xp̄i resurrectio. et ponit q̄t̄ uoz de xp̄o. s. ei⁹ morte: sepulturā: refur-

rectionē: apparitionē: q̄t̄ p̄tinēt ad articulos fidei de incarnationē xp̄i. dicit igit: Tradidi enī vobis i p̄mis. i. inter p̄ma credenda: q̄r articuli fidei sunt

p̄ncipia ex q̄bus alia credēda deducunt tāq̄ sc̄clusiones ex eis illicite. s. 25. t̄ accepti. q. d. B auctoritate. p̄pria non feci: s̄ auctoritate dei. t̄ q̄ sint illa subdit. t̄ Qm̄ ip̄s mortu⁹ est. t̄ peccatis nostris: non suis. Lsa. liq.

Wopter sc̄el⁹ p̄s mei p̄missi enī. Ideo subdit. v̄ Sc̄d̄ scripturas. s. Esale et alioz xp̄beraz ex sp̄is sancto loquentiū. t̄ sic mors ista fuit p̄ peccat⁹ no- stris a deo p̄ordinata. t̄ Et q̄r sepulcrū ē. vt veritas mortis ei⁹ pbaretur.

y Et q̄r resurrexit tertia die. Isti tñ dies accipiebat̄ s̄. post synechdochē: q̄z prim⁹ t̄ tert⁹ nō fuerūt̄ integrā. z Et q̄r visus ē. post resurrectionem.

a Cephe. i. petro. Luce vlt̄. de apparitionib⁹ aut factis mulierib⁹ nō fa- cit apl̄s mentionē: q̄r inducit apparitiones ad affirmationē fidei de resurre-

cione xp̄i. Ideo illas tñ inducit q̄ facte fuerūt̄ p̄sonis magis autētēcis.

b Et post hoc yndecim. s. apl̄s q̄ apparitio fuit facta post dies octo sue re

surrectionis Thoma p̄sente. Job. xx. prius tñ apparuerat decē apl̄s. bho- ma absente: vt habeat ibidē. dicit yndecim: q̄i iudas q̄ fuerat duodecim: iā

i mortuus

Gec decim: qd p synedo
† De cele. chen accipit. Abi eni
mil. c. cum ps major est ant poti
marche. p. or: sol' ei' noī etiaz il
punc. lud comp̄bēdi qd ad
ipm nomē nō ppter:
alter t illd dicti est:
Job. 6.5 Mōne ego duodecim
vos elegi: cū tñ iudas
d elect' nō eēt. būc eni
numerū cum articulo
greci codices habet:
vt nō qnqz: illi ī eo
numero itelligantur.
a **A** bortiu. Extra
tps legitimū nat'. l.
anqz debeat vel post ī
xpo apostolatū acc/
ps. di. psue
rudo. **C**el sūs abortiu:
qr sum minim': causa
humilitas vltpe: two
cationes nō dignitate
quipp. labore t pdicatio.
b **G**o sum dl. Cur g
apl's: H̄ra aut dei: pri
mū sola grā cū nō pce
derent nisi mala merita.
Sed p' p grāz inci
piūt merita. **C** Abū
danti'. B magis iple
tū: qr de ope manuu
vixit: Et euāgelio mi
nus fecit. **D** Labo
rauimus. Ego et alij
apl's: qr i hæc pdicatio
ne. Nel vere p grāz:
qr ego et illi sic. i. per
grāz pdicauimus.
e **C** si credi. Arguit
eos: qr cū hec manife
sta fides eēt apō oēs
ecclias: illi tñ inde de
suerant. **F** Si aut
xps. Ducas xpm re
surrexisse osdit. Nūc
p resurrectionē el' p/
bat resurrectionē mor
tuorum. **Amb.** Hoc
pseudo negat dicētes
xpm nō venisse in car
ne: nec passum nec re
surrexisse. **G** Inue
nimus aut. hec et alia
tōo inferunt: vt erube
scat his cui' errore: b
consequuntur: qd etiam
tpe dānat. Ne ergo ī
errore remaneat d/
cit: Inueni tē.
b **A**dversus deum.
Aug. Hiero. Nō mi
nore sed maiore fortas
sis scelere in deo lau
datur fallitas qd virtu
peratur veritas.
H Si christus non.
Si christus non resur
rexit: xps in morte re
tinetur. Et si in morte
tunc t in pctō qd cau
sa morti. Et si i pctō te
nek: peccata vtra remit
tere non potuit. Et ita
ad hoc estis in peccat
vestris qd remissa vob
credebat. t sic est va
na fides vestre.
I **R**emissa qdē

Gec nō est in euāglio.
cim. **H**einde visus ē pl' qd qngē
tis fratrib simul: ex qbus multi
qui testes sunt si queritis.
Job. 6.5 Mōne ego duodecim
vos elegi: cū tñ iudas
d elect' nō eēt. būc eni
numerū cum articulo
greci codices habet:
vt nō qnqz: illi ī eo
numero itelligantur.
a **A** bortiu. Extra
tps legitimū nat'. l.
anqz debeat vel post ī
xpo apostolatū acc/
ps. di. psue
rudo. **C**el sūs abortiu:
qr sum minim': causa
humilitas vltpe: two
cationes nō dignitate
quipp. labore t pdicatio.
b **G**o sum dl. Cur g
apl's: H̄ra aut dei: pri
mū sola grā cū nō pce
derent nisi mala merita.
Sed p' p grāz inci
piūt merita. **C** Abū
danti'. B magis iple
tū: qr de ope manuu
vixit: Et euāgelio mi
nus fecit. **D** Labo
rauimus. Ego et alij
apl's: qr i hæc pdicatio
ne. Nel vere p grāz:
qr ego et illi sic. i. per
grāz pdicauimus.
e **C** si credi. Arguit
eos: qr cū hec manife
sta fides eēt apō oēs
ecclias: illi tñ inde de
suerant. **F** Si aut
xps. Ducas xpm re
surrexisse osdit. Nūc
p resurrectionē el' p/
bat resurrectionē mor
tuorum. **Amb.** Hoc
pseudo negat dicētes
xpm nō venisse in car
ne: nec passum nec re
surrexisse. **G** Inue
nimus aut. hec et alia
tōo inferunt: vt erube
scat his cui' errore: b
consequuntur: qd etiam
tpe dānat. Ne ergo ī
errore remaneat d/
cit: Inueni tē.
b **A**dversus deum.
Aug. Hiero. Nō mi
nore sed maiore fortas
sis scelere in deo lau
datur fallitas qd virtu
peratur veritas.
H Si christus non.
Si christus non resur
rexit: xps in morte re
tinetur. Et si in morte
tunc t in pctō qd cau
sa morti. Et si i pctō te
nek: peccata vtra remit
tere non potuit. Et ita
ad hoc estis in peccat
vestris qd remissa vob
credebat. t sic est va
na fides vestre.
i **R**emissa qdē

Hoc nō est in euāglio.
cim. **H**einde visus ē pl' qd qngē
tis fratrib simul: ex qbus multi
qui testes sunt si queritis.
Job. 6.5 Mōne ego duodecim
vos elegi: cū tñ iudas
d elect' nō eēt. būc eni
numerū cum articulo
greci codices habet:
vt nō qnqz: illi ī eo
numero itelligantur.
a **A** bortiu. Extra
tps legitimū nat'. l.
anqz debeat vel post ī
xpo apostolatū acc/
ps. di. psue
rudo. **C**el sūs abortiu:
qr sum minim': causa
humilitas vltpe: two
cationes nō dignitate
quipp. labore t pdicatio.
b **G**o sum dl. Cur g
apl's: H̄ra aut dei: pri
mū sola grā cū nō pce
derent nisi mala merita.
Sed p' p grāz inci
piūt merita. **C** Abū
danti'. B magis iple
tū: qr de ope manuu
vixit: Et euāgelio mi
nus fecit. **D** Labo
rauimus. Ego et alij
apl's: qr i hæc pdicatio
ne. Nel vere p grāz:
qr ego et illi sic. i. per
grāz pdicauimus.
e **C** si credi. Arguit
eos: qr cū hec manife
sta fides eēt apō oēs
ecclias: illi tñ inde de
suerant. **F** Si aut
xps. Ducas xpm re
surrexisse osdit. Nūc
p resurrectionē el' p/
bat resurrectionē mor
tuorum. **Amb.** Hoc
pseudo negat dicētes
xpm nō venisse in car
ne: nec passum nec re
surrexisse. **G** Inue
nimus aut. hec et alia
tōo inferunt: vt erube
scat his cui' errore: b
consequuntur: qd etiam
tpe dānat. Ne ergo ī
errore remaneat d/
cit: Inueni tē.
b **A**dversus deum.
Aug. Hiero. Nō mi
nore sed maiore fortas
sis scelere in deo lau
datur fallitas qd virtu
peratur veritas.
H Si christus non.
Si christus non resur
rexit: xps in morte re
tinetur. Et si in morte
tunc t in pctō qd cau
sa morti. Et si i pctō te
nek: peccata vtra remit
tere non potuit. Et ita
ad hoc estis in peccat
vestris qd remissa vob
credebat. t sic est va
na fides vestre.
i **R**emissa qdē

a. Qm̄ qd̄ez p hoīem tē. Aug⁹. Ecce primis hō t̄ homo. Hō ad vitā. homo ad mortē; ille non nisi hō: iste deus et homo. b. Et sicut. Per sicut notaſ situdo t̄ causa: qz sicut ex corruptione ade ad mortē: ita ex spū xp̄i ad vitā.

c. Et sicut in adā. Aug⁹. Hēs ī adā moriuntur: oēs ī xp̄o viuſtib⁹: qz nemo ad mortē nī si p illū: nemo ad vitā nū p istū. qz sic p adā dēs mortales et pena facti si filii sceti: ita t̄ p xp̄z oēs immortales l̄gra fuit filii dei. d. Anusqz. Or dinet exponit ut s̄ re certa: et t̄ p qz facū sit t̄ qz futuſ rū sit vt refurgant mortui. e. Deinde hi q sint xp̄i ī aduētū. alia ūta. Deinde hi q sint xp̄i ī aduētū. autem. apud. a mortuis primitiē dormientiū. f a q g p xp̄m hoīem poterū surgere: qz per hoīes multo minorem venit mors.

a. Quoniam quidem per hominez g et si hoc est ergo. mors: t̄ per hominez resurrectio f qd̄ē. a qd̄ē quo mortē t̄ moris meritum traferunt. b qd̄ē cius filii.

b. mortuoz. Et sicut in adā omnes a corpali morte. b qd̄ē cius filii adoptiui sp̄i, rituali regeneratione. moriuntur: ita t̄ christo omnes a hoc oēs cōter habebū: sed tū differenter. b qd̄ē martyr et martyr: sic t̄ ceteri. vivifabunt. Unusquisqz in suo i a dignitate. b p̄im⁹ t̄ p̄e: t̄ maxim⁹ dignitate. c qd̄ē prior: surrexit vt fidem faceret t̄ formā da. d ordine: primitiē christus. Deinde k ret credendi. a qd̄ē eo digni. b qd̄ē i. p̄m ad redehi qui sūt christi: qui in adueniū munerādos bonos venturoz. e tum eius crediderunt. Deinde fi a christus repr̄sentauerit quos in bonis opib⁹ rexit deo creatori. t̄ ido patri: qd̄ē alia persona: qd̄ē tunc scetur. b qd̄ē cius homo.

f. nis: cū tradiderit regnum deo et qd̄ē inq̄rū de⁹. f cū oēs in suo regno exaltabit: sicut ip̄e ex hūilitate regnat quā habuit. b qd̄ē cessabit timor regnabit charitatis: no erit iter p̄lē s patrī: cū euācuauerit dēz p̄ncipa res t̄ subditos vlla dissensio. f maiores. a qd̄ē mores. b qd̄ē miracula faciū vel fortes hoīes. a qd̄ē agre regnabit: s̄t interī necesse ē qd̄ē oēs cū t̄ p̄tātē t̄ vltute. Oportet aut̄ s

Res. 1. o. d. a. In christo. i. in fide xp̄i. b. Perierūt. qd̄ tñ est incōueniēs: eo qd̄ sanctissime vñterū. t̄ oēs rationabilis loquēs dicit oēs talis vite a deo remunerāda esse: t̄ marie debetā eē incōueniēs corinthi⁹ cū fidē catholicā suscep̄rū: qbus scrib̄bat ap̄ls. b. qd̄ posset alijs dicere qd̄ hec remuneratio sit in p̄stī vita t̄ non in alia: sicut dix̄rūt amici iob: vt ibidē fuit declaratū. t̄ dō excludit hoc ap̄ls dices. c. Si ī bac vita tñ in xp̄o sperātes sum⁹. expectātes ab eo h̄ remunerari. d. Differabilitoēes sum⁹ oīb⁹ boī. qd̄ ad min⁹ p̄fruīt bonis hui⁹ vite, nos aū patimur mala. In primitiā ecclā fides les multa sustinebat aduersa. Sed strarū hui⁹ possit argui de multis phis qd̄ voluntates t̄ diuitias hui⁹ vite p̄serūt: t̄ cū h̄ resurrectionē mortuoꝝ negabant: nec tñ dūcunt miserabiliores ē alij̄ hoi⁹: h̄ meliores. dicendum qd̄ nō ē sile d̄ ips⁹ t̄ christianis: qd̄ p̄bi fecer̄t h̄ ppter maiora bona p̄sequēdā. Aut̄ intellectuāles t̄ morales in qbus p̄sistit cognitio vñtatis t̄ p̄secutio politice felicitatēs: h̄ aut̄ nō pōt dici de xp̄ianis: qd̄ p̄fitent xp̄m resurrexisse a mortuis: qd̄ falso ēē s̄ resurreccio est̄ impossibilis. falli Colof. 1. 4. 5. aut̄ ē malū it̄ellec̄t: sicut vñtas ē el⁹ bonū. f. Nūc autem. Hic ap̄ls p̄bat additionalē supra positā ēē veram sc̄z qd̄ si xp̄s resurrexit t̄ mortui resurgent̄. Et diuidit ī tres p̄tes: qd̄ p̄mo p̄bat ap̄ls p̄positū. sedō declarat quoddaz adiūtū. ibi: Deinde. Cūca p̄m facit t̄alē rōne. Resurreccio xp̄i ī sūficiēs causa effectua n̄te resurrectiois. positā aut̄ causa efficiētē ponit el⁹ effect⁹ de necessitate si sit causa agēs de necessitate nature. si aut̄ sit causa agēs volūtārie sicut ē in p̄posito: ponit effect⁹ fm dispositionē voluntatē. t̄ ideo resurrectio mortuoꝝ erit ī fine mūdi: sicut xp̄s īq̄ntū deus dispositus ad eternū sua volūtate: ita exequit̄ īq̄ntū homo: qd̄ humanitas xp̄i ī instrumentū dñnitati p̄sunctū qd̄ qd̄ sicut p̄ instrumentū fieri resurrectio mortuoꝝ. t̄ h̄ qd̄ dicit: Nūc aut̄ xp̄s resurrexit a mortuis virute dñnitatis. f. Primitie tē. Nec obstat qd̄ aliq̄ vt laçāt̄ t̄ aliq̄ alijs p̄ri p̄uerūt refūscitati: qd̄ illa resurrectio fuit ad vitā mortale: ppter qd̄ postea fuit mortui: sed xp̄s prim⁹ resurrexit ad vitā mortale: ppter qd̄ illa fuit p̄ma vera resurrectio: qd̄ fuit ī corpore īmortalē t̄ glorioſa. f. Aut̄ p̄tra obijc̄tā qd̄ Matth. xvij. d̄ qd̄ p̄sas xp̄o multa corpora sanctoꝝ resurrexerūt tē. Nicēdū qd̄ h̄ ibi p̄ anticipatiō dicit: qd̄ illa resurrectio fuit post xp̄i resurrectionē sicut p̄z ibidē vbi subdit: s̄t exētes de monumētū post resurrectionē el⁹ tē. Illud aut̄ qd̄ ē p̄mū ī aliq̄ genere ē causa alioꝝ sicut ignis: qd̄ ē p̄mū calidū formaliter causat caliditatē ī alijs. idō resurrectio xp̄i ē causa resurrectionis alioꝝ. Nec pōt dici qd̄ sit causa insufficiēs rōne deitatis: qd̄ illa ē vñtis infinite. t̄ illa ē causa p̄ncipalis resurrectiois. hūanitas aut̄ instrumentalis p̄sucta. idō subdit: g. Qm̄ p̄ hoīem mors. s. p̄ adā. b. Et p̄ hoīem resurrectio mortuoꝝ: sicut enī mors inducta ē p̄ hoīes p̄mū ita cōueniēs fuit vt natura humana reduceret ad vitā p̄ hoīes xp̄m: cui⁹ humanitas ē deitatis instrumentū p̄suctū. Hō aut̄ facit metionē de eua: qd̄ p̄ illa nō fuit mors inducra inī tñ suggerēdo ade comeditionē ligni vñtati. vñ et si adā stetisset eua peccāte petri originale non fuisse inducru. h. Unusqz aut̄. Hic ap̄ls declarat duplex adiūtū. p̄mū ē resurrectiois ordo: qd̄ tangis cū dr̄. Anusqz qd̄ aut̄ in suo ordine. supple resurget. i. Primitie xp̄s. resurrectio enī xp̄i prior ē p̄e t̄ dignitate: inter alios aut̄ qd̄ resurget in fine mūdi nō est ordo tēp̄oris: qd̄ oēs stimūlūt̄ resurget: fm qd̄ d̄ infra eo. ca. In momētō ī lctū ocūlū tē. s̄t erit ibi ordo dignitatē: qd̄ia martyr resurget vt martyr: t̄ ap̄ls vt ap̄ls: t̄ sic de alijs de qd̄ subdit: j. Deinde. i. post xp̄m p̄e t̄ dignitate. t̄ m. H̄ i. qd̄ sit xp̄i. mēbra ip̄ius p̄ fidē charitate formatā. qd̄. Qui in aduētū el⁹ crediderūt. i. p̄mū qd̄ vñt ī carnē: t̄ scđm qd̄ vñtē ad iudiciū. k. Deinde. Hic declarat scđz. s. resurrectio nis finē: t̄ p̄mo qd̄tū ad p̄secutionē boni. sedō qd̄tū ad amotionē mali. ibi. Oportet aut̄. qd̄tū ad p̄mū dicit: Deinde. l. post b̄. p̄ s̄t. f. resurrectiois erit. t̄ iste fnts nō erit ī h̄ qd̄ vñtā vita corporalē voluptuosa: vt iudei: t̄ saraceni singūlārē. talis enī fm p̄bm̄. i. ethicoꝝ ē vita pecudū: ppter qd̄ in ea p̄sistere non pōt felicitas humana: s̄z in clara dei vñtione t̄ fructuōꝝ qd̄ vñtē homini fm illud qd̄ ē in eo sūmū. l. voluntate t̄ intellectuālē: t̄ respectu optimi obiecti. t̄ dō subdit: qd̄. Cū tra. reg. deo p̄rt. i. cū xp̄s adduxerit fideles ī qb⁹ regnat ad clarū aspectū sui creatoris: t̄ qd̄ ministerium angelōꝝ ordinat̄ ad h̄ vt fideles beatitudinē p̄sequant̄. Ideo sicut cessabit illud ministerium. ppter qd̄ subdit: r. Cū euācuauerit tē. s. Euācuāt̄ oēs p̄n̄ t̄ po. t̄ virtutē. t̄ remanebūt ordines angelōꝝ distincti qd̄tū ad eminētā ḡlie fm hierarchias t̄ ordines. nomifat aut̄ istos tres ordines: qd̄tū superiores qd̄tū ad illos quoꝞ officia executionē importantē circa hec inferioria: t̄ sub principatib⁹ intelligunt̄ archangeli t̄ angeli custodie singulorū hominū deputati. t̄. Oportet autē. Hic declarat finē resurrectionis qd̄tū ad amotionē mali: tūc enī amouebūt malū culpe per punitiōē iustam malorū: qd̄tū ad hoc dicit: Oportet autē illum regnare: donec ponat oēs inimicos sub pedibus eius: nō tñ tunc desinet regnare: qd̄ bic donec non facit exclusionē futuri regni sicut

Slo.ordi. Ad Corinthios I. La. XV Nico. de lyra

Godominū dēnōstrū donec misereāt nostri. Non vt tūc auertantur: sed vt nihil ampli⁹ requirāt. Et ita dicēdo donec matozē excludit manifestatiō regni nō ampliorē pmanentiā. **C**a. **P**o/ uissima aut̄. Inter alia stat q̄ t̄ p̄tates iuscitandi habet cū subdit: Nouissima aut̄. Nouissima. **D**odo regnat: t̄ tunc regna/ bit: sed nonissima. i. p̄t̄ oīa destruetur mors q̄ ampli⁹ non dissoluēt sicut here/ tici arbitrant̄. Inimica. Q̄i inimi/ camur vel ip̄a nobis. Itēt̄ comēdatio resurrectiōis. Nouissima. **Q**uia non erit q̄d destruat: postq̄ hoc mortale in/ duit imortalitatem. **C**e. Preter eum. Aug⁹. **Q**uia sicut ex nullo ē ita nulla/ rone p̄t̄ alicui ēē subiect⁹. **I**p̄e enī p̄n/ cipiū ē om̄. **D**o q̄n t̄ mō oīa t̄ ip̄e subiect⁹. Sed q̄d semper ē: tūc in aliq̄ fieri d̄: cuz ab eo incipit cognoscēt: vt sanctificēt nomē. i. fāctū ēē innotescat. Ita etiā cū tradide rit reg. i. cū patrē regnare mōstrauerit. **N**ō mō credit. Euacuabit omnē p̄nci patū: q̄d oīb⁹ erit notū nibil p̄ se p̄t̄atis habuisse terrenos: v̄l celestes nisi a deo q̄t̄ tūc nulli spes in alio nisi ī deo. **C**ū oīs adozauerint xp̄m vt deo: tunc xp̄s dēnō se ostēdet. Sed de deo: vt vnl⁹ p̄nci p̄fūma auctoritas maneat: vt sit deo oīa ī oīb⁹: q̄r cuz dīscit omnis creatura xp̄m ēē suū caput: xp̄i caput dēnō. Non tm̄ ī oīb⁹: q̄r in p̄fessione oīm vñus erit deo: b̄ t̄ oīa: q̄r ex ip̄o sūt. At sit deo oīa ī oīb⁹. **I**p̄e ē finis q̄t̄ sup̄a breuerit p̄clūdēs posuit: p̄mēbratim explicās. **E**sta. vt nemo coherētiū ei amet ad uerius cū suā p̄p̄lā voluntatē. t̄ tunc manifestuz sit q̄d d̄: Quid habes: q̄d nō accepisti? **O**la: q̄d erit vñ satiēt. **O**ia q̄ honeste desiderant: vita: salus: glia: pax: finis desideriorū. In disparti claritate erit par gaudiuz: q̄r de vna re vt q̄d habebūt singuli: cōmune sit om/ nib⁹: q̄r t̄ glia caput oīm erit p̄ vinculū charitatē. **F** At sit deo. An̄ cū p̄t̄ et sp̄sācto. **G** Oīm. Q̄ue desiderari possunt. **D** ī oīb⁹. Mēbris suis: q̄r pm̄m x̄tū erit ip̄e q̄ dedit x̄tūtem: q̄r deo erit vñ satiēt. **I** Bapticāt p̄ mor/ tuis. i. p̄ petis deledis: vel pro se mor/ tuis facēdis ad silitudinē mortis xp̄i: q̄ faciēt cū nō sūt vitam habituri. **K** Si oīno r̄c. Ut nec xp̄s surrexit: vt q̄d bapticāt cū nō dimittat si xp̄s nō re/ surrexit. **A**el. Fuerūt q̄dā iperiti q̄ ba/ pticabant p̄ his q̄ de hac vita sine ba/ ptismo discesserāt: putatēs ill̄ p̄dēse. **A**li ait: Quid faciēt. i. q̄d illis p̄derit q̄t̄ resurrectiō nō sūt. Et si oīno non re/ surgūt: vi q̄d bapticāt cū petā non re/ mittat nīca future resurrectiōis? **O**. Si stulti adeo certi sunt de refur/ ctione: vos nō debetis dubitare. **A**el p̄ v. o. iu. Uerū iurare non ē p̄cīm: b̄ non idēo ī dubiis iurādū ē: et tuti⁹ ē nō iu/ rare q̄s iurēdū iurādi p̄terare. **F**alsū x̄o iurare gūssimū est p̄cīm. q̄ p̄ceptū nō ē iuratio: q̄ nō ē a malo iurātis: s̄z increduli v̄l infirmi q̄ alit̄ nō credit. **L** Quid mihi p̄dest si pugnau. i. dīspūtau. **M** Sēcīm boiem. i. rationabiliter agēs: q̄r bois ē credere: nō mori hōiez vt bestiā. **T**āducem⁹ t̄ bi. **H**oc p̄ p̄ter eos q̄ quasi nibil futurū sit post mortē: ventri tm̄ studēt vt pecora dicētes: Quis inde venit? nō audiui vocē cuiusq̄ inde/ vententis. **N**ubus dīcīt: Stulte si pater tuus surget crede/ res. **D**omin⁹ omnī surrexit et non credis. Qui voluit mori et surget: vt omnes vni crederem⁹ ne a multis deciperemur. Cre/ deres patri iterū morituro: et non credis iam imortali q̄ deniq̄ testimoniu habet in celo: testimoniu in terra: testimoniu ab an/ gelis: testimoniu ab inferis. **O** Molite seduci. A pseudo qui de medicina querunt vulnus: t̄ de scripturis conantur torque/ re vinculum: vnde laqueum mortis inīciant.

T De pe. di/ seni. b. pe/ trus.

E S̄t̄. **D**e pe. di/ seni. b. pe/ trus.

Matt̄. i. dīcīt de Ioseph t̄ maria q̄ non cognoscebat eā do/ nec p̄perit filiū suū primo genitū: tunc amouebit mali p̄/ ne. **I**do subdit: **C**a. Nouissime aut̄ inimica destruet mors. q̄r resurrectio erit ad vñt̄ imortale cū qua non p̄t̄ mors sta/ re. Ad declarationē p̄dictor subdit: **C**b. **S**ia enī subiecte sub pe. elius. hoc enī scriptū ē de chris/ sto. p. s. viij. vt ibidez declaratū fuit. ppter q̄d oportet illud impleri in cō/ sumatione finali. **C**c. **L**uz aut̄ dicat oīa r̄c. q. d. nibil erit tūc exclusum a subiecte sub xp̄o noīe. **D** Preter t̄p̄. os. enī subiecte sub xp̄o noīe. **C**e. **E**t sit de/ us oīa ī oībus. i. in omnib⁹ appareat q̄ omnis potestas et dignitas omni/ bus insit a deo. **I**quo est ratio vltimē t̄ p̄b̄. beatitudinis. **C**f. **A**lioquin. Hic cō. **H**ab/ sequenter resurrectiōem probat per sanctorum vitam. Et diuiditur ī du/ as partes. quia primo ponit probatiōnem, et secundo quandā monitionē. **I**bi: **M**olite. Primum exponitū du/ pliciter. Uno modo dicunt aliqui ex/ positores q̄ tunc erant aliqui creden/ tes q̄ baptismus receptus ab aliquo viuēte valeret mortuo. et sic faciebat pluries se bapticari: semel p̄ se t̄ ali/ as p̄ amicos suis defuncti. t̄ fm̄ hoc dicit apostolus: Alioquin: id est si re/ surrexit non erit. **G** Quid faciet qui bapticantur r̄c. q. d. nibil. p̄ficiet eis. sed quia non videtur p̄bābile q̄ apostolus in sua p̄bātione procedat ex aliquo errore: quia non esset p̄/ bātio simpliciter: s̄z tm̄ ad illos errā/ tes ducento illos ad illud q̄d habe/ bant p̄ incōnientē. **I**do aliter expo/ nitur q̄d dicitur hic: **C**h. Pro mor/ tuis. i. p̄ peccatis mortalibus q̄ sunt opera mortua: p̄ quibus abluendis recipiēt baptismus: q̄ tamē non p̄fice/ ret si non esset resurrectio. ad hoc enī recipiēt vt a peccatis mundatus sit vī/ ta beata dignus. Consequēter ducit ad allud incōnientēs: s̄z q̄ christiani quibus tunc scribebat fructa sustine/ rent tribulationes būlūndū si non remuneraren̄t in alia vita. **I**do dicit/ i. At q̄d et nos. i. christiani. **T** De/ riclitamur omni hora. tunc enim chri/ stiani frequēter ducebāt ad tornen/ ta. **Q**uotidie moriorū: id est peri/ culis mortis me expono. **C**m. Pro/ p̄ter vestram gloriam fratres. i. p̄pter gloriaz in vobis acq̄rēdā. **Q**uā/ habeo ī christo. i. In certa spe per reue/ lationē christi. **T**imot̄. iii. Deposi/ ta est nībi corona iusticie r̄c. Alter/ us ducit ad tertium incōnientēs: s̄z q̄ homines currēt sine freno sicut be/ stie ad delectabiliā huius vīte: quod est magnum inconveniens dignitati

nature humana: si non sit alta vita in qua p̄ bonis et malis reddantur pene et premia. t̄ fm̄ hoc dicit: **O** Si fm̄ homi/ nem: id ē fm̄ rationēm qua differi homo a bestiis. **P** Ad bestias pugnau. ephe/ si: quid mihi p̄dest si mortui non q̄/ a. **R**eligūt: b̄ soli restat. **S**irex si nō. b̄ s̄b̄ de/ Esaiā: et vox iudeo: desperatū ī captiuitate. **N** resurgūt: **D**ānducem⁹ t̄ biba/ mus: cras enī moriemur. **M**olite

E vigilate.

* Corripue

H. ordi. Ad Corinthis I. La. XV. Nico. de lyra

Ga. Enigilate. Nec nolite. Sed euigilate a corpore: et sic erit iusti. et p' nolite peccare: illis sentiendo: quod ignorat deum. **b** Sz dicit aliq's. Hacten p' rōnes pbauit: mō p' spām rerū naturā posse fieri osidit. **Q.** p' b. pbāt. Sz tñ dit cit q̄si p' naturā fieri si possit: et si resurgent q̄li corpore? Quasi nō poterit aliud esse q̄m̄. i. passibile et mortale. **I**nspīens. qui non attendis q̄d quotidie vides.

Tib. **m**a. **c** Quali aut̄ cor. **A**ni qz in naturaliū cognitiōne p' quam nr̄az d' resurrectionē h' rōnes ipso bat fidez sibi sapientē eē videb' cū nō sit: cōgrue respōdet ei apls: **I**nspīens tñ. **d** **S**e mi. nō r̄. Ita mortu' poterit vivere: et meliori corpore: ut q̄d seminas mel' surgit. **N**e **D**e aut̄ dat. Sicut ḡ nudū gnū seminat et dei nūtu quo dāmō vestitum resurgent multa secū habēs icremēta: ita mortu' dei virtute poterit vivere et meliori corpore resurgere. **f** Unicuiq; se. p' cor. Ita et nob̄ nra antiqua vt iob ait:

Job. 19. d **Q**uē vñsū su' egoīsē et nō all'. **S**z erit differētia ī glia et dignitate. **C**quis d' eadē materia. **D**ic nō ois caro ē eiusdem dignitatē: h' d' eis dem elemētis. **g** **E**t corpora. Ois caro corp' si ecōuerso: vt lignū. **b** **C**elestia. Sūt resurgentē terrestria an q̄ morāt: q̄ ex adā: vt q̄ xp̄s celestē ex eo. corpora celestia dicant: et nō iā caro dicātur. **E**x adā xō q̄ terrestre: eē terrestria corpora.

t **A**lia cl. lo. r̄. **S**ic ista corpora cū vnl' natu're sint: diversa tñ sunt claritas. sic tñ hoīes cū sint vnl' generis: dissimilis tñ glie erūt in resurrectionē. Et claritati solis illoz dignitas ex equēt qui ceterū numerum habēt. Lunari xō claritati: q̄ serageli mū: stellis xō q̄ tricelli mū q̄rūt. Tertis at' stellis et oīm nouissimis p' fidoruz resurrectio nis est. Infidelitas enim non pōt claraz resurrectionem habere: quia sicut carbo cincre suo cooperitus occēcat: ita et hi perfidia et erroris tenebris circūdati luce carebunt.

k **S**tella enim a stella differt. **A**ug. In domo patris mei māstiones multe sunt. Et si idē denarius: id ē vita eterna omnibus. Una ē enim beatitudine quaz iusti p'cipiunt et dispar retributiōis qualitas. **l** Sunt imparis claritatis: dens ē omnia in oīb': vt q̄ dens charitas est: et p' charitatē fieri: vt q̄ habēt singulis: cōmuniter sit oīm. **M** Seminat. i. q̄nus homo ex q̄ scipit vñs ad dissolutionē sit in corruptionē: tñ surget in incorruptionē.

GCorpus

a **K**orūpūt mores bo. r̄. et maxime q̄ inducūt hoīes ad p'ntis vite delectabilis ad q̄ p'nitatē habet ex corruptiōe natura humana. sed' ponit monitiōez tñ ad p'fectos dices. **b** **E**utgilate insti. i. vos p'fecti sit' solliciti vitare pecatū: nō solū i vob̄ s̄ etiā in alijs q̄ sūt impfecti. de q̄d subdit. **c** **I**gnoratiā enī dci qdā ha. min' recte sapientes de resurrectiōe. **d** **A**d reuerētiā vob̄ lo.

id ē ad verecūdiā vñaz: vt p' b' sitis magis solliciti: q̄ defect' inferior' redūdat ī verecūdiā supior'. **e** **S**z dicit. Post q̄ apls ex resurrectiōe p'pi ostēdit resurrectiōe alioz. hic p'ur ostēdit q̄litatē resurrectiōe. Circa q̄d sc̄iēt' q̄ alioz p'cedētes resurrectionē futurā: dīcebāt ēa fore ad p' similes act' et vitā sicut in vita p'nti. vñ q̄dam p'bi dixerūt: Post annū magnū qui cōtinet xxvij. milia annoz solarū Plato resurget habitur easdē scholas q̄s habuit aliquā athēnis et eosdez scholares. Alij xō. s. iudei et saraceni: h' ī aliquo differāt: tñ ī vñueniū q̄ dictū resurrectionē fore ad vitā ani malē delectabili' carnis vtētēz: nō tñ oīno ad actus p' similes: q̄r' tunc erit vita vñens voluptatib' carnis sine impedimentoē. Ex p'sona igī talia dicētū mouet apls q̄stionē dices: **S**z dicit aliq's: male sentiēs de resurrectionē. **f** **N**uo resurget mortui. h' dicebat illi q̄ reserabunt illā impossibilē. **g** **Q**uali aut̄ corpe vñtendo delitūs carnalib' sicut nūc aut p' aliū modū. **b** **I**nspīes. **H**ic p'nter soluit vñtranc q̄stionē. et p'mo sc̄daz. sed' p'mā. ibi: **A**cce mysteriū. **S**olutio p'mc q̄stionis stat ī b' q̄ resurget idē corp' numero q̄ ad substatia: h' habebit alia q̄litatē. Et diuidit in duas partes. q̄r' p'mo ostēdit p'positū. sed' q̄ sit differētia q̄litatis. ibi: **S**eminat. p'ma adhuc in duas. nā intentū declarat duplicit̄ apls. p'mo p' exēpla. sed' q̄ rōnes. ibi: **S**i ē corp'. Prima adhuc ī duas. q̄r' p'mo inducit exempla eiusdē speciei. sed' alteri' speciei. ibi: **N**on oīs caro. Circa p'mi ponit exemplū d' grāno seminato ex q̄ surgit aliud granū eiusdē speciei: nō tñ eodez mō adornatū: q̄r' p'mū ē nudū. sed' p'mea operūt per vñcremētū pullular' p'cedendo de herba ad p'fectionēz et hoc ē q̄d dicit: **I**nspīes q̄ tu seminas r̄. et p'z litera. **S**ieđū tñ q̄ apls nō intēdit q̄ sit sile ī reurrectionē q̄tū ad b' q̄ fiat virtute nature: sicut dicta pullulatio. h' ī hoc valer exemplū apli: q̄r' si natura p'ot idē specie reparare et sub alia p'ditione: multo fortius dē q̄ ē virtutis infinite: p'ot idē numero reparare q̄tū ad substantiā: mutata q̄litate. et q̄r' opus nature ē op' dei naturā dirigēt. idō subdit de grāni pullulatiōe. **i** **D**e' ē at' dat illi corp' s̄c vñt. **E**t enī q̄ videm' sagitta recte tēdere ad signū: q̄ tñ caret intellectu argui mus q̄ ab alioz intelligēte dirigēt. ita ex b' q̄ naturam vñdem' tendere ad certū finē q̄ē nō cognoscit: arguimus q̄ dirigēt a deo cognoscere. **k** **E**t vñtūc se minū. p'priū corp'. in quātitate et figura et sili' f'm determinatā naturā speciei. **l** **N**ō oīs. hic p'ur declarat p'positū p' exēpla diuersaz speciez. et p'mo cōparaōdo corpora terrestria ad inicē. sed' celestia ad terrestria. ibi: **E**t corpora. tertio celestia ad inicē. ibi: **A**lia claritas. Circa p'mū dicit: **N**ō oīs caro eadē caro: q̄r' se diuersaz spēz: vt p'z de carne hoīes pecoris et auis: et tñ ē eadē materia: q̄ illa eadē materia q̄ ē s̄b forma pecoris vñ auis: sit p' nutrimentū s̄b forma hoīis. et b' ē q̄d dz m' **S**z alia ho. r̄. ex b' p'cludit q̄ cū b' fieri x̄tute naturae: x̄tute dei poterit fieri et caro moriētis et resurgēt erit eadē idēptitae nature: h' alteri' glia. **n** **E**t corpora. b' exemplificat cōpando corpora celestia ad terrestria: q̄ vñueniū inq̄tū corpora. quātitas enī est eiusdē rationis in his et in illis: tñ differūt in q̄litatib' suis. et ex hoc cōcludit q̄ eadē erunt corpora et morientū: tñ aliarū q̄litatē. et p'z lra hoc excepto. **o** **S**ed alia q̄dem ce. glia. i. decor et ornat' corporū celestiu'. alia aut̄ terrestriū. **p** **A**lia claritas. hic exemplificat cōparando ad inicē corpora celestia. i. stellas q̄ differūt in claritate: et tñ vñueniū ī hoc: q̄r' oīs sūt celestis nature: put distinguit h' elementarē. et similiter corpora morientū et resurgētū erūt eiusdē nature: h' alteri' glia. p' b' aut q̄d dz: **q** **A**lia claritas marie. **r** **E**t alia claritas stellaz. i. alloz p' sanctoz. et q̄r' s̄m diversa merita varie p'cipiabūt lumē glie. ideo subdit. **s** **S**tella enī a stel. dif. in claritate r̄. Advertendū tamē q̄ oīa lra exempla posita deficiūt a. p'posito: q̄r' nō habēt idēptitae specificam vel numeralē: vt p'z ex dictis. corpus aut̄ resurgens habet identitatē numeralem ad prius mortuū: exempla enī nō ponunt: q̄r' ita sint: sed vt sentiat qui adē dicit: vt p' exemplū sibi cogitū manuducat ad intelligendū: qualiter idē corporū numero resurget: differētēs tñ f'm qualitates. **t** **S**eminatur. hic p'nter ostendit differentiaz corporis resurgentis et mortui q̄tū ad quattuor dotes

13 vñ corpis

Slo. ordi. Ad Corinthis I. La. XV. Nico. de lyra

a Corpus aiale. i. qd nibil habet ab aia nisi qd sensificat p ea: sicut aialia. Surget spuale: traxens in natura spus: qd agile: leue: cibis non indigen. Cu dixit corp' traxit ad incorruptioem corruptioem metionem facit ut ostendat maior dignitas resurrectioem.

b Surget spuale. Non dicit spus ut corp' vertat in spiritu: vt qd puit tant. Cu dñs: Palpate et vi. qd spus car. et ossa no habet. Sz spuale: qd spiritu plene subdit. iam repugnat: nec alius egebit: vt et ho an puit eguit. **C** Si e cor. tc. Vere surget corpus spuale: qd si modo e aiale: est. i. stat e qd spuale. Sicut eni aiales sum: qd pñ n carnalis fact' e i aiaz viuete. Sic erim' i resurrectio spirituales: qd pñ n spualis fact' e i sua resurrectio i spiritu viuificantem. **Q** sic exponit: sic script' e i

Luc. 24 f **H** enesi. Nos ee aiales ab aiali pre pcreatos. In aiaz viuete. i. potete viuere tñ p sustentare. Mo viuificantem xps i spiritu viuificantem. i. qui ita corp' viuificantem: vt vtra no ergeret aliq sustentatio: nec esset solubil: vñ sic corp' aiale: qd a relatiuis. Cu dñ corp' fru stra addit' aiale: nisi sit aliud spuale: ad cui' dis crepatia dicat animal. **D** H o pñ. Totu gen' huanu snt duo homines. pñ' scds. Ex illo nati. ex hrenati. Christus dñ adaa: qd seade materia. Nouissim': qd pñ eu non succedit ho alii qd sit caput vñ actor humani cor poris. **C** Sz si pñ. Dixit corpora nra futura spiritualia. Sz ne quis dubitet an aiale possit fieri spuale: pbat p sustenti ne xpi. **Q**. fact' e i spiritu viuisti. Sz no pñ fuit in eo illi qd e spuale: qd est aiale. deinde spuale: sic qd nob poterit fieri.

f Prim' ho. Prim' i aiaz viuente: qd de terra: i o terren'. aialis p assibil ex natura. Scds spualis: qd celo. i. qd diuina natura fuit humanae vni tia: i o celestis. i. spualis i resurrectioem. Et qd pri mus pñ fuit terren': tales sunt oes. **G** Celestis. Mo huanu ritu: f dñio nutu xcep' t natu.

b Hoc at di. Judei credebat futura resurrectio ne: b more hu' vite: vt numeret generantem: vñ saduceis qd non poterat renderere: qd apls remouet. **C** Qm caro. Per carnem t sanguinem: vñtre et libidinem. i. opa carnis qd ibi no erit significat. **k** Neqz corru. Caro. Sz ne putares fin substati carnis b dicit apuit. **I** do dixit: Caro no poss debit regnum dei: qd corruptio mortalitat' qd noce carnis b ostenditur. Et qd diceret quod caro erit ei no erit caro? E xponit: Ecce mysterium vobis di. **I** Ecce mysterium. Quia dixit resurrectos in gloriam. t post: Caro t sanguis non possidebit regnum dei: quomodo hoc distinguendum sit aperit. **G** D'es qdem

corpis gloriost dices: Seminat i corruptioem. i. in terra sepelitur corp' corripibile. **N** el. Seminat. i. qd natura generat. **C** Surget i cor. i. corp' resur ges habebit incorruptibilitate p dote impossibilitate. **b** Seminat ligno. id e corp' obscurum t vile. **C** Surget i glia. i. corp' habens dote claritatis. **D** Seminat i infir. i. corp' ab aia de difficulti mobile: qd corp' qd corruptitur aggrauat aiaz. **S** ap. ix. **C** Surget i vntute. i. mobilitate. i. fin voluntate aie p dote agilitat. **f** Se minat cor. aiale. i. grossu ipotens esse cuo alio corpe no gloriioso. **G** Surget cor. spuale. i. potes e cuo alio corpe no gloriose: sic suo mo spus simul e cuo corpore: r h erit p dote subtilitas: vt dicit aliqui. alii qd dicunt qd h erit p dote subtilitas: sed p affinitate diuine virtutis b facietae. qd xo meli' dicit qd ad h diffusus' habet tractari. **l** i. **m** iaz. In statu xo resurrectiois cessabunt opatiões aiales. i. generatio nutritio: et augmētū. t corp' absqz fatigatioe fuit aie i spualib' opib'. t fm vñ eti p dote corp' qd nuc e aiale. i. fuit e opib' aialib'. **t** i. **s** iaz. qd erit spuale. i. seruies i opib' spualib'. **t** i. **s** iaz. qd qd tuor do tes dicte no insut corpi gloriose ex cōpositioe corpis celestis: vt dixerit aliq: **t** ex glia aie in corp' redundante: fin qd dicit Aug. ad Didolcoz. ex hoc aut p aia pficit corp' videm' i pñti qd tuor. puenire corp' eee: t seruari a corruptioe. recedente eni aia corpus expirat t marcescit. i. de aia. pulchritudine seu claritate t etia motu amittens: t quato aia magis pficit corp': tato qd tuor h insut corp' pficit. **J** In statu eni beatitudinis aia pficit corp' i supmo. qd dabat sibi e spuale dicto modo: t incorruptibili tate. claritate t agilitate. **b** Si e corp'. Postq declarauit apls identitate corp' resurrectio qd tuor ad natura: t differetia qd tuor ad qualitates p exempla. hic pñr id est ostendit p ronez: qd talis e: Duo sunt pncipia genera huanu. vñ fin vita nature. i. adaa. alius fin vita gre. i. xps. si igit aialitas er eae p sequestria qd respicuit vita nature deriuat ad oes p adaa: multo fort' spualitas respicies vita gre deriuabil ad oes sufficienter p xpm: qd spualitas b inchoato p graz: t e futuro gloriabil p graz i corp' reducitur t qd tuor dotes: mō p dico. t h e qd dicit: Si e corp' aiale. et accipit si. p. qd. **t** Est i cor. spuale. qd la e i xpo qd resurrexit i corpe glioso. t in aliis in futuro erit. **k** Sic eni scri. **t** Heli. i. **C** Fact' e prim' tc. i. vñta aiale corpi dñe. **t** i. Nouissim' adaa. i. xps qd dñ nouissim' adaa: qd post xpm no erit aliud pncipiu vita huanu. **n** In spm vñ. qd sile adaa psecur' e pfectione su e p aiaz informate: ita xps pfectioe sunt e e in qd tuor ho p spualacti plenitudine. t qd aia no viuificant nisi xpm corp': i o adaa solu fac' e i aiam viuente: h no viuificant alios. xps aut i spm viuentem t viuificantem: qd spus e qd viuificant: cui' plenitudo fuit i xpo: no solu ad sufficietia. p se: f eti p reducitur i alios. t qd ordo nature e pcedere ab ipfecto ad pfectu i natura huanu. i o subdit. **t** Sz no pñ tc. vñ comuniter in antiis pmonumenti fuerunt aiales: vt pñz de Cain: Esau: Hamaele. et multis alijs. Ro qd prim' ho fac' e in aiam viuente tñ. subdit cuz dz: **t** P. Primus ho de terra. supple formatus est. **H** eni. **t** Terren'. i. aialis. **r** Scds ho. i. xps. **s** De celo. supple formata: e. no qd habuerit corp' celeste: vt dixerit manichei: h qd deitas cui vñtu e corp' illud celo venit p effectu nouu: t prior e qd corp' xpi. **t** Qualitas ter. ta. et terreni. i. ab adaa carnaliter deriuati sunt carnales: b a xpo spuale. vita xo spualis est vita celestis. ppter qd eludit. **v** Igit sic por. i. terrenis. p pfectu qd fecit nos silles ade trascriti. **t** Portem' i una. cc. p vita gre xpo nos pformat. qd alter no possum ad beatitudinem puenire. ppi qd subdit: **y** Hoc at di. frs. q. d. nist portetis imaginem xpi p graz qd qd inchoato vite celesti: no poteritis ad regnum glie puenire. **z** Quia caro t sanguis dediti vñtis t delitij. **a** Regnum dei no pol. qd nec ad illud intrabit. Apoc. xxi. No intrabit i ea aliqd coinqnatu tc. **b** Neqz cor. in cor. pos. qd corpus qd imortale resur get: ultra corruptioni no subiacebit. Roma. vii. **t** Ppa creatura liberabit a seruitate corruptioem tc. **c** Ecce mysterium. Hic pñr soluif scda qd scz de resurrectiois ordinem t modum. t dividit in tres ptes. qd pmo ponit qd solutiois solutio. scdo solutiois pfirmatio. ibi: **t** fin aut. tertio utilis monito. ibi: Ita qd. Prima adhuc in tres. quia pmo ponit resurgentum diversitas. scdo pñs vñtas. ibi: In mometo. tertio resurrectiois necessitas. ibi: Oportet ante. Circa pñm scdum qd resurrexit sit communis oib': no tñ resurrectiois modus sine termino: qd soli boni resurgent i corpe glioso p dores. t h e qd dicit

x apls: Ecce

Sa **D**ès qdē re. **E**ccl fīm **H**iero. q viuos repertos
nō morituros assurūt: ad marcellā scribens. **D**ès
mortui resurgēt. **N**ō oēs viui repti imutabūt: sed
solī sacer. **H**iero. **A**d marcellā: Interrogaueras
qd̄ dicit ap̄l̄s ī aduetu dñi saluatoris rapi qd̄ dñi vi
uētes obūlā in nubib⁹: vt
nō pueniāt ab his qui in
xpo dormierunt. visq; nos
se vtr̄ sic occurrāt ī corpib⁹
bus vt nō ān moriāt cū et
dñs nr̄ mortu⁹ sit: t̄ enoch
atq; belias fīm apocalyp̄
sim iobānis morituri ēē
dicāt: ne s. vll⁹ sit q nō gu
stauerit mortē. **H** ex ip̄ius
prīmeria locū sc̄ri pōt: q
facti q ī aduetu dñi salua
toris ī corpe fuerit dephē
si ī eisde corpib⁹ occurrāt
et ita th̄t̄ igloriū t̄ corrū
ptū t̄ mortale: glā t̄ icor
ruptiō t̄ imortalitate mu
tert et qlia corpora surrec
ta sint ī tāle substātiā etiā
viuoꝝ corpa trāsformēt:
H si dīc ī alio loco ap̄l̄s: p
pter qd̄ nolum⁹ spoliari: s̄
superestiri: vt absorbeat
mortale b̄ vita ne s. cor
pus ab aia deserat s̄ aia ī
corpe habitāte fiat iclytū
quod aīt̄ ingloriū fuit. **H**e
noch aut bellia qd̄ ventu
ros apocalyp̄sis refert et
ēē morituros nō ēst̄: p̄pis
disputare: cum oīs ille lis
ber aut spūalīt̄ intelligēt̄.
(vt nos estimam⁹) aut si
carnalē iterptātiōnē seq
mūr: iudac̄i fabulā acqui
scēdūt̄: vt rursū edifice
tur hierlm̄ hostie offerāt̄
lēplo: et spūali cultū īni
nuto carnales obtineat̄ ce
rimoniū. **H** In tētu ocu
mā ī momento ēmorā
addit: in tētu ocl̄i. t̄. **C**ito
q̄c̄it̄ ocl̄i vlsa: vel icis pal
pebra. l̄uma celeritate.
H In tētu ocl̄i. t̄. **C**ito ocu
li rad̄ trāsīt ad remora t̄
tranuolat̄ media: et si sit
ibi p̄z̄ post: t̄i q̄si sil ro
tū sit. **H** In nouis. tu. t̄. ī
nouissimū signoz̄ dabis
tur vt ista ip̄leant̄. **H**ec tu
uerant̄ aiales ultis alijs. **B**
t̄i. subdit̄ cū
ſe formatus est
icos bō. i. p̄s.
dixerit manu
i nouū: t̄ p̄ne
malitiae derin
ctis. pp̄ter qd̄
es ad ītrafō
p̄t̄ aliter nō po
no poterit ad
t̄ delit̄. **I**nit
ō intrab̄ ita
imortale erit
ura liberat̄ a
ſe ſea q̄fōtois
ponit̄ q̄fōtois
nonitto. ita: **f**ſea
ritas. ſeo q̄fō
poterit am
errectionis mo
t̄. b̄ q̄fōd̄it̄
apt̄

apl̄s: Ecce mysteriū vobis dico. l. rem grandē t̄ difficultē ad capiendum
a **D**ès qd̄ resur. t̄ boni q̄ malit̄. **b** Sz nō oēs īmu. de statu animali
tatis ad statū spiritualitatis p̄ dores corporis modo p̄dicto. **c** In momēto.
hic p̄nt̄ ponit̄ circa resurrectio nez t̄pis vnit̄s sine breuit̄s. Circ̄ qd̄
sc̄endū q̄ momētu dupliciter accipit̄. vno mō. p̄ nūc indiuisibili. aliqui. p̄
breuit̄ t̄pe q̄l̄ imp̄ceptibili. t̄ idē dicēdū ī ictū ou
li: q̄l̄ si accipit̄ p̄ apt̄ōe palpebre fit in t̄pe valde
breuit̄. si aut̄. p̄ ip̄a vlt̄ō fit ī instāti indiuisibili: t̄
vtr̄ḡ occurr̄t ī resurrectio: q̄ collectio puluerū
q̄ fit ī ministerio angelico p̄ motū localē: fit ī t̄pe
q̄l̄ imp̄ceptibili: fed reformatio corporis t̄ vniō aic
ad ip̄m fit x̄tute diuina et ī istati. **t̄ b̄ qd̄ d̄: In**
momēto ī ictū oculi fieri resurrectio dicto modo. **p̄**
b̄ excludit̄ error Lactatiū dicēt̄ resurrectionem
nō ēē futurā oīm simul: s̄ martyres ante alios re
surgēt p̄ mille ānos: t̄ tūc xps dēcedēt et posside
bit cū eis corpale regnū bērl̄m mille annos.

b̄ **i**n mōmento ī ictū
q̄ v̄ mirabilior sit resurrectio.
q̄z hoc p̄ tubam. i. p̄ vocē magnam t̄ manifestā:
postē nr̄ erit alia. **a** q̄ an erit sonus.
c **o**culi ī noīissima tuba. **C**ānet enī
p̄cōrēs vel oēs. a s̄ sine diminutiōne mēbroꝝ.
tuba: et mortui resurgēt in cōzru
s̄ boni ī glōriā imortalitatē t̄ impassibilitatē.
a s̄ imutabimur: q̄ op̄t̄ p̄ eo qd̄ bene seruiv̄
mus: vel q̄ p̄missum.
d **o**pt̄: t̄ nos imutabimur. **O**p̄t̄et
a s̄ v̄ ornāmētū. b s̄ v̄ vlera nō esurit̄: vel aliq;
enī corruptibile hoc induere icor
ruptionem: t̄ mortale hoc induē
a s̄ v̄ vlera non moz̄a vel dissoluat̄. b s̄ vere
induct̄ imortalitatē: q̄z tūc fier. i. implebit̄ t̄ nūc
alter impleretur.

re immortalitatē. **L**ūm autem
mortale hoc induerit immortali
a s̄ ne q̄ p̄t̄ dīcīt̄ ī moze iteriori: qd̄ ī faciū
ē. b s̄ ī esala v̄ose: Ita ero moze tua o moze
tate: tūc fiet sermo qui scriptus
ē eternaliter. a s̄ dissoluit̄ vel diabol⁹: ī ex gre
absorp̄t̄ ī futuro penitus absorbez̄bit̄.
b s̄ ī resurrectione xpi.
e est Absorp̄t̄ ī moze ī victoriā.
q̄ potēt̄ q̄ oēs dissoluebas temporaliter.
f Ubi ī moze victoria tua? Ubi ī
q̄ p̄cēt̄ origina: vnde moze exi: v̄ ip̄e exponit
nō qd̄ moze fecit: peccato ī īmōrū non morte
mōrū stimulus tuus? Stimulus
peccamus. q̄d̄ pungit. g augmē
autem mortis peccatū ī. **V**irtus
mēt̄ ne qd̄ quēt̄ dicat a lege iuuari: sed a deo īm̄.
g ago.
h o peccati lex. **D**eo autem grā
s̄ peccati t̄ more.
qui dedit nobis victoriam p̄ do

Dic tu ī clamor. vñ dīcīt̄: Media nocte clamor fact⁹ ī
re causata. t̄ b̄ soluit̄ dīct̄ p̄b̄l. t̄ metaph. s̄. q̄ corruptibile t̄ corruptible
le genere differit. t̄ p̄sequēt̄ nō p̄t̄ īdē numero. verū enī cōclude q̄n̄
corruptionē ī corruptionē ad īdē p̄ncipū reducāt̄: s̄z nō ī incōueniēt̄ q̄ idē
numero qd̄ p̄ naturā ī corruptibile deo fieri icorruptibile. sic īdē liberū
arbitriū qd̄ mō ī mutabile: tūc erit p̄firmat̄. Per dicta soluta ī q̄st̄ illo
rū q̄ q̄reb̄t̄: Quō resurgēt mortui: reputat̄ es ī impossibilē. **t̄ l̄** Cū aut̄.
Hic q̄r̄ p̄firmsat̄ qd̄ dīct̄ ī ī solutiōne de lāctoz̄ imortalitatē. t̄ b̄ p̄ aucto
ritatē sacre scripture. **O**see. xiiij. vbi nos habemus: Ero moze tua o moze
trāslatio. **L**xx. habet: Absorp̄t̄ ī moze ī victoriā. qd̄ tūc ī p̄leb̄it̄: vt pt̄z ex
p̄dictis. p̄ p̄ apl̄s q̄gaudēt̄ ī sp̄u. p̄ certā expectationē illi⁹ stat̄ q̄l̄
insultās morti dīct̄: **t̄ l̄** Ubi ī moze. vi. tua: q̄ p̄sternebas oēs. q. v. non
apparebit vltra. **t̄ l̄** Ubi ī moze stimul⁹ tu⁹: id ī p̄cēt̄ p̄ qd̄ hūana natu
ra morti addita fuit q̄si p̄ stimul⁹. Rōma. v. Per p̄tm̄ moze. idō subdīt̄:
Stimulus aut̄ mortis peccatū est. Sed q̄ possit̄ aliquis dicere peccatum
p̄ legem fuisse ablatum. hoc remouet dīct̄. **t̄ l̄** **V**irtus o peccati lex.
quasi dīcat: peccatū magis viguit ex legē nō p̄ se t̄ directe sed ex humana
malicia p̄ legem occasiōe accepta: eo q̄ humana malicia nititur ī vetitū.
sicut plenius fuit declaratū. Rōma. viii. sup illud: Occasiōe autē accepta
peccatū p̄ mandatū operatū est in me omnē xup̄ſcentiā. De hac autē vis
toria p̄ christi inchoata t̄ in fine mundi p̄sumanda: grāt̄e sunt agende.
ideo subdīt̄: **D**eo gūt̄ grāt̄e qui dedit nobis victoriā per dñm nostrum

Blo.ordi. Ad Corinthisos I. La. XVI Additio

Luc. 15. c **E** collecti. Aug^o. Post alia de collectis **C**a. XVI facieatis i sanctos q erat i bierosolymis breuiter monet. Qd nō est h illud: Holite cogitare de crastino. **H**o d eni cogitare de crastino: si q s hūano more ista cogitet: s si q s p̄ ista deo militet: vt i opib suis nō regnū dei: sed isto acquisitionē intueat. **A**c Per vna diem lab. i dñica die. Quia vna dies sabbati: vna sabbato: vlna pri- ma sabbati vocat apud iudeos dies quē nū dñicū appellam? **A**b Ita r vos r̄. Precipit apls oēm plebem die dñico conuenire ad eccliaz et illuc deferre qd vniuersitatem ad opus sacerdotium dare volebat. Et ne a malis ministris deperiret: si apud eccliam dimis- terent: p̄cipit vt secū deferrent: et tuto loco reponerent: quoadiutq̄ ip̄e veni- ret: et hoc p singulos dies dñicos fa- ciebat: qd paulatim colligitur: nec graue est et multum inuenitur.

Dpane. Sicut medic⁹ morā ha- buit vbi mlti egrorāt. **G**obsecro

Nico. de lyra

lesum xp̄m. et patz littera. **I**a Itaqz. Hic ultimo ponitur utilis monitio ne corinthiis corrumpanf a pseudo apo- stolis resurrectionē negantib⁹. cuz di- cīt: Itaqz fratres mei. nō carnali cog- natione: sed christiana religione. **B**illecti. charitatu dilectione. **C**stabiles estote et imobiles. in fide resurrectionē future. **D**Abūdātes i oī ope dñi semp. qd fides sine opib⁹ mortua est. **J**ac. iiij. **E** Scientes q labor vester nō est inanis in dño. sed tūc magnifice renuncrat a deo. sicut dicitur **S**ap̄e. iiiij. Bonorum laborū gloriōsū est fructus.

In ca. xv. vbi d̄r in postilla: Et si ar- guit p̄tra b̄ de lege machometi falsa.

Additio. i. **R**eceptio legis **P** 22. q. 2. c. giaduerē- dum. q. 2. lo modo ē assimilādo receptio legis euāgelice: nā vt dicit postil. **A**lex ma- chometi vi armoz fuit recepta qd per suū alchoranū nephandum p̄t cōpro- bari. **S**ed enim ibi q machomet⁹ petiuit a deo q cōcederet sibi facultatē facien- di miracula vt gentes crederet ei: ad qd vt assert⁹ fuit sibi respōsū a deo q nō decebat: nā tā miserat de⁹ moyen- cū magnis miraculis et portentis et tū nō steterūt i fide sua: et postea miserat iesu faciēt magna miracula: tū pauci crediderūt nec extiterūt in fide sua: et ideo disposuerat iesu q ip̄e. s. macho- met⁹ solū in potētia gladiū daret legē: vt q nollēt cū recipere iterficeretur. hec sūt i alchorano sentētialiter: ex quo nō possit fingere q p machometū fūrūt facta aliq̄ miracula. **I**tē ē manifestum q machomet⁹ nibil credēdū tradidit trāscēdēta ea q cōphēdi possūt q fā- siā humāna dicit de paradiso: q sunt ibi delectabilia corporalia in qb̄ p̄mita beatoz ponit: et ab hoib⁹ modice itel- lectus fuerūt recepta: sec⁹ ē de fide catholica in qd oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hoib⁹ ascēdit tradūt cre- dēda q nullo mō fuissent recepta nisi miraculis p̄firmarent. faciūt etiā adhuc alii rōnes q in postili tradūt r̄.

In eo. ca. vbi d̄r in postili. Et deus oī sit in omnibus. **A**dditio. ii. **N**ib⁹: sic exponit i blo. vt nemo cohe- rentium ei: id ē christo amet aliquid aduersus eum et tūc ma- nifestū ē qd d̄r. Quid habes qd nō accepisti: tūc enī manife- stū erit nibil boni aliquē habere seu habuisse nisi a xp̄o r̄.

In eodem ca. vbi dicitur in postilla: Si km hominem.

Additio. iii. Super hoc quod dicitur km hominē **S**lo. id est rationabiliter: quia homi- nis est credere non mori hominem vt bestiā: iterum si mortu⁹ non resurgent hoc solum restat vt manducemus et bibamus etas morem.

E collectis autē **C**a. XVI

DPostq̄ apls instruit corin- thios d̄ his q ptinēt ad ecclie- sie sacramēta. hic p̄tter instruit eos q̄ querlatio debita et honesta. et primo q̄liter se habeant ad extraneos. sed ad scip̄os et vicinos. ibi: Vigilate. ter- tio i fine ep̄le salutat eos. ibi: Salutat vos. Prima adhuc i tres. qd p̄mo in- struit eos q̄liter se habeat erga colle- giū pauperē absentiū. sed q̄lit ad se- ip̄m. ibi: Cenīā āt. tertio q̄lit ad alīū xp̄i discipulū. ibi: Si aut̄ venerit. cir- ca p̄mū scīdū q̄ in p̄mitua ecclia in bierlm̄ gregata: vēdebāt oīs posses- siōes suas: et erāt illis oīa comūnia; vt habet Act. iiij. et iō facta a fame in indea dē q̄ b̄r Act. xi. fideles qui erāt in bierlm̄ afflīti fuerunt pena et penuria. p̄f qd apli statuerunt vt si deles i altis locis existētes iuarent eos. et b̄ negocīū fuit specialiē cōmis- sū paulo et barnale: et b̄r Sal. i. Pe- xtras dederūt mibi et barnabe societatis: vt pauperē memores essem. id apls corinthios instruit de collatiōne talis elemosyne et eius p̄seruatiōne et missiōe ei i bierlm̄. dicēt: De collecti- aut̄ q̄ fuit i lāctos. i. apter fideles in bierlm̄ habitatēs. q̄ dicūt sācti: qd p̄ ceteri credēt̄ erāt religiosi: abrenū ciādo honorū tēporalium. p̄prietati. **S**icut ordinatiū r̄. nomē ē regio- nis i grecia a gallicis acq̄site sub bē- nio duce. in q̄ regione corinthiū ē me- tropolis. **G** Ita et vos fa. collectā elemosyne p̄ fideliū q̄lūt i bierlm̄. i P̄ter vna lab. i. prima die hebdo- madēq̄ vocat sabbatū i plurib⁹ lo- cis scripture. vñ Luce. xviii. Jeuno- bis i sabbato. i. i. hebdomada. sūtter vna accipit̄ p̄ma Hei. i. Factū est mane et vespe dies vñ. ita cūt cōlō- ca die: q̄ hebdomade p̄ma dies. p̄t qd dicit collecte dabāt magis apte. **S**olequēter magī instruit de p̄ficiatiōne būl elemosyne. dicēt: k̄ Cenīālos aut̄ r̄. vt tollat suspicio infidelis cō- fūtatiōne si cōmitteret alteri. **I** At nō cū ve. ad pdicādū. i. Tūc col- fūt. q̄ possit dicere p̄seudo apli et causa q̄stus venisset apls. et sic occa- sione acciperet q̄stū q̄redi. **S**olequē- ter instruit eos d̄ mō mittētū dicēs: **M**ū aut̄ r̄. vobisē. o Quos p̄bauerit. fideles et ap̄tos ad b̄ op̄. p̄t P̄ter ep̄las. vobis a m̄scriptas. q̄bos mittā r̄. i. elemosynā a vob̄ gratis datā. **T** In bierlm̄. fidelib⁹ ibidē habitatib⁹. **S** O si dignum r̄. i. si negocīū b̄ recrit̄ et deo placue- rit. **C** Mēcū ibūt. vt p̄ meā p̄sentia de ip̄s tollat suspicio: et p̄ eō p̄ficiatiōne oblocutio i me a fal- sis aplis: q̄ aliter possit dicere mēdaciō q̄ illā pecunia apli- carē mēts vñib⁹. **V** Cenīā āt. b̄ p̄tter instruit corinthios q̄lit se habeat ad scip̄m: p̄mittēt̄ eis suū adūtū. d̄. Cenīā aut̄ ad vos. s̄ se excusat de t̄pis dilatiōne. subdēs: et q̄lū ma. p̄trā- ero. p̄ quā habebat trāsire ex ordinatiōne dei. p̄ fideliz salutē. cetera patēt i lāra vñib⁹ ibi: **Q** O stū enī aptū ē mi. mag. l. mūl- ta corda hoīm parata ad audīdū euangelīū xp̄i. **S** Et ad. multi. i. infideles et p̄seudo apli q̄ conāt̄ p̄ficiōne. p̄tētū. Et p̄ b̄ ostēdit apls dilatiōne sui adūtū ēē necessariam ad tempus. **A** Si aut̄. b̄ p̄tter ostēdit q̄liter se debeat habere ad duplīcem

* doctorem

Glo.ordi. Ad Corinthis I Ca. XVI Nico.de lyra

a Obsecro. Ordo huius lire respectit & peder vobis illuc ut vos subditi sitis.
b Spiritu. Meus leticia. vestrum charitate. **c** Para natha. i. donec veni at dñs vel in aduentu dñi. Mara natha eni iterat dñs venit. Et est cōpositus ex syro & grecō: magisq; syru est q̄ be breui. Anathema vero grecū interptat p̄dēnat vel separat. Simul ḡ grecō et syro utrū x̄bo. Quibusdā corinthiorū p̄ p̄mā eplam correctis: causa relī quoꝝ scribit. scđam repellens pseudo apłs: ostendēdo deceptione p̄dicatio nis eoz se multe modis cōmendans. Notat etiā eos i elemosynis parcō: p̄cepit q̄z fornicatorēs correctū recipi quē p̄nus lathanē tradiderat. Et quia etiā boni tribulat̄ ibi se eis exempluz patiēte p̄ponit. In hac ep̄la incor rectōes corrigēt et correctos ad utili ora. p̄uocare & pseudo cū sui cōmēda tione deprimere int̄edit. **G** Paul?

Nico.de lyra

ctorē aliū. p̄m̄ timothē: de & scribit eis q̄ si venerit corinthum & recipiat euz amicabiliter. **d** **G** At sine ti. sit apud vos. et etiā reuerēter. cū dñ: Ne q̄s ḡ illū sp̄nāt. & q̄ oducāt i securitate. ibi: Deducite aūt illū tē. Scđs est apollo. q̄ recesserat a corinthiis p̄t cō tētōes eoz vadēs ad aplm̄: quē post ea petierūt ab aplo remitti coirthum & q̄ scribit apls q̄ ipm̄ rogauerat sup h̄nō tē p̄cepit. Iz posset: q̄ magnis vi ris non deber defacili p̄ceptuz iponi. s̄ maḡ expusat eū. **D** **G** Veniet aūt cū ei va. fuerit. i. oportūnū. **C** Aigilate. **B** s̄i r̄s cos instruit gl̄ter se debeat ad iūicē h̄re. & p̄no i col. **d** Aigilate. i feruore ōonis. **D** State i si. resurre ctionis future. **C** Eirilis agite. i ex ercitio bone opatiōis. **f** Et cō. i domino. i spe eēne retributōis. **g** **O**ia eni v̄a. s. ōpa. **b** In cha. fāt. sine q̄ nullū op̄ ē meritōlū vere beatitudinis. **t** Obsecro vos. h̄ instruit eos lñō se habēdi ad aliq̄s p̄sonas specia les itē corinthios existētes q̄ alias p̄ celebāt i fide & deuotio & opib̄ p̄fata. p̄ter q̄d apls monet coirthios vt habeāt erga illas speciale amicitia reuerētiā & honorē. **k** Qm̄ sūt pri. achaie. i. p̄ni & p̄ncipales i fide & opib̄ bus bonis. **l** Et i vos sub. si. eius. debitā ip̄s reuerētiā exhibēdo.

m Haudeo aūt in presentiā stepha ne & fortunati: et achaici: qm̄ id n̄ a minicōsa eni v̄a i charitate fāt. **s** qui.

a Obsecro aūt vos frēs nostis do

s hi cū aplo fuerūt in p̄dicatiōe corinthiō. mū stephane: & fortunati & achaici: primi crediderūt i achaia ut ministrarēt sacer. ci: qm̄ sūt primitiē achaiae: & i mi nisteriū sanctorū ordinauerūt se ipos: vt & vos subditi sitis eius. i modi: & oī coopanti & laboranti.

a q̄ p̄sentes sunt apud vos e quibus ē vobis p̄ficiuntur: vel q̄ m̄hi p̄ vobis ministrare venerūt: q̄d vos deberetis facere. **G** Laudeo aūt in presentiā stephane & fortunati: et achaici: qm̄ id n̄ a ministrauerūt m̄hi q̄d vos non fecistis. quod vobis deerat ip̄i supplēue ō **a** quem pauerūt.

b Refecerūt eni spiritū & mēuz p̄ q̄d apostolū seruauerūt. & honorate. & illos. & vestrum. Lognoscite ergo q̄ eius. **s** q̄d ego scribi oēs desiderat. modi sunt. Salutat̄ vos ecclesie asie. Salutat̄ vos in domio mul s̄ ap̄d quos hospitior. &. fratrū cōgregatiōe. tū aquila et prisca: cum domesti & ca sua ecclia: apud quos & hospitior. Salutat̄ vos fratres omnes.

a vero corde i signū pacis. **G** Salutate inuicē i osculo sancto. **v** & sc̄iāt ep̄la. **e** & cē: subdit: saluta. **t**. **i** scripta. Salutatio mea manu pauli. **t** Si **s** fideles saluto sed.

quis nō amat dominum nostrū **a** & vel condemnat. & separatus a deo. **c** iesum christum sit anathema ma **s** donec veniet dñs vel in aduentu. a & hec ē salu ratio pauli.

r a natha. Gratia dñi nři iesu x̄pi a & sit. a & ea charitate vos inuicē vel deum dili git que ego vos vel deum diligo. **y** vobiscum. **x** charitas mea cum oī b & non fm amorem seculi. **z** bus vobis in x̄po iesu. Amē. **E** Ep̄la ad Corinthis p̄ma finit.

bus. Ultimo im̄p̄cat maledictiōes ob stinat̄ i malo. **d** **i** Si quis nō amat dñm nřm iesu xp̄m sit anathema. i. ex comunicat̄ & a fidelib̄ segatus.

j Mara na. si eni debet scribi. sit eni due dictiōes. & p̄ma valet i latino dñs nr̄. scđa id ē q̄d venit: s̄ p̄p̄ ignoratiā idiomatis & lōgitudine t̄pis due dictiōes p̄iuncte sūt simul. & ultima l̄ra dictiōis ē submota. est igif sensus: Si q̄s nō amat dñm nřm iesu xp̄m. negando eū ē verū deū celī & terre. Sit anathema. & subdit causa: Mara natha: quia dñs nr̄ venit. s̄ iesu xp̄s vent̄ i mūdū q̄ ē ver̄ deū & dñs oīm. & videt̄ apls h̄ specialis dicere h̄ iudeos obstinatos: q̄ asserūt ver̄ xp̄m adhuc non venisse. **L** osequēter apls im̄p̄cat b̄dictionez bonis. **a** **b** l̄ra dñi nři iesu xp̄i sitro. b̄sc̄i. v̄l̄z i finē. **b** Charitas mea cū oib̄ vobis. i. eadē charitate vos iūce diligite q̄ diligo vos. Et qr̄ h̄ dilectio nō est carnalis: s̄ sp̄ualis ex deo. ideo subdit. **c** In x̄po iesu amē. **f** firmitate est dicte b̄dictionis in x̄po: cui est honor & gloria i seculo. Amen.

Postilla Nicolai de lyra sup̄ p̄maz ep̄la p̄ pauli ad Corinthis finit.

In ca. xvij. vbi dñ in postilla: Mara natha: sic eni debet scribi.

Additio. Hoc qd̄ dñ Mara natha: nō recte ex ponit i glo. nr̄is dicēdo q̄ sit due dictiōes i syro significates idē & q̄ s̄is nr̄ vēt. put i postil. N̄el donec vētia dñs put i glo. tū qr̄ n̄bil istoz. p̄p̄ signifi cat p̄ ita xbā: tū qr̄ si appareat aliq̄ rō q̄re apls q̄ s̄ep̄ h̄ nomē iesus et h̄ nomē x̄ps p̄t s̄b. p̄p̄ forma latia qbuscūq̄ loci vbi de eo tractat i h̄ loco mutaret stilū suū nota xp̄i ponēdo i syro: tū qr̄ nō bñ cōcordat rō h̄i. p̄positiōis cau salis cū dñc: Si q̄s nō amat xp̄z sit ana thema: qr̄ dñs nr̄ lā vēt. N̄o eni tñmō ex h̄ & x̄ps lā vēt sum̄ obligat ad di lectionē suā: qr̄ etiā aī aduētum suum boīes obligabāt ad dictiōez dei vt i ve. le. vñ ad verā expositiōez haꝝ dictiōnū sciēdū ē q̄ iudei trib̄ modis exer cebāt cēsūrā seu sñiaz iudiciale h̄ rebel les seu iobidētes fidei v̄l̄ legi diuine. **p**riō mō p̄ sepatiōez a fidelib̄ s̄ic in nos p̄ sñiaz excoicatiōis: & h̄ est qr̄ dñ: Qui si amat xp̄z sit anathema. s. sepa ritus a fidelib̄. put i postil. Seco mō p̄ destruciōez seu pditiōez oīz suoz. & b̄ vocat̄ ap̄s eos herē de q̄ h̄i. **L** eui. vñ. Il̄ra i postil. & ille q̄sto secō mō iur rebat pdicta cēsūrā seu sñiaz vocabat macharā: qd̄ ē nomē deriuatū ab ipso herē pdictio. Tertio mō p̄ maledictio nē solēnē i q̄ ille q̄ h̄ iurrebat maledictio sebat solēnitib̄ canētib̄ s̄ic iñ nos solēnit̄ maledicēt̄ excōicat̄ q̄ i vltia cō tumacia p̄sistit ex tinct̄ cādelis pulsatis cāpanis & b̄ vocat̄ inē eos samatha qd̄ significat mortificatiōes q̄ qdē tres modi maledicēt̄ seu sepandi boīes sūt noti inē eos s̄b pdict̄ vocabul. Ap̄ls ḡ illos tres nodos pdictos inunit. p̄tio mō p̄ sepatiōez. & dñ dñc: Sit anathema. māscō mō p̄ destruciōez suoz. & dñ dñc: Mara natha. i. macharā. fuit ei h̄. q̄ ē l̄ra inspiratiōis amota: eo q̄ l̄ra gua nřa rarissime ieruerit & vltia l̄ra m. mūrāt i. n. p̄ b̄ q̄ sc̄ptores nr̄i i grāt̄ idiomā. d. Tertio im̄p̄cat illis ultimā mortificatiōē q̄ dñ samatha: que ē v̄l̄ s̄ v̄l̄ tñma mortifi

Additio Ad Corinthisos II Ca. I Replica

timi mortificatio: ut dictu ē, et fuit amota p̄a syllaba p̄ ipsiā ligna vt dictu ē. Sic ḡ apls interpr̄at tres suias 2dennatias his q̄ p̄m nō amāt. l. anathema: q̄ ē separatio a fidelium ceterū et heret qd̄ ē destructio bonorum suorum: et Samatha qd̄ ē quidam vltima et solēnis mortificatio in sua ciuitate seu policia et q̄r opposita iuxta se posita magis elucescit. idō 2hter imp̄atur

Slo. Ord.

Dca. I Aul̄ apls t̄c. Salutati onem p̄imo more solito p̄mitit. Inde de bonis p̄ grās collat̄ grās deo agit loquēs p̄fect̄: post ad p̄fessionis toleratiā sui exēplo intrat: postea p̄leudo apostolos deprimente redarguit detegens salutis eoru. Et se multis modis cō mediat̄. Cādē moralis admonitio cū iteratiōe bādīcīoī subdit̄. Salutatio nē iſi p̄mittēt p̄pseudo sup̄biaz, paulū et cordis p̄sumptioīz aplm se noīat dicens: paul̄ t̄c. b. Bādīcī. p̄mū p̄fect̄ loquīs p̄ tribulatiōe p̄ponens se exemplū patietie, et p̄solatio nis adeo accepte: dicens laudi qd̄ alii ignominie. c. De. Creator omniū. d. Dī xp̄i. Per quē est et nob̄. Et de. Prīmis. Par terne dans veniā p̄tōz: et bona opa: et i tribulatiōe p̄stātā. Et de. dator. Tōt̄. Perfecte p̄solatio nis: quātā decet dare deū bis q̄ p̄xp̄o partur. De de p̄solationis: ex h̄ p̄t̄ p̄ cōsolatur. g. Qua ex horamur: id est quam deus ad hoc dedit nō solum. Et p̄sola.

Ca. delyra

Incipit expositio scđe ep̄le pauli ad Corinthis.

Dca. I Aul̄ apls. b. q̄ apls scribit corin thibz iſt̄r̄uel̄ eos de sacris ecclie i ep̄la p̄ma. b. p̄fir̄ scribit eis dī ministris ecclie in ep̄la scđa. Cuiq̄rō fuit: q̄r̄ p̄dīcatiōne apli receperat p̄iendo aplos: q̄s aliq̄veris aplis p̄ferebat. p̄p̄ qd̄ apls scribit cōmēdas veros aplos et eoz doctrinam et vitupe rās falsos et eoz falſitatē. Er dīvidit̄ b. ep̄la in duas p̄tes. s. i. salutatibz et nar rationē: q̄ incipit ibi: Bādīctus. Circa p̄mū p̄mo p̄nū p̄sonē salutatēs. cum dī: Paul̄ apls exponat sīc. s. Ro. j. b. Per vo deli. electionē Act. viii. c. Et t̄. fra. Huc adiūgit apls i salutatiōe sua: ne co ritibz crederet̄ sp̄m retulisse aliq̄ mala de ip̄sis aplō cū trāferat

b̄dictionē bonis. d. Frā dī nīi cū oib̄ vob̄ t̄c. p̄nt i postil. **Replica.** Itum non amant ponit apls in lingua extrema. Circa quam Burg. se oponit et littere et oib̄s docto ribus q̄si null̄ intelleferit vere terminū ibi positum vel termi nos. Bādeat ibi p̄ doc. et voluerit idioma est mībi ignotū.

Rico. de lyra

cū trāferat p̄ eos p̄ p̄ma apli ep̄la missā: vt br̄ in fi ne illī ep̄le. Cōsequētiō po nūl p̄sonē salutate, cū dī: dī Ecclie dei. t̄. cōgregatiō fidelium. e. Quā ē cor. i. achate metropoli. fītio pos nuntur optata bona ibi: f. Frā vo. in p̄nt q̄ ē p̄nci plū ois boni meritōr̄. g. Et p̄x. i. futura felicita te: q̄ q̄etabit totalit̄ appetitū. b. A deo. i. a tota tri nitate. t. Et dīo t̄c. et tota enī trinitate p̄uenit di ca bona mediāt̄ xp̄i icar natōe. k. Bādīcī. Pre missa salutatiōe. b. p̄t̄ p̄nū p̄sonē ep̄le: q̄ sic p̄ credit apls. q̄ p̄mo exīt̄ corinbibz attēt̄. scđo ponit exīt̄. ibi: Et hac p̄fi. cōt̄o suā. p̄seq̄ itē tōnē. iij. ca. Vōria adhuc ī duas. q̄ p̄mo exīt̄ atēt̄. tōnē recitādō qdā ī gene rali. scđo maḡ ī spālī. ibi: Hō enī vo. Circa p̄mū scīc dū q̄ ex benivolēntia red dūt audidores attēt̄: xp̄ q̄ apls caprat̄ eoz beni uolētā: ostēdēdo q̄ q̄eq̄ faē: ad vtilitatem eoz fac̄. et tō p̄mo vtilitatem ex ihō eis p̄ueniētē declarat. scđo ratōney h̄ allegat̄. ibi: Qān sic abūdant̄. dīc igīc Bādīcī dē. i. grās ago si bī: dīc enī del est fac̄. p̄. p̄x. q̄m ip̄se dīt̄ et fa sur. dīc xō nīm n̄ ē fac̄. t̄ iō q̄n de. bādīcī nob̄: ali q̄d̄ donū nob̄ tribuit. b̄ q̄ deū bādīcīm: nibil liblāc crescit: s̄ solū libi grās agi mus. dīc igīc: Bādīcī dē us. i. tota trinitas. l. Et p̄. i. p̄sonā p̄ris. q̄m dīt̄ nīt̄ t̄c. l. q̄ exp̄mif p̄sonā su lij. et cōt̄elliḡ s̄ p̄sonā sp̄ussācti: cū sit neꝝ ambo rū. t̄. P̄m̄ mi. auferens a nob̄ oēz miseriā. l. Et de. t̄. o. o. ferēs nob̄ bo nū totalit̄ q̄etatiū mētis sc̄ seīpm̄. p̄. Qui p̄sola tur t̄c. aliqui eruēdo: et ali q̄s p̄m̄tēdo: et ali q̄s patētēdo tribuendo: qd̄ frequētē ē meli: et magis exp̄dēs q̄ erūt̄ a tribula tōne t̄p̄ali. b̄ q̄ talē p̄solationē dedīt̄ aplō nō solum p̄ ser: b̄ etiam p̄ aliorū vti litatē. sc̄ dīt̄ dīt̄ lumē soli nō solū vt ip̄e luceat̄ s̄ etiā vt alia illuminet̄. Ideo sub dit̄: q̄ dīt̄ possim̄ et ip̄i p̄solari. verbo et exemplo. r̄. Es q̄ i om̄i p̄sura t̄c. q̄ id ē xp̄o.

Incipit p̄loḡ i scđaz ep̄la Pauli ad Corinthis. **X** Secunda ad corinthis ep̄stola qua si in parte superiori post tribulationuz suaruz relationes: reddit causas quare ad eos secūdo non ierit qm̄ nō leui mutatione cōsiliū fecisse se assūrit: sed ne aduētu suo tristiam incurreret: cū i peccato permanere discipulos reperiisset. Deinde post agnitos fructus p̄nientie reconciliat eū ecclesie: quem in prima p̄pter fornicationem a consortio sanctoruz iusserat amo ueri. Tertio p̄tra pseudo apostolos officiū sui dignitatē tuetur: et noui testamenti ministros: tanto anteire gratia ostendit: quāto euangelium est lege p̄stantius. Immoratur etiam in causa illa plurimum quā breuiter in prima cōtigerat: vt prompto ac libēti animo necessaria p̄sentis vītē nō habentibus largiantur: v̄tilitate spiritualis cōmerciū com mutent p̄senta cū futuris: atq̄ abundantia sua sanctorū in opia suppleant: vt vicissim eorū in opia sanctorū abundantia suppleat. In fine repetit qd̄ superius cōtra pseudo apostolos egerat: et iactationem eorū p̄predicatiōe de se glorioſas: vel collata antiquitate generis: vel catalogo iniuriaruz ac p̄cilioz suo p̄euacuat. Dicit̄ eos oparios subdolos q̄ ad imitationē sathanę trāfiguren̄ in aplos christi: sub p̄predicationis spe lucra pecuniaria que et sectantes. **E**xplīc̄t p̄loḡ: Argumētū incipit.

Post actam a corinthis penitētā cōsulatoriā scribit eis ep̄stolaz apls a troade p̄ tituz: et collaudans eos: hortat̄ ad meliora: p̄tristatos qdē eos: s̄ emēdatos ostēdēs.

Explīc̄t argumentū: Incipit ep̄la Pauli ad Corinthis secunda.

Aulus apls ieū christi p̄. **C**a. I ḡ nō v̄luppatiōe. b̄. n̄ hoīm. c̄. q̄ qui iuit cū p̄i ma ep̄stola ad corinthis et oia renunciauit apo stolo q̄ siebante apud illos. **V**olūtātē dēi: et timōtheus frater **E**cclēsiae dei que est corinthis cū san gra renatus. ḡ p̄sbyteris. a. q̄ cui⁹ metropolis ē corinthy. b. q̄ ecce sa ctis omnibus qui sunt in vnuersa achāia. Frā vo lutario. ḡ trāq̄litas: mētis. ḡ sine p̄ mil dat. ḡ si in se **B**is t̄ p̄x a deo patre n̄o t̄ dīo ieū christo. Bādīctus gloria eius non potest augeri nec minui: in suis sit exaltatus in quibus per cognitionem et ip̄orum p̄fectum dicunt exaltari. **S**nōbi q̄ dīi filii sumus. **C**ctus dē. t̄ p̄ dīi nīi ieū xp̄i p̄ter misericordiaruz **M** a. q̄ non minus est tribulatiōne solariū. **S**ministros. ḡ s̄ie et corporis. **F** t̄ de. t̄. p̄solationis: q̄ cōsolaf nos in om̄i tribula **N** a deo consolatur. **S**desolati: id est humano auxilio destituti. **O** ḡ exemplum consolationis nostre. **T**ione nostra: vt possimus et ipsi consolari eos qui i a. q̄ id est qualibet. b̄. q̄ per eātē consolationē q̄ hōrāt̄ nos ad graniora. **P** dī pressura sūt p̄ exhortationez: qua exhortamur